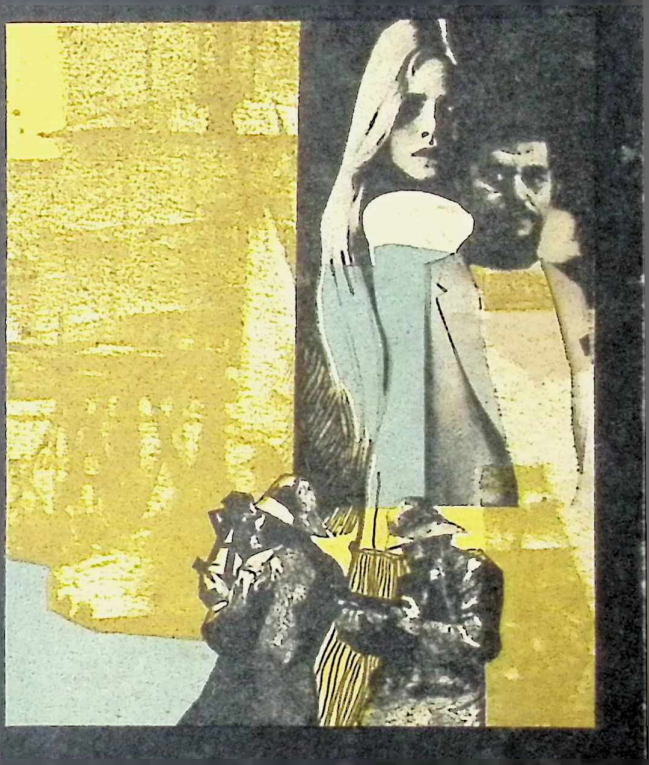

JEAN NEDELCU

CLANDESTIN LA BORD

42

Jean Nedelcu

CLANDESTIN LA BORD

JEAN NEDELCU

Clandestin la bord

ROMAN

EDITURA JUNIMEA
IAȘI • 1982

Coperta : GEORGE SCUTARU

PRIMUL EPISOD

MOTTO

Şi dacă s-o întoarce cel aşteptat
Să-i spui că-n lunga aşteptare
M-am stins de dorul lui.

Maeterlinck

CAPITOLUL I

Ajunsese la Constanţa, la bariera oraşului. Aici era limanul care îl scăpa de foame şi suferinţele îndurate pe drum, aici va încerca să-şi croiască o soartă mai bună, visul de a se face marinar numai aici se putea realiza, din portul acestui oraş va pleca să colinde lumea, să vadă măcar o parte din vestigiile trecutului milenar al cetăţilor care şi-au trimis solii şi pe pămîntul geto-dacilor. Chiar şi Egiptul faraonilor ar fi vrut să-l vadă, să stea de vorbă cu Sfinxul, să-l întrebe dacă şi pe vremea lui portocalele erau un lux pentru omul sărac. Habar n-avea cum de-i zburase gîndul la portocale. Poate unde le dorise în copilărie, le dorise fără să le guste niciodată.

În dimineaţa acelei zile de 26 mai, zi senină şi plină de soare, era obosit şi nedormit. Toată noaptea mersese pe jos. Întunericul şi hîrtoapele şoselei îl făcuse să mîrîie tot timpul şi să înjure trenurile care pretindeau bilet de călătorie. Era şi flămînd. Foamea care-i ţinea de urît de cînd plecase de-acasă, îi rodea măruntaiele. Dornic să stea cu cineva de vorbă, se opri

în poarta spitalului comunal, „Doctor Sion". Acolo cerșea un om fără vedere, un bătrîn cu o decorație militară prinsă de pieptul vestonului cazon zdrențuit pe la mîneci. Bătrînul, implorînd mila trecătorilor, ciugulea în răstimpuri dintr-un codru de pîine. Noul venit se rezemă de singurul copac care-i făcea umbră cerșetorului, îi dădu bună ziua și rosti prezentarea :

— Mă cheamă Dinu Podaru, bădie, sînt din împrejurimile Sucevei, cetatea de scaun a răposatului domnitor Ștefan cel Mare. Cred că ai auzit de numele ăsta ?

Bătrînul, ţintuindu-l cu ochii lui stinși, întrebă :

— Și ești tînăr, nu-i așa ?

Trecătorii nu păreau miloși, nu se îmbulzeau să-i dea de pomană omului fără vedere, așa că Dinu își putea spune păsul :

— Tînăr, de douăzeci de ani, crescut în sărăcie și lipsuri. Aici am venit în căutarea norocului, a portului salvator. Poate vrei să-mi dai vreun sfat, să-mi îndrepți pașii spre liman.

— Păi... ai păşit cu dreptul, aici ești ca și pe meleagurile tale, strada pe care o calci se numește Ștefan cel Mare. O ţii înainte și mai întrebi.

Dinu îi mulţumi bătrînului și porni grăbit mai departe, filozofînd. Dacă însuși domnitorul Moldovei îl întîmpinase la poarta orașului, nu se poate să nu-i arate și locul praznicului, plăcintele care-i aștepta pe cei veniți la pomul lăudat. La acest gînd simți pe la nas un pronunțat miros de pîine caldă. Nu, nu se înșelase, pîinea exista, brutarul o scotea de la cuptor, însă negustorul, patronul, salutat respectuos, n-avea nevoie de rîndaș și nici ideea de a-i da pe datorie unui străin nu-i surîdea. Refuzul nu-l supărase pe flămînd, el se săturase cu mirosul, mai bine să-și vadă de drum și

să le dea dreptate doctorilor care susţin că pîinea caldă nu face bine la stomac. Şi tot aşa, făcînd haz de necaz, Dinu îşi găsi o ocupaţie, înregistrînd firmele prăvăliilor. O începu cu prima de pe trotuarul de vizavi: „La Agop Elveţianul. Ceasornicar." Aşa elveţian mai rar, merită să-l memorezi. Altă firmă, „Hanul Balcani", îl făcu să ofteze. Un pat şi puţină apă caldă nu i-ar strica nici lui. Citind firma „La 24 de copii. Articole ţărăneşti", zîmbetul îi goni oftatul. Cu ce i-o fi crescut pe toţi, măiculiţă, de unde atîtea linguri? Pe lîngă Corporaţie trecu în pas viu, ferindu-se de clădirea ei arătoasă, cu două etaje. Mai bine miros de sărăcie decît de spiţerie. Firma magazinului de vizavi îl atrase ca un magnet. Numai stafide, smochine, curmale şi portocale erau în vitrina magazinului „Antoniadis". Prea dulci şi fleacurile astea exotice, prea piperate. Omul sărac poate trăi şi fără ele. Păşind mai departe, o firmă năzdrăvană îl ţintui locului: „Patruzeci de biserici. Cîrciumă şi mîncăruri alese." Hm... o strachină cu fasole n-ar fi rea, dar ce te faci cu bisericile astea care au obiceiul să ia, nu să dea? Cîrmi amărît pe dreapta şi se opri din nou. „Mîndra veche. Restaurant şi grădină". Nici mîndra nu dă de pomană, şi ea cere plocon, vrea să i-l dai înainte de a te înfrupta. Baclavalele de la „Fesul lui Osman" şi plăcintele cu carne de la „Bragageria Albaneză" îl leşinau la lingurică, însă le dădu cu tifla, nu-i plăceau, erau bîzîite de muşte. Nici cu cravatele de la „Domnişoara Surica" n-avea ce face, pe căldura asta numai de zgardă nu-i ardea. Îl dezamăgise şi aspectul oraşului văzut pînă atunci. Nici o scofală de prăvăliile de pe strada Ştefan cel Mare, mai toate erau aidoma cu dughenele din tîrgul lui natal: scunde, acoperite cu olane, şi de teamă să nu le dă-

rîme vîntul, erau înghesuite una în alta, să aibă ce munci pompierii în caz de incendiu. Ici-colo cîte un bec cu pălăria pe-o parte, neîncrezător parcă în sîrma care-l ținea, se bălăbănea în vînt, rotindu-și umbra în mijlocul străzii, o stradă lungă, prost pietruită, cu hîrtoape și cu puțini trecători la acea oră matinală. Din grădina cîrciumii „La aeroplanul lui Vlaicu" se auzi un scîrțîit de vioară. Lăutarul era singur, grădina pustie, iar vioara parcă plîngea. Dinu, rezemîndu-se de gărdutul grădinei, oftă, ștergîndu-și lacrima cu dosul palmei. E trist să fii singur, străin într-un oraș străin, să nu te întrebe nimeni de cîte zile n-ai mîncat, de cînd nu te-ai spălat ca lumea, să nu mai crezi în noroc și să asculți abătut suspinele viorii, să le simți scormonindu-ți în suflet... Se smulse tristeții, apăsării, pustiului din el. Tonicul firmei „La curcubeu" parcă-i însenină fruntea. Se interesă din nou cam unde-o fi portul. Un ambulant bronzat din naștere, care vindea niște semințe de floarea soarelui, îi arătă cu mîna: „tot înainte și pe dreapta". Mergînd tot înainte, trecu prin fața liceului Mircea cel Bătrîn, un liceu adăpostit într-o clădire impozantă, demnă de a fi lăcaș de cultură, apoi o coti pe dreapta, pe strada cu același nume. Scurgîndu-se la vale și recitînd în gînd Luceafărul de Mihai Eminescu, poezie cu care cucerise simpatia profesorului de română, vestitul și severul Dan Protopopescu, zări cu surprindere marea, văzu pescărușii și, pe malul mării, biserica greacă. Nu rezistă dorinței de a se bălăci puțin în apa mării, de a-i simți gustul. Dezbrăcîndu-se din mers, coborî panta pînă pe plajă și, îmbrățișînd vesel primul val care i se rostogoli la picioare, începu să se scalde, să-și spele funinginea locomotivelor și praful adunat pe drumuri. Ud și înviо-

rat, se prăji un timp la soare, apoi, trăgîndu-se mai sus, la umbra unei gherete, adormi buştean. Visînd că rupe cu dinţii dintr-un coltuc de pîine caldă, îşi dusese pumnul la gură. Durerea muşcăturii îl trezi din visul amăgitor şi sări în picioare. Mai întîi privi cerul. Soarele pornise spre asfinţit. Nu mai era timp de pierdut. Nerăbdarea de a găsi portul şi grija unui adăpost pentru noapte parcă-l zoreau din spate, împingîndu-l pe strada Mircea la vale. Din mers se zgîi la templul izraelit de rit spaniol, întrebîndu-se curios ce rit o mai fi şi ăsta, de cînd şi-au fărămiţat religia şi evreii, aceşti habotnici cu care el se împăcase minunat de bine. După cîţiva paşi, cam vreo zece-douăzeci la număr, văzu pe dreapta o căsuţă modestă cu o firmă mititică deasupra uşii: „Sindicatul marinarilor". La aşa noroc chiar că nu se aşteptase. Aici va găsi desigur oameni care să-l ajute, să-i dea măcar un sfat, să ştie la ce autoritate portuară trebuie să se prezinte. Le va spune că nici el nu e străin de mişcarea sindicală, că taică-su fusese preşedinte de sindicat, că organizase o grevă a lucrătorilor brutari, că arestat şi torturat de zbirii siguranţei îşi dăduse duhul în închisoarea de la Iaşi. Bucuros că întîmplarea îi scosese în cale tocmai sindicatul marinarilor, apăsă clanţa uşii şi intră în birou. Văzu trei bărbaţi cam între două vîrste, doi jucau table iar celălalt răsfoia nişte hîrtii. Un anunţ era prins în perete. „Cotizaţiile şi cărămizele pentru căminul marinarilor se primesc zilnic". Dinu, bănuind că omul care răsfoia hîrţoagele era chiar casierul, i se adresă respectuos, spunîndu-i de unde vine, cum îl cheamă, ce pregătire are, cine a fost taică-su, precum şi speranţa că aici, în port, ajutat de conducerea sindicatului, îşi va găsi şi el un loc de marinar pe vapoa-

rele ce brăzdează mările, o bucăţică de pîine pe care s-o cîştige prin muncă şi cinste.

Unul dintre cei care jucau table, un om scurt şi îndesat, cu ochii bulbucaţi şi privirile piezişe, îi vorbi grosolan, vulgar, în jargon şmecheresc :

— Zău, mă cioflingarule, crezi că sindicatul nostru e clubul fripturiştilor, e zestrea lui taică-tu ? Crezi că dac-ai urmat liceul eşti mai deştept ca alţii, că te luăm în braţe şi te urcăm pe vapor ? În sindicat se înscriu numai cei care au carnet de marinar. Al tău unde este, ia să-l vedem ?

Dinu, deşi descurajat de felul cum i se vorbise, nu se dădu bătut.

— V-am spus c-am fost funcţionar, că mi-a plăcut muzica şi am organizat corul sindicatului condus de tata, de unde să am carnet de marinar, de pe iazul tîrgului nostru ? Pe la noi nu sînt vapoare, nu...

— Atunci şterge-o în... N-avem nevoie de dirijor, nici de cărturari din ăştia deştepţi cu diplome de...

Interveni casierul, oprindu-i necuviinţele :

— Stai, bre Marine, lasă omu-n pace. Dacă tu ai rămas cu două clase primare nu se face să-l înjuri birjăreşte. Tu conduci sindicatul, şi-n calitatea asta mă aşteptam să-i dai vreun sfat, să-i îndrumi paşii spre căpitănia portului, spre inspectoratul Serviciului Maritim Român, singurele autorităţi care l-ar putea îmbarca, care i-ar înlesni scoaterea carnetului de marinar, nu să-l repezi aşa.

Dinu nu mai avea ce sta în biroul sindicatului. După ce-i mulţumi casierului pentru că-l informase indirect, ieşi în stradă fără să-i mai salute pe tablagii. Ajuns în piaţa Ovidiu se opri în faţa statuii cu acelaşi nume citind epitaful de pe soclu : „Sub această piatră

zace Ovidiu, cîntarețul iubirilor gingașe răpus de-al său talent. O, tu, ce treci pe aici, dac-ai iubit veodată, te roagă pentru dînsul : să-i fie somnul lin." Nu-i plăcu epitaful, l-ar fi vrut mai pe măsura bronzului durat la Roma de sculptorul italian Ettori Ferrari și dezvelit aici, pe pămîntul Constanței în anul 1887. Făcînd apel la memorie își aminti de cartea de latină care-l chinuise în liceu și, privindu-l pe poetul Romei așa cum stătea gînditor, cu toga aruncată pe umăr și cu bărbia rezemată în podul palmei drepte, îi reproșă că nu scrisese măcar o poezie în limba geților care-l primiseră cu respectul și compasiunea datorată omului trimis în surghiun tocmai în urbea lor tomitană. Cu acest regret Dinu porni mai departe și se lovi de umărul unui marinar. Marinarul mergea pe două cărări și vorbea singur, dojenindu-se :

— Dacă nu ții la pahar, cine te-a pus să bei ?

Dinu zîmbi neobservat, își ceru scuze și-l întrebă pe betiv cam cît o mai fi pînă în port. Marinarul îl lămuri buștean :

— Dacă nu te oprești și tu la „Catarg", la Beti jazbandista ca să sugi din poșirca barului, pînă-n seară ajungi și acolo.

Cu toate că era grăbit să nu-l prindă noaptea înainte de a nimeri portul, curiozitatea îl făcu să zăbovească puțin în dreptul moscheei turcești și a minaretului care împungea semeț cerul. Tare ar fi vrut să vadă cum arată biserica lor pe dinăuntru, cu ce fel de icoane e pictată, ce sfinți au turcii, însă înserarea îi strămută gîndul, îndemnîndu-l s-o ia din loc. Se pare că în acea zi numai de biserici avea parte. Cum o coti pe dreapta și făcu cîțiva pași, văzu alta. Era catedrala cultului ortodox, o biserică impozantă, un adevărat

monument istoric. Înciudat că nu mai nimerea portul, se așeză necăjit pe treptele ei. Îl goni însă un cerșetor, bombănindu-l dușmănos :

— Aici e sectorul meu, n-am nevoie de concurență, șterge-o, încearcă-ți norocul la cimitir.

Dinu să bușească în rîs, nu altceva. Dar văzîndu-și pantalonii zdrențuiți și haina murdară, mototolită și ca vai de ea, îi dădu dreptate cerșetorului, nu se prea deosebeau unul de altul. Se ridică fără să mai spună nimic, fără să-l întrebe unde-i portul. Adulmecînd aerul și mergînd teleleu cu mîinile în buzunare, simți un pronunțat miros de alge și auzi țipetele pescărușilor care se roteau deasupra unui anumit punct. Alergînd într-acolo văzu că marea era chiar la picioarele lui, aceeași mare în care se scăldase dimineață, tot învolburată și acum. Pe faleza de pe malul mării, printre singurii copaci pe care-i întîlnise în orașul năzuințelor sale, zări o clădire destul de arătoasă care nu putea fi decît sediul autorităților portuare. Din păcate se înșelase. clădirea cea arătoasă era cazinoul. Nu-l căutase, nu știa că există, nu-l interesa. Dezorientat, înciudat pînă și pe plimbăreții de pe faleză, oftă îngrijorat văzînd că se apropie amurgul. Cînd să întrebe din nou cam unde-o fi portul, văzu un alt soclu și pe soclu altă statuie. Bustul poetului Mihai Eminescu îl recunoscu de la distanță. Veronica Micle, în picioare, lipită de granit, îi veghea somnul, nemurirea poetului. Lui Dinu i se descreți fruntea. Moldova, prin oamenii ei, era mare pretutindeni. Aproape fără să-și dea seama începu să fredoneze „Mai am un singur dor". Fredona încet, în gînd, și amintirea poeziei pe care o recitase cîndva la Casa Națională cu ocazia unei șezători muzical-literară, îl repercută în trecut. Ce repede trec

anii... ce greu vin bucuriile, împlinirile... Şi portul ăsta nu mai apare, nu-l invită la hotel...

Nu, n-are rost să-l mai caute astăzi, să întrebe plimbăreţii. Uite că înnoptează. Mai bine s-o şteargă înapoi spre centru, spre locul unde staţionau birjarii, lîngă firma pe care scria „Terenul sportiv".

CAPITOLUL II

În centru, unde staţionau birjarii, acolo se opri Dinu. O firmă luminoasă, pe care scria „Simplou Bar", îi trezi curiozitatea. Despre tavernele portuare citise prin romane, dar de văzut încă nu le văzuse. Uşa fiind larg deschisă dădu să-i treacă pragul şi cînd s-o facă, auzi o împuşcătură. Damele din local, ascunzîndu-se pe sub mese, ţipau care mai de care: „Trage Paule, trage şi tu, nu-l lăsa pe Mamut să-ţi joace festa!" Îl lămuri un necunoscut care rezema tocul uşii:

— O neînţelegere între rufieni, dă-i dracului! Tu de unde-ai picat? Ai bani să bem o bere sau...

În felul acesta se cunoscu Dinu cu Iacob Steriade, zis Grecosu, un bărbat vînjos cam de 30—32 de ani. Sub cozorocul caschetei de marinar, purtată pe-o sprînceană, i se vedeau ochii vioi şi negri ca noaptea, încolo, ţinuta vestimentară, obosită şi decolorată de soare, arăta ca o carte de vizită fără blazon. Iacob era şomer, fusese debarcat pentru instigaţie la bord. Acum, sperînd să scape de necazuri, venise să-l întîlnească pe secundul unui vapor panamez care făcea curse de Spania. Ca să fie mai clar, adăugă nostalgic:

— Sîntem prieteni vechi, vreo șase ani am cutreierat Mediterana. Cu el am dat țîță la păduchi și pe alte meridiane. Căutam aventura. Dar tu ce cauți la bar? După cum arăți...

Dinu îi povesti pe scurt de unde „picase" și ce vînt îl adusese la Constanța, cîtă foame făcuse pe drum, cîtă nepăsare din partea oamenilor pe care-i întîlnise și, pentru că rufienii, împinși din spate de patronul tavernei, părăsiseră localul, Iacob îi făcu semn:

— Să intrăm s-o întrebăm pe Lola cînd vine Dik.

Lola era una din damele barului, cam voluminoasă, e drept, dar fată bună și înțelegătoare, iar Dik era secundul vaporului panamez, a petrolierului „Orfeu". Și tocmai cînd vorbeau despre cel așteptat, omul își făcu apariția. Șapca de pe cap îi vesti sosirea, șapcă azvîrlită în tavan și lăsată să cadă unde-o fi. Cu brațele larg deschise se îndreptă către Iacob. Aceeași afecțiune și pentru marinarii de la masa unde stătea Lola, aceeași explozie de bucurie:

— Bine v-am găsit, pîrliților! În noaptea asta eu plătesc băutura, ai mei sînt lăutarii, ale mele fetele. Murfatlar vreau, jupîne, s-aude?

— Vineee!... strigă chelnerul culegîndu-i cascheta de pe jos.

Fetele, mimînd sărutul ca să nu-i aplice pecetea cu ruj, îi săriră de gît, alintîndu-se:

— Pentru noi cîte un pahar cu vermut, puișorule.

— Vermut pentru fete și șampanie pentru Glicheria! comandă Dik scoțînd la vedere teșchereaua cu bani.

Glicheria era cîntăreața barului, o femeie cochetă și ametitor de frumoasă. Hîrtia de cinci sute aruncată drept chetă o prinse din zbor. Apoi, după ce-i mulțumi

graţios trimiţîndu-i de la distanţă un sărut, se răsuci spre lăutari, le şopti ce trebuia şi nu trecu mult că de pe strunele viorii se auzi tangoul lui preferat :

Un şal, o floare şi-un tango
Aşa era în Spania de-altă dată...

Dik, măgulit în sinea sa, dădu să se aşeze la masa lui Iacob, dar tot atunci se trezi înghioldit de un marinar cherchelit :

— Mă, coiclule, mie nu-mi plăteşti o juma de cocîrţ, eu nu merit să fiu luat în seamă ?

Interveni chelnerul, sfătuindu-l pe cherchelit să stea la masa lui însă cîrcotaşul continuă, adresîndu-se tot lui Dik :

— V-aţi pricopsit de cînd faceţi Spania, mă, de cînd sugeţi la ugerul celor care au aprins focul. Dar s-o stinge el, şi pe urmă....

Marinarul cherchelit spusese oarecum adevărul, existau şi oameni care se pricopseau de pe urma războiului civil din Spania, dar nu echipajele care-şi riscau viaţa pentru cele două lire pe zi încasate la Barcelona. Armatorii se îmbogăţeau, ei încasau sume fabuloase pentru benzina şi alimentele transportate republicanilor, ei ridicau şi asigurările în caz de naufragiu, nişte asigurări care le permitea să-şi dubleze parcul de vase. Armatorii nu-şi riscau viaţa, în timp ce aviaţia hitleristă bombarda sălbatic portul Barcelona, pe cînd echipajele...

De pe la mese se auziră cîteva înjurături, înjurau prietenii lui Dik. Scandalul plutea prin aer, scînteia la fel, însă patronul, prudent şi obişnuit cu beţivii, interveni energic, scoţîndu-l afară din local pe cîrcotaşul invidios.

— Dacă te mai întorci îţi mut gura la ceafă. Tunde-o !

Abia atunci cînd vinul de Murfatlar îşi afirmă calitatea şi puterea, se interesă Dik de situaţia tînărului care ocupase doar jumătate de scaun fără să se atingă de pahar.

— E Dinu Podaru, frate Dik — îl recomandă Iacob — l-am cunoscut acum o oră, un şoldovean care visează îmbarcarea. Şi pentru el s-ar putea să fii bine venit, nu numai pentru mine şi pentru amicii cărora le plăteşti băutura. Stai aşa, nu mă întrerupe, nu vreau s-aud bucuriile cu burta goală. Spune-i chelnerului să ne aducă nişte măsline, puţin caşcaval şi cîteva felii de pîine. Tu ştii ce-nseamnă foamea, iar Dinu... numai de foame a avut parte şi pe drum şi acasă unde-a crescut.

Fetele se lipeau ca nişte ventuze de marinarii cu care dansau. Unele, fredonînd refrenul tangoului cîntat de Glicheria, fandau molatic, scoţîndu-şi piciorul prin deschizătura rochiei. Altele, clătinîndu-şi ademenitor sînii, îi zăpăceau pe cei care şi aşa erau ameţiţi de ispita satanei. Dik era cel mai fericit. El era cu punga plină, în jurul lui începea şi se termina veselia. Iacob nu dansa. Nici Dinu, ţinuta lor nu cadra cu vaporoasele vestminte ale profesionistelor de bar. Şi totuşi, pentru Dinu spectacolul era nou, neaşteptat de interesant. Programul artistic începu pe la orele zece. Cineva anunţă surpriza şi muzica amuţi. Şeful orchestrei stinse lumina. În tot localul nu ardea decît un bec cu abajur roşu. În liniştea care se aşternuse se auzi mai întîi semnalul unei trompete şi vocea celui care anunţa un spectacol de zile mari. Dinu, cu ochii la îmblînzitoarea de şerpi, o brunetă fascinantă care zvîcnise

din burdufful unui coş de papură împletit bizar, tremura de emoţie. Coşul fusese adus pe o targă de mătase verde de nişte tuciurii străini de Europa. Doi pitoni, din care unul uriaş, îi încolăceau trupul artistei. Şi tocmai pe cel uriaş îl săruta bruneta cea fascinantă, de botul acestei fiare îşi lipise buzele.

Dik, numind-o prinţesă, o invită galant la un pahar cu şampanie. Iacob bodogăni înciudat :

— Dacă vine „prinţesa" la masă, de noi n-o să mai ai timp. Mai bine spune-ne ce ai de spus şi-am şters-o.

— Deocamdată pentru Dinu nu pot face nimic, nu-i învăţat cu marea. În caz de furtună sau de naufragiu ce mă fac cu el ? o scăldă Dik.

— Da — admise Iacob înţelegînd situaţia — să zicem că ai dreptate, că pe un vas ca petrolierul tău care e vînat de flota lui Franco şi de aviaţia hitleristă, un începător nu s-ar putea descurca. Dar cu mine ce faci, ai de gînd să mă scoţi din ţară, să mă ajuţi să-mi repar carnetul, să ştergem menţiunea încriminată „debarcat pentru instigaţie" ?

— Echipajul e complet, nu se debarcă nimeni, nu văd cum... se eschivă Dik de la un răspuns direct.

— Zău, e complet şi cu asta basta ? întrebă Steriade cu arţag, devenind mai mult grec decît român. Şi dacă, după ce pleci în cursă, te trezeşti cu mine pe bord, ce faci ?

— Doar nu eşti nebun să te îmbarci clandestin, să mă bagi în bucluc ! se înspăimîntă căpitanul petrolierului. Dacă faci prostia asta, şi apari în plină Mediterană, află că te arunc peste bord fără să şovăi, cu mîna mea o fac.

— Zău, măi frăţioare, eşti chiar atît de cîinos, nu mai ai conştiinţă, uiţi ce ne leagă din trecut, uiţi făgăduielile de pe vremea cînd şomam prin Casablanca ?

— Prostii ! se înciudă Dik. Mustrarea de conştiinţă şi aşa-zisele remuşcări sentimentale sînt slăbiciuni muiereşti. Noi sîntem bărbaţi, marinari de ocean, nu permitem intruşilor să ne dea rosturile peste cap. Cei care n-au urechi să audă... ajung de obicei hrană rechinilor.

Iacob deveni bănuitor, dînd cărţile pe faţă :

— Ascultă, Dik, nu cumva încărcătura de pe bord o duceţi franchiştilor ? Nu cumva asta e cauza că vi-e teamă să nu vă dea careva „rosturile peste cap ?" Gurile rele spun că armatorul tău se ocupă şi cu asemenea tranzacţii.

Dik gesticulă din mînă nepăsător :

— Bîrfe, mă, bîrfe. Dar, fiind vorba de armator, s-ar putea să intervin în favoarea voastră.

Armatorul era un levantin pişicher care locuia cînd la Galaţi, cînd la Constanţa, cînd la Istanbul, cînd la Pireu, un levantin ţîfnos care se numea Iani Kefalonis. Iniţialele numelui său formau emblema de pe steagul companiei care dispunea de două vapoare şi de cîteva şlepuri la Dunăre.

— Ştiam că eşti om bun şi-ai să te răsgîndeşti — îl flată Iacob.

— Chiar mîine o să-i telefonez. Dacă e în toane bune s-ar putea s-aveţi noroc, să vă îmbarce pe faimosul „San-Juan". Cred că n-ai nimic de obiectat.

Faimosul „San-Juan" era un cargou intrat în reparaţie la atelierele portului, şi-n jurul acestui vapor se creaseră mai multe legende : ba că aprovizionase

submarinele corsar din mările sudului care apărau interesele puterii coloniale olandeze, lovind în vasele ce transportau arme rebelilor iavanezi, ba că ar fi fost capturat de marina engleză, în timp ce debarca pe coastele Palestinei un transport clandestin de evrei surdo-muți aduși din Abisinia și, vîndut lui Kefalonis pe un preț de nimic, era de așteptat să-l trimită să facă tot Spania, ca și petrolierul „Orfeu" pe care era secund căpitanul Dik. În orice caz, vasul avea viteză, prindea optsprezece mile pe oră și ceea ce se știa sigur era că armatorul își va completa echipajul undeva prin Mediterana, în porturile unde scursorile societății omenești se găseau la tot pasul. Unii susțineau că secundul faimosului cargou, o corcitură pe nume Faic, ar avea slăbiciuni pentru contrabandele de stupefiante, că însuși armatorul s-ar fi îmbogățit de pe urma acestor afaceri.

Iacob, uns cu alifia speranței, se ridică de la masă mormăind :

— N-am ce obiecta. Numai să-l convingi să ne facă îmbarcarea la amîndoi, să ne asigurăm crăpelnița și soileala, să nu ne despărțim tocmai acum cînd abia ne-am cunoscut.

— Atunci să închinăm un ultim pahar în cinstea reușitei voastre și... na, ține — îi înmînase niște bani lui Iacob — să-i aveți pentru tuns, pentru ras, pentru lustruitul pantofilor și pentru hotel. Mîine dimineață vă aștept pe bord. Vasul e tot la bazin.

Dinu era numai zîmbet. Bucuria că întîmplarea i-l scosese în cale pe Iacob Steriade nu mai avea margini. Se pare că-l amețise și șprițul, dar fericit că în noaptea asta va dormi într-un pat curat, îi mulțumi de cîteva ori omului care-i ceruse să-l tutuiască, să nu-i mai

spună domnul Iacob. Doar în privința îmbarcării nu prea era lămurit, nu știa cine-i va scoate carnetul de marinar, domnul Dik nu pomenise nimic.

Iacob asculta, tăcea și își vedea de drum. Pe strada Kogălniceanu se opri în dreptul unei ferestre cu perdelele trase, bătu în geam într-un anumit fel, apoi intră în curte și bătu la ușă. Cu toate că era tîrziu și se apropia miezul nopții, femeia care le deschise părea bucuroasă de vizită.

— Intrați, maică, poftiți în casă. Domnișoara Lola încă n-a venit de la local.

Dinu era nedumerit. Crezuse că Iacob îl duce la hotel și cînd colo, îl adusese la locuința unei profesioniste. Ce căutau ei aici? Pentru ce nu-i spusese nimic? Nici în ruptul capului nu-și închipuia că Lola se va culca în același timp cu doi nespălați, că dragostea tarifară se va consuma pe datorie. Vocea lui Iacob îl trezi din bîiguielile minții:

— Scoate-ți haina și dezbracă-ți cămașa, aruncă-o jos, pe dușumea.

Același lucru îl făcu și Iacob, dar nu înainte de a-i număra femeii cincisprezece lei, plus promisiunea că în două-trei zile îi va aduce și un pachet de țigări americane.

— Dimineață la șapte venim să le îmbrăcăm. Ce zici, se face?

— Gata, maică, le spăl chiar acum. Pînă la șapte am timp să le și calc.

— Bine îți rămîn îndatorat, dar mai e ceva. Lola te-a rugat să ne dai un săpun din noptiera ei. E pus în raftul de sus, împachetat în hîrtie subțire, albastră.

Dinu era uluit. Ceea ce făcea Iacob depășea așteptările. Chestia cu săpunul îl făcuse să creadă că asistă la

o scenă dintr-un film polițist. Cum de-i vorbise Lolei că n-au cu ce se spăla, cum de-i ceruse săpunul ? Ieșind din casa bătrînei, Iacob îl înghioldi din spate :

— Întinde pasul s-ajungem mai repede la hotel, să prindem un pui de somn pînă dimineață.

Pe drum, spre hotel, numai la baia care-l aștepta acolo gîndea Dinu. Văzînd că ajunseseră din nou în dreptul barului și se opriseră pe trotuarul de vizavi, în fața unui gard înalt ca la pușcărie, rămăsese surprins de întrebarea pe care o auzi :

— Îți place fotbalul, ești microbist ?

— Da dar... nu înțeleg ce legătură are fotbalul cu „întinde pasul s-ajungem mai repede la hotel" ?

— Cum ce legătură are, încă n-ai priceput, nu știi ce-i în spatele gardului ?

Dinu știa. Pe aici, pe strada Ștefan cel Mare venise, așa că răspunsul nu se lăsă așteptat :

— E terenul sportiv. Firma am citit-o azi după amiază, dar să știi că nu sînt de acord cu gardul ăsta inestetic și...

Iacob îl întrerupse arătîndu-i o scîndură desprinsă din cuie :

— Părerile să le spui primarului. Acum taci și strecoară-te după mine. Cred că dimineață o să mai adaugi ceva la firmă.

Cum să nu mai adauge cînd hotelul visat era chiar sub tribuna terenului sportiv. La acea oră n-avea decît un singur client, marinarul cherchelit, cîrcotașul care se luase de Dik. Dinu, făcînd haz de necaz, încercă o glumă, întrebînd dacă poate lăsa săpunul pe marginea chiuvetei, apoi, vorbind despre portul care fugise de el și despre felul cum îl primise „ciclopul" din conducerea

sindicatului, făcu o paranteză, fericind clipa cînd se îndreptase spre bar ca să cunoască și altfel de oameni.

Iacob, ocupat cu aranjatul patului, nu-i dădu atenție, el scotocea în locul știut și era înciudat că nu găsise decît două cearșafuri, un afiș cu meciul de fotbal Victoria-Elpis și altul cu reclama unui film în care jucau renumiții artiști americani: Greta Garbo și John Gilbert. Resemnat, îi înmînă lui Dinu unul dintre cearșafuri, făcîndu-i semn să-l întindă sub el:

— Tu dormi cu Greta, ești mai tînăr mai... Parcă spuneai că n-ai nimerit portul! Cum vine asta? Dacă te uitai în lungul falezei vedeai berăria „Vraja Mării" și în spatele ei, drumul, șoseaua spre poarta numărul unu, intrarea principală. În ceea ce privește carnetul de marinar, despre care ai vorbit mai devreme, află cu nu-i nici o problemă, dacă Kefalonis e de acord să ne îmbarce, căpitănia ți-l eliberează imediat, o adresă de la agenție și gata. Acum taci și culcă-te. Aș vrea să ne trezim devreme. Dimineață mergem mai întîi la plajă, ne scuturăm hainele, ne scăldăm, să vezi și tu cum arată apa de mare, ne săpunim la dușul cu apă dulce pînă ce dăm de alb, pe urmă trecem pe la băbuța noastră, ne îmbrăcăm cămășile, ne tundem, ne radem, ne lustruim pantofii și ne prezentăm la bazinul de petrol. Trebuie să fim punctuali. Dik ține mult la lucrul ăsta.

— Crezi că va reuși să-l convingă pe armator? întrebă Dinu neîncrezător.

— Îl are la mînă. Eu nu-ți pot spune mai mult, Acum, gata, stinge lumina și termină palavrele.

— Totuși... insistă Dinu cu aceeași neîncredere. Eu pun rău înainte. Dacă n-am norocul să fiu îmbarcat,

atunci, ce crezi, unde mi-aș putea cîștiga pîinea să nu mor de foame ?

— Tot în port, băiete dar hamal, la cîrcă, acolo e nădejdea. Acolo nu-ți cere nimeni carnet de meserie, nici nu te ia la mișto cum te-a luat analfabetul din conducerea sindicatului. Dar și hamal e greu, intri numai dacă ai baftă, dacă-i cunoști pe vătafi, dacă le cînți în strună, dacă nu...

— Dar eu am liceul, am diploma în buzunar, nu s-ar putea să intru undeva funcționar, să muncesc cu mintea, nu cu brațele.

— Cine ți-a băgat în cap că ai putea intra funcționar ! se înfierbîntă Iacob de data asta. Ai neamuri la Ierusalim ? Faci parte din partidul deputatului pe care l-ai votat în alegeri ? Dac-ai fi măcar muiere cu fustă strîmtă și cu țîțe obraznice, lăsate slobod, da, dar așa cum, pe baza diplomei ? Și cu asta basta, culcă-te !

— Mă culc, nea Iacob, mă culc, însă dimineață te-aș mai ruga ceva. Aș vrea să-i scriu mamei, să știe c-am ajuns sănătos la Constanța. Un leu de-o carte poștală nu-i un cap de țară.

— Bine, poftim leul, ia-ți-l acum, să fii sigur de el ! și oftă. Ce bine-ar fi să am și eu mamă...

CAPITOLUL III

Portul era acolo unde spusese Iacob, nu-l mutase nimeni peste noapte. Poarta de la intrare era păzită de grănicer și de vameșul de serviciu, cu toate astea oricine putea intra și ieși fără a i se cere socoteală. Bineînțeles că la ieșire, dacă aveai bagaj sau erai cu

buzunarele pline, ți se făcea controlul obișnuit, uneori chiar percheziție corporală ; depinde dacă erai sau nu suspect, dacă te îndeletniceai cu contrabandele, dacă nu, legea n-avea nimic cu tine.

Toate astea le aflase Dinu din gura lui Iacob. Și într-adevăr așa era, intrase în port fără să-l întrebe nimic, nici dacă e îmbarcat, nici dacă e hamal, nici dacă e român sau tatar, venit aici în căutarea portocalelor.

Iacob rămăsese în poartă, stătea de vorbă cu vameșul, un vameș cunoscut, interesîndu-se dacă l-a văzut pe Dik, dacă a trecut spre vapor. De fapt căpitanul vaporului „Orfeu" n-avea obiceiul să se întoarcă din oraș înainte de ora nouă. Iacob hotărî să-l aștepte pe cheu, în dreptul vaporului „San-Juan", alt drum spre bazinul de petrol n-avea, pe jos, cu trăsura, tot pe acolo trecea. Cu Dinu vorbea din mers :

— Dacă ai de gînd să rămîi în lumea portului, n-ai voie să pari ageamiu, să rîdă alții de tine. Casca ochii și bagă-n cap tot ce-ți spun, e o lecție a vieții, măi frate, o lecție pe care trebuie s-o înveți cum trebuie încă de la început.

Trecură mai întîi pe lîngă gara maritimă, o clădire nouă, curată, construită în stil cubist. De aici se îmbarcau pasagerii care călătoreau pe mare. Aici era vama, poliția, căpitănia, inspectoratul S.M.R-ului și restaurantul cu bar de zi unde se aghezmuiau portuarii. În fața gării se întindea bazinul principal, un patrulater cu o poartă deschisă spre mare, o poartă străjuită de două faruri, cel verde pe dreapta, cel roșu pe stînga. În apropierea farului roșu erau ancorate două vase : salvatorul englez „King Lear" și iachtul nostru regal.

În acea zi apele bazinului, răscolite de elicea remorcherului „Tomis", erau îmbîcsite de păcura scursă de la bazinul de petrol, și această pacoste se repeta ori de cîte ori bătea vîntul de sud. Ceva mai încolo, cam în dreptul farului mare, un stol de pescărușI se roteau în jurul vaporului „Dacia". „Lebăda" cu două punți, cu două coșuri și cu două elice, se întorcea din Levant. Sirena, trasă de-o mînă nerăbdătoare, zbîrnîia, chemînd pilotul, omul care să-i conducă la chei. În fața gării maritime, amestecate printre hamali și autorități, așteptau nevestele marinarilor cu copii cu tot.

Pe latura din fund a patrulaterului se vedeau silozurile, clădirea prin uscătoriile căreia treceau toate cerealele destinate exportului. Iacob își continua lecția, acuzînd orînduirea.

— O adevărată pepinieră de tebeciști și silozurile astea, măi frate. Cine să se îngrijească de sănătatea rujarilor, miniștrii, angrosiștii care se pricopsesc de pe spinarea robilor? Și robul tace, înghite ca prostul.

La acest capitol se pricepea și Dinu, și el era răzvrătit. Cînd să se ia la întrecere, să dea și el alte exemple, doi portuari le încrușișă calea, strigîndu-i lui Iacob :

— Iaso, grecosule! apoi mai încet, cu palma pîlnie la gură : Giniți-vă pe gardul serviciului sanitar.

Pe gardul din dreapta văzură o bucată de carton bătută în cuie, iar pe carton, sclipind ca un rubin în soare, secera și ciocanul încadrată de două lozinci : Jos curbele de sacrificiu! Jos hoțiile de la căminul de ucenici!

Depășind lozinca nevăzută încă de autoritățile portului, Iacob îl înghioldi pe Dinu, îi șopti ceva la ureche și-i arătă vaporul din colțul patrulaterului :

— Asta e „San-Juan", iar marinarul din scară e Miguel, un spaniol care mi-e prieten. De la el o să aflăm ce ne interesează.

„San-Juan" era otgonit zdravăn, legat la pupa și cu garline de sîrmă. Pe bord o întreagă harababură : țevi ruginite, zgură de la căldări, aparate de sudură și bidoane cu miniu de plumb pentru oblojirea rănilor făcute de saramura mării. Dinu, considerînd lozinca, scrisă cu vopsea roșie, ca un prim juvaier descoperit într-o lume ce urma să fie și a lui, era numai ochi și urechi la ceea ce spunea Iacob :

— Dană se numește locul unde acostează vaporul cînd e tras la cheu. Aici e dana 13, iar mai încolo, unde e tras olandezul care descarcă mărfuri generale, e dana 14. Naționalitatea vasului o cunoști după pavilionul din pupa. Trebuie să înveți toate pavilioanele. Te ajută și portul de reședință scris pe tabla din pupa. E chestie de geografie. Și acum, uite și hamalii...

Hamalii, în chiloți și cămașă, dar cu brîul strîns pe burtă, tăbîrceau sacii cu cafea de Brazilia. Cei care nu munceau umblau după ciordeală. O sondă înfiptă în sacul cu cafea și boabele le umpleau sînul. Marfa se împărțea pe din două, o parte cioflingarii, o parte cei care munceau. Ca să distragă atenția epistaților, a celor care numărau sacii, mai toți se întreceau în înjurături și glume deocheate, îmbrîncindu-se cînd se comitea furtul. Iacob le zîmbi complice, îl înghionti pe Dinu și trase un fel de concluzie :

— Cam ăsta e pomul lăudat, băiete, ăsta-i portul, ăștia-s hamalii. Cînd n-au ce munci și nici ce ciordi, încep să se certe, să înjure guvernul, orînduirea. Din păcate să știi că se ceartă cam des. Tu să nu dai printre ei cînd sînt la ananghie. Acum... eu aș vrea să mă to-

pesc puțin, să urc pe puntea vaporului grecesc de la dana 15. Tu ai grijă de Dik, vezi să nu-ți treacă pe sub nas.

— E liber să urci și pe vapoarele străine? întrebă Dinu spre documentare.

— De ce n-ar fi? se nedumeri Iacob. Cine să te oprească și pentru ce? Noi nu trăim într-o țară de dictatură fascistă, cu mizerii și opreliști la tot pasul, ca italienii, nemții, portughezii, la noi e aceeași libertate ca și-n Franța. Altele nu merg cum trebuie în regatul nostru, dar... ai grijă de Dik. Eu mă întorc imediat! și dispăru.

Cu buzunarul plin de stafide, cu sînul plin de smochine și cu o pungă de măsline reveni Steriade pe cheul unde-l aștepta Dinu. Întinzîndu-i darurile, îl întrebă zîmbind:

— Ce te zgîiești așa, crezi că le-am furat? Nația, mă, nația mi le-a dat. Acum așteaptă că mă duc la Miguel să-i cer niște pîine.

Au mîncat măslinele, smochinele, au băut și apă pe săturate, și, văzînd că se apropie ora nouă, la care se întorcea Dik, începură să facă zîmbre. Cînd Miguel îi anunță că bătuse gongul, în capătul digului apăru și cel așteptat. Venea pe jos, cu haina de uniformă pe umăr și cu cămașa descheiată, să-l învioreze briza, să-i gonească mahmureala. Cu Iacob se opri să stea de vorbă, cu Dinu schimbă doar un salut, atît.

— E bine că m-ai așteptat aici. Și așa aveam de gînd să urc pe „San-Juan", să stau de vorbă, în privința voastră, cu căpitanul Faic.

Dik n-a mai urcat pe punte. Timonierul Miguel, salutîndu-l prietenește, îl informă, în spaniolă bineînțeles,

că musulmanul a fost invitat de armator și s-a dus la vilă.

— Nu-i nimic, mergem și noi la vilă ! hotărî Dik. Dar mai întîi trecem pe la bazin, să vedem cum stăm cu încărcarea.

Pe drum n-au prea vorbit despre îmbarcare. Dik era nedormit, obosit și stors ca o portocală. Pe puntea vaporului „Orfeu", după ce ascultă raportul nostromului, intră în cabină, invitîndu-i pe cei doi prieteni. In timp ce se dezbrăca, îl rugă pe Iacob să sune chelnerul și să comande cafelele și sticla cu vin algerian, să se dreagă, dar nu înainte de a face un duș rece ca să-și spele păcatele. Chelnerul însă, om priceput în meserie și cunoscînd tabietele secundului, preparase deja, tot ce trebuia. Dik părea satisfăcut și, sorbind un păhărel cu vin rece de la gheață, intră sub duș. Se pare că prinsese chef de vorbă :

— Pînă la trei am pilit ieri noapte. Ca să-i pun capac și să-mi încerc forțele, am poposit la hotel și cu „prințesa" și cu Glicheria. Pașă am fost, sultan, bre Iacobe ! Dar să știi că e ultima nebunie, ultima risipă. Voiajul viitor am de gînd să mă însor. Rămîne de văzut dacă o să mă vrea fata. Pînă azi n-am îndrăznit să-i spun. Și cum să-i spun cînd între noi există o mică... nepotrivire. Ea împlinește mîine șaisprezece ani, iar eu, cal bătrîn, gloabă de treizeci și opt, desfrînat și afemeiat. Dacă mă însor cu cine-mi place termin și voiajele de Spania, o termin și cu crailîcu'. Nu visez decît o căsuță cu puțină verdeață în jurul ei și cu cîteva palme de pămînt unde să semăn legume și flori. Numai să scap cu zile din cursa asta, să nu ne atace aviația hitleristă înainte de a intra în Barcelona.

— Te pomenești că inocenta e vreo spaniolă din alea care mănîncă jar? îl iscodi Iacob.

— După nume ar putea fi și spaniolă, o cheamă Sperandina, dar...

— Hîhî!... făcu Iacob văzîndu-l că tace. Va să zică în calea fericirii tale există un „dar", o piedică nespaniolă.

— Există, dar nu ce crezi tu. Fata e de la noi. Taică-său a fost grec și maică-sa româncă. De cînd și-a pierdut părinții îl argățește de pomană pe Kefalonis. De fapt el a botezat-o, îi este naș. Piedica însă, motivul pentru care am tăcut pînă azi, e alta.

— E clar, înseamnă că iubește un băiat de vîrsta ei.

— A, nu, ferească Dumnezeu! se îngălbeni Dik gonind ideea. Fata e cuminte, e ținută din scurt. Dar vipera care-o păzește, o muiere rea de gură și beție foc, e chiar maică-sa vitregă, femeia care-mi spală rufele de cîte ori vin din voiaj. Rîndul trecut mi-a dovedit că e și rea de muscă. Văzînd că o atrage marginea patului pe care dormeam eu, am repezit-o fără menajamente. Muierea, în loc să se supere, mi-a aruncat nada: „oi fi eu mai sărită ca tine, dar să știi că topesc și lumînarea. Dacă te pui rău cu mine o să culegi numai frunzele, căpșuna o dau altuia". Ce puteam să-i mai spun, s-o înraiesc și mai rău, să mi-o fac...

De afară se auzi un ciocănit în ușă, întîi ușor, timid parcă, apoi încă unul, ceva mai îndrăzneț. Dik terminase dușul, se ștergea cu cearșaful. Intrigat de ciocănitul repetat, îl trimise pe Iacob să vadă cine e și ce vrea.

— E o doamnă, domnule căpitan! strigă Dinu făcîndu-i semn să se acopere. A și intrat.

— O doamnă!? se miră căpitanul înfășurîndu-se în cearșaf, apoi, zărind-o, exclamă uimit: Aaa... țața

Tasula ! Nu m-așteptam. Tocmai despre dumneata vorbeam cu băieții, le spuneam că dumneata tai și spînzuri la vilă. Pînă mă îmbrac te rog să iei loc și să-mi spui cu ce ocazie pe bord ? și către Iacob : Mai cere un pahar, bre omule, servește-o și pe... doamna, să guste și ea din vinul algerian.

Băieții nu știau cine-i Tasula dar, din moment ce căpitanul îi spusese că se vorbise despre ea, bănuiră că e „vipera", mama Sperandinei. Dinu o cercetă mai atent, el nu putea suferi femeile bețive și rele de gură, însă, de la prima vedere, „vipera încriminată de secundul petrolierului, părea pașnică, sfioasă, moliie în mișcări și leneșă la vorbă. În afară de acel „bună ziua" șoptit din ușă, aproape că nu îndrăznea să se așeze pe scaunul oferit. Paharul cu vin însă, pahar umplut de Iacob, îl răsturnă peste cap, sorbindu-l dintr-o dată. Găsi și scuza :

— Pe căldura asta face toate paralele. Dar să știți că mi-a fost sete, altfel...

— Știu, țață Tatsula, știu că-l refuzai — o luă Dik peste picior. Hai, mai suge unul și spune-mi ce vînt te-aduce pe bord.

— Vînt rău, domnule Dik, rău și pentru mine, rău și... dar stai, stai să beau vinul că se-ncălzește în pahar și e păcat. Așa. Noroc să dea Dumnezeu ! și începu să turuie și să se uite cu jind la sticlă, încît Dinu făcu ochii mari. Asta o fi sfioasa de la început ?

— Să știi că-mi păzesc fata, domnule Dik, o păzesc și de poftele unora și de planurile altora care... și aici zîmbi cu înțeles, amenințîndu-l cu degetul. O păzesc mai întîi de hoțomanul ăla borțos, n-aș vrea să-i pună poalele-n cap, cum a făcut pe vremuri cu maică-sa, fie-i țărîna ușoară. Dar îl satur eu de gînduri păcătoase,

îi dau cu trufanda, îi tai cu pofta de caisă abia pîrguită. Dacă n-o duce la primăric, s-o facă doamna Kefalonis, nu deschide el bobocul. Dacă nu mă vrea de soacră nu-l deschide nici celălalt — și aici îl amenință din nou cu degetul, făcîndu-i și cu ochiul. Am eu grijă, eu hotărăsc, nu fata. Fata n-are minte. Na... uite că m-am luat cu vorba și-am uitat că venisem să-ți spun chestia cu... dar sticla îi făcea cu ochiul și întinse paharul. Dacă-l umpli și pe ăsta nu mai beau chiar dacă te superi. E paharul pe care o să-l beau pentru norocul dumitale. Să știi că în probleme de servici ai mare nevoie de puțin noroc.

Dik bănuia cam despre ce-i vorba, știa ce urmărește Faic, pentru ce fusese chemat la vilă și, cu toate că-l interesa soarta Sperandinei precum și intențiile libidinosului ei naș, trecu peste acest subiect, întrebîndu-și „soacra" la ce chestie se referise.

— Păi... o lungi muierea — în legătură cu vapoarele, cu persoana dumitale. Se pare că pezevenghiul de Faic vrea să-ți fure căciula, să treacă de pe rabla care stă la cheu, în reparație, pe celălalt vapor, pe vaporul care circulă, care face Spania.

— Și... discuția lor, cam la ce punct a ajuns? încercă Dik s-o tragă de limbă.

— La punctul ciubuc. Faic vrea și el ceva aur, cocoșei.

— Și cum a rămas, ce-au hotărît?

— Păi... hotărîrea ai s-o afli din gura boierului, de asta m-a trimis aici, să te chem urgent la vilă.

Dik, ieșindu-și din calm, ridică tonul:

— Și dacă-i așa, ce-ai mai lungit pelteaua?

— Pentru că te-am văzut cum îți sticlesc ochii după fată, cum o sorbi din priviri și cum te maimuță-

reşti cînd îi aduci cîte-un cadou. Dar linge-te pe bot, nenicule, ţi-am spus că n-o dau decît celui care mă vrea de soacră, care-mi asigură bătrîneţea cu ceva gologani puşi la bancă, pe numele meu. Voi ăştia care faceţi Spania... aveţi de unde.

— Eşti nebună, mai femeie, zău aşa ! îi zise Dik, arătîndu-i uşa. Văd c-ai început să mă tutuieşti, să te tragi de curea cu mine. Hai Iacobe, hai Dinule, hai să mergem la vilă, să lămurim lucrurile, să nu scăpăm trenul. Noi mergem cu barca, iar dumneata te duci cu autobuzul — îi mai zise Tasulei.

Malul spre care se îndrepta barca era în apropierea cisternelor de petrol, dar în afara portului. Iacob vedea că se schimbase calimera, că situaţia de ieri nu se mai potrivea cu cea de azi, că Dik nu mai era sigur pe el. Continuînd totuşi să mai spere, se închina pe furiş, îndemnîndu-l şi pe Dinu să se roage lui Dumnezeu, însă Dinu clătină negativ din cap :

— Nu, nea Iacob, eu nu mă închin înainte, eu o să mă închin după ce ne-om vedea îmbarcaţi.

— Nu, nu-s de acord cu tine ! se necăji Iacob. Lui Dumnezeu trebuie să i te închini înainte, să te rogi, altfel de unde să ştie ce vrem ?

Dik îi auzi şi parcă nu-i auzi. Pe el îl obseda chestia cu Faic, „ciubucul" pomenit de Tasula. Şi tocmai despre Faic îi aminti Iacob :

— Dacă-i adevărat ce-a spus muierea atunci nici tu nu mai eşti sigur de „Orfeu". Musulmanii ăştia, cu ciubucul lor... îşi aranjează viaţa aşa cum le place.

— Exagerezi, cobeşti, nu-mi place ! se posomorî Dik. N-aş crede că Kefalonis a îndrăznit să mă mute pe vaporul lui Faic. Eu sînt căpitan de cursă lungă, nu rîndaş la bucătărie. Armatorul nu poate uita că eu l-am

scăpat anul trecut dintr-o mare încurcătură. E vorba de haşişul ăla, ştii chestia şi, dacă-mi propune schimbul de pe o navă pe alta, ai să vezi tu ce tăraboi fac.

— Să sperăm că n-o să te supere cu nimic, că obrazul e obraz şi nu toval, că „ciubucul" e doar părerea Tasulei — mai zise Iacob opintindu-se la rame, scuipîndu-şi în palme.

CAPITOLUL IV

Cei trei marinari ancorară barca la oarecare distanţă de mal. Cu pantalonii suflecaţi săriră în apă. La fiecare pas numai colţi de stîncă şi pietre alunecoasa, şlefuite de valuri. Malul, mîncat de şuvoaiele ploilor, părea neospitalier. Serpentina, care urca pînă pe promontoriul unde era vila armatorului levatin Iani Kefalonis, era năpădită de cucută, urzici, spini şi alte buruieni. Dik mergea în frunte. Mergea gîfîind. Ajuns sus, pe platou, se lungi ostenit la umbra unui salcîm, bombănind resemnat. Nu mai era atît de sigur că armatorul nu îndrăznise să-l mute fără să-i ceară asentimentul, ştia că stăpînul e stăpîn şi stăpînii n-au suflet, n-au sentimente şi nici caracter. De fapt şi „San Juan" e vapor bun şi dacă va pleca în cursă zilele astea nu scrie nicăieri că n-ar putea face Spania. Ceea ce nu-i convenea lui Dik era prezenţa comandantului, un englez afurisit, cu care nu se avea bine, atît de afurisit şi de pretenţios încît ceruse şi obţinuse o vilă la Mamaia pe tot timpul cît va dura reparaţia vasului.

Pentru Dinu, platoul unde urcase era un adevărat colţ de rai ; numai pomi încărcaţi de rod, numai stra-

turi cu flori și alei cu iarbă străjuite de boschete stufoase, numai freamăt de frunze și ciripit de păsărele. Iacob se oprise la umbra unui cais cu fructe pîrguite care-i făcuseră cu ochiul. Dinu, dimpotrivă, încîntat de paradisul desmierdat de briza dimineții, o pornise haihui de unul singur, fluierînd o melodie. După cîțiva pași, în fața lui, apăru un havuz circular cu doi cupidoni săgetînd inimi imaginare. În jurul havuzului văzu un păun cu două păunițe. Păunițele, ciugulind indiferente, nu-i dădeau atenție bigamului înfoiat care le făcea cumte. Dinu, frămîntat de dorințî și copleșit de tristeți nu-și lua ochii de la cupidoni. Privirile lui nu săgetaseră nici o inimă, gura lui nu sărutase nici o fată, nici una. Abătut, se smulse tristeții și dîndu-se de-a dura prin iarba care-l ademenea, se lăsa furat de fantezie, chemîndu-și Cosînzeana, rugînd-o să-i apară, undeva pe vreun țărm însorit de pe mările ce le va colinda cîndva. La un moment dat, tot tăvălindu-se cu ochii închiși, se lovi cu capul de postamentul unei bănci ascunse într-un boschet. El se lovise, dar țipătul îl scoase altcineva. Făcu ochii mari și tresări surprins. Mai întîi văzu două picioare încălțate cu sandale romane, apoi, privind mai sus, văzu o rochie albă cu buline albastre și un șorț negru a cărui poală o răsucea între degete fata care țipase. Cu coditele lăsate pe sîni și cu ochii mari, căprui, cu genele tremurînde, cosînzeana neașteptată stătea speriată, gata de fugă. Dinu, buimăcit de întîmplare și fascinat de frumusețea fetei nu știa cum să se scuze, privind-o fîstîcit, ca vițelul la poarta nouă. Noroc că apăru Dik, întrebînd îngrijorat :

— Ce s-a întîmplat, Sperandina, pentru ce-ai țipat ! Te-a speriat dumnealui, te-a jignit cu ceva ? și dădu s-o tragă protector spre el.

Dinu făcu din nou ochii mari. Va să zică fata pe care o speriase era chiar Sperandina, fata despre care le vorbise căpitanul. Privind-o furiș o văzu că se ferește de brațul protectorului, de intenția de a fi îmbrățișată. Ținîndu-l la oarecare distanță, îl sărută, totuși, pe amîndoi obrajii, explicîndu-se senin :

— În nici un caz dumnealui. M-am speriat singură, ca o proastă, am țipat cînd mi-a fugit păunița din brațe.

Gestul Sperandinei îl topise pe Dik. Fata nu obișnuia să-l sărute decît atunci cînd se întorcea din voiaj și-i aducea cîte ceva, dar și asta numai în cazul că o împingea Tasula, altfel, singură, se ferea s-o facă, mulțumindu-i sec, fără obligații. Neștiind ce schimbări s-or fi petrecut în inima fetei își luă rolul în serios, iscodind-o stăruitor :

— Dacă nu ți-a zis nimic și nici nu te-a jignit cu ceva, pentru ce ai ochii plînși, cine te-a întristat, nu cumva purtarea nașului ?

— O să-ți povestesc altădată. Acum... și arătă spre cei doi necunoscuți apăruți în grădină — te-aș ruga să-mi spui cine sînt dumnealor, cu ce ocazie pe la noi ?

Abia atunci făcu Dik prezentările :

— Iacob Steriade, Dinu Podaru și domnișoara Sperandina Arghiropol. Băieții sînt șomeri, n-au ce mînca (accentuînd cuvîntul) și deoarece le-am promis să intervin pe lîngă armator să-i îmbarce pe cargoul „San-Juan", i-am adus aici, să-i vadă și să-i accepte.

— Ahaa !... făcu fata înțelegînd cum stau lucrurile. Vreți să fiți împreună pe același vapor, să schimbați cîte-o vorbă românească, să întregiți babilonul de pe bord.

— Ce vrei să spui, la ce te-ai referit ? întrebă Dik negăsindu-și vocea. Ai și aflat ce-a pus boierul la cale ? Ai tras cu urechea la discuția dintre el și Faic ?

— Pardon, nene Dik ! se supără fata. Eu n-am obiceiul de a trage cu urechea, credeam că mă cunoşti.

— Iartă-mă, fetiţa mea, te-am jignit fără să vreau — o imploră Dik cu mîinile împreunate. Pe viitor n-am să te mai supăr cu nimic. Acum te rog s-o anunţi pe Tasula, spune-i c-am venit.

Plecase Sperandina. După cîteva clipe plecară şi ei, tăind aleea de-a curmezişul, direct spre treptele vilei. Vila era o clădire ciudată. Rotundă, scundă, cu acoperişul boltit şi cu ferestrele zăbrelite, părea o apariţie din basme. Pe sub streaşină erau numai cuiburi de rîndunele, unele atît de aproape încît te cuprindea dorinţa să dezmierzi puţin puişorii care piuiau de foame. Deasupra uşii, larg deschisă şi ea, un verset din coran, scris în vechiul alfabet turcesc, amintea muritorilor de înţelepciunea profetului. Pînă şi pereţii şi tavanul camerii rotunde erau numai stele, semiluni şi alte ieroglife din alfabetul turcesc. Cei doi prieteni, continuîndu-şi investigaţia, inventariară camera : un covor persan, roşu ca para focului, un şifonier masiv, de abanos, o sofa şi o sumedenie de perne din mătase albastră, şi o oglindă de statura unui om montată în perete, la capătul sofalei, oglindă ce sprijinea şi ea un verset multicolor. Mai întîi se uimi Iacob ; el numărase ieroglifele :

— Prea multe macaroane, frăţioare, prea peste tot.

Apoi se minună Dinu :

— Ce-i aici, domnule căpitan, armatorul ăsta e sucit la cap ? Ca să locuieşti într-o biserică turcească trebuie să fii puţin cam...

Deocamdată armatorul nu era ţîcnit şi nici locuinţa nu era biserică. Din cîte auzise Dik, aici, în această

vilă, pe vremea cînd Dobrogea gemea sub iatagan turcesc, se spune că ar fi locuit reprezentantul sultanului. Aici se făceau zaiafeturile, aici era haremul paşei, a guvernatorului oraşului Kiostengia, aici tînjeau fecioarele noastre pîngărite de nerușinarea mărimilor otomane, şi toate astea pînă în ziua cînd armatele vestitului Osman Paşa, capitulară la Plevna, închinîndu-şi stindardele generalului român, învingătorului.

În timp ce vorbeau despre legenda care se crease în legătură cu vila rotundă, apăru Tasula, invitîndu-i să treacă în curte şi să aştepte pînă ce-i va chema boierul.

Curtea, împrejmuită de un zid dreptunghiular destul de înalt şi cu o poartă masivă din stejar, părea să adăpostească palatul zmeilor din poveşti. Alt havuz circular şi în mijlocul curţii. Încolo, pe ambele laturi, se înşiruiau un fel de chilii mănăstireşti cu gratii la ferestre şi cu semiluni săpate în tăbliile uşilor. Era clar că aici fusese haremul. Iacob, numărînd chiliile, izbucni invidios :

— Zece odăi, măi frate, zece cadîne. Vă închipuiţi ce halimai între ele şi ce huzur pe pezevenghiul de paşă ! Aşa religie mai zic şi eu.

— O religie care-i favoriza numai pe şefii şi dregătorii hoardelor, ceilalţi, amărîţii... explica Dik care era cunoscător în ale turcilor obiceiuri — nu se înfruptau din plăcerile trupului decît în războaie, atunci cînd capturau prizonieri. Azi, stăpînul vilei e alt venetic, alt desfrînat care visează bobocel de floare neîmplinită. Şi tocmai ăstuia vreau să-i vorbesc despre voi, să vă îmbarc, să nu mai trageţi mîţa de coadă, iar dumnealui... arătînd spre Dinu — dă buzna peste fete care nu-s de

nasul lui, le jignește din priviri, le face să plîngă și uită că e fluieră-vînt.

Dinu, lovit pe nedrept și surprins de insinuările celui care păruse om de omenie, încercă să protesteze, să repete calm ceea ce spusese și fata, dar privirile căpitanului îi îngheță sîngele. Iacob parcă n-ar fi auzit glasul în care fierbea gelozia și, bombănind mereu despre coranul musulmanilor, cîrmi discuția pe partea cealaltă, amintindu-le că Faic cu peșcheșul lui o fi ajuns căpitan pe petrolierul „Orfeu". Dik parcă atît așteptase :

— Numai de oameni fără obraz am parte, de netrebnici m-am lovit pretutindeni. Javra de Faic ar trebui să-mi pupe tălpile. La fel și borțosul de Kefalonis. Nu numai că le-am spălat obrazul, cum vă spuneam adineaori, i-am scăpat și de pușcărie. Amîndoi sînt lacomi de bani, de cîștig gras. Acum doi ani și-au procurat un soi de cînepă indiană din care se extrage haşişul și-au semănat-o aici, pe tarlaua din spatele vilei. Vă închipuiți voi ce-ar fi ieșit dacă-i prindea poliția ? Și pe prahoveanul pus la index de căpitănie l-am ajutat, pe cel care luase parte la greva ceferiștilor din 1933. L-am îmbarcat să-l scap de mizerie și, domnul, cînd s-a văzut la Barcelona, drept recunoștință că-i umplusem buzunarele cu aur, mi-a suflat gagica, o puștoaică agățată într-o tutungerie unde se vindeau, pe sub mînă, fotografii pornografice. Dar și eu l-am mazilit la prima...

Nu-și terminase fraza cînd se auzi vocea armatorului :

— Cu cine tăifăsuiești, căpitane ?

Din ușa sufrageriei vorbise levantinul, se exprimase în greceşte. Vorbise, dar acum se oprise, scobindu-și dinții. Nu era chiar așa de bătrîn cum spusese Tasula, n-avea decît 55 de ani, însă era atît de slut și c-o burtă

atît de respingătoare încît ţi se făcea silă să-l priveşti. Silă şi de felul cum aruncase scobitoarea. Dinu, necăjit încă de aluziile căpitanului, de faptul că-l băgase indirect în aceeaşi oală cu netrebnicii fără obraz, se scuturâ dezgustat văzîndu-l pe armator. Că dihania se smintise, sau căpiase cum spusese Tasula, nu-i păsa deloc, dar intenţia borţosului de a „gusta din trufanda" parcă-i înţepă inima. De fapt şi Dik urmărea acelaşi lucru. Metoda era alta. O metodă paşnică însă, cinstită şi dacă-şi îmbrăcase dorinţa în visul omului hoinar, sătul de întinsul apelor sărate, merita şi puţin respect. Şi totuşi, fata, cu toate că nu ştia nimic, se ferise de braţul lui, de eventuala îmbrăţişare.

Armatorul, arătînd spre băieţi, ca şi cum abia atunci i-a fi zărit, continuă surprins :

— Cine sînt pezevenghii ăştia ? Cum de-ai îndrăznit să-i aduci aici ?

Tonul stăpînului îl făcu pe Dik să-şi muşte buzele. Dar cum să întărîte cîinele cînd avea nevoie de el ? Aruncînd ţigara, sări în picioare, salută cu mîna la chipiu şi, ca să-i facă pe plac, vorbi tot grecește :

— Sînt doi tineri amărîţi, domnule Kefalonis, dar discreţi şi de nădejde. Mă gîndeam să vă rog, poate vreţi, să-i îmbarcaţi pe „San-Juan", pe cargoul lui Faic.

— Pe cargoul tău, nu al lui Faic! replică apăsat armatorul cu intenţia de a-l intimida, de a-l pune în faţa faptului împlinit. Peste trei zile veţi ridica ancora. Englezul a şi fost anunţat să se prezinte la bord. Sper să vă înţelegeţi. În ceea ce priveşte amărîţii pe care vrei să-i îmbarci, mîine după prînz să se prezinte aici, cu carnetele de marinar. Acum să ne lase-n pace, să dispară din grădină.

Iacob n-a mai așteptat să se traducă ordinul armatorului și salutînd cu basca ridicată, îi făcu semn lui Dinu și ieșiră amîndoi pe poartă.

— Ce-a spus stăpînul, nea Iacob, ne-a gonit sau... întrebă Dinu cu sufletul la gură.

— E de acord, frățioare. A spus să ne prezentăm mîine cu carnetele la el. Acum să coborîm serpentina să nu ne mai vadă în grădină.

— Și eu cu ce mă prezint, cine-mi scoate carnetul ? se frămîntă Dinu alergînd ca un cățeluș în urma lui Iacob.

— Na, ia polul ăsta și de la bazin o ștergi în oraș să te fotografiezi — îi zise Iacob oprindu-se în capul serpentinei. Îți faci trei poze. Una la carnet, alta la căpitănie și cealaltă...

Sperandina, făcîndu-le semne să mai zăbovească puțin, venea în fugă spre ei. Iacob se neliniști. Neliniștit și Dinu. Oare ce s-a întîmplat, e trimisă cu vreo veste proastă ?

— Voiam să vă întreb ce-a spus boierul, aprobă îmbarcarea sau... se scuză fata, răsucind din nou poala șorțului.

— Da, a fost de acord — se liniști Dinu oftînd ușurat. Mîine vom veni cu carnetele.

— Mîine ? Ce bine-mi pare ! se bucură Sperandina bătînd din palme. Înseamnă că mîine vom fi trei fericiți.

— Și care-i al treilea, mă rog ? întrebă Dinu, neștiind ce să creadă.

— Eu. Mîine împlinesc șaisprezece ani, e ziua mea. Dacă veniți cu carnetele la semnat o să ne felicităm reciproc. Eu o să vă urez noroc în marinărie, iar dumneavoastră.... știu eu ce... și se întristă brusc.

Tristețea de pe chipul fetei și lacrima care stătea gata să se prelingă pe obraz îl impresionase pe Dinu. Intenția de-a o felicita nu-și găsea cuvintele. Iacob însă, ținînd mai mult aleea dinspre vilă pe unde trebuia să apară Dik, se grăbi să curme dialogul, scuzîndu-se pentru amîndoi :

— Noi, pentru că n-avem bani să-ți oferim un mic dar cu ocazia aniversării, o să-ți urăm la mulți ani, și tot ce-ți dorește inima. Hai, Dinule, hai c-avem treabă.

Dinu nu se grăbea să-l asculte. El nu vedea decît ochii fetei, niște ochi ce trebuiau înveseliți, limpeziți de tristețea care-i înrourase.

— Ba un mic dar tot îi putem oferi, nea Iacob, e ca și pregătit. Hai, Păunițo, primește-l, vrei ? și luînd-o de mînă porniră în fugă spre straturile cu flori din apropierea boschetului unde se cunoscuseră.

Fata, gîfîind emoționată, abia reuși să întrebe :

— Eu, eu sînt Păunița ?... Ce bine-mi pare ! E un nume frumos, e singurul dar care mă bucură cu adevărat. Cum să-ți mulțu... și fericită,îl sărută pe amîndoi obrajii.

În timp ce Dinu îi împletea în codițe două flori rupte din grădina levantinului, Păunița mărturisi că nu se așteptase la bucurii tocmai în acea dimineață cînd neobrăzarea nașului o făcuse să se refugieze în boschet și să plîngă de rușinea la care o supunea. Pînă și Tasula îi încuraja necuviințele, dojenind-o tot pe ea. „Neobrăzato ! Nașul te-a crescut și te hrănește de atîția ani, iar tu nu-i dai voie nici să se apropie de tine"... Săracă și fără părinți, n-avea alte rude decît pe tanti Valentina, o mătușă văduvă care locuia în cartierul Kilometru 5, dar și ea o ducea greu, nu avea cu ce-o întreține. Din cauza lipsurilor, o retrăsese din liceul

„Domniţa Ileana" unde învăţa. Mamă-sa, dacă ar fi trăit, n-ar fi admis aşa ceva.

Iacob, alergînd tupilat, intră în boschet, luîndu-i la rost şi pe unul şi pe altul :

— Ce faci, imprudentule, vrei să-ţi tai craca de sub picioare cu mîinile tale ? Şterge-o pe serpentină că vine Dik ! Şi dumneata, domnişoară, să nu te mişti de aici pînă nu trece furtuna. Atît ar fi trebuit, să vă fi zărit împreună.

Armatorul se oprise în uşa vilei, acolo zăbovea sporovăind în continuare cu Dik.

— Şi ce-i cu asta, domnule Iacob ? se nedumeri fata. Dik a fost prieten cu tata, ţine la mine, mă iubeşte.

— Tocmai. Pentru că te iubeşte. Dar să nu crezi că te iubeşte ca pe-un copil. Acum rămîi aici şi nu mişca.

Surprinsă, uluită, ameţită, aşa rămăsese Sperandina pe banca unde stătuse cu Dinu. Nici nu avusese timp să-şi ia la revedere, să-i mulţumească din nou pentru cele mai frumoase daruri oferite de ziua ei. Pitită în boschet numai la vorbele lui Iacob se gîndea. Cu cît gîndea mai mult cu atît mai sus i se ridica perdeaua de pe ochi. Chiar şi tîlcul acelor vorbe aruncate de Tasula, începea să se destrame. „Căpitanul face Spania, e om cu parale. Dac-ai avea minte n-ai mai sta ca toanta, m-ai scăpa şi pe mine de griji". Sau altă dată. „E mai tînăr ca ghiujul care-ţi poartă sîmbetele, zîmbeşte-i măcar lui".

Îndurerată de această descoperire ar fi vrut să fugă undeva, să se ducă la tanti Valentina, să-i povestească tot ce le-a trecut ăstora prin cap, urzeala Tasulei, însă pe aleea vilei îşi făcură apariţia cei doi nesuferiţi pe care n-ar fi vrut să-i mai vadă niciodată. Kefalonis vorbea, ameninţîndu-şi căpitanul cu degetul ·

— ... nu eu, domnule, binevoitorii mi-au şoptit povestea cu însurătoarea dumitale. Te priveşte ce vrei să faci, eşti destul de copt, dar în direcţia asta nu te mai gîndi la fete tinere, lasă-le să mai oreaască, să guste alţii din bobocelul neprihănit, alţii care au drepturi mai vechi. Cam atît am avut de spus. Ne vedem în ziua plecării. Cu bine.

CAPITOLUL V

În acea după-amiază de iunie desmierdată de adierea brizei, ferestrele şi uşile vilei erau larg deschise. Kefalonis, în sufragerie, tolănit pe fotoliul său preferat, sorbea tacticos din paharul cu oranjadă. Îl înciudase atitudinea finei ; îmbufnată şi azi, refuzase să-l servească la masă. Naşul nu recunoştea că el era vinovatul, că slăbiciunea de ieri, cînd încercase să-i pipăie sînii, o făcuse să devină prudentă. Pentru el, singurul vinovat era pezevenghiul adus de căpitan. Tasula îl incitase. Ea îi presărase sare peste rană. Şi acum continua să-l aţîţe, să scormonească în spuza sub care mocnea tăciunele :

— Bot în bot stăteau, cucoane Iani. Ca în filme se sărutau.

„Cuconul", gata să plesnească, clătină totuşi din cap neîncrezător :

— Adineauri spuneai că se ţineau doar de mînă, de unde-ai mai scos şi sărutul ăsta ca în filme ?

— La început, da, se ţineau de mînă, doar nu te mint, ce dracu ? o drese la repezeală sluga cea vicleană. Dacă nu apărea celălalt vagabond să-i anunţe că vine Dik, pezevenghiul i-ar fi pus poalele-n cap. Nu-i vorbă

că nici eu nu l-aș fi lăsat să-și facă mendrele ca să pierzi dumneata ceea ce ți se cuvine...

— Stai, bre Tasula, nu exagera — se dezmetici levantinul, aprinzîndu-și țigara. Cum să-i pună poalele-n cap? Abia s-au cunoscut și gata, trece la... Tu minți ca să urci prețul, să mă storci de parale, să...

— Cu paralele e altă poveste, Kir Iani, încă n-am căzut la învoială, și nici n-am de gînd să las din douăzeci.

— Ba zece era vorba! se înverzi Kefalonis pipăindu-și punga. Și asta numai după ce...

— Dacă te zgîrcești nu-ți mai spun nimic! îl amărî Tasula. Mai sînt și alți amatori. O dau cui îmi convine.

— Dai pe dracu! Eu ce păzesc, bobocii? se înfurie nașul. Apoi schimbă tactica, revenind la discuția inițială: Nu, nu se poate, fină-mea e fată cuminte, nu se dă ea primului venit.

— Ba se poate, cucoane Iani, te joci cu golanii de port? Dac-ai fi văzut-o cum se lipea de el...

Nașul, nerăbdător să guste cît mai repede din fructul care-l înnebunea, miji ochii, ceru un pahar cu vin de Samos și începu să se plimbe prin sufragerie.

„Codoașca dracului, o să vezi tu douăzeci de mii cînd mi-oi vedea eu ceafa" — mormăi neauzit Kefalonis. Intrînd în camera rotundă să pregătească darurile, pentru fină sa, prima grijă i-a fost să închidă bine ferestrele și ușa dinspre grădină, apoi, scotocind în șifonierul fiicei sale, găsi și ceea ce căuta. Legă pachetul cu o panglică roză, ca și cum ar fi fost cumpărat de la magazin. Era convins că praful își va face efectul, mai auzise de așa ceva. Zîmbind diavolește, intră în sufragerie, puti pachetul în dulap și se îndreptă spre fotoliu să poată visa în tihnă la clipele ce vor veni. În fața oglinzii de la

servantă se opri fără să vrea. Un ramolit slut, diform, cu burta caraghioasă şi cu nişte pungi creţe pe la ochi, îl privea obosit. Nu, ăsta, nu era el. Oglinda e de vină. Cînd s-o spargă cu scrumiera îşi aminti că gestul i-ar aduce şapte ani de nenorocire şi renunţă, vărsîndu-şi furia pe pezevenghiul care îndrăznise să stea de vorbă cu fina-sa. Nu, pe ăsta nu-l îmbarcă chiar dacă ar fi frate cu Mefisto. Dar de răzbunat tot trebuie să se răzbune. Chiar mîine va unge osia la poliţie, cerîndu-i comisarului să pună mîna pe individ, să-i moaie oasele şi să-l trimită la dracu-n praznic. Nici pe golanul celălalt, cu nume grecesc, n-ar trebui să-l îmbarce. Tasula spunea că el i-a trimis în boschet să se giugiulească...

Apăsă înciudat de două ori, butonul soneriei.

Sperandina, împinsă din spate, se opri nehotărîtă în uşă. Naşul vorbea greceşte, ea româneşte :

— Nu înţeleg. Ce doriţi de la mine ?

— O cafea mare, bobocelule, preparată de tine.

— Şi tanti Tasula ştie s-o prepare ! zise fata şi dădu să plece.

Atunci aruncă totul pe o singură carte :

— Pentru că e ziua ta, am de gînd să-ţi fac o surpriză.

— Mulţumesc, n-am nevoie de surpriză ! îl repezi fina.

— Cu ocazia asta aş vrea să te rog să-mi ierţi necuviinţa de ieri, doar ştii că naşul dacă bea un pahar în plus numai de codiţele tale se leagă. Asta a fost pînă ieri. De azi încolo, fiind domnişoară, îţi promit că n-am să te mai supăr niciodată. Acum, să-mi respect obligaţia de naş, spune-i Tasulei să pregătească tot ce trebuie şi să lase cicăleala.

Sperandina, bănuind că vorbăria naşului ascunde lucruri primejdioase, îi întoarse spatele şi părăsi sufrageria.

Are dreptate vitrega. Fata e coaptă, împlinită şi dacă zburdă, să zburde cu el, nu cu altul. Soarta i-a fost pecetluită în clipa cînd a dezbrăcat-o şi i-a dat-o preotului s-o creştineze. Şi pe urmă mai e şi Tasula cu balsamul ei. De Valentina nu-i păsa. Dacă află şi face tărăboi, o îndoapă cu două-trei mii şi gata! Cine nu cunoaşte lăcomia omului sărac? Şi el a trecut în tinereţe prin iadul nesăturilor. Acum e bogat, e în Romînia. Anii cînd se perpelea pe malul Bosforului, împuşcînd paraua, au trecut ca un vis rău. Pe atunci fetele tinere şi frumoase nu-l luau în seamă, răspunzîndu-i doar la bună ziua. Ani grei şi pe vremea cînd iataganele aprigului Kemal Paşa măturau Turcia de venetici. În Grecia sau în Cipru ştia că n-are ce face, palicari, cu punga goală şi cu aere de milionari, riscau să moară de foame. Singura speranţă i-a fost regatul valah, numai aici auzise că ar curge laptele şi mierea la orice răspîntie. Aşa se face că mirajul cetăţii, din aurul căreia se înfruptase ca misit de cereale la Istanbul, îi călăuzi paşii spre porturile dunărene. O buche nu cunoştea din limba valahilor. Din această cauză alte greutăţi şi aici, alte necazuri, alt ramazan. Asprimea iernii şi manifestaţiile portuarilor în sprijinul revoluţiei bolşevice îl speriaseră rău de tot. Cînd să-şi caute alt sălaş, un compatriot amărît, aciuit mai demult pe meleagurile româneşti, îl primi ospitalier în magherniţa lui. N-aveau lemne şi nici muncă nu se găsea, în schimb, compatriotul, socialist înflăcărat, voia să-l încălzească cu discursuri. Dar pe el, levantinul pus pe căpătuială, nu-l interesau revoluţiile proletare, himera cu dispariţia claselor şi tot căutînd stupul cu miere îl găsi pe moşia compatriotului

ale cărui cereale le misise la Istanbul. După doi ani de vicleşuguri şi încăpăţînare tăioasă, în care timp prinsese graiul valahilor, naivul protector se pomeni şi fără nevastă, şi fără pungă, şi fără fetiţa care se născuse între timp, o fetiţă botezată Venus despre care gurile rele spuneau că e odrasla vechilului Iani. De inimă rea murise moşierul. Moşia însă, cu hambarele pline îi rămăsese, după lege, soţiei adultere. Abia atunci se abătu huzurul pe capul fostului misit. Dar levantinului nu-i trebuia moşie, el visa să devină armator, să-şi cumpere şlepuri şi vapoare. Destrăbălarea în care se bălăcea la Galaţi o determină pe amanta care-l făcuse om, să-şi pună streangul de gît. Altă fericire pe capul lui Iani Kefalonis. Ca s-o rupă cu trecutul, încredinţă mai întîi fata unei guvernante din Bucureşti, îi asigură întreţinerea şi educaţia pînă la majorat şi lichidă moşia. În timp ce număra banii primiţi, sorbind-o din ochi pe ţărăncuţa care-l servea, i se păru că răposata din fotografie îl dojenea ca de obicei şi, ca să se răzbune pentru scenele ei de gelozie, nu pregetă s-o siluiască pe ţărancă chiar în patul conjugal. Ca să n-o mai audă urlînd şi ameninţînd, o luă la Galaţi, o mărită cu un grec de la agenţie şi cam la zece luni după măritiş, auzind că a născut o fetiţă, se oferi s-o boteze, să-şi plătească în acest fel păcatul din acea zi...

Amintirea îl făcu pe borţos să-şi lingă buzele. Dată dracului ţărăncuţa, proaspătă, frumoasă, dar sălbatică şi mîndră ca şi fiică-sa. La gîndul că drăcoaica de azi e mai tînără şi mai fragedă decît fusese maică-sa pe vremea cînd îi aprinsese sîngele, abia aştepta să pună mîna pe ea. Goală, aşa o visa, aşa o dorea, goală, supusă şi drăgăstoasă. Uf !... şi Tasula asta încă n-a terminat muştruluiala, n-a reuşit s-o convingă de intenţiile

naşului. De cîndă că nu-i aducea nici cafeaua, apăsă din nou butonul soneriei. Parcă ăsta ar fi fost semnalul, căci în uşa sufrageriei apărură amîndouă odată. Fetei îi mulţumi, iar Tasulei îi făcu cu ochiul.

— Dacă eşti îmbufnată şi gata de fugă, nu-ţi mai pot oferi darul — se adresă fiinei. Ce spui Tasula, ce părere ai ?

— Lasă c-o scarmăn eu, imediat ! şi către fată : Treci pe scaun, mototoalo, treci în faţa naşului şi mulţumeşte-i că s-a gîndit la viitorul tău.

— Cum să nu mă gîndesc ? se prefăcu jignit levantinul. Ca mîine e fată de măritat şi dacă n-ai zestre nu te ia nimeni. Pe lîngă darul indicat vîrstei ei, am de gînd să-i depun la bancă şi nişte bani pentru majorat. Despre surpriză vorbim la urmă. E ceva la care nici nu te gîndeşti, bobocelule.

Sperandina parcă n-ar fi înţeles greceşte. Fără să răspundă, ca şi cum n-ar fi fost vorba de „viitorul" ei, stătea la distanţă ţintind mai mult uşa. Naşul îşi ieşi din fire :

— Ce Dumnezeu, vorbesc cu pereţii ? Dacă ai devenit surdo-mută şi nu ştii că omenia se plăteşte cu omenie, scuteşte-mă de prezenţă... dar se calmă, ştia că aşa n-o scoate la capăt şi sorbindu-şi cafeaua, se adresă Tasulei : Deschide dulapul, măi femeie, caută pachetul şi pune-l pe masă. Pe urmă... cum i-o fi obrazul, dacă vrea să-mi mulţumească, bine, dacă nu, eu mi-am făcut datoria.

Fata tot tăcută şi fricoasă. Kefalonis însă, în stare s-o apuce de codiţe, s-o trîntească la picioarele lui şi să-i moaie încăpăţînarea, strîngea din fălci, ştergîndu-şi sudoarea de pe frunte.

Mama vitregă scoase pachetul, îl pipăi ca și cum n-ar fi știut ce-i acolo și îmbrîncindu-și fata, o mustrului încet, la ureche :

— Toanto ! Nașul cheltuiește bani pe cadouri și tu stai gata să zgîrîi. Cel puțin, uită-te să vezi ce ți-a cumpărat.

Felul cum desfăcea Tasula pachetul, exclamația de uimire și admirație, o făcură pe Sperandina să se apropie de scaun. Un ceas cu brățară de aur își dorise de cînd era la liceu, de cînd văzuse o colegă fandosindu-se cu așa ceva. De la ceas privirile alunecară spre pantofi și spre rochie. Rochia era de mătase naturală, albastră, culoarea ei preferată, iar pantofii din piele de șarpe, cu toc înalt. De cîte ori nu se oprise ea în fața vitrinelor, privind cu jind la asemenea podoabe, de cîte ori nu blestemase sărăcia și acum, cu toate că le rîvnise și îi plăceau nebunește, nu îndrăznea să pună mîna pe ele. Ceva nelămurit parcă îi șoptea că aici e primejdia, dacă se apropie și le primește, nașul o va trage spre el așteptînd să-i mulțumească. Totuși, tentația era mai tare, iar teama, prudența, ezitările, cedau treptat, lăsîndu-se înlocuite de înnăscuta cochetărie feminină, trezită odată cu pubertatea.

Nașul o cîntărea atent, citindu-i pe chip și îndemnul, și emoția. Trebuia încurajată, dar în așa fel, încît să nu-și trădeze bucuria c-o vede cedînd, dimpotrivă, calm, patern, să-i arunce nada din ultimul cîrlig al plasei și să aștepte.

— Hai, pune mîna că nu mușcă. Și ca să nu te mai fierb cu surpriza cea mare, află că m-am hotărît să te reînscriu la liceu, să ajungi studentă peste cîțiva ani, să urmezi aceeași facultate ca și duduia Venus. Acum

du-te și te îmbracă, să vedem dacă ți-am ghicit măsura. Ei, ceasul e al tău, pentru ce-l lași pe masă ?

Atunci interveni Tasula, sugerîndu-i fetei să se îmbrace în camera rotundă și să se fardeze puțin.

Sperandina aproape că nu mai știa ce-i cu ea. Vestea, că va fi reînscrisă la liceu, îi luase mințile. Și darurile o zăpăciseră. Regretînd că se purtase ca o necioplită cu nașul care se gîndise pînă și la educația ei, bîlbîi ceva și se aplecă să-i sărute mîna.

— Te rog, fără sărutări de mînă. Mai bine dă-i zor cu îmbrăcatul să nu întîrzîi la agenție, e ora cînd mă așteaptă englezul.

Pradă emoției ce o cuprinsese văzîndu-se cu ceas la mînă, pînă-n mijlocul camerii rotunde nu se opri. De bucurie uită să mai închidă ușa, lăsînd-o întredeschisă. Cu ochii la podoabele ei, nu observă că ușa dinspre verandă era închisă, că ferestrele erau cu perdelele trase, uitase de tot și de toate, chiar și de băiatul care-o numise Păunița. De fapt, încă nu se întrebase ce simte pentru Dinu, pînă azi nu se gîndise la dragoste. Ceea ce știa sigur era că-i plăcuse să stea lîngă el, să se țină de mînă, să-și spună tot ce au pe suflet. Și mai știa că numele de Păunița, căpătat în dar, îl va păstra ascuns în suflet ca pe-o taină ce nu trebuia dezvăluită nimănui. Fudulindu-se puțin în oglindă și bucuroasă că pantofii și rochia îi veneau de minune, își aminti de Dinu. Ce-ar fi să vină chiar acum, s-o vadă ce bine-i stă și să n-o mai cunoască ? Cu acest gînd intră în sufragerie.

— Hai, draga mamei, ridică paharul și urează-i nașului sănătate să te poată purta la școlile cele mari. Nu, nu ăsta, celălalt e al tău, cel umplut pe trei sferturi. O fată nu se face să bea un pahar întreg.

— Ba în sănătatea ei vom închina acest pahar, ea e sărbătorita. Nu-i așa, bobocelule ? se întrecea în atenții nașul.

Măgulită de felul cum îi vorbea și copleșită de darurile primite și de celelalte făgăduite, Sperandina, trăind iluzia că gustă din cea mai fină băutură boierească, sorbi licoarea pînă la fund, socotind că așa se cere unei sărbătorite. Vermutul însă i se păruse amar și se scutură silnică, mulțumindu-i în gînd Tasulei că nu umpluse paharul.

— Ei, acum te poți așeza pe scaun să mai bem și noi un păhărel, pe urmă... o îndemnă prefăcuta, neînțelegînd să se despartă chiar atît de repede de sticluță, însă boierul, nemaiavînd răbdare, îi reteză vorbăria :

— Nu, n-avem timp, v-am spus că mă grăbesc. Încîntat c-am văzut-o ce bine arată în rochie și pantofi eleganți, am s-o rog să se dezbrace, să-și ducă darurile în camera ei și duminică, cînd va ieși la plimbare, să treacă pe la Valentina, să vadă și ea ce nepoată prezentabilă are.

Graba nașului o dezamăgi și pe Tasula și pe Sperandina. Dacă mama vitregă știa ce urmează și înțelegea nerăbdarea vulpoiului, fata nu pricepea deloc pentru ce vrea s-o lipsească așa repede de plăcerea podoabelor dăruite. Dar n-avea de ales și, ca să nu-l supere pe omul care fusese atît de darnic și s-o creadă tot neascultătoare, se retrase supusă în camera rotundă, împingînd ușa cu cotul. Șorțul și rochița cu buline erau pe pat, acolo le lăsase, dar pînă acolo i se păru că picioarele devin nesigure. Zîmbi îngăduitor. Moleșeala o amuza. Ca să se poată dezbrăca mai ușor, se așeză în genunchi pe covorul din fața oglinzii. Ridicînd de poala rochiei și mișcînd capul spre stînga, i se păru că semilunile de pe pereți se învîrt în jurul stelelor. Zîmbi din nou,

întrebîndu-se oare cine se leagănă, pereţii, oglinda, sau ea. Senzaţia ameţelei o făcu să închidă ochii. În acea clipă i se păru că zboară undeva printre crinii din grădină, că polenul i se scutură pe ceafă, înfurnicîndu-i pielea. Cu mare greutate reuşi să mişte pleoapele. Chipul din oglindă parcă nu mai era al ei. Pînă şi braţele, ridicate, întinzînd de tivul rochiei să şi-o poată trage peste cap, i se părură strîmbe, îndepărtate. Urechile parcă-i ţiuiau, iar pofta de a se întinde şi căscatul sîcîitor o trăgeau la somn. Din spate auzi vocea mamei sale vitrege. Parcă nu-i vorbea ei. Răsucindu-se pe covor, zări, sau i se păru că zăreşte cum se mişcă uşa. Ştia că n-o încuiase. Atît mai pîlpîi în mintea ei...

Borţosul intră în ciorapi, călcînd pe vîrfuri. Văzîndu-şi fina pe covor, cu rochia dată peste cap şi cu pulpele dezgolite, fiorul nebuniei îi încălzi sîngele şi se prăvăli greoi peste ea.

Durerea muşcăturii o trezise din moleşeală pe Sperandina. Năucă şi îngrozită de intenţia naşului, îşi eliberă mai întîi mîinile din strînsoarea rochiei, apoi, bîjbîindu-i faţa, trase cu unghiile, brăzdîndu-i adînc obrazul.

Bestia slăbi atacul doar o clipită. Nu din cauza durerii, încins cum era nu putea s-o mai simtă, ceea ce-l speriase era propriul său sînge şi pînă să-şi revină, victima îl lovi cu piciorul şi zvîcni de jos ca o zvîrlugă. Din doi paşi ajunse la uşă, însă uşa era încuiată. În zăpăceala ei, fără să mai ţină cont că e goală puşcă, alergă instinctiv spre geam. Fereastra era scăparea şi doar ce răsuci mînerul, ridicînd piciorul pe pervaz, că simţi în ceafă respiraţia gîffită a celui care-i oferise darurile. Înhăţată de umeri, ţipă totuşi din toată puterea :

— Ajutoor !

Înainte de a reuși Kefalonis s-o trîntească din nou pe covor, de afară se auzi un tropot de pași, o voce bărbătească și altă voce care-i răspundea :

— N-a strigat nimeni, ți s-a părut.

Între părere și adevăr, sărbătorita mai strigă o dată ajutor, gîfîit însă, slab, cu ultimele puteri ce-i mai rămăsese. Cînd să cadă învinsă, auzi zornăind sticla geamului țîndărit de piciorul cuiva.

— Aici, nea Iacob ! strigă Dinu sărind în cameră.

Sări și Iacob. Tot prin spărtura geamului. Dintr-o aruncătură de ochi pricepură imediat despre ce-i vorba. Armatorul, cu cămașa descheiată, năclăit de sînge, era ghemuit undeva la picioarele fetei, iar fata, rușinată de goliciunea ei, se băgase sub covor. Numai capul îi rămăsese afară, capul și mîna cu care-și acoperise ochii.

Cîteva secunde domni tăcerea. Cei trei bărbați se priveau încruntați. Nici unul nu știa însă ce să spună, cum să procedeze. Kefalonis acționă primul. Mai întîi scoase cheia din buzunarul pantalonului, se repezi la ușă și strigă Tasulei :

— Telefonează poliției ! Anunță că ne-a călcat hoții !

Dinu se trezi din inerția care-l pironise în mijlocul camerii. Fără să țină seama de ceea ce va urma, îl și înșfăcă pe levantin de piepții cămășii, scrîșnind furios :

— Spurcăciunea dracului, tot tu vrei să chemi poliția ?

Iacob rămăsese scărpinîndu-se în cap. Nu-i plăcea dăndănaia în care intrase, știa că în felul ăsta s-a terminat cu îmbarcarea, dar cum să mai dea înapoi cînd trebuia de mers înainte. Și acest înainte însemna Tasula, spre ea se repezi înciudat :

— Lasă telefonul și șterge-o ! Șterge-o că te pocnesc de...

Dinu asudase. Borțosul era greu al dracului, nu-l puteai manevra cum voia. Cu toate astea, bușit de tăblia ușii, trîntit cu capul de ea, icnea înăbușit la fiecare strînsoare, scîncind caraghios, stîlcind românească :

— Nu lasam se fațe morte de om, bre Steriade, spune se iertam, se nu mai pocnim capul la ușa.

Iacob nu se gîndea să intervină, dimpotrivă, scuipîndu-l între ochi, îl lăsă pe Dinu să continue judecata.

— Dar tu ce i-ai făcut fetei, hodorog nărăvit, cum crezi c-o să te iert ? Pînă nu-ți rup ciolanele nu te las !

„Hodorogul" se lăsă moale în genunchi, implorînd milă :

— Me jiur că n-am făcut-o nimic, bre domnu băiatu, e tot feciora, așa cum a fostu la botezu, întreba pe ea, se spune singura. Întreba și dam voie se me roga de fina se me ierte.

Dinu, dezgustat, îl îmbrînci cît colo, împingîndu-l în sufragerie. Poate că nu l-ar fi slăbit dacă nu-l chema Păuniță. Fata se îmbrăcase între timp. După cîteva șoapte, care nu se auziră dincolo de prag, fiecare știa ce are de făcut. Dinu o strînse protector de amîndouă mîinile și i se adresă lui Iacob :

— Eu mă duc să conduc fata pînă la Kilometru 5. Dacă vrei să ne întoarcem împreună, așteaptă-mă la autobuz.

Văzîndu-l că pleacă, Kefalonis prinse curaj :

— Pezevenghi, hoțoman, o se îmbarcam cînd o se vede cefa fără oglindă. Plecam și tu ! îi zise lui Iacob. Și pe tine o se îmbarcam la calendele grecești.

— Nici nu-i nevoie. Decît rob pe vaporul unui nelegiuit, mai bine slobod pe cheul portului.

CAPITOLUL VI

Ziua eşecului se încheiase prost. Mai întîi se certaseră cu Dik. Secundul, chemat la telefon de armator, aflase despre isprava de la vilă. „Pezevenghiul tău a încercat să-şi bată joc de Sperandina, şi cînd i-a surprins Tasula, a fugit cu ea la mătuşă-sa, la Valentina". Faptul că Dinu îi înşelase încrederea şi fugise cu fata pe care voia s-o ia de nevastă, îl scosese din pepeni. „Să nu vă mai prind pe puntea vaporului meu. Am terminat filantropia." În Dinu lovise mai rău, cu el avea ce avea şi luîndu-i înapoi carnetul de marinar, îl ferecă sub cheie în camera hărţilor. „Nu-l meriţi. Nu trebuia să intervin la căpitănie. Ieşi!"

Cei doi prieteni au plecat plouaţi, apoi, cam pe la miezul nopţii, cînd aţipiseră la „hotelul" de sub tribuna terenului, începu să plouă. Şi patul şi cearşafurile luară apă. Pînă la ziuă se aciuiră în subsolul gării maritime. Dimineaţă, Iacob era ursuz, bombănea :

— Şi eu am greşit-o. Om serios, cu scaun la cap şi m-am luat după tine. Nu trebuia s-o fac pe teribilul, să scuip javra între ochi, să ameninţ „vipera".

Dinu ar fi vrut să tacă. Era vinovat. Din cauza lui se ratase îmbarcarea, dar litera adevărului nu-i dădea pace :

— Parcă ieri fusesei de altă părere, spuneai că dacă nu săream eu să scap fata, o făceai dumneata.

— Ieri, da, aşa spuneam, azi însă... şi schimbă vorba. Azi am de gînd s-o întind la Agigea. Tu ştii ce-i acolo ?

De unde să ştie Dinu ? Însă bucuria că prietenul său terminase cu întîmplarea de ieri, îi lumină chipul, renunţînd să-l mai întrebe ce-i acolo.

— E un preventoriu pentru copiii trimiși să facă plajă la mare, măi frate. Stăpînul bărcii de salvare e unul Petrică Irimescu, prieten cu mine. Dacă o putea să ne bage și pe noi ca marinari salvatori, ar fi bine. Acum te las, descurcă-te singur.

— Cred c-o să mă duc pe la Kilometru 5, s-o văd pe Păunița. Tanti Valentina mi-a spus să mai trec pe la ea.

Iacob îl dojeni mai mult din priviri :

— Nu, Dinule, nu-i cinstit să-i legi capul fetei. Ți-l legi și ție, măi băiete și încă n-ai unde-ți cîștiga pîinea. La etatea ta... eu eram bărbat cu mintea coaptă, o întrețineam pe mama, munceam la circă...

Plecase Iacob. În lipsa lui, Dinu s-a învîrtit toată ziua prin port, dar de descurcat nici gînd, îi era teamă pînă și de umbra lui. Seara simți că-l doboară foamea. Îl dureau și picioarele. Ca să-și adune gîndurile se așeză pe marginea cheului. Felul cum îl încurajase mătușa Păuniței i se lipise de suflet. „Bine că ai carnet de marinar, actul care-ți deschide calea spre puntea altor vapoare, iar vapoare... slavă domnului, sînt destule, nu toate companiile aparțin lui Kefalonis." Așa crezuse și el, plin de speranțe cum era îi făgădui fetei să se întîlnească duminică dimineață în fața bisericii grecești, să coboare împreună la plajă, să uite necazul. Acum, rămas fără carnet, numai de plajă nu-i ardea. Și nici de întîlniri. Nea Iacob avea dreptate. Amintindu-și de mama care aștepta o veste bună de la el, oftă din baierele sufletului. Își aminti și de comisarul siguranței din tîrgul natal care-l arestase în acea zi de întîi mai pentru că manifestase în grupul Social-Democraților, îmbrăcat în cămașă roșie. Bătaia căpătată în beciul siguranței îl făcu să scrîșnească... „Tu, mă, intelectual,

să te bagi în gloata analfabeților, în gloata celor care merg mînă în mînă cu bolșevicii ?"

Tresări din gîndurile lui. Sirena remorcherului „Tomis" sfîșiiase liniștea bazinului. Abia atunci își dădu seama că se așezase între două vapoare : un belgian care descărca laminate și un englezesc care adusese cărbuni. Hamalii, cu coșurile în spinare, se roteau pe schele ca niște trepăduși. Nu le mai ardea de glume, nici de înjurături, munca era grea, îi cocoșase. Dinu se gîndi să schimbe locul, să-l aștepte pe Iacob dincolo, în dreptul gării maritime, însă tot atunci văzu cîțiva marinari străini coborînd de pe puntea vaporului englezesc. Mai toți erau negri, negri ca și cărbunii aduși din țara lorzilor. Dinu se holbă curios la ei. Amintindu-și de romanele exotice pe care le citise acasă, ar fi vrut să-i audă bătînd tam-tamul, să-i vadă dănțuind goi în jurul ospățului canibalic cu vraciul în fruntea lor. Africanii însă, pașnici și bine îmbrăcați, trecură liniștiți mai departe. Unul dintre ei, zîmbind binevoitor, îi aruncă, din mers, o cutie cu țigări. Dinu nu se așteptase la așa ceva și nu se grăbi să culeagă darul. El și așa nu fuma. Se repeziră alții, o droaie de flenduroși apăruți ca din senin. Erau așa-zișii bombiști de port despre care îi vorbise Iacob, prevenindu-l că ar fi mai bine să nu se bage printre ei. Din păcate întîmplarea aranjase altfel. Chiar în acea seară, imediat ce-și găsise culcușul într-un vagon uitat pe o linie moartă, se pomeni împresurat de ei. Unul se aplecă și scăpără chibritul.

— E bobocul care se holba la africani, să-l luăm la descusut.

Numai o parte din șleahta bombiștilor îl luaseră la „descusut", cei mai băscălioși și mai spurcați la gură, ceilalți nu-i dădură atenție. Dinu însă, zgîrcit la vorbă, nu le spuse decît cum îl cheamă și de unde vine, încolo

nimic, nici un amănunt în plus. Cînd glumele lor deșănțate și încercarea de a-i pipăi șoldurile depășiseră limita, apăru Iacob și liniști lucrurile.

— Lăsați-l în pace, e prietenul meu. Catalavenis?

— Zău mă, vrei să ți-l faci gagică? se înfoi cel zis Papagalu. Dar de ce numai tu, noi n-avem...

O palmă de răsună vagonul și Papagalu își înghiți cuvîntul golănesc. Palma i-o trăsese Pascale zis Scatoalcă, prietenul lui Iacob, și tot Pascale îl dojeni pe Dinu:

— Pentru ce-ai tăcut ca o muhaia și nu ne-ai spus că te cunoaște Grecosu? Se vede că ești toromac, șoldovean cu păr pe limbă. Dacă guiței te lipeai și tu de puțină bulcă șutită din cambuza loidului.

— Am eu grijă să-l pun pe linia de plutire — interveni Iacob, apărîndu-l pe Dinu. Dar să știi că băiatul nu e toromac, e isteț, din trei cuvinte te leagă la gard.

Papagalu și cel zis Zavaidoc strîmbară din nas. Numai ei se considerau băieți isteți, ei colindaseră porturile Europei și „ingineriseră" pe cheul Marsiliei. Ca să nu împartă monopolul protestară amîndoi. Zavaidoc se referi la cutia cu țigări aruncată de africani:

— Un băiat isteț nu e moliu, mă, nu-i lasă pe alții să-i sufle țigările de sub nas.

— Eu văd că istețul tău a dus-o cam nasol prin Moldova lui — adăugă Papagalu. De isteț ce-a fost i se gînește și pavilionul de carantină prin receptoare.

— Fără peltea. Basta! tună Pascale. La culcare. De isteți ce sîntem împușcăm paraua.

Numai cuvinte noi auzise Dinu: catalavenis, bulcă, muhaia, cambuză, toromac, carantină și altele care-i trecuseră pe lîngă urechi fără să le înregistreze. Iacob refuză să i le explice, pe el îl preocupa neșansa de la Agigea. Sezonul urma să înceapă pe ziua de 10 iunie, și

pînă atunci... Pînă atunci mai erau și altele. Nea Petrică, socotit de agenții căpităniei ca agitator roșu, fusese chemat pentru declarații suplimentare și pentru viza bărcii de salvare. Atît ar fi trebuit să-l treacă pe rol și pe Iacob Steriade, alt individ debarcat pentru instigație, altă poamă rea notată în evidența căpităniei. Necazurile despre care-i vorbise Iacob îi adusese numai vise rele lui Dinu. Posomorît se trezi în dimineața zilei următoare, posomorît și flămînd.

Iacob, obișnuit cu nenorocul, scrîșni doar din măsele și dispăru din vagon înaintea tuturor. Cu Dinu alături de el începu inițierea, lecțiile pentru a-și pune prietenul pe „linia de plutire". Mai întîi scormoniră prin gunoaiele de pe maidanul portului pînă ce găsiră două cutii goale, una de gem englezesc și alta de compot de ananas.

— Asta-i castronul bombistului, Dinule. Acum să le spălăm la canal și pe urmă să ne grăbim s-o luăm înaintea celorlalți.

De fapt aici era secretul, s-o iei înaintea celorlalți, să afli de la trepădușii agențiilor sau de la barcagii ora și dana unde va acosta vaporul ce urma să-ți asigure haleala. Nu orice vapor era căutat. De pe navele sub pavilion englez, scandinav, olandez, german sau danez nu te lipeai de nimic, nici nu te primeau pe bord. Furtișagurile din porturile sudamericane și din porturile extremului orient îi învățase să fie prudenți. Cele mai căutate erau panamezele, grecești, franțuzești și, bineînțeles, navele românești. În acea dimineață era așteptat cargoul panamez „Noemy-Iulia". Iacob aflase că vasul va acosta la bazinul de cherestea. Știind dana și ora nu le-a fost greu deloc să urce primii pe punte.

Şi lecţia pentru a-şi asigura haleala şi soileala pe timpul cît va dura încărcarea, continuă pe viu. Mai întîi se prezentară bucătarului, asigurîndu-l că alte ajutoare ca ei nu se găsesc în tot portul. Fără a aştepta încuviinţarea se apucară de treabă ; unul spăla oalele, altul farfuriile, unul freca cratiţele, altul opărea carcalacii, gîndacii ăştia afurisiţi care roiau pretutindeni, unul curăţa cartofii, altul zarzavaturile, şi la ora mesei bucatele erau gata şi bucătăria arăta ca o farmacie. În castroanele găsite pe maidan îngrămădiră tot ce rămăsese de la masa echipajului şi Dinu, la sugestia lui Iacob, coborî pe cheu pasînd haleala celor care-l adoptaseră, celor care aşteptau ploconul. Asta era legea nescrisă a bombiştilor de port, încăierări între cei ce rămîneau pe cheu şi ceilalţi urcaţi pe vasele nou sosite nu existau, fiecare cu bafta lui.

După ce terminară din nou curăţenia în bucătărie şi trecură la odihnă, Iacob exclamă satisfăcut :

— Asta e toată filozofia. Cred că după plecarea mea la Agigea o să te descurci şi singur.

Dinu nu era sigur pe el. Acum totul mersese bine. Dar ce va face de unul singur din moment ce în afară de puţină franceză învăţată la liceu nu pricepea nici o iotă din engleza, greaca, italiana sau spaniola ce se vorbea curent pe aceste vapoare ? Steriade îi dădu curaj :

— O să le înveţi tu. De azi te bag în spaniolă, nu-ţi mai vorbesc româneşte. Dar cu o singură condiţie : să laşi fata-n pace. Şi aşa n-o să te poţi duce la întîlnire. Bucătarului nu i-ar conveni să te vadă c-o ştergi în oraş. Ar chema alt bombist. Şi pe urmă... unde te mai despăduchezi, de unde mai scoţi un ban ?

Răspunsul lui Dinu căzu promp, categoric :

— Îmi pare rău, nea Iacob, dar nu sînt de acord cu dumneata. Dacă nu mă duc înseamnă că-mi bat joc

și de ea și de mine. Eu n-am de gînd să trăiesc, și pe viitor, din mila bucătarilor străini. Omul e dator să-și caute un loc de muncă, să se zbată, să nu se lase pradă mizeriei...

— Ho! ajunge, sînt sătul de teorii! îl întrerupse Grecosu. În ceea ce privește locul de muncă, încearcă, tu n-ai tinicheaua de coadă, n-ai un carnet în care stă scris „debarcat pentru instigație". În problema cealaltă însă, află că te joci cu focul și nu-i bine deloc, focul ăsta vă poate nenoroci pe amîndoi.

Iacob vorbise ca un om cu experiență. Nimic n-a mai spus Dinu, dar hotărîrea de a se duce la întîlnire era mai puternică decît avantajele, de moment, de pe vaporul panamez. Pînă după masa de seară cei doi prieteni evitaseră orice discuție. Asta nu însemna că se supăraseră unul pe altul, că ar fi avut motive, dar așa e omul nostru, cînd e tînăr crede că orice vis i se poate realiza.

Pe la șapte, cînd bucătarul se pregătea să plece în oraș ca să dea o raită prin baruri, cei doi tineri încă nu știau unde vor dormi. În cazarma provei nu îndrăzneau să intre, nu-i invitase nimeni. Dar nici la „hotelul" lor rulant n-ar fi vrut să se întoarcă. Mai bine să-i spună situația bucătarului, să-l roage pe el să-i introducă în cazarma provei.

— Nu — făcu bucătarul înțelegîndu-le situația — acolo nu. Mai bine culcați-vă în cabina mea. Eu voi rămîne la fete. În baie aveți tot ce vă trebuie. Pijamalele și fierul de călcat sînt în cheson, iar în cambuză, aveți două sticle de bere.

Vanea îl chema pe bucătar, și Vanea era om de omenie, un om fugit din Rusia țaristă în timpul revoluției bolșevice. Acum, aruncîndu-le cheia cabinei, îi sfătui să se simtă ca la ei acasă.

Pînă spre miezul nopții, atît cît ținu baia și călcatul hainelor, multe au mai vorbit împreună, despre politică, despre războiul din Spania chiar și despre ei. Fiecare își avea mîndria și ambițiile lui. Și unul și altul erau de acord că viața de trîntor, de pomanagiu, nu cadra cu demnitatea. Soluția însă, modalitatea de a evita decăderea nu intra în acelaș tipar. Pe Iacob îl obseda ideea de a pleca clandestin. Asupra acestui lucru insistase mai mult, accentuînd chiar amănuntele, riscul. „Dacă marinarii vasului te-au dibuit pe Marea Neagră, s-a zis cu tine. La Buiuk-Dere, chiar la intrarea în Bosfor, căpitanul te predă autorităților turcești, poliția te leagă fedeleș și în aceeași zi ajungi pe mîna consulatului de la Istanbul care te repatriază cu prima ocazie. E musai să stai ascuns pînă ce treci de Dardanele, pînă ce vasul iese la Marea Egee. Dacă ai reușit să te vezi pe Mediterana, îi joci tu festa comandantului, îl obligi să te debarce în portul care-ți convine. Și asta nu cu mîna goală, dimpotrivă, îi mai ceri și cîțiva dolari..." Pe de altă parte, Dinu era hotărît să încerce aici, la Constanța, să bată pe la toate ușile autorităților portuare, să le spună ce vrea, ce pregătire are, și pînă ce n-o căpăta un loc de marinar sau de funcționar la agenție să nu se lase. Iacob clătină resemnat din cap :

— Încearcă, nu mă opun. Dacă vrei, spune-le c-ai activat și pe la Social-Democrați, că șeful siguranței din tîrgul tău natal ți-a numărat coastele sperînd s-o găsească pe cea roșie, spune-le și unde a murit taică-tu.

Aici Dinu îi făcu un mic reproș :

— Am impresia că tu ai ce ai cu Social-Democrații. Pentru ce nu vrei să-mi spui unde e sediul lor ?

— N-ai ce căuta acolo. Pe oameni fără căpătîi ca noi nu-i ajută nici socialiștii, nici lupiștii, nici ceilalți.

— Care ceilalți ? îl zgîndări Dinu.

— Cei care toarnă benzina de pe margini. Dar nu despre ei vreau să-ți vorbesc, să-ți împuiez capul care și așa e muiat în roșu. Eu m-am lecuit, mi s-a acrit de bătut pe la ușile mărimilor politice. Dacă m-am hotărît s-o șterg clandestin, o șterg cu primul vapor și te las să-ți vezi de ale tale.

Dinu îi aminti de vorbele lui :

— Cînd ne-am cunoscut spuneai că nici în străinătate nu stau cîinii cu colaci în coadă, că împreună cu Dik ați făcut destulă foame. Dacă nu v-ați descurcat voi care vorbiți engleza și alte limbi necunoscute mie, dar eu ce șanse aș putea avea ?

— Mai multe decît aici ! se încăpățînă Iacob. Dacă ne vedem la Anvers nu mai e nici o problemă. Acolo îți scot și ție carnet, te învăț eu șmecheriile.

— Nu, nea Iacob, dacă-i vorba de șmecherii... mai bine aici. Aici cunosc limba, obiceiurile, sînt în țara mea și pot spera la ceva posibil. N-aș vrea să mă văd înotînd prin Mediterana, aruncat peste bord de căpitanul vasului. Parcă așa spunea Dik. Și dacă ți-a spus-o matale...

Adevărurile înșiruite de Dinu erau ca o sare amară pe care o înghiți fără să vrei. Cu toate astea, Iacob nu intenționa să renunțe la ceea ce plănuise, asigurîndu-l că mai devreme sau mai tîrziu va face și el același lucru. Apoi, socotind că spusese destule, căscă zgomotos și se grăbi să se culce. De mult nu mai dormise într-un pat curat. Cînd să se lase somnului, își aminti că uitase esențialul :

— S-ar putea ca duminică să te motivez eu lui Vanea. Cu o singură condiție însă : te duci, te plimbi cu fata și la prînz ești la treabă. Nu uita că tot dumi-

nică e vorba să plece „San-Juan". Eu vreau să fiu numaidecît pe cheu ca să-i urez voiaj bun lui Dik. De asta ți-am spus să te întorci pînă la prînz, să nu-l lăsăm pe Vanea fără ajutor.

— Îți mulțumesc nea Iacob ! exclamă Dinu îmbrățișîndu-l frățește. Știam că ești om bun, înțelegător. Ca să-ți fac pe plac jur să mă întorc la timp și să nu mă joc cu focul.

Iacob tot neîncrezător :

— Să dea Dumnezeu. Dar pe plajă cînd îi vei vedea sînii ca doi pepenași încărcați cu praf de pușcă s-ar putea să iei foc, să uiți promisiunea.

Din păcate, spre ghinionul lor, în dimineața zilei următoare vaporul „Noemy-Iulia" a fost dirijat spre Galați, urmînd să încarce cheresteaua de la bazinul din Bădălan. Dinu era lovit cel mai greu. Două zile și două nopți mai erau pînă la întîlnirea de duminică, și-n două nopți dormite în vagon, se duce și dunga pantalonilor, se murdărește și cămașa. După toate astea, Vanea, care cheltuise toți banii prin baruri, n-a mai avut de unde să le dea și lor măcar un pol sau un pachet cu țigări pe care să-l vîndă și să-l facă bani. Cu o pîine în mînă au coborît de pe vapor, pîine care trebuia să le țină de foame pînă la ivirea altui „azil" plutitor. În situația asta, de unde să mai ia zîmbetul cu care s-o întîmpine pe Păunița în fața bisericii grecești de deasupra plajei ? Iacob îi aminti fără răutate :

— Parcă spuneai că omul e dator să se zbată, să nu se lase pradă deznădejdei ? Hai, șterge-o și încearcă-ți norocul. Eu țin aproape, îți arăt la ce ușă să bați.

Funcționarul de la căpitănie ascultînd pasul lui Dinu, îl privi chiorîș și-l repezi fără să stea prea mult de vorbă :

— Lui taică-tu să i te plîngi nu mie. Eu nu eliberez duplicate după carnetele de marinar confiscate de secunzii vaselor. Aeriseşte ghişeul. Tunde-o !

De la căpitănie, Iacob îi arătă uşa Serviciului Maritim Român. Acolo, funcţionarul care-l primise, un bărbat tînăr, slăbuţ, simpatic şi omenos, auzind că solicitantul unui post de marinar are liceul terminat, îi ceru actele, le răsfoi atent, apoi dădu din umeri cu părere de rău :

— Aş putea să te îmbarc imediat ca asistent de punte, dar îţi lipseşte certificatul de bună purtare. Nu, nu te întrista, ştiu că n-ai bani. Uite aici hîrtie, plic, timbre şi aşează-te a scris. Nu se poate ca poliţia tîrgului tău să nu-ţi expedieze actul cerut. Cînd îl primeşti, te şi prezinţi la mine. Chiar dacă nu sînt în birou, întrebi de domnul Răcuci.

— Ai carte, ai parte — zise Iacob bucuros de rezultatul încercării prietenului său. Dar ce te faci cu certificatul de bună purtare ? E imposibil ca poliţia să ţi-l trimită. Tu eşti înregistrat, măi băiete, ţi-ai lăsat amprentele la siguranţă.

Dinu era de aceeaşi părere, nici el nu credea în minuni. Totuşi, încercarea moarte n-are. După ce se sfătui cu Iacob în privinţa adresei unde să primească răspunsul poliţiei, adresă inexistentă pentru ei care locuiau pe maidanul portului, socotiră că singura soluţie ar fi post-restant Constanţa. În ultimă instanţă însă, cînd să expedieze scrisoarea, Iacob îşi aminti de prudenţă :

— De ce să afle comisarul, chiar din gura ta, oraşul în care te-ai oprit ? Meseria îl va obliga să anunţe poliţia Constanţei ce fel de individ a poposit la malul mării, în ce ape se scaldă. Decît să ai neplăceri, necazuri, căci ăştia numai necazuri aduc pe capul omului sărac, mai bine...

Dinu oftă și privi cerul. Era prea departe ca să-l ajute. Fără să mai spună nimic, rupse plicul, aruncîndu-l la coș. Se hotărîse să mai încerce și-n alte părți, să se descurce cu propriile lui puteri. Porniră înapoi spre port. Din păcate tot cu stîngul călcă și la șantierul naval. De ucenici aveau nevoie, nu de intelectuali, de ucenici și de lucrători calificați. Pînă și antrepenorul primului bloc cubist care se construia pe strada Sturza, dădu plictisit din umeri :

— Ce să fac cu brațele voastre ? Sînt destule, mai multe și mai ieftine decît cărămizile. Nici de scriptologi n-avem nevoie. Încercați prin port, strecurați-vă printre hamali, acolo s-ar putea să găsiți ceva muncă.

În acea zi de alergătură nu mîncaseră nimic. O vorbă nu se mai auzea din gura lui Dinu. Iacob se săturase de mutenie, luîndu-l la rost :

— Nu mai boli că te dau dracului ! Mîine vom munci la cherestea. Am vorbit cu vătaful. O să avem și ceva bani ca să te poți duce duminică la întîlnire. Acum culcă-te. Pune-ți pantalonii sub cap. Aranjază-i pe dungă.

Cu aceste speranțe adormi Dinu. Iacob se îngrijise să întindă pe dușumeaua vagonului cîteva coli mari de hîrtie șterpelite din magazia cu geamuri. Dimineață, odată cu răsăritul soarelui, păși și ei printre primii flotanți la bazinul de cherestea. Fiind vorba de flotanți, de hamali ocazionali care nu erau înregistrați la căpitănie și nici în sindicatul respectiv, vătaful îi alegea pe sprînceană, ferindu-se de cei pe care nu-i cunoștea. Era afumat vătaful, duhnea a țuică. Văzîndu-l pe Dinu, un puștan curățel și necunoscut, îl împinse. Interveni Iacob, făcîndu-i cu ochiul :

— E Dinu Şoldoveanu, nene, e de-al nostru. Scrie-l pe listă şi blatu-i blat, ce dumnezeu, doar ţi-am spus ieri că mi-e prieten.

Zece vagoane aveau de descărcat, de stivuit pe maidan. Din nouă oameni se formase echipa, ei doi şi alţi şapte bombişti, fiecare cu porecla lui, aşa apăreau pe listă. În frunte era trecut Iacob Grecosu, apoi Dinu Şoldoveanu, Pascale Scatoalcă, Gică Telaviv, Zavaidoc Curmală, Traian Legiune, Mitică Papagalu, Bubi Spaniolu şi Valeriu Vagabondu. Valeriu nu muncea, el avea sarcina să le aducă apă de băut şi pîine. Nimeni nu-l întreba de pe ce vapor a şterpelit pîinea. Dar nici el nu se dădea de gol. „Am cumpărat-o, mă, ce vreţi ?" Fiecare poreclă îşi avea istoricul ei : Gică lucrase la tasarea primelor străzi din noul oraş Telaviv, Zavaidoc fusese paznic pe o plantaţie de curmali din Alger, Traian dezertase din Legiunea Străină franceză, Bubi muncise ca gropar prin Spania, singura meserie care nu cunoştea şomajul, un gropar care încerca să convingă morţii să treacă la comunism, Mitică vînduse papagali prin Belgia, pe la Anvers, iar Pascale, acest tînăr înalt şi vînjos, cu palma grea ca plumbul, surprins de magazionerul unui caiac turcesc în timp ce înjumătăţea un butoi cu lacherdă, l-a pocnit peste ceafă şi s-a scuzat nevinovat în faţa agentului de la căpitănie : „Doar o scatoalcă i-am tras, nu trebuia să facă halimai". Singur Valeriu nu voia să justifice porecla. Cu ea venise în port, nu i-o dăduseră bombiştii. Dealtfel toţi erau băieţi subţiri, foşti marinari, cu spinările netăbăcite de cîrcă, dar dornici de muncă, atît de dornici încît pînă seara terminară vagoanele de cherestea, cinci pentru plata lor, iar celelalte cinci pentru „blat", pentru punga vătafului. Dinu bombănea tot timpul : „Asta-i hoţie curată

Pentru ce ne lăsăm jecmăniți? Pentru ce nu-l denunțăm căpităniei sau sindicatului?" Iacob îi astupă gura:

— Taci! Lasă deșteptăciunea! Nu schimbi tu fața lumii, orînduirile societății. Și dincolo, pe unde am umblat cu Dik, se proceda la fel. Dacă mai prindem trei-patru munci din astea, luăm cît o fi și ne cîrpim găurile. Avem destule. Mai întîi ne pingelim pantofii să nu ne-apuce zloata cu tălpile găurite, pe urmă, la obor, la boarfe vechi, ne înțolim cu vreun paltonaș ca să nu dîrdîim cînd o șuiera crivățul. Dacă ești econom îi poți trimite și lui maică-ta un sutic, să creadă că te dau banii afară din casă.

Dinu, ca să nu tacă, îl înțepă puțin:

— Parcă spuneai că tu vrei s-o întinzi, să nu te-apuce crivățul pe cheul Constanței?

— De tine e vorba, nu de mine! se zbîrși Iacob. Fii sigur că la iarnă eu voi huzuri prin țările calde, voi munci pe o plantație de portocali, pe cînd tu...

— Zepsi Grecosule! strigă Gică Telaviv. Vine vătaful cu lozul cel mare.

Doar ce le împărți vătaful banii, numărîndu-i de două ori ca să nu greșească socoteala, că-n urma lui apăru pe neașteptate nea Petrică Irimescu. Acest bărbat blond, slăbuț și cu limba ascuțită, era un hamal autorizat. Din cauza politicii lui de stînga nu era bine văzut de autoritățile portuare. Ca să mai scape de ochii lor se angaja în fiecare an la preventoriul Agigea ca marinar salvator. Acum venise să-l anunțe pe Iacob că de mîine vor începe treaba.

— Și cu Dinu ce facem, nu-l putem băga și pe el? întrebă Iacob nevenindu-i să-și lase prietenul de unul singur.

Nea Petrică dădu din umeri :

— Știu eu ce să spun ? Crăpelnița n-ar fi o problemă, se găsește, preventoriul îl poate hrăni. Nici soileala, doarme în cort cu tine. Dar leafă de unde, cine să-l plătească, Alah ? Directorul nu aprobă decît un singur post de ajutor.

Iacob se gîndi puțin și se răsuci spre Dinu :

— Ce zici, măi, frate, dacă fac leafa pe din două, jumate eu jumate tu, adică patru sute de căciulă, ești de acord să mergi la Agigea ? Pînă la toamnă punem și-un ban deoparte. Numai unt, miere de albine și alte...

— Ce-l mai întrebi, nu vezi că-și linge buzele ? întări nea Petrică înțelegerea. Acolo, cu barca mea, o să învețe și puțină marinărie, să nu fie ageamiu cînd s-o îmbarca.

Au rămas înțeleși să se prezinte luni dimineață și să se apuce imediat de greblat plaja și de montat balizele. Deocamdată, fericiți că în vara asta vor avea asigurat locul de muncă, se îndreptară amîndoi spre birtul „Patruzeci de biserici". Un castron cu icre de fasole le potoli foamea. Cu bunta plină și cu șaizeci de lei în buzunar se credeau și ei sezoniști veniți la plajă și la băi de mare. Singura preocupare pentru Dinu era întîlnirea cu Sperandina. Numai despre ea vorbea, despre nerăbdarea de a-i vedea chipul și a-i auzi glasul. Iacob îl prelucră din nou, rostind drept încheiere :

— N-am nimic împotrivă să-i spui că de luni vei intra ca marinar salvator la preventoriul Agigea. Dar să știi că acolo e treabă, e disciplină, răspundere, n-ai să poți scăpa în oraș decît de două ori pe lună, atunci cînd se schimbă seriile de copii. Eu zic că e mai bine s-o vezi mai rar, e bine și pentru tine și pentru ea, înțelegi ?

CAPITOLUL VII

Duminică dimineaţă Sperandina se trezi odată cu cîntatul cocoşilor. Bucuria că se va întîlni cu Dinu îi gonise somnul. Tot timpul se gîndise la el, la necazul ce i-l adusese fără să vrea. De fapt, dacă are carnet se va îmbarca şi pe alte vapoare, aşa spusese tanti Valentina, se va îmbarca şi va părăsi Constanţa. Şi dacă plecînd, va uita de ea, de ziua cînd îi promisese să-i scrie, de Păuniţa pe care a scăpat-o de ruşinea acelei întîmplări ruşinoase... La acest gînd îşi pironi ochii pe cartea lăsată pe masă, citită înainte de-a se culca. Volumul era deschis la pagina cu poezia care o făcuse să plîngă. „Ce proastă sînt!" murmură încet şi sări din pat.

Se trezise şi Valentina. Neliniştea n-o lăsase să doarmă ca lumea. De-cu-seară, Tasula îi trimisese vorbă, prin grădinar, să treacă dimineaţă pe la vilă ca să stea de vorbă cu boierul. Nu ştia pentru ce-o chema, ce mai vrea destrăbălatul de la ea. În orice caz, dac-o îndrăzni să-i ceară scuze, îl scuipă între ochi.

— Vrea să te prostească, tanti Valentina — o preveni fata — să te convingă să mă trimiţi înapoi la vilă. Dar decît să mă întorc acolo mai bine mă arunc în mare.

— Doar nu ţi-a luat Dumnezeu minţile! Să nu te mai aud vorbind aşa! se oţărî Valentina făcîndu-şi cîteva cruci, apoi schimbă vorba: m-am gîndit şi la băiatul care te-a adus acasă. Dac-o să vină la noi, şi trebuie să-l aduci, nu se face să nu-l invităm la masă. Pînă mă întorc de la vilă, dă şi tu o raită prin grădină, culege tot ce-i nevoie pentru ciorbă, curăţă păs-

tăile, mazărea, morcovii, dovleceii, loboda și de dres o dregem cu smîntînă, împrumut eu o căniță de la vecina.

— Vino să te pup, tanti! explodă Sperandina învîrtindu-se cu ea prin casă. Dar... ce pregătim pentru felul doi?

— Cartofi prăjiți și salată verde. Hai, c-am plecat. Mă duc pe jos pînă acolo, n-aș vrea să schimb suta.

— Care sută, tanti Valentina, cea pe care ai visat-o ieri? întrebă fata rîzînd voioasă. Și tot voioasă, veselă, fericită, începu să culeagă legumele pentru ciorbă.

Fel de fel de gînduri își făcea Valentina pe drum, prin toate sitele trecuse fapta Tasulei, din toate ieșea murdăria. Fără insistențele acestei muieri bețive și parșive, Sperandina n-ar fi avut încredere în darurile nașului. Ce flocăială i-ar fi tras dacă ar fi avut curajul să vină s-o cheme la vilă. Cu aceste gînduri sună la poarta lor și intră în curte. Văzînd-o pe Tasula așteptînd-o în ușa sufrageriei, o și luă în primire:

— Numai tu ești vinovată, prefăcuta dracului, numai tu l-ai ajutat pe nelegiuit să-și bată joc de fată. Dar Dumnezeu a vrut s-o scape de nenorocire și l-a trimis pe băiat să vă zădărnicească planurile. Meritați să vă dau foc, să vă scot ochii și...

Tasula nu mai știa cum s-o potolească, cum să se apere și, văzînd-o c-a obosit, adăugă imediat:

— Te înțeleg, cumnățică dragă, dar mă bești de pomană. Tu nu știi ce-a fost aici, cum s-au petrecut lucrurile, cine-i adevăratul vinovat, cine a încercat să-i...

— Lasă pe Valentina se vine la mine, se spun eu ce-am patit-o! strigă borțosul din sufragerie.

Valentina intră mai mult împinsă din spate. Vorbele Tasulei o descumpăniseră. În schimb, ceea ce vedea acum, o înveseliră și mai tare. Kefalonis, întins pe fotoliu, era numai comprese și tampoane de vată muiate în vin negru.

— Bine ți-a făcut, trebuia să-ți scoată și ochii să nu mai umbli după fete mari! Și cumnățica mea nu vedea și nu auzea nimic, bătu-o-ar Dumnezeu s-o bată!

— Spune, bre Tasula, explică tu pe românește, se nu ma enervez eu — ceru vulpoiul oblojindu-și obrajii.

— Golanul de port l-a adus pe boier în halul ăsta, golanul băgat în casă de toanta aia de nepoată-ta care a vrut să se tăvălească în păcat. Dacă nu interveneam eu, ieșea cu moarte de om, golanul îi crăpa capul boierului! apoi, fără s-o slăbească deloc, începu să turuie și să arunce în spinarea băiatului toată mîrșăvia nașului. Și tocmai nașul se dovedi indulgent, intervenind prefăcut, iertător:

— Bine c-am scăpatu fata, că golanul nu i-a pus poalele în capu. Spune se lasam rușinea și se întorce la vila, se dam la tomna se termine liceul, se face profesoara. De asta am chematu pe tine, se spune că nașul a iertat greșeala, a fost un ratacirea de copil prostu și gata.

— Care rătăcire, domnule Iani? sări ca friptă Valentina. Crezi că mă prostești cu minciunile dumitale? Fata spune că băieții au scăpat-o de rușine, de asaltul dumitale. Pe geam au intrat băieții. Cu piciorul l-a spart Dinu și dacă nu apăreau la timp... Rușine să-ți fie, hodorog borțos. Rușine și cumnățelei mele. Ptiu! și scuipă îndreptîndu-se spre ușă.

— Opreşte pe nebuna asta, bre Tasula ! ţipă levantinul sărind din fotoliu. Opreşte şi chema la camera rotunda se vede că nici un geam nu este spartu, se convinga singura de minciuna nepotei, se nu mai da vina pe noi.

Geamul nu era spart. Tasula o dusese să i-l arate, însă Valentina, fără să dea importanţă faptului, continuă şi mai întărîtată :

— N-am ce să mă conving, geamul se putea pune între timp. Eu ştiu că fata nu minte, că mi-a spus adevărul. Dacă veţi îndrăzni să-i aţineţi calea şi s-o tîrîţi cu forţa la vilă, mă duc să mă plîng poliţiei.

— La poliţie o să ne plîngem noi, dragă cumnăţică ! interveni Tasula făcîndu-i semn boierului să stea liniştit. Dacă domnişoara nu se întoarce de bună voie să ne dea ceasul cu brăţară de aur pe care l-a furat din şifonierul duduii Venus şi i l-a oferit golanului, o să anunţăm poliţia. Acum poţi pleca. Naşul şi-a făcut datoria. Te-a chemat să-ţi spună c-a iertat-o şi dacă nu crezi...

Completarea o făcu Kefalonis :

— Şi pe pezevenchi o să chem la poliţia, se nu vinde undeva ceasu furatu şi se bea banii la taverna. O se spune la poliţia se gonesca din Constanţa, se trimite la dracu !

Buimacă ieşi Valentina pe poarta vilei. Fără să judece prea mult, porni val-vîrtej spre oraş, spre biserica greacă unde ştia că aşteaptă Dinu. Parcă nu mai avea încredere în ceea ce-i spusese Sperandina. Otrava strecurată de limba viperii, precum şi ameninţările naşului, îi încurcase mintea. Şi cum să n-aibă îndoieli

atîta timp cît fata nu-i spusese nimic despre ceas. Despre rochie, despre pantofi, da, îi spusese că-i aruncase cît colo, dar despre existența unui anumit ceas, nimic. O să se convingă ea, o să-l ia la sigur pe domnul Dinu și dacă l-o vedea cu el la mînă, să vezi ce-i face domnișoarei pentru c-a mințit-o. Numai să nu-l fi vîndut undeva, să aibă de-a face cu poliția, să rîdă vecinii de ea.

Dinu o văzu de la distanță pe Valentina și tresări surprins, îngrijorat. Ce se întîmplase cu Păunița ? Cum de nu venise la întîlnire ? Pentru ce-o trimisese pe mătușă-sa ? De surprins ce era nici nu reuși să miște din ușa bisericii, s-o întîmpine cum se cuvine. Temîndu-se de o veste proastă, aproape că nici cuviinciosul salut nu-l rosti ca lumea. Valentina, văzîndu-i stînjeneala, o atribui cauzei la care gîndise și-l înhăță de braț, să nu-l scape.

— Să nu încerci să fugi, că strig „hoții". Unde-i ceasul ? Dă-mi-l imediat ! Fata a spus să mi-l dai ca să n-ajungem cu toții la poliție. Dacă l-ai vîndut e vai de capul tău.

Pe Dinu îl trecuse sudorile, nu știa pentru ce vrea să strige „hoții", pentru ce-l înhățase de braț, dar, auzindu-i pretenția, zîmbi ușurat.

— Care ceas, tanti Valentina, ceasul rău de care vrem să fugim cu toții ? Dacă nu spuneai că-l cere Păunița, poate c-o luam în serios, credeam c-am furat vreun ceas și l-am vîndut. Hai, hai să lămurim lucrurile, să nu se uite lumea la noi, să-și închipuie cine știe ce.

— Zău dacă mai știu ce să cred ? îngăimă Valentina cedînd rațiunii. Mi-a zăpăcit mintea desfrînatul de

la vilă și sluga lui neobrăzată... și-i povesti, de-a fir în păr, toată înscenarea. Să știi dragul mamei că veneticul vrea să te gonească din Constanța, să scape de tine și să-i fie mai ușor să pună mîna pe fată. Acum, pentru că tot am pornit spre casă, zic să ne grăbim, să nu-i mai dăm alte griji Sperandinei. Și, na, uite că era să uit, să urc în autobuz fără să cumpăr pîine.

— Lasă-mi mie corvoada asta, te rog, eu sînt mai sprinten — zise Dinu și fugi spre brutărie.

Pe lîngă franzela cumpărată, Dinu luă și un pachet cu prăjituri. Valentina protestă auzindu-l că nu vrea să primească banii pentru pîine, ce-ar spune Sperandina să afle că invitatul a venit cu pîinea de-acasă?

— Nu, n-o să afle. E secretul nostru și nu-l divulgăm nimănui. Nici chestia cu amenințarea lavrei boierești n-aș vrea s-o afle Păunița. Ea și așa se simte vinovată, și așa spune că din cauza ei am ratat îmbarcarea pe „San-Juan" — apoi, îi povesti indignat despre felul cum sînt jecmăniți flotanții care muncesc la cherestea și despre resemnarea celor care știind că n-au unde se plînge, acceptă situația fără să murmure. Eu nu vreau să rămîn printre hamali. Deocamdată, chiar de azi după prînz, împreună cu nea Iacob, intrăm marinari salvatori la preventoriul Agigea. Prin omul care ne-a angajat acolo sper să găsesc un serviciu în oraș, bineînțeles, asta la toamnă, nu acum.

Valentinei îi părea bine că Dinu vorbea despre planurile lui de viitor, acest subiect era o dovadă că băiatul e serios, așezat, nu ușuratic și lăudăros ca alții de vîrsta lui și, știind că fata nu e de măritat și nici băiatul de însurat, socoti că prietenia asta, venită înainte de timp, trebuia ținută în frîu. După un timp,

ajunşi la Kilometru 5 şi mergînd spre casă, tot despre problemele care-l frămînta pe Dinu îi vorbi şi ea :

— Tu eşti băiat cu carte, dragul mamei, fata spunea c-ai terminat liceul, nu se poate să nu găseşti slujbă. Eu zic să încerci pe la poştă, pe la primărie, pe la prefectură, că dacă vine iarna şi n-ai cu ce plăti gazda, nu mai apuci primăvara, ajungi la spital sau la puşcărie, cum ajung, de obicei, toţi cei care n-au unde-şi cîştiga pîinea. Să nu te superi că ţi-am arătat binele şi răul, aşa gîndesc femeile astea proaste, de la ţară, cum sînt şi eu. Dar... uite c-am ajuns. Uite-o pe Sperandina, ne aşteaptă.

Fata era în poartă, le făcea semne. Pînă a-i zări făcuse naveta între bucătărie şi poartă de zeci de ori, întrebîndu-se neliniştită unde-o fi tanti, pentru ce zăboveşte, ce rost are să stea atîta timp la vilă şi acum, văzînd-o împreună cu Dinu, îi întîmpină bucuroasă, cu braţele larg deschise.

— Ce bine-mi pare că te-a adus tanti — şi-l sărută copilăreşte pe amîndoi obrajii — că nu te-a lăsat să aştepţi pînă ce veneam eu. Tu nu te bucuri ? şi rîzînd voioasă, ameţită de propria ei bucurie, îi urmă în curte, adresîndu-se Valentinei : Să ştii că ciorba e ca şi gata. Cred că nu i-am pus sare prea multă şi nici acreală. Dacă n-o fi cum trebuie te rog să nu mă certi astăzi, să audă Dinu, să mă faci de rîs.

Valentina, bucuroasă şi ea de bucuria fetei, o dojeni totuşi :

— Pălăvrăgeşti cu mine în loc să inviţi băiatul în casă, să-i iei pachetul din mînă, să-l întrebi pentru ce-a cheltuit banii şi să aranjezi masa.

CAPITOLUL VIII

Tot serviciul lor la preventoriul Agigea se limita la a trage dimineața o greblă pe plajă, a ancora barajul ca să știe copiii pînă unde au voie să se scalde și a patrula cu barca, făcînd de veghe, în timpul orei de baie. Asta pînă la prînz, iar după prînz, după somnul obligator, vegheat de pedagog, trebuiau să păzească plaja, să nu-i lasă să se mai scalde și să-i gonească la joaca de pe nisipul dintre bărăci. Zece bărăci erau, cinci pentru fete, cinci pentru băieți și, ca să păzești patru sute de împielițați, cărora numai de regulament nu le ardea, nu era ușor. Instructajul, făcut de nea Petrică, le interzicea celor doi marinari salvatori să părăsească plaja, ziua și noaptea trebuiau să stea la datorie.

— Dacă se înecă vreun copil sau vreun doctor ați dat de dracu', pușcăria vă mănîncă.

De dormit, dormeau pe niște saltele de paie în cortul făcut pe plajă, cît mai aproape de barcă. Primele două zile Dinu a stat cuminte, nu se făcea să-i spună domnului Irimescu ceea ce-l ardea pe suflet, însă a treia zi, imposibil să mai rabde, îi povesti ceva lui Iacob, iar Iacob îl și luă la rost :

— Dac-o ștergi, te-ai lins pe bot de azilul ăsta neașteptat. Ca să fiu sigur că n-o întinzi, dă-mi te rog pantofii să-i trimit la pingeluit cu nea Petrică. Așa, băiatule, acum vreau să văd cu ce te mai duci la întîlnire.

A avut ce vedea Iacob, întrucît, seara, după ce-i părăsi șeful, plecînd în oraș cu primul tren, o zbughi și Dinu spre Kilometru 5. Cu mașina preventoriului

plecase, desculț, și tot cu mașina urma să se întoarcă peste două ore.

Aflase nea Petrică, îi spusese paznicul, și necăjit că Dinu nu-l ascultase, nu-i mai vorbi nimic două zile. Trecuseră alte trei și Dinu nici vorbă să mai părăsească preventoriul. Și tocmai cînd se liniștiseră lucrurile, cînd relațiile dintre ei deveniseră mai prietenești, începură belelele. Un doctor, bun înotător, avîntîndu-se în larg, plăti tributul mării chiar sub ochii lui Iacob care-l însoțea cu barca, păzindu-l la mică distanță. Jandarmii din satul Agigea îi reținu mai întîi pe cei doi marinari, apoi anunțară căpitănia și medicul legist, iar medicul, după ce constată că înecatul nu murise înecat ci în urma unui atac de cord, semnă certificatul, spunîndu-le jandarmilor că ăsta e adevărul, că nu-i vorba de crimă și nici de înec.

În urma acestei nenorociri se înăspri programul barcagiilor. Intenția lui Dinu de a părăsi plaja se destrămă. Nici măcar un bilețel nu-i putea trimite Păuniței. Șoferul care-l dusese rîndul trecut se accidentase la un picior și-n locul lui trecuse altul. Zi de zi se perpelea Dinu, zi de zi ofta cu gîndul la fata care nu știa nimic despre el și, neavînd încotro, se resemnă și se apucă serios de limba spaniolă, sîcîindu-l pe Iacob și ziua și noaptea. Uneori, cînd dormea și Petrică Irimescu în cort, cînd așteptau controalele și nu îndrăznea nici el să se ducă acasă, tăifăsuiau împreună despre multe lucruri : despre sărăcie și șomaj, despre tineretul care nu are unde munci, despre porturile străine și despre trîmbița de război a propagandei hitleriste, despre nenorocirea poporului spaniol nevoit să lupte cu arma în mînă împotriva amenințării fasciste, despre orînduirea nedreaptă care dăinuie de multe secole și în țara noastră

și mai ales despre năzuințele clasei muncitoare condusă din umbră de cei care n-au dreptul la cuvînt. Dinu asculta, punea întrebări și chiar rostea păreri. Nu se feri să-i mărturisească lui Petrică și despre crezul lui politic, despre idealurile tatălui său care murise la pușcărie, trimis de același comisar care-l arestase și pe el în ziua cînd îmbrăcase cămașă roșie. Necazul cel mare era că, de cînd venise la Constanța, încă nu dăduse de nici un comunist, că Iacob refuzase să-i spună pînă și sediul partidului Social-Democrat. Ca o dovadă că Iacob nu era de acord acum cu subiectul deschis de Dinu, mormăi plictisit, întorcîndu-se cu fața la perete :

— Nu ți-am spus că m-am lecuit de propaganda lor, a tuturor ? Culcă-te, lasă-l și pe nea Petrică să doarmă.

Abia după alte două zile, tot într-o seară cu bîzîit de țînțari, nea Petrică îi vorbi în treacăt cîte ceva despre electricianul preventoriului, despre Trifu.

— Dar să nu dai pe la el cînd nu-i merge motorul, cînd uzina strănută de-l supără pe director.

— Nea Trifu e social-democrat ? se emoționă Dinu.

— Eu n-am spus asta. Am spus că e un muncitor care știe ce vrea și merge pe stînga. De crezi că numai socialiștii ar putea să-ți deschidă capul, te privește.

— Atunci... atunci e comunist ? se bucură Dinu vorbind în șoapte.

— Nu știu, n-are carte de vizită la ușă, întreabă-l tu.

Cum să-l întrebe Dinu și cum să stea de vorbă cu electricianul chiar în acea seară cînd motorul își făcea de cap, „strănuta", mergea, se întrerupea și numai ciocane și înjurături se auzeau.

— Pămîntul mamei lor de directori ! Vor să-l repar, să le dau lumină, dar cu ce, cu hîrburi ?

Chiar atunci se hotărîse Dinu să stea de vorbă cu Trifu, atunci păşi în uzină. Auzindu-l înjurînd şi vorbind de unul singur, dădu înapoi, socotind că nu-i cazul să-şi afişeze prezenţa, dar se trezi chemat :

— Dacă te-au trimis să mă ajuţi, dă-mi ciocanul şi pune mîna pe daltă. Aşa... acum fixează-o pe cantul piuliţei, ţine-o bine, dar nu cu trei degete, că nu-i condei... şi zi-i aşa, căutai sediul Pesedeului să le spui c-ai purtat cămaşă roşie la întîi mai şi Iacob n-a vrut să-ţi dea adresa ?

O oră a durat pînă ce-au scos piuliţa, o oră de iscodeli şi vorbe în doi peri, unele mai clare, altele greu de pătruns. Mai limpede a fost scopul celor care adunau pentru „Ajutorul Roşu", dar şi aici a vorbit mai mult Dinu, povestindu-i că în tîrgul natal subscrisese pe lista făcută de taică-su. Cu toate astea, Şoldoveanu continua să-l viziteze pe electrician, să-i ajute la treabă şi la înjurături. Îl vizita numai seara cînd mergea motorul, atunci se putea sta de vorbă, atunci îi putea destăinui necazurile.

— Şi eu sînt de acord cu mătuşa acelei fete, parcă... Păuniţa ziceai c-o cheamă, frumos nume. Pe timp de iarnă dacă rămîi fără servici şi fără adăpost eşti un om mort. Nu-ţi promit nimic sigur, dar s-ar putea să te duc pe la Administraţia Financiară, îl cunosc pe şef, i-am reparat nişte prize, i le-am făcut pe veresie. În problema găzduirii... vedem noi. Cîteva zile s-ar putea să te primesc la mine, bucătăria e goală. La administraţie vom merge în ziua cînd luăm leafa. Atunci se schimbă seriile şi pînă ce sosesc alţi copii, sîntem liberi.

Cu cît se apropia ziua de leafă cu atît mai evidentă era nerăbdarea lui Dinu. Acum, avînd speranțe de servici și de gazdă, avea ce-i spune Păuniței. Numai să aibă noroc, să nu-i ceară și acolo certificatul de bună purtare. Totuși, bucuria cea mare era problema găzduirii. Dacă Trifu, îl primește să stea la el cîteva săptămîni, nu se poate să nu rezolve și problema unui loc de muncă. Fie și ca hamal, dar legal, prin căpitănie și sindicat, nu flotant la cheremul vătafilor.

In dimineața cînd se plătiră lefurile, cînd copiii se îmbarcau la tren, cei trei marinari lungiți pe plajă în fața cortului, numărau banii.

— Eu o să plec cu trenul copiilor și vă aștept în gară cu pantofii — zise Petrică.

— Și noi cu ce plecăm ? întrebă Dinu fără să-i pese că e tot desculț și astăzi.

— Pe tine o să te ia Trifu cu mașina preventoriului, să aibă cu cine pune țara la cale. Se pare că voi ați cam stat de vorbă, nu glumă. Trifu te-a învățat să mînuiești și ciocanul, dar te-a învățat să joci și table, să nu mai fii fraier, nu-i așa ?

Ce putea să-i răspundă Dinu, că între el și electrician n-a existat nici un joc de table ? Parcă nea Petrică nu știa lucrul ăsta ? Și atunci... pentru ce-a scornit povestea cu tablele, ca să nu se prindă Iacob ?

Tocmai se înțeleseseră cînd se treziră cu Trifu și cu meșterul cizmar care le pingelise pantofii.

— La barza chioară îi face Dumnezeu cuib — zise Petrică strîngîndu-i mîna meșterului cizmar. Dinu tocmai se întreba dacă o pornește desculț și de data asta, și cînd colo, uite minunea.

Cizmarul, un om slăbănog și brunet la față, uneori glumeț, alteori scump la vorbă, dădu vina pe Trifu.

— Cu el aveam treabă, am rămas fără lumină, şi dacă tot a fost să vin aici, mi-am zis că nu strică să le aduc băieţilor pantofii. Cîte treizeci de lei de căciulă, atît vă costă. Să ştiţi c-am pus o talpă... de fier, măi băieţi, să nu se tocească pînă nu vă căpătuiţi.

N-au stat mult de vorbă, fiecare se grăbea să plece în oraş. Iacob plecă înaintea tuturor. În ultimul timp se împrietenise cu o fată de la bucătărie, cu una Agripina, fostă cocotă de bordel şi acum, pentru că-l aştepta, nu mai ştia cum să se scuze :

— Ne întîlnim la cafeneaua marinarilor, Dinule, la nea Aristide. Cafeneaua e pe strada Mircea, nu departe de sediul sindicatului de unde-ai fost dat afară. Să nu vii fără haină. Spune-i Păuniţei s-o aleagă, să nu fie roasă pe la mîneci sau pe la guler.

Meşterul plecă odată cu nea Petrică. Numai Dinu şi cu Trifu rămăseseră să plece cu dubiţa preventoriului. Minutele pînă ce urcară în maşină o piesă ce trebuia sudată în oraş i se părură chinuitor de lungi. Piesa era grea, dar cu ajutorul şoferului o tăbîrciră fără dificultate. Pe drum, pînă la Kilometru 5, vorbiră mai mult despre întrunirea lupiştilor la care fuseseră invitaţi de nea Petrică.

— Ce rost are să ne ducem şi noi ? întrebă Dinu nevenindu-i să rupă din timpul rezervat Păuniţei. Iacob spunea că nu-i plac palavrele fripturiştilor din partidul doctorului Lupu.

— Are — rosti Trifu. Va fi interesant pentru noi. O să vezi tu.

De la cafeneaua lui Aristide, unde-l aşteptaseră cei trei prieteni, plecară împreună la Administraţia Financiară. Acolo, un funcţionar serviabil, auzind despre ce-i vorba, făcu chiar el cererea lui Dinu, sfătuindu-l pe Trifu să fie cît mai scurt, să nu lungească pelteaua.

Șeful fiscului, distant și morocănos, îl bruftului mai întîi pe cel care uitase să-i monteze și priza pentru aparatul de radio, apoi, luînd cererea din mîna solicitantului, o citi atent, o așeză, pe birou, mormăi ceva și, apucînd stiloul, ticlui referatul : „Nu angajăm minori. Reveniți la terminarea stagiului militar".

Înjurînd, pufnind și trăsnind, ieși Trifu din clădirea fiscului. Iacob clătină doar din cap, amintidu-i lui Dinu :

— Ce-ți spuneam eu, măi frate, credeai că birocrații din oraș sînt mai de doamne-ajută ?

Nea Petrică se uită la ceas.

— Să mergem, Trifule, văd că s-a făcut ora.

— Mergem fripturistule ! glumi Trifu făcîndu-i cu ochiul lui Iacob. Invită-l și pe Dinu. De spus n-ai ce-i spune, o să vadă el despre ce-i vorba.

Și a văzut Dinu. Mai întîi îl văzu pe nea Petrică intrînd singur în curtea unei case de pe strada Mircea colț cu strada Negru Vodă. Curtea era plină de oameni, cam vreo treizeci—patruzeci de inși. Ei rămăseseră să aștepte pe malul mării, citind ziarul. Apoi, nea Petrică, mărturisit lupist dar cu structură pesedistă, reveni pe trotuar și le făcu semn doar din cap, un fel de „în regulă, intrați și voi." Dinu îi văzu pe oameni vorbind între ei, încet însă, fără să ridice tonul. Erau și hamali de port, și lucrători de pe atelierele portului, și ceferiști de la atelierele Palas, și unii și spilcuiți, mai de mîna întîi. Aproape de treptele casei se vedeau și cîteva lucrătoare de la „Dobrogeana". Femeile, gălbejite și cu plămînii șubrezîți de praful în care lucrau la fabrica domnului Valter, fabrică condusă de domnul director Spălățelu, se simțeau stînjenite și nu știau pentru ce le chemase aici bucătăreasa doctorului Isăcescu, bucătăreasă care le fusese colegă de muncă. Mitingul a fost

deschis de doctorul Isăcescu, secretarul fracțiunii țărăniste condusă de doctorul Lupu. După Isăcescu a urmat la cuvînt delegatul venit de la centru. Discursul delegatului fusese fulminant, așa i se păruse lui Dinu, un discurs în care era demascată cîrdășia dintre maniști, georgiști și Garda de Fier. Cuvintele „dacă maniștii nu depun mandatul înainte de termen, noi lupiștii, vom da foc țării și vom răsturna guvernul lor corupt și antipopular" înflăcărase adunarea.

Printre oamenii din dreptul acelei mari mese care ținea loc de tribună, Dinu îl văzu pe meșterul cizmar care le pingelise pantofii, pe cel care spusese că-l cheamă Dincă. Aplecîndu-se la urechea lui Trifu, întrebă în șoapte :

— Și nenea ăsta e lupist ?

— Sst, taci ! șopti Trifu. Cască ochii și ciulește urechile la tînărul de lîngă meșterul nostru.

Tînărul avea niște ochi de copil dezghețat, o voce plăcută și o mare putere de convingere. Ceea ce spunea era îndrăznet și limpede, pe înțelesul tuturor. De la început lovi în guvernele burghezo-capitaliste care se perindau la cîrma țării jecmănind, împilînd și concediind muncitorii care pretindeau salarii pe măsura muncii depuse, condiții de muncă mai omenoase și, pentru femeile gravide concedii de naștere cu plata integrală. Noi ne-am săturat de demagogie, de cei care fac paradă de democrație și cinste pentru a-și asigura un loc călduț de deputat în noul parlament al țării, ne-am săturat de atîtea „curbe de sacrificiu", ne-am săturat să mai tolerăm hoțiile din așa-zisul fond al „înzestrării armatei".

Noi, cei de la silozuri, de la fabrica „Dobrogeana" — arătînd cu degetul spre mănunchiul de femei uimite de ceea ce auzeau aici — și de la fabrica de biscuiți a patronului Pandelaris, nu mai putem îndura condițiile inu-

mane de muncă prost plătită care ne macină sănătatea, întunecîndu-ne viața. Noi, în viitorul parlament al țării, vrem deputați din rîndul clasei muncitoare, propuși de noi și aleși de noi, nu demagogi care au mai fost la cîrma țării și n-au făcut nimic în sprijinul revendicărilor noastre. Apoi vorbind despre tineretul țării, care, flămînd și fără idealuri bate pe la toate porțile să găsească un loc de muncă, despre inechitatea la plată între cel tînăr și cel matur. Acest tineret nu poate fi de acord cu discriminările și nici cu ideile șovine și mincinoase ale celor din Garda de Fier. Tineretul respinge propaganda și practicile fanaticilor cu părul zburlit și cu tocul revolverului ascuns la șold, fanatici care la adăpostul misticismului, sub pavăza crucii, ucid și pradă fără rușine, după pilda protectorilor cocoțați la putere în Germania lui Hitler. Noi deplîngem și situația din Spania. Noi știm că fascismul trebuie lovit pretutindeni, oricînd și cu toate armele.

— Noi, tineretul cinstit — se auzeau vorbele lui într-o tăcere încordată — respingem dezbinarea celor ce muncesc. Noi vrem pîine, vrem libertatea organizării în sindicate adevărate, îndrumate de cei care zac în închisori, care trăiesc și luptă în adîncă ilegalitate, nu de cei...

Un ropot de aplauze asurzitoare îi acoperi vocea. Erau aplauzele celor din port și a celor de la cefere. Organizatorul însă, secretarul lupiștilor, izbucni alarmat, surprins, neliniștit :

— Cine-i persoana care a vorbit ? Cine l-a adus aici ?

— A denaturat adunarea, a spurcat-o ! țipă altul, agitînd spilcuiții.

— E bolșevic ! Afară cu el !

— Chemați poliția !

Cel care vorbise se dezlipi de lîngă masă, ţintind poarta. Cîţiva haidamaci, printre care şi organizatorul, dădu să-l apuce de guler, însă meşterul cizmar, secondat de Trifu, acţionară mai repede, şoptindu-i vorbitorului :

— Fugi, Liţule ! Pe stînga !

Tot atunci doi mustăcioşi din grupul hamalilor, îl răstigniră pe organizator, scrîşnindu-i :

— Stai aşa dacă nu vrei să mănînci nespălat. Fără telefoane.

Interveniră şi ceferiştii. Ei îi asigurară celui numit Liţu, coridorul de trecere. În larma care se făcuse şi-n înghesuiala din curte, ţignalul poliţiştilor, apăruţi ca din senin, uşură fuga celor care se simţeau cu musca pe căciulă. Electricianul preventoriului, împingîndu-l pe Dinu din spate, îl aburcă la repezeală în autobuzul de Techirghiol. Pînă în satul Agigea o vorbă nu i-a spus, nu se cunoşteau. Din sat, tăind-o direct peste cîmp, se îndreptară spre bărăcile preventoriului. Dinu nu îndrăznea să-i spună lui Trifu că ar vrea să se întoarcă la Kilometru 5, că-l aşteaptă fata şi e nerăbdătoare să afle ce-a făcut la Administraţie şi, pentru că tăcea, gîndindu-se la felul cum se terminase adunarea, numai ce-l auzi pe omul care-l aburcase în autobuz :

— În caz că te întreabă cineva ceea ce nu trebuie să afle, îi spui că tu n-ai fost în oraş, că nu obişnuieşti să bei şi fiind obosit ai preferat să te odihneşti în cort. Eu mă întorc în oraş, să aduc piesa de la sudor, s-o montez pînă s-o însera. În noaptea asta nu se întoarce nici Iacob, rămîne la Lola. Petrică o să ne spună mîine cum a rămas cu adunarea lor, dată peste cap de noi.

Trifu dispăru într-un lan cu porumb. Dinu înțelegînd situația, ținu cărarea tot înainte pînă ce zări bărăcile, apoi, ocolind perimetrul preventoriului, coti pe sub mal pînă ce intră în cort. Nu trecu mult că o văzu pe Agripina, venea să se scalde. Un martor nu era rău, gîndi el și, făcîndu-i cu ochiul, o invită să se plimbe cu barca.

— Cum de n-ai plecat în oraș, domnule Dinu, încă nu ți s-a făcut de femeie? îl întrebă ea, desgolindu-se leneș.

Bine i-a mai prins acest șiretlic, întrucît, Agripina, în dimineața zilei următoare, primi vizita unui agent îmbrăcat civil. Agentul o cunoștea și după ce-o întrebă de sănătate, o iscodi să afle cu care dintre oamenii preventoriului se plimbase cu barca pe mare, cu Steriade, cu Podaru sau cu Trifu.

— Și chiar dacă aș fi fost, ce-i cu asta, n-am voie? se sumeți fata. Încă nu m-am călugărit.

— Fără ifose! o repezi agentul. Mie să-mi spui cu cine-ai fost.

— Păi... domnul Dinu n-a plecat în oraș și pentru că-i plac, m-a invitat ba în barcă, ba în cort, ba pe epava aia din larg să văd broasca țestoasă dar... n-a ținut figura, aici sînt fată cinstită, află că nu i-am pretins nimic. Și dacă vrei să știi, nici nu m-am dus să mă plimb cu el, doar așa, puțin, pe marginea plajei. Întreabă-l, de asta s-a ținut de capul meu toată ziua.

— Și curtezanul ăsta al tău... n-are obiceiul să dea pe la Trifu, să atîțe personalul?

— Îl privește, cu nu-l suspectez. Și pe urmă... nici nu-i curtezanul meu, cred că se dă la altele, aici sînt destule eleve gata să... să se plimbe cu barca.

Trifu, auzind povestea, îl felicită, gata să se strice de rîs :

— Bravo, Dinule, ai lucrat bine. Dar ai avut noroc. Agripina, fugită din bordelul lui Braia, a vrut să se laude că e cinstită şi, apărîndu-se pe ea, te-a apărat şi pe tine. S-ar părea că şi eu am ieşit basma curată, administratorul i-a spus că am muncit toată ziua.

— Ca să fiu sincer... recunoscu Petrică — află că eu nu l-aş fi apărat atît de bine.

— Eu nici atît ! recunoscu şi Iacob. Şi doar în chestii din astea sînt deştept foc.

Dinu, intrînd în uzină cu Trifu, se scărpină în cap nedumerit :

— Un lucru tot nu pricep. De unde ai ştiut dumneata că un anumit soi de agent îşi va băga nasul prin îndeletnicirile barcagiilor ? Cum de i-ai spus lui Iacob să rămînă în oraş cu Lola ?

— În ceea ce priveşte agentul, am fost filat încă din cafenea, de asta stăteam departe de tine. În rest, taci, învaţă şi nu pune întrebări, s-ar putea să-ţi prindă bine cîndva.

Amurgul zilei următoare îl ţintui pe Trifu în uzină, pe nea Petrică la cîrciuma din Agigea şi pe Dinu îl goni la Kilometru 5. Se înţelese cu Iacob. Nelinişteа Păuniţei trebuia curmată cît mai repede. Pe jos, pe cărarea de pe malul mării, porni spre ea. Cu toate că fata nu se aştepta la această vizită tîrzie, o găsi tot în poartă, palpitînd şi scrutînd întunericul. Nereuşita cererei făcută la şeful fiscului o îmbrăcă Dinu în alte speranţe, în promisiunea lui Trifu că, la iarnă, s-ar putea să-i găsească un loc de contabil la societatea „Săgeata". Postul era mai mult decît sigur, contabilul şef îi era rudă apropiată, plus de asta era şi om de omenie.

În acea lună de vară, Dinu s-a mai întîlnit de patru ori cu Păunița, inclusiv ziua cînd s-a dat leafa pe iulie. Atunci a fost ziua lor, atunci au citit împreună scrisorile mamei, i-au trimis o sută de lei, apoi, s-au plimbat pe faleza cazinoului, pe digul portului pînă la far, strîns lipiți unul de altul, s-au îndulcit la cofetăria „Pariziana", au intrat la cinema, au plîns cu Ramon Novaro în filmul „Califul din Bagdad", s-au oprit la vitrina librăriei de pe strada Carol, i-a oferit un volum intitulat „Fierbea As'Noapte Marea" semnat de poetul constănțean Grigore Sălceanu și, pe seară, ca doi copii cuminți, s-au sărutat și s-au despărțit în poartă.

— O să te aștept în fiecare seară — zise Păunița. cred c-ai să mai poți să vii, nu-i așa ?

Din cauza paznicului de noapte, care, începuse să-și bage nasul prea des în treburile altora, controlînd cortul și plaja, Dinu n-a mai avut cum să se repeadă la Kilometru 5. Două săptămîni s-a perpelit de dorul fetei și, în dimineața zilei de 15 august, ziua marinei, l-a învoit tot Iacob, făcîndu-i vînt în timpul prînzului. Ca să nu zăbovească prea mult, apucă pe drumul Agigei, de unde luă autobuzul de cursă spre Constanța. Cu inima ticăind a intrat în ograda Valentinei. La ușă ciocăni emoționat. Nu primi nici un răspuns. Mai ciocăni o dată, ceva mai tare, mai nerăbdător și, apăsînd clanța văzu că ușa era încuiată. Începu să strige prin curte, prin grădină, să se repeadă la poartă, să se uite în dreapta, în stînga și înainte de a se resemna, bănuind că se întîmplase vreun necaz cu bestia de Kefalonis, o văzu pe Valentina ieșind din curtea vecinei.

— Uf... ce ghinion pe biata fată ! se văicări ea venind spre Dinu. Și doar i-am spus să mai aibă răb-

dare, să asculte și părerea mea, să nu se grăbească și cînd colo, cînd am venit de la băcănie, casa era pustie, ia-o de unde nu-i...

— Bine, bine, dar unde s-a dus, unde-i ? întrebă Dinu tremurînd de curiozitate.

— Unde să se ducă dacă nu la tine, la preventoriu ? S-a dus pe jos ținînd drumul pe cărarea de pe mal, pe unde veneai și tu. Și cînd te gîndești că are de cărat pachetul tău. Ea a spălat rufele. Eu ți-am curățat haina și ți-am călcat-o...

N-a mai stat Dinu. Din cîțiva pași a fost pe șosea și de acolo, pe jos, ținînd drumul pe aceeași cărare, porni spre preventoriu. Zbura, nu mergea, atît de iute îl duceau pașii. Neliniștea creștea pe măsură ce vedea că plaja e pustie, că nu se zărește silueta fetei așteptîndu-l în dreptul cortului. Și cortul era pustiu, nici urmă de Iacob sau de Petrică. Gîfîind, a intrat în uzină. Aproape că nu mai putea vorbi. Trifu, văzînd în ce stare era și știind ce se petrecuse, îl liniști din cîteva cuvinte :

— Te pierzi prea repede, Dinule, nu-i bine așa. Fata a fost aici, uite pachetul, ți-a adus cumpărăturile. Petrică însă, știind c-ai plecat la Kilometru 5 bănuia că o vei aștepta acasă și, ca s-o scutească de alt drum pe jos, a urcat-o în dubita noastră și asta e totul. Acum n-ai încotro, n-ai unde să mai pleci, trebuie să stai aici, plaja e singură și dacă vine paznicul...

— Dar nea Iacob unde-i ? întrebă Dinu țipînd mai tare decît ar fi fost nevoie.

— Iacob... își căută Trifu cuvintele — ți-a lăsat un bilet, cîteva rînduri scrise în spaniolă. Poftim, asta-i scrisoarea... În timp ce Dinu citea, refuzînd să creadă adevărul, Trifu îl consola : știu, două lovituri dintr-o

dată. Nici eu nu m-așteptam s-o întindă, să fugă clandestin, acum, înainte de-a încasa leafa. Totuși, banii ți i-a lăsat ție, așa i-a spus lui Petrică, îi dai băiatului întreaga leafă... Hai, lasă că trece, du-te pe plajă și deseară mai vii pe la mine. Vino mereu, cum veneai și înainte, nu-ți mai fie teamă de nimic, copoii s-au liniștit, să vii să continuăm discuția referitoare la problema spaniolă. Dacă te îmbarci... s-ar putea să ajungi și tu prin Spania, să-i cunoști pe cei din „brigăzile internaționale", să cînți cu ei Internaționala.

— Cum să mă îmbarc, de unde să scot carnet?

— Vedem noi. Cu leafa de pe luna august, întreagă de data asta, dacă i-o dăm celui de la căpitănie, beți-vanului de Scărlătescu, îi înmuiem inima. O să intervină și Petrică.

Prin nea Petrică, Păuniță află chiar a doua zi despre plecarea lui Iacob. Acum, știindu-l singur pe toată plaja, era sigură că pînă la sfîrșitul lunii, cînd s-o da leafa, n-o să-l mai poată vedea și se resemnă. Atunci urma să se termine și sezonul, să se mute la Trifu, și mutîndu-se în oraș se vor vedea zilnic.

Așa ar fi trebuit să fie, însă ghinionul le jucă altă festă. Cu trei zile înainte de-a se termina sezonul, de închiderea preventoriului, Trifu se pomeni arestat. Agentul îl scutură și pe Dinu. Și din nou Agripina fusese la înălțime, făcîndu-l cu ou și cu otet pe copoiul siguranței:

— Da, domnule, mă culc cu electricianul, mă culc în fiecare noapte cu el. Și dacă se culcă cu mine n-are timp de palavre cu barcagiii, cu băiatul ăla care nu poate părăsi plaja nici ziua, nici noaptea. Dar să știi că nu practic prostituția, nu le cer bani amanților sau... curtezanilor cum i-ai numit dumneata.

Şi ca un făcut, după alte două zile se mai abătu un ghinion, de data asta direct pe capul lui Dinu. Din camera îngrijitoarei, o femeie bătrînă care dormea în prima baracă, acolo, unde de fapt, dormea şi Agripina, se furaseră cîteva cearşafuri şi trei pături. Bătrîna reclamase. Ea era cea mai păgubită. Hoţul îi furase banii ascunşi în faţa de pernă, agoniseala după un sezon de muncă răzbită. Şeful postului de jandarmi din Agigea, citind reclamaţia, îl învinui de la bun început pe Dinu.

— Tu eşti individul care te-ai dat la tîrfa aia de bordel, cortul e în spatele bărăcii, voi doi aţi comis furtul. Dacă nu recunoşti fapta, te duc la post şi te mînînc fript, să ştii.

Zadarnic a protestat Dinu, zadarnic a jurat pe toţi sfinţii că n-are nici o legătură cu Agripina, că nu s-a culcat niciodată cu ea, că e cinstit şi nu s-a pretat la furturi nici atunci cînd crăpa de foame pe cheul Constanţei. Pînă şi Agripina, văzîndu-l lovit pe nedrept, a jurat sus şi tare că Dinu Podaru e nevinovat, că între ei n-a existat nici o prietenie şi nici nu i-a propus vreo dată să se culce cu ea, că hoţul e în altă parte, nu aici, în faţa domnului plutonier.

— Taci, tîrfo, că-ţi fac botul roşu ! o repezi jandarmul.

— Mulţumesc, nu-i nevoie ! îl înfruntă fata. Eu am cum mă farda. Dacă ai un ruj în plus, dă-i-l nevestei, înroşeşte-i ei botul.

— Nenorocito ! şi o pocni. Te fac eu să recunoşti adevărul.

— Adevărul e în capul paznicului, domnule plutonier, pe el să-l pocneşti, nu pe mine ! El a furat banii femeii şi lucrurile preventoriului. El venea prin odaia noastră şi nu mă lăsa în pace. El îmi trăgea clopotele.

Ajuns la postul de jandarmi, Dinu își luă adio de la tot ce plănuise în privința viitorului și de la leafa pe luna august pe care încă n-o primise. După cîteva zile de anchetă, gen jandarmerie, ajunsese într-un hal greu de recunoscut. Șeful de post o ținea morțiș că el e vinovatul. Ca să-și documenteze acuzația, îi aminti și despre înscenarea celor de la vilă :

— Ce-ai căutat la vila armatorului Kefalonis, derbedeule ? Unde-i ceasul pe care l-ai furat ? Unde-s banii din poșeta doamnei Tasula ? Să-i săruți tălpile că te-a iertat, că nu ți-a făcut reclamație scrisă. Acum, cînd ți-am dovedit că te cunoaștem, cred că ne vom înțelege. Dacă n-ai de gînd să mărturisești fapta, aici, la noi, la post, te vom trimite legat la Inspectoratul de Jandarmi din Constanța. Acolo, după trei zile de slujbă la sfîntul Sisoe, vei spune și culoarea laptelui pe care l-ai supt la mumă-ta.

Dinu știa că dacă intervenise și Kefalonis, îi va fi greu să scape, totuși, continuă să protesteze :

— Tot ce-am avut de spus v-am spus. Dacă mă credeți bine, dacă nu, n-am nici o putere.

— Ce-ai spus, mă ? Nimic ! Nici despre tîrfa care ți-a adus boarfele de la Constanța n-ai vrut să vorbești. Unde stă, mă, cum o cheamă ? Crezi că noi paștem bobocii, n-am aflat cine te-a vizitat aici ?

O vorbă n-a mai scos Dinu. Nu se așteptase să fie băgată și Păunița în această încurcătură. Ca să nu se dea de gol, începu să rîdă :

— Născociri, domnule plutonier. Probabil că informatorul are tot interesul să mă bage la apă. Eu nu cunosc nici o fată la Constanța. Boarfele mi le-am adus singur.

— Ia-l și bagă-l în altă probă! îi strigă sergentului. Să nu-l slăbești pînă nu recunoaște și furtul ceasului. Nici pe Agripina să n-o slăbești. Să-i faci să semneze declarația.

Sergentul care-l bătuse, protestă timid :

— L-am mai băgat, domnule plutonier, am executat ordinul, dar... e păcat, zău așa, Dinu e om cu carte, pare cinstit. Nici pe muiere n-am iertat-o, am ținut-o nedormită două zile. Eu zic să-l anchetăm pe paznic, să-i dăm crezare celor care-l acuză, doar știți că paznicul e pătat...

— Eu conduc postul de jandarmi, sergent, nu tu ! Executarea ! se zbîrși șeful de post.

CAPITOLUL IX

Era o dimineață friguroasă, cu brumă sticloasă și cu cer senin. In acea dimineață scăpase Dinu din mîna ancheratorilor, scăpase datorită sergentului de la Agigea care descoperise lucrurile furate la adevăratul făptaș, la paznic. Flămînd, cu sufletul răvășit și cu trupul chinuit de „mila" și „omenia" jandarmilor, nu știa încotro s-o ia. Un ban n-avea în buzunar, măcar doi—trei lei, să-și poată plăti o ceașcă de ceai și o felie de pîine la „Cafeneaua Marinarilor". Acolo spera să-l întîlnească pe nea Petrică, să afle vești despre Trifu, dar, ajuns acolo, Petrică nu era de găsit, moș Aristide nu-l mai văzuse de mult, cam din vară, și acum era toamnă, octombrie, un octombrie care începuse să primească telegramele iernii. Nici la meșterul cizmar, care-i pingelise pantofii, nu se putea duce, nici lui nu-i cunoștea

adresa. De unde să-l ia pe Trifu, de la cine să afle dacă a scăpat din mîna agentului, sau nu. Părerea cu contabilul de la „Săgeata" era doar o poveste, Trifu n-avea nici un cumnat acolo, îi spusese doar așa, ca să-l încurajeze. La Păuniță se gîndea cu inima strînsă. În halul în care era nu se putea duce acolo, n-ar fi vrut s-o vadă plîngînd. Nici pe Valentina n-ar fi vrut s-o deranjeze, n-ar fi fost bine primit. Sufletește era dărîmat la pămînt, nici servici, nici gazdă, nici speranțe. Tot portul era nădejdea, chiar și flotant, dijmuit de vătaful cunoscut. Cu doi-trei poli care i-ar scoate și-ar aranja ținuta să arate puțin mai curățel. Numai băbuța, la care fusese cu Iacob, i-ar spăla din cap pînă-n picioare, însă, fără bani, n-o putea deranja nici pe ea. Ce bine-ar fi să găsească pe jos cîțiva lei, să cumpere o carte poștală și să-i scrie Păuniței, că-i spună că e liber, că hoțul din cauza căruia a pătimit el, a fost prins și... ce-ar putea să-i mai spună, cum să justifice că nu se duce s-o vadă, cum ? Totuși, cartea poștală ar liniști-o, știindu-l liber, e mai ușor de suportat absența. Vine el, azi, mîine, vine. Și lui Kefalonis i-ar trimite o carte poștală și nu i-ar scrie altceva decît că i se apropie ceasul rău, gongul care-i va vesti prăbușirea, răzbunarea. Mamei nu-i putea scrie. Ce-ar spune mama cînd ar vedea că pe plic nu există nici o adresă pentru răspuns ? I-ar plînge de milă, asta-i. Frămîntat de aceste gînduri intră pe poarta portului, amestecîndu-se printre bombiști. Primul care-l compătimi, întrebînd cine i-a mînjit cămașa cu sînge, a fost Gică Telaviv. De la el află că Grecosu o întinsese în vară cu un vapor liberian. Acum trebuie să se întindă la soare, să bea suc de portocale și să înfulece carne de berbec cu salată verde. Apoi, Gică deveni serios, întrebîndu-l :

— Nu știu cu ce te-au hrănit găinarii aia, dar văd că ești scofîlcit rău de tot. Nici noi n-o ducem mai bine. Să sperăm că mîine...

Însă acel „mîine" n-a fost norocos. Hamalii erau ursuzi. Mai toți înjurau Dunărea. Acolo trăgeau vapoarele, acolo se încărcau cerealele, cheresteaua și mărfurile pentru tranzit, ca și cum numai Galațiul și Brăila trebuiau să trăiască. Unul mai posomorît îi repezi :

— Pe cine să-l sprijinim, măi bombiștilor, pe voi care faceți blatul cu vătafii, care-i învățați cu năravi ? Să nu vă mai prind printre noi că vă cotonogim !

Amăriți și încrîncenați, se învîrtiră prin port cîteva zile. Un blid cu mîncare îl găsiră la bucătăria vaporului „Oituz", la nea Mitică Bărbuță, un bucătar mult mai înțelegător decît ceilalți, de pe celelalte vapoare românești. Nu reușiseră să se apropie nici de valizele pasagerilor care plecau spre Palestina cu „Dacia", cu „România", cu „Regele Carol", și acolo, hamalii oficiali, îi goneau. Goniți, fără posibilitate de muncă, i-a prins și ziua cînd veni zloata. Din vagonul unde dormeau strînși lipiți, unul de altul, săriră pe rînd, înjurînd. Toți căutau căldura soarelui, însă soarele era cu dinți, sclipea depărtat și parcă le plîngea de milă. Vîntul de miazănoapte, vînt subțire tăios, dușmănos, le urzica pielea. Și nu trecu mult că începu burnița, apoi lapovița. Gică Telaviv își ridicase gulerul hainei. Dinu făcu la fel. Ca să-i țină de cald, se încinsese cu un curmei de șfoară. Picioarele o duceau mai bine, cu pantofii pingeliți și cu ciorapi groși, nu prea simțeau zloara. Toată ziua priviră spre far, dar vaporul care să încarce la Constanța nu se vedea nicăieri. Cu mațele ghiorăind de foame, alergară spre vaporul „Oituz". Călcaseră cu stîngul, trecuse ora mesei. În schimb, marinarul de var-

die, timonierul Lupu, le aruncară doi bulgări de cărbuni. Cu cărbunii la subţioară şi cu gîndul la moş Aristide, care i-ar putea cumpăra, cotiră atenţi pe după clădirea Serviciului Sanitar. În poarta atelierelor portuare îl văzură pe barba Derviş, vestitul bucătar ambulant cu miniatura lui de căruţă trasă de-un măgăruş năzdrăvan. În coşul căruţei aburea cazanul cu ciorbă de burtă, specialitatea casei. Gică Telaviv îl salută bucuros :

— Iaso, barba Derviş, ce zici, pentru cărbunii noştri ne dai două amestecate ?

— Sictir, puşti pezevenghi ! se zborşi grecul. Cum se platesc cărbunele furate ? Pleca, se nu dam de dracu !

Au plecat. Cu zgîrciobul ăsta nu se puteau înţelege. La cafeneaua marinarilor, era altceva, kir Aristide îi primea pe toţi amărîţii, lăsîndu-i să se încălzească lîngă sobă şi, în schimbul cărbunilor, le dădea şi cîte un ceai fierbinte. Gol însă, fără pîine. Atît au mîncat în acea seară, în acea zi îngheţată. Aproape de miezul nopţii, la ora închiderii, se văzură din nou pe stradă. Vîntul, lapoviţa, îi luă în primire. Cu biciul de gheaţă dădea în ei. Unde să se ducă, unde să se culce ? Încercară la gara maritimă. Lîngă calorifer era cald, să te tot întinzi şi să sforăi, dar îi goni agentul căpităniei. Nimeriră tot în vagon, în cel de unde fugiseră dimineaţă, era singurul vagon uitat pe linia moartă. Zgribuliţi şi uzi din cap pînă-n picioare, se cuibăriră unul lîngă altul. Nu era chip de dormit, vîntul pătrundea prin toate crăpăturile. Chiar şi duşumeaua li se părea mai tare şi mai rece ca niciodată. Cu dinţii clănţănind, începură să tropăie din picioare şi să înjure. Nici palmele nu şi le puteau încălzi, cu toate că suflau în ele.

— La bombă, frăţioare ! se hotărî Gică Telaviv.

„Bomba" nu era altceva decît cazanul de eşapament de la uzina silozurilor, de unde şi numele de bombişti, dar şi acolo era plin. Ca să pătrunzi la căldură trebuia să te îmbrînceşti, să dai din coate, să fulgeri şi să trăsneşti. Dispăruse legea portului, frăţia de astă vară, acum cine era mai tare acela ocupa locul. Aduşi ca de puhoaiele primăverii, veneau bombiştii, veneau mereu, veneau din toate părţile, veneau înrăiţi, zgribuliţi, cu părul vîlvoi, cu privirile hămesite de foame, cu picioarele înfăşurate în jumătăţi de sac, cu pumnii strînşi şi cu înjurătura pe buze. În vacarmul încăierării, tocmai cînd Dinu se gîndea să se lase păgubaş, o voce stridentă dădu alarma :

— Raziaa ! Fugiţi !

Cuvîntul „razia" îl îngrozi pe Dinu. Decît să se vadă arestat şi cu libertatea dincolo de gratii, mai bine să petreacă noaptea pe străzile oraşului înghe̦ţat, umblînd haihui, la întîmplare. Timp de pierdut nu era. Potera ameninţa să închidă cleştele. Grăinicerii, cu baioneta la arma, înaintau ca pe front. Acum numai norocul, întunericul şi picioarele îl puteau ajuta. Ţintind pustiul maidanului, o zbughi mai întîi spre uşa uzinei. Cînd să ţîşnească mai departe se trezi cu un jet de apă între ochi. Ucenicul uzinei, unul Munteanu Gheorghe, făcuse o glumă pe măsura minţii lui. N-a mai stat să înjure. Şi aşa îl udase burniţa. Privind tot înainte, fugea de-i scăpărau călcîiele. Din fugă, sări peste gardul portului, urcă scările de la poarta numărul doi, traversă strada şi, pînă pe peronul gării nu se opri. Dibuind sala de aşteptare, apăsă clanţa şi intră înăuntru, gîfîind. Picioarele nu-l mai ţineau. Frînt cum era se prăbuşi ofţînd pe banca de lîngă sobă. Din păcate, adăpostul se dovedi de scurtă durată. Vocea care-l goni era a unei femei :

— Se scarpină ! Are paraziți ! Dați-l afară !

Știa că are „paraziți" și împleticindu-se, vorbea singur, păşind ameţit, neocolind băltoacele străzii, nici trăsurile care-i încrucişau calea. Un birjar şfichiuind biciul, îl luă la rost :

— Ce mergeam la jumătate strada, bre beţivan, bre, nu vedeam caile ?

Doar birjarul îi trînti sudalma, în colo, nimeni nu-l lua în seamă, nici chiar Dumnezeu. Şi doar se rugase fierbinte să-l ajute, să-i îndrepte paşii spre adăpostul de care avea nevoie, să-l scape de burniţa şi de frigul care pătrundea pînă la măduva oaselor, de leşinul foamei care-i muia mădularele, de întunericul care i se cuibărise în suflet. În port nu se putea întoarce. Teama de poliţie îl obseda la fel ca şi teama că s-ar putea îmbolnăvi. Boala însemna moarte, o moarte care ar băga-o în pămînt şi pe mamă-sa. N-ar fi vrut să se piardă, nu-şi trăise viaţa. Un vis, o ambiţie, o dorinţă, parcă-i şopteau să reziste, să nu se lase pradă desnădejdii, să lupte cu vitregiile pînă ce-o reuşi să se facă marinar şi, din primul port, să-i dea un semn de viaţă Păuniţei, să-i mîngîie sufletul. Dar unde şi cînd se va întîmpla minunea, pe ce meridian, în ce secol ?... Scrîşni din măsele, păşi pe trotuar, se rezemă de zidul restaurantului „Central" şi zîmbi trist. La un moment dat i se păru sau chiar auzi mîrîind nişte cîini. Se dezmetici. Cîinii existau, se mîrîau în jurul lăzii de gunoi din curtea restaurantului. În ladă erau ciolane destule, chiar şi resturi de pîine. Scociorînd absent, se trezi muşcînd hămesit dintr-o coajă de pîine. Ruşinat de halul în care ajunsese, fugi în neştire pe stradă. Nimic nu mai voia. Era în stare să se lungească unde-o fi numai să doarmă, să uite, să creadă c-a visat. Paşii îl duceau singuri. După un timp se opri

buimăcit în piaţa Unirii. Îşi aminti de beciul în care îi cărase gheaţă unui armean, împreună cu Iacob, o cărase în acea zi cînd constructorul blocului le spusese că n-are nevoie de braţele lor. Acum, gheţăria era goală, cu uşile vraişte. Gol şi beciul, un beci umed şi întunecat ca o gură de iad. Fie şi iadul, numai să aibă pe ce-şi pune capul, să scape de burniţă. Adunînd cu piciorul un braţ de paie putrede, mucegăite, le pipăi orbeşte şi se trînti nepăsător pe ele.

Spre dimineaţă, cînd măcelarii şi precupeţi se foiau aranjîndu-şi mărfurile, îl trezi senzaţia că cineva îi gîdilă faţa. Încă nu se luminase. În acea stare dintre somn şi veghe, Dinu întinse leneş mîna şi apucă între degete ceva subţire şi păros. Chiţcăitul vietăţii trasă de coadă, îi trezi sila şi sări speriat în picioare. Cu ochii holbaţi, cu paiele lipite de haine şi cu şapca trasă peste urechi, apăru dîrdîind în mijlocul pieţii. Precupeaţa, care-l văzu ţîşnind din beci ca o arătare încolţită de cîini, dădu un ţipăt, scăpă lădiţa cu zarzavat din mînă şi se rezemă de tarabă, acoperindu-şi prudentă cutiuţa cu mărunţiş. Dinu nu zări altceva decît morcovii împrăştiaţi pe jos. Dintr-un salt îl înşfăcă pe cel mai mare, muşcă lacom din el şi dispăru fulgerător în noapte. În urma lui ţipete şi blesteme :

— Bagabondule ! Hoţule ! Să-ţi rămînă morcovu-n gît !

Ca să scape de ecoul acelui penibil adevăr, Dinu fugea la întîmplare, lăsînd picioarele să-l ducă unde-or vrea. Străzile parcurse erau pustii, negre şi măturate de crivăţ. Nici un cîine nu se auzea lătrînd, nici un sergent fluierînd din ţignal, nici un geam luminat. Alergînd fără ţintă, se trezi pe faleză. Doar mugetul mării să-l fi chemat, să-l fi atras ca magnetul, vuietul

talazurilor înspumate care-i conduceau paşii de-a lungul digului, ademenindu-l, vorbindu-i de o anumită împărăţie în care omul scapă de chin şi de zbuciumul vieţii. Înaintînd mecanic, împins din spate de acel ceva pe care nu se forţa să-l înţeleagă, Dinu se lăsa sărutat de stropii săraţi şi reci ce împroşcau deopotrivă şi digul şi omul. Insensibil la frigul care-i pişca obrajii, la rafalele de vînt care încercau parcă să-l oprească, se pomeni pe treptele farului, privind absent la hăul întunecat de la picioarele lui. În acea clipă cînd urletul mării îl învălui, o rază de lumină fulgeră bezna, apoi, ochiul farului care-i arătase genunea, speriat parcă de valul ce-i împroşcase turla cu mustăţi de alge şi clăbuci de spumă ieşită din clocot, se stinse, lăsînd soarta să-şi spună cuvîntul. Dinu, împins de aceeaşi mînă nevăzută, era gata să facă ultimul pas. Tot atunci însă, îşi aminti brusc de scrisoarea mamei trimisă Păuniţei. „Fericeşte-l tu, draga mamei, sărută-l din partea mea şi fă-l să uite că e străin şi sărac ajuns în lume străină..."

Readus pe tărîmul realităţilor, se desmetici şi vorbi tare :

— Nu. N-am ce căuta aici. Le-aş frînge inima.

Îl speriase propria lui voce. Dînd înapoi pas cu pas, ameninţă marea cu pumnul şi porni în fugă pe dig. Cu toate astea, mintea tot goală era, atît de goală încît nici nu-şi dădu seama că de pe dig sărise direct în port. Ferindu-se de orice umbră omenească, se furişa ca hoţii, tot înainte, către bombă. Poate unde-l împingea frigul, nădejdea că lîngă cazanul de eşapament şi-ar putea usca hainele, să nu mai tremure cel puţin. Cinci-şase paşi mai avea de făcut şi, cînd să-i facă, văzu grănicerul patrulînd sectorul. Ce-i trebuie căldură acestui ostaş

cu fața în sus, se gîndi la secundul Dik. Cu coatele lipite de coaste, tremura, strîngîndu-și haina la piept, să nu i-o spulbere vîntul și să se dea de gol. Fulgii de zăpadă, în jocul lor zburdalnic, ar fi vrut să-i acopere pleoapele, să-i înghețe lacrima, singura căldură care se încăpățîna să trăiască. Nu-și mai simțea picioarele, tabla covertei, mai rece ca gheața, îi paralizase șira spinării. Nici capul nu-l mai simțea. Uneori, prin circuitul firilor invizibile, parcă se rostogolea vocea lui Iacob. „Dacă marinarii vasului te-au dibuit pe marea Neagră, s-a zis cu tine. La Buiuk-Dere, căpitanul te predă autorităților turcești și pe urmă, legat fedeleș, ajungi pe mîna consulatului de la Istanbul care te repatriază imediat. E musai să stai ascuns pînă ce treci de Dardanele, pînă..."

Dinu zîmbi trist, un zîmbet plin de îndoieli. Și dacă n-ajunge la Dardanele, dacă manevra vasului durează peste puterile lui de rezistență, atunci, pe cine mai repatriază consulul? În cazul ăsta l-ar scăpa de grija formalităților. Numai turcii să nu se supere, să primească cadavrul străin și să-i dea o palmă de pămînt pentru odihna cea veșnică, să-i dea chiar două, că n-o fi foc... De puțin foc ar avea nevoie, focul l-ar încălzi, uscîndu-i pînă și hainele astea înghețate și bătoase ca scîndura. Repetînd cuvîntul simți chiar căldura focului, o simți venind de undeva din miezul corpului său, învăluindu-l plăcut. Amăgirea îi trase pleoapele peste ochi, îndemnîndu-l la somn, un somn care-i adormise deja simțurile... Spre norocul lui, sirena remorcherului care saluta vasul, urîndu-i mare calmă și vînt de pupa, îl trezi din amorțire, limpezindu-i și mintea. Lumina zorilor care mijea undeva la babord și trepidația elicei îi dădură de înțeles că se terminase manevra și vasul pornise într-adevăr la drum. Sărutînd bordajul bărcii,

sări bucuros în picioare. Dar, tot atunci, se poticni ca secerat. Numai furnici simți că-i mișună sub tălpi, un fel de furnici ca niște ace înroșite în foc care-i muiaseră genunchii. Scara dunetei o coborî pe brînci, de-a bușilea. Avea nevoie de adăpost, de patru pereți încălziți de calorifer. Cunoscînd vasul se gîndi că și magazia de tenzi și parîme vechi ar fi bună. Drumul spre ea i-l lumină sclipirea farului. Era un ultim salut trimis de pe pămîntul românesc celui care pleca clandestin, un fel de urare prietenească. În patru labe mergea spre magazie, nu îndrăznea să se ridice în picioare, îi era teamă să nu-l zărească vreun marinar. Dinții continuau să-i clănțănească de frig, strînsul fălcilor era o iluzie. Ieșind de sub dunetă, văzu o umbră venind spre el. Era timonierul care venea să arunce lohul la pupa, aparatul de măsurat distanța parcursă de vas. Lui Dinu îi sclipi ochii ca la o fiară încolțită. Marinarul își făcu cruce și strigă speriat:

— Drace! Cine ești? Stai!

Vorbise în spaniolă. În spaniolă răspunse și Dinu:

— Miguel... eu, eu sînt, nu țipa.

— Dino!... se uimi Miguel, recunoscîndu-l. N-a mai fost nevoie să întrebe cum de-a ajuns aici și pentru ce, știa că-l mînase foamea și frigul și, să nu dea careva peste ei și să-l prindă înainte de timp, îl împinse din spate spre atelierul marangozului, turuind: Cînd ție-o vedea meșterul... o să se frece la ochi și-o să creadă că visează.

Dinu nu știa ce-ar putea să-l sperie sau să-l bucure pe marangoz, prezența unui clandestin? Doar nu e vorba de sicriu, n-au de gînd să-l ucidă! Și cînd colo, marangozul, meșterul lemnar al vaporului, nu era altul

jandarmul de la Agigea, scăpam de grija pezevenghiului,

— De ce să scoți castanele

— Numai bani îmi ceri și tu, de bani nu

— Cum să

Du-te, dragule, [illegible] sa înțelegi că eu vreau numai [illegible]

ori nu te mai hrănesc de pomană și te gonesc din casă.

cătărească, altă slugă proastă ca mine, altă soră de caritate să-ți maseze burta și slăninile de pe...

—Stai, bre Tasula, n-o lua în cap ca înecatul, n-am vrut să te supăr, zău! M-am enervat și eu, ca omul păgubit, și-am crezut că ai să mă ajuți, să intervii cu mintea ta de femeie isteață, să nu-i dăm timp golanului să se culce cu fata, s-o borțeze și să rămîn cu buza friptă.

— Și ce să fac eu, cu ce să te ajut? întrebă Tasula pe același ton înțepat.

Un timp vorbi numai levantinul, numai el clădea, dărîma și iar o lua de la început. Tasula însă, scumpă la vorbă, îl lăsă să se perpelească pe toate părțile, să-și epuizeze ideile, planurile, și așa încîlcite, neghioabe, apoi, diplomată, repetă același „ce pot face eu, fata nu mă iubește, cumnata nici atît", iar dumneata ești zgîrcit foc.

— Da, dar e minoră! accentuă vulpoiul trecînd și peste acel „zgîrcit foc". Tu, fiindu-i mamă vitregă, s-ar putea s-o reclami la poliție c-a fugit de acasă, s-o aduci cu forța înapoi, să te plîngi că golanul are intenția s-o bage la un bordel din oraș, să ajungă prostituată și să-i mînînce banii. Pezevenghiul e șomer, n-are unde munci, e un element primejdios societății...

— Mă crezi chiar atît de proastă, kir Iani, tot pe mine vrei să mă bagi în foc? îl întrerupse Tasula zîmbind superior. Dacă află golanul și mă snopește în bătaie, cine mă apără, dumneata? Eu, cu mintea mea, mă gîndesc la alte căi, am alte planuri.

— Care, Tasula, care, spune mai repede! o imploră nașul.

— Păi... peste cîteva săptămîni, poate două, poate trei, vine iarna, viscolul, sărăcia... Pînă una alta dă-mi

cîteva mii să-mi cumpăr palton, şi pe urmă, îţi spun eu căile, planul la care gîndesc.

— Na, lacomo! pufni boierul numărîndu-i două mii. Zi-i, vorbeşte!

— Cumnata n-are lemne, n-are nici bani să cumpere. Cu ceea ce scoate unde munceşte... n-o să mai reziste mult. Nici golanul n-are bani, spuneai că e şomer...

— Şi?

— Păi... foamea şi frigul o să le moaie ifosele. Las'pe mine. Eu o aduc aici. De data asta... nu mai scapă.

AL DOILEA EPISOD

CAPITOLUL XI

Trecuseră patru zile de la plecarea din Constanța. Vaporul „San-Juan" era pe Mediterana, se îndrepta spre Levant. Era o zi frumoasă, cu marea calmă, cerul senin și aerul cald. Cronometrul arăta orele 11,45. Cartul secundului Dik era pe sfîrșite. Timonierul ieșise din camera comenzii să anunțe sfertul, dar se opri curios, îl văzuse pe nostrom tîrînd după el un tînăr necunoscut ce părea speriat, și-l auzi cotcodăcind ca o găină după ce se ouă :

— Stai, lasă sfertul, nu plesnești dacă mai ții cîrma zece minute. Du-te de-l anunță pe comandant că i-am adus un clandestin. Eu l-am descoperit, l-am găsit la afterpik, era însetat și mort de foame, abia se ținea pe picioare. O rupe puțin spaniola dar nu vrea să vorbească. Cred că e din Constanța, e din nația secundului, și dacă vorbesc același grai nu se poate să nu aflăm ce-i cu el.

— Ajunge, boțmane, mi-ai împuiat capul ! i-o retează timonierul. Dă-l pe mîna secundului. Eu o să-l anunț pe comandant, dar sfertul e sfert, nu stau nici un minut peste oră.

Dinu, îmbrăcat în haine albastre, marinărești, înțelesese ceva din ceea ce spusese nostromul, dar știa că trebuie să joace teatru, așa îl învățase Iacob și Miguel și, epuizat, speriat, tremura din toate mădularele, ina-

întîmplare, cel care strigase era chiar marangoz, strigase tot în limba engleză, iar comandantul urlă la porta-voce :

— Stop mașina !

Ce se întîmplase, ce-l apucase pe neamțul Iacob ? Această alarmă nu fusese prevăzută în planul lor, dar văzînd agitația, pricepu că alarma era adevărată. Un focar se aruncase în mare de pe copastia [illegible] ; echipajul căuta cu privirea suprafața mării ; cei [illegible] dar, pe îndelete, care se aruncase [illegible] era de văzut. Nostromul înjura de mama focului. Comandantul, ordonă [illegible] caute hașișul pe fundul mării [illegible]

— Și ce trecea [illegible] întrebă secundul.

— E [illegible] se spală englezul [illegible] s-a trezit scrisă în engleză, [illegible] ce [illegible] și pe el în [illegible]. Dacă-l [illegible] declarația oficială, Dik abordă imediat problema

Comandantul deveni cinic :

— Care declarație, pentru ce ? Clandestinul e bele la bord și fiind belea, e inexistent, înțelegi ?

— Înțeleg eu dar... mormăi secundul arătîndu-și dezacordul. Doi oameni „la mare" ar fi prea mulți, ajunge unul.

— Hm !... își ieși englezul din pepeni. Atunci pune-l pe marangoz să dea declarație. Clandestinul e român de-al vostru, fără ajutorul lui Steriade n-ar fi putut urca pe bord. Sper că la Beirut o să vă descotorosiți de el, vă privește.

Și totuși, secundul protestă :

— Nu, skieper, marangozul nu poate fi amestecat în această belea. Din motive pe care le cunoaștem amîndoi, Steriade n-a coborît pe uscat, n-a călcat pămîntul Constanței.

— Afurisită zi ! scrîșni din nou englezul, apoi adăugă mai calm : Dimineață stăm de vorbă. Pînă atunci pune-l să dea declarație. Între timp telegrafiază agenției să ne caute un focar priceput. Dar nu arab, toxicoman ca și celălalt. Vreau un european, nu meridional.

— N-ar fi cazul să-l trecem deocamdată pe clandestin cărbunar și pe cărbunar, focar, în locul lui Ali ? propuse Dik. Am completa carturile și, la Beirut...

Comandantul dădu negativ din cap :

— Nu ! Pentru mine clandestinul e inexistent. Vom telegrafia mai întîi armatorului, el va hotărî.

Declarația trebuia scrisă în engleză, s-o poată citi comandantul, o declarație clară, detailată, de unde nu puteau lipsi intențiile clandestinului și felul cum urcase pe bord, lucru pe care îl făcu secundul și, odată isprăvită treaba oficială, Dik abordă imediat problema lor

personală. Din cîteva cuvinte, fiind singuri în camera hărților, îi povesti că trecuse pe la Valentina. Chiar din gura Sperandinei aflase despre încurcătura de la Agigea. Cu toate astea fata nu părea supărată, dimpotrivă, auzind că domnul Dik are intenții serioase și vrea s-o ia de nevastă, a zîmbit încurcată, cerînd timp să se mai gîndească...

„Asta s-o crezi tu, gîndi Dinu, numai de zîmbet nu-i ardea ei."

Dik, drept încheiere, îl avertiză categoric :

— Față de mine te-ai purtat ca un neobrăzat, i-ai zăpăcit mintea fetei. Pe viitor n-aș vrea să-mi mai tulburi apele, să-i scrii și să reînvii ceea ce-a murit odată cu plecarea ta. Și cu asta basta, am închis dosarul. Ești prea inteligent să nu înțelegi ceea ce-ți cer. Acum du-te la prova, și la Beirut o să-ți facem vînt. Ca să te poți descurca o să-l rog pe comandant să-ți dea cîteva lire. Cu banii și cu carnetul tău de marinar pe care o să ți-l dau acolo...

— Carnetul e încă la dumneavoastră ? întrebă Dinu întrerupîndu-l.

— Asemenea acte nu s-aruncă, măi băiete. L-am păstrat pentru nevoile mele. Cred că ești mulțumit ?

— Da, mulțumit, dar să știți că eu rămîn pe bord, am unele socoteli cu armatorul, o răfuială care trebuie dusă la capăt.

— Te privește, dar să știi că n-ai să reziști să rămîi pe bord pînă ți-o hotărî soarta armatorul nostru. Cu ideile tale politice, aici, în mediul ăsta, ajungi în mare. Cred că ți-a spus Iacob să nu te bagi în disputa politică dintre Fernando și Miguel, să nu te intereseze soarta războiului spaniol. Cămașa roșie pe care ai purtat-o cîndva, dă-o uitării, nu-ți afișa crezul. Ibericii

terile fasciste, de Italia lui Mussolini și de Germania lui Hitler.

Iacob, văzîndu-l coborînd de la comandă, îi ieși înainte, îi făcu cu ochiul, un fel de „bine că s-a terminat comedia", și-l încurajă, dîndu-l pe mîna nostromului:

— O să vă înțelegeți bine. Botmanul e spaniol din Gibraltar, vorbește și franceza, limbă pe care tu o rupi binișor. El o să te prezinte echipajului inferior, chiar acum la prînz.

Din prima clipă, Dinu și-a dat seama că echipajul vaporului e un adevărat babilon, cum spusese și Păunița, o duzină de semințiî își împiestrițau graiurile în cazarma provei. Dintre toți, doar spaniolii păreau mai prietenoși, ei formau grupul cel mai numeros, încolo, Fernando, un portughez din Brazilia, împreună cu alți patru merișî, erau muți și cărpănoși, cartofori însă, mari amatori de pocher și alte jocuri unde se putea trișa! Bucătarul era suedez. Tot suedez și focarul Stiv, un suedez care se împăca mai bine cu paharul decît cu compatriotul său. Un alt focar era finlandez, om masiv, violent și rău la beție. Printre cărbunari era un estonian spălăcit și doi senegalezi mărunței care se considerau cetățeni francezi, cetățeni cu aceleași drepturi ca orice cetățean al Republicii Franceze. Mai erau și cîțiva greci, marinari de punte. Doar chelnerul comandantului, care era și cambuzier în același timp, era parizian veritabil, de unde și porecla de Parizianu. Francez și telegrafistul, francez după numele de Napoleon pe care-l purta, în fond era un rus fugit din Odesa în timpul revoluției bolșevice. Mai toți rupeau binișor engleza, limba bordului.

Prin Iacob, în acea zi, Dinu îi cunoscu și pe ofițeri. Mecanicii, cu pretenții de ingineri, erau de trei nații diferite. Șeful mecanic era olandez, un bătrîn morocănos, tăcut, dar bun meseriaș, prieten cu comandantul. Ca mecanic doi, era îmbarcat un belgian simpatic, comunicativ, vesel, care se recomandase Carol, atît, nimic mai mult. Mecanicul trei era un grec pișicher și lacom de bani. Grec era și ofițerul doi de la punte, un cretan guraliv și mare politician. Îl chema Stavru, un nume pe care nu i-l stîlcea nici comandantul. Ultimul ofițer de punte era sicilian, un sicilian care nu se ferea să-și afișeze dușmănia împotriva regimului fascist condus de ducele Benito Mussolini.

Cam asta era familia în care nimerise Dinu, o familie condusă ferm de către comandantul englez, un comandant care nu se sfia să scoată revolverul ori de cîte ori era nevoie. În echipaj mai erau și doi maltezi, amîndoi făceau rîndășie la bucătărie și munceau ca indienii, doi pe o singură leafă. Dinu zîmbi amar și-i aminti lui Iacob :

— Noi am fost mai indieni ca ei, am muncit amîndoi pe o jumătate de salariu, salariu care în ultima lună mi l-a mîncat administratorul.

Așa trecu prima zi pentru Dinu, ca un vis încurcat. Acum era noapte. În cazarma provei, o cazarmă spațioasă cu douăzeci de paturi suprapuse, zece pe dreapta, zece pe stînga, echipajul, liber din carturi, dormea. Numai el n-avea somn, stătea întins pe pat, țintea tavanul și judeca la rece. Dik a fost sincer, a fost cavaler, din punctul lui de vedere avusese dreptate să-i spună ceea ce i-a spus. Păcat că nu i-a putut vorbi și el cu aceeași sinceritate. Dar cum s-o facă din moment ce-i amintise de „intențiile lui serioase" ? De atitudinea

Păuniței nu se îndoia. Cît zbucium o fi fost în sufletul ei, cîtă durere o fi adunat văzînd că nu mai apare, cîte lacrimi o fi vărsat pînă în ziua cînd a primit telegrama, cît de nerăbdătoare trebuie să-i aștepte scrisoarea. Și domnul Dik a încercat să-l constrîngă, să-i impună să rămînă mort pentru ea. Nu. Scrisoarea o va scrie chiar mîine, imediat ce vor ajunge la Beirut. Va avea el grijă nea Iacob să o trimită cu avionul, să ajungă mai repede. La soarta care i-ar putea-o hărăzi armatorul nu se gîndea. În mare nu-l putea arunca, îl asigurase chiar Miguel, întrebîndu-l în același timp : „Nu cumva secundul are ceva cu tine" ?

Chiar în acea seară, înainte de a intra în cazarmă să se culce, Iacob îi povesti spaniolului toată tărășenia dintre Dinu și secund.

— Și eu am iubit o fată — mărturisi Miguel înțelegînd despre ce-i vorba. Am fost măgar că am lăsat-o să aștepte fără să-i scriu nici un rînd. Tu n-o părăsi pe puștanca din România, nu-i da ascultare secundului, dă-l dracului cu „intențiile" lui cu tot. În caz de ceva, noi o să te ajutăm. Ca să nu se prindă Dik, spune-i fetei să expedieze scrisoarea pe numele meu, explică-i motivul. Cred că Iacob e de acord. Acest secret al nostru te va feri de necazuri, de răzbunări.

Iacob îi povesti și despre crezul politic al tînărului său prieten, despre păsărelele care-i umblau prin cap. Miguel îl și îmbrățișă pe Dinu :

— Bravo, măi frate, acum ne cunoaștem. Spune-i și tu marangozului că numai comunismul va întări demnitatea omului și va schimba fața lumii, spune-i, să nu-l mai aud că utopia rămîne utopie.

În ziua următoare, vasul, în loc să se îndrepte spre Beirut, primi ordin de la agenție să schimbe drumul

către Port-Said. Pe marinarul acesta îl chema Dinu. Era un om de vreo treizeci de ani, înalt, cu ochi albaștri, cu părul blond, cu mustăți lungi. Era punctul nou la care ajungeam în călătoria noastră. Dacă aș scrie chiar mîine, imediat ce voi sosi în dimineața zilei următoare la Port-Said, aș începe cu descrierea acestui oraș, cu Canalul de Suez, cu Lacul Amar, cu Lacul Timsah, cu Ismailia, cu Serapeum, cu Moscheea Sultanului Hassan, cu Piramidele, cu Sfinxul, cu Memfis, cu Heliopolis, cu Cairo, cu Muzeul egiptean, cu Nilul, cu Alexandria, cu Pompei, cu Carol stăteau pe terasa [illegible] obișnuită de Dinu era [illegible] belgianul, acest belgian [illegible] aceeași ușurință în mai [illegible] bord. Amănuntele, în legătură cu [illegible] gura lui Iacob și, auzind că [illegible] tainele marinăriei, îi făgăduia [illegible] de relele celor răi, să-l ferească [illegible] putea tenta. În acea dimineață [illegible] pre sinuciderea focarului Ali [illegible] care cad pradă viciilor fără [illegible] tuind:

— Pipa de haşiş nu-i bună. Dacă gustă din ea [illegible] un om pierdut, o lepădătură. Pe [illegible] de oameni. Unii, ştiindu-te fără [illegible] să te tragă în afacerile lor, să te încurce în [illegible] contrabandelor necinstite, să te întrebuinţeze [illegible] fund dublu. Cred că ai înţeles despre ce-i vorba? —

— Vă mulţumesc mult de tot, sînteţi un om binevoitor, dar un lucru tot nu-l înţeleg. De ce [illegible] fac şi contrabande cinstite? întrebă Dinu.

— Narcoticele şi armele sînt în afara [illegible] ne, în astea să nu te bagi, încolo, fleacuri,

pomenesc ca intenția de a sapa, aici, un canal, de-a
cu cele ale Mediteranei, scurtînd pentru
reușind să sape istmul și să unească Marea Roșie
ricul canalului. Mulți
Pașa, aplicatile lui Carchindi
omenirii magnifice
spre Pur Said. Pe
ca în cabina
care sînt alături de el
spre nord, și spre sud

Odată cu comanda „funda ancora" rostită de pilot, secundul îl strigă pe Dinu, ordonîndu-i să se prezinte în cabina sa la terminarea manevrei. Tonul cu care-i vorbise fusese distant și poruncitor. Dinu nu știa ce vrea de la el. Ca să se liniștească alergă într-un suflet la Iacob. Ce putea să-i spună omul ? De unde să știe el cu ce intenții îl chemase secundul ? De obicei, vapoarele care au clandestini la bord, ca să nu aibă neplăceri cu autoritățile portuare, îi mai bagă uneori și la puțul de lanț. Iacob știa că statul la puț, pe căldura asta, e un chin, transpiri și te usuci de sete nu altceva. Ca să-l încurajeze, zîmbi fals :

— Deocamdată șterge-o la manevră și roagă-te lui Dumnezeu să nu fie așa. Roagă-l și pe Alah, frățioare, aici, la egipteni, el e la putere.

Totuși, după manevră, Iacob se repezi pe puntea trebe pe Dik despre ce-i vorba. Secundul vasului se întrebe pe Dic despre ce-i vorba. Secundul vasului se întreținea cu pilotul și cu păhărelele de coniac. Ciocnind prietenește se informau reciproc :

— Nu cred să facem Spania. Bumbacul vostru n-are căutare acolo. Mai curînd cred că vom pleca spre Sud-America. Pe acolo pe unde se tulbură mereu apele se găsește și ce caută armatorul nostru. Dar pe la voi cum merg treburile, ce face Sfinxul, ce mai zice ?

— Prost. E secetă și foame. Faruk domnește și Sfinxul plînge. Bătrînii spun că vom avea război, că Sudanul s-a săturat de stăpînirea anglo-egipteană. Cititorii în stele prevăd că lăcustele din Spania vor invada și Egiptul, că englezul nu mai are puterea să-i oprească. Dacă ai timp, treci pe la mine să te duc la horoscop, să știi ce te așteaptă pe mare.

Dik rămăsese pe gînduri. Poate se gîndea într-adevăr la ceea ce l-ar putea aştepta pe mare, la o eventuală cursă de Spania. Văzîndu-i pe Iacob şi pe Dinu, le făcu semn să intre amîndoi în cabină. N-au stat mult de vorbă, neliniştit cum era, trecu direct la subiect :

— M-am gîndit să-i uşurez lui Dinu ieşirea în oraş, să calce şi el uscatul, să bea o bere cu noi.

— Şi cu autorităţile egiptene ce facem ? întrebă Iacob încă nedumerit. Cum îl scoatem fără îmbarcare legală. El e clandestin, n-are voie în oraş. Eu cred că tu urmăreşti altceva, tu vrei să-l dai legat pe mîna poliţiei, să scapi vasul de bucluc. Nu-i frumos, frate Dik. Ca român, nu-i cazul să faci jocul comandantului. Poate faci şi jocul armatorului. Cred că între timp ai luat contactul cu el ?

— Mă învinuieşti ca prostul. Cum să-l dau pe mîna poliţiei ? se necăji Dik înmînîndu-i carnetul lui Dinu. Aştia nu controlează dacă marinarul e îmbarcat sau nu, se mulţumesc să se uite doar la fotografie. Ieşiţi după plecarea comandantului. Eu o să vă aştept în scară.

Purtarea şi propunerea secundului îl uluise pe Dinu. Pe Iacob, însă, îl nelinişti şi mai rău. Aici se ascunde ceva, nu e sincer, şi, ca să evite o eventuală surpriză, îl anunţă pe Miguel şi pe Carol, vor pleca împreună. Numai împreună vor forma o pîine care nu se va lăsa tăiată în patru.

Cu poliţistul din scară n-au avut nici o neplăcere, arabul s-a uitat într-adevăr numai la fotografie, urîndu-le „good-bye". În schimb, controlul vamal a durat puţin mai mult. Pînă la piele i-au controlat. Şi în pantofi au fost căutaţi, nu cumva să fi ascuns acolo

mirodenii orientale nu văd prin apropiere
— Pui de căţea ! scrîşni cuiva

Secundul şi mecanicul

Canalului. La umbra unor palmieri, cu frunzele
pe o cruce de abanos masiv. La
barbaţi cruzi şi cîteva femei albe, turiste din Statele
Unite care ascultau tăcute predica misionarului, o
predică rostită în limba engleză.
Dinu după el, se aşează în genunchi
şi se

la dezbrăcat din priviri
ciune era prea vizibilă să fie trecută cu vederea. Dinu
-ido

După cîteva minute misionarul, terminîndu-şi pre-
dica, se aşeză şi el în genunchi.
că aici e vorba de dat, şi nu de
la picioarele lui Crist. Şi tocmai cînd se

mîiei și, cît ai scăpăra un chibrit, îi înjumătăți tale rul misionarului.

— Pui de căţea ! scrîșni călugărul congestionat la faţă. Tot n-am scăpat de tine ?

In spaniolă se exprimase preotul, iar cel care ciupise din farfuria milei se hlizi, răspunzînd în aceeași limbă :

— E ultima cîrdășie, prea sfinte cardinal. De mîine scăpăm unul de altul.

Miguel rîdea să se strice. La fel și Carol. Numai Iacob se repezi spre hoţoman, bombănind românește :

— Fulgerul să te trăsnească, păcătosule !

— Noroc că nu te-a înţeles — îi zise Dik, iar Miguel strigă prudent :

— Nu te băga, marangozule ! Nu te privește, e găinăria lor. Noi să căutăm cîrciuma.

N-au căutat-o prea mult. Firma unei locante italiene era prea vizibilă să fie trecută cu vederea. Dinu o văzuse primul, el avea slăbiciunea firmelor, obiceiul de a le înregistra.

Carol, Miguel și Dik intrară primii pe ușa locantei, o ușă larg deschisă pentru a primeni aerul îmbîcsit cu fum de ţigară. Cînd să intre și Iacob, urmat de Dinu, arabul care-l jecmănise pe călugăr, strigă din urmă, făcînd semne cu teancul de ziare pe care le ţinea în mînă :

— Hei, românașilor ! Decît să mă trăsnească fulgerul, mai bine să bem un păhărel împreună, să ne cunoaștem.

Vorbise în cea mai neaoșă limbă românească. Apoi, pășind în local, așează ziarele pe masa ocupată de spaniol, îi salută englezește pe toţi, înclinînd doar

capul fără să dea mîna cu careva și strigă să vină patronul. Cu patronul vorbi în italiană, un patron care auzind comanda se ploconi pînă la pămînt. Dinu încă nu-și revenise. Surprinși și ceilalți, mai ales Miguel, care văzîndu-i îndrăzneala, vorbi în numele tuturor :

— Chestia cu blidul popii nu ne interesează, dar, ca să te acceptăm la masă, am vrea să știm cine ești, adică meseria, dacă ai vreo una, dacă nu... aerisește locul.

— S-o șteargă cît mai e timp ! bombăni Iacob privind curios ziarele de pe masă. Erau și englezești, și spaniole, și italiene, și nemțești, unele de dreapta altele de stînga. Cele franțuzești erau de stînga.

— Bravo, amigos ! exclamă străinul. Se vede că ai uitat ospitalitatea românească. Despre meserie vorbim mai tîrziu. Acum, la început, e cazul să știm cum ne cheamă. Eu sînt Pedro Braziliano ! Voi ?... și aflînd numele fiecăruia mormăi mai mult pentru el : Hîhî... doi români, un grec care m-a blestemat, un spaniol puțin curios și... Carol, un Carol care poate fi și evreu și rege al Românici.

— Și ce-i cu asta ! se sesiză belgianul. Evreii nu-s oameni ?

— Ba da, pentru mine, toți pămîntenii sînt oameni, dar numai atunci cînd omenia le este credința și fală, altfel...

În spaniolă se vorbea. Tot în spaniolă îl aduse și Iacob la masa judecății :

— Stai așa, domnule. Mie să-mi răspunzi scurt și la obiect. Să furi din farfuria milei, e omenie ?

— S-o luăm metodic, pe rînd. Mai întîi o să-i răspund lui Miguel. Sînt marinar ca și voi, asta mi-e

meseria. Şi acum lui Steriade. Ce găseşti tu imoral în faptul că flămîndul s-a lins şi el din prisosul călugărului? Cînd n-ai ce mînca nu-i păcat să-l uşurezi pe cel care profită de ignoranţa mulţimii. Asta e morala naţiei mele! Dar să bem, am vorbit destul.

— Care ţi-o fi naţia, domnule? îl iscodi Dik golind însetat paharul cu bere. După trăsături numai arab nu cred să fii.

— Şi nici brazilian cu şalvari şi cu fes pe cap n-am văzut! se miră Miguel.

— Român nici atît! trînti Iacob părerea. Doar ţigan turcesc din mahalalele Constanţei, din piaţa Chiliei.

— N-ar fi mai bine să ne spună dumnealui? sugeră Carol.

— Numai dacă vrea, dacă nu... interveni Dinu — nu-i obligat s-o facă. Şi nici nu-i corect să ne băgăm în sufletul altora.

— Bravo, amigos, cu tine voi vorbi mai tîrziu — îi mulţumi Pedro. Mai întîi să le răspund dumnealor. Eu... s-ar putea să fiu un cetăţean al lumii exact aşa cum a spus-o şi Socrate pe vremea lui. S-ar putea, dar ştiţi că Braziliano e un nume, nu o dovadă a naţionalităţii. Fesul, şalvarii, sînt amintiri. Amintiri care nu se expun pe tarabă! Şi, pentru că fusese vorba de omenie, eu zic să mai bem cîte o bere. Cine comandă? Care-i la rînd?

Secundul era la rînd, el îi invitase încă de pe bord la o bere. În timpul ăsta ceilalţi răsfoiau ziarele. Era firesc ca discuţia să alunece brusc spre spinoasa problemă spaniolă, subiectul la ordinea zilei. Şi aici idolele erau împărţite. Miguel se înfierbîntase, Carol îi ţinea isonul, iar Iacob, încercînd să-i tempereze, îi

— Pe „San-Juan" ați spus?... Interesant, domnule Pedro.

— Fără „domnule", spune-mi pe nume cum vă spun și eu.

— Da, dar sînteți mai în vîrstă ca noi și...

— Știu, am patruzeci și doi de ani, însă nu înghit eticheta. Și... pentru ce-ar fi interesant, mă rog?

— Pentru că și noi sîntem pe vaporul banditului Kefalonis. Adică... dumnealor. Eu... eu sînt clandestin la bord, dar mă bucur nespus de mult că voi fi împreună cu omul care a pomenit numele lui Socrate, că ne vom înțelege românește.

În acea clipă omul cu șalvari deveni simpatic tuturor, și ca de obicei, în situații din astea, paharul cu bere le păru mai necesar, mai plăcut la gust și discuția mai aprinsă, mai largă, mai apropiată. Vorbind despre războaiele locale și despre dictatorii Europei, Pedro îi trecu în revistă pe toți. Asupra lui Mussolini se opri mai mult. În urma unor împrejurări nefericite și mult prea încîlcite să fie povestite la un pahar cu bere, se pomenise înrolat în Corpul Expediționar Italian și trimis în Abisinia. Îl trimeseseră să lupte orbește pentru gloria ducelui fascist care-i promisese regelui Victor Emmanuel, coroana de aur al bietului împărat Haile Selassie I.

— Atunci am văzut că omul înarmat e o fiară — își depănă el povestea — că dictatorii merită streangul. Trebuia să scap, să fug, să nu lupt împotriva unor oameni înapoiați și nevinovați, să dezertez. Și dezertorul e o fiară. Ca să scap de pe linia focului, l-am ușurat de zile, de șalvari și de fes pe musulmanul libian care ne aducea apă. Prin desiș alergam ca o hienă, hoiturile mă îndestulau, și după trei zile de

chin am ajuns într-un sat cu oameni albi, care vorbeau ebraica. Faptul că învățasem cîndva să descifrez ieroglifele talmudului, i-a convins pe cei mai vechi evrei din lume să mă salveze. Toți erau bărboși, murdari, puturoși, ignoranți, dar fiecare avea cîte cinci-șase femei în casă, cinci-șase neveste după o anumită lege veche. Femeile munceau, ei trîndăveau, femeile m-au întreținut cu rîndul și, drept mulțumire pentru c-am fost adăpostit, am trăit cu mai toate muierile lor, călcînd în picioare legea ospitalității. Noroc c-am reușit s-o întind la timp, să scap de ciomegile bărboșilor, să mă aleg doar cu blestemele lor. Atunci le meritam. Altă dată însă, nu contează cînd, am suferit pe nedrept și în Germania lui Hitler și în Rusia lui Stalin.

Localul se golise, luminele se stinseseră. Socoteala însă era simplă și capul limpede. Fiecare și-a plătit partea lui. Pentru Dinu a plătit Pedro. S-a scuzat însă, zîmbind :

— E din pomana adunată de misionar. Păcat că nu vă pot povesti cîrdășia dintre noi, ăsta e secretul meu. Și... parcă era vorba să scrii o scrisoare, Dinule ?

— O scrisoare și o vedere. Vederea aș vrea să i-o trimit mamei.

— Atunci vă invit la hotelul meu. Acolo se găsește și hîrtie, și timbre, și vederi, și lumină.

Pe drum, Dinu îi povesti pe scurt cine e fata, cum o cheamă, în ce situație s-au despărțit, ce-a urmărit Kefalonis și, pentru că fetei îi dăduse numele de Păunița, Pedro îl consolă prietenește :

— Sînteți tineri. Dacă vă iubiți o să vă reîntîlniți. Numele pe care i l-ai dat fetei îmi place, sună frumos. Dar... tu știi cîte ouă depun păunițele în cuibul lor ?

— Nu, n-am de unde să știu. În gospodăriile oamenilor săraci nu există păunițe.

— Douăsprezece, amigos! îl informă competent Braziliano. Nu cumva să-i faci doisprezece copii că populăm pământul prea repede și n-avem ce le da de mîncare. Hai, am glumit, zămislește numai doi și gata, pe unul îl botez eu, pe celălalt Iacob.

CAPITOLUL XII

Acum, să ne întoarcem la Păunița, la ziua cînd în casa Valentinei numai bombăneli se auzeau. Afară era frig, ninsese și primul mesaj al iernii le găsise cum era mai rău. Mirosul sărăciei se simțea de la prima vedere. N-aveau lemne, cu vreascurile adunate de prin grădină nu se puteau încălzi. Nici cu alimentele nu stăteau mai bine, nimic nu reușiseră să strîngă pentru nevoile casei, cartofii, ceapa și fasolea erau pe sponci. Și doar nu stătuseră de pomană în ultimul timp, munciseră amîndouă, la conacul moșiei ministrului Costinescu, de acolo nădăjduiseră să-și asigure un ban pentru pîinea zilnică, un ban pentru o căruță de lemne. Din păcate, administratorul moșiei, un spîn voinic, viclean și mare hoțoman, le amînase cu plata pînă ce se va vinde recolta, porumbul și floarea soarelui, la care munciseră femeile. Cu spînul se certase Valentina în acea dimineață, cu spînul care-i adusese un kil de zahăr să n-o mai audă blestemînd. Sperandina începuse să plîngă.

— Noi vrem banii, domnule, banii pentru ce-am muncit. Dacă ne dai astăzi măcar jumătate din ceea ce ni se cuvine, restul, cînd o vrea Dumnezeu. Eu n-o să ți-l cer niciodată. Dacă n-ai bani trimete-ne

o căruță cu lemne. Merg cu s-o încarc, fie-ți milă de mine.

— Bine, o să vă trimit lemnele — se învoi spînul încercînd să pară milos. Vi le trimit după prînz.

Cînd să iasă pe poartă, mulțumindu-i spînului pentru lemne și pentru zahăr, se lovi nas în nas cu Tasula. Cearta izbucni chiar acolo. Și slavă domnului, Valentina avea ce-i aminti, ce-i imputa nedoritei, însă neobrăzata, care nu venise cu mîna goală, o înduplecă pînă la urmă s-o primească în casă, turuind:

— Doar sîntem cumnate, ce Dumnezeu, vrei să ne certăm s-audă vecinii, să aibă ce trăncăni toată mahalaua? Și așa s-a dus vestea că nașul e hain la suflet și că nu vrea să vă ajute cu nimic.

În timp ce Valentina bombănea, amintindu-i în continuare minciunile și purtarea nașului, Tasula tăcea deșertîndu-și coșul pe masă. Numai bunătăți scotea la iveală: franzelă albă, mezeluri, sardele, icre de știucă și, drept capac, două sticle cu untdelemn de măsline și un borcan cu miere de albine.

Sperandina, cu toate că era lihnită de foame, nu îndrăznea să se apropie de bunătăți, în sinea sa știa că darurile nașului sînt alte momeli cu care vrea s-o prostească. Le îndepărtă cu dosul mîinii:

— N-am nevoie de pomana voastră. Voi ați asmuțit jandarmii împotriva lui Dinu. Pentru răul pricinuit vă voi blestema toată viața. Vă voi blestema chiar și-n ziua cînd va scăpa Dinu. Și va scăpa, nu se poate să nu scape, e nevinovat.

Tasula era o femeie care știa să iasă din încurcătură. În loc să-i răspundă fetei, i se adresă Valentinei, acolo era așa mai subțire:

— Nu-i adevărat, cumnată, mă jur cu mîna pe sfînta cruce că boierul n-are nici un amestec în aresta-

rea bietului băiat. Dacă domnişoara — arătînd spre Sperandina — ar fi lăsat încăpăţînarea şi-ar fi venit să-l roage, poate că s-ar fi interesat de soarta celui învinuit...

— Hei !... Sperandina Arghiropol ! se auzi vocea factorului poştal care bătea cu bastonul în poartă. O telegramă, fata moşului, o telegramă venită tocmai din ţara turcească.

Toate trei femeile o zbughiră spre poartă. Valentina credea că telegrama e de la domnul Dik, la altcineva nu se gîndea. La fel şi Sperandina, nici ea nu se gîndea la altcineva şi, îmbufnată, îi zise mătuşii :

— Citeşte-o tu, cu tine a stat de vorbă. Eu i-am spus să mă lase în pace că nu-mi arde de măritiş.

— Cum s-o citesc, fata mamei, ai uitat că nu ştiu carte ? îi aminti femeia răsucind hîrtia pe toate feţele. Citeşte-o tu şi spune-mi ce scrie, că de răspuns...

Sperandina nu mai avu încotro şi doar ce-şi aruncă ochii pe textul telegramei că începu să-i tremure mîinile. Recitind-o încet, mai mult ca să se convingă de adevăr, izbucni fericită, sărind într-un picior :

— E de la Dinu, tanti Valentina ! A scăpat, e liber !... Dumnezeule, ce bine-mi pare !

Bucuria fetei era atît de mare încît uitase de prezenţa Tasulei şi de ameninţarea că-i va blestema chiar şi-n ziua cînd va scăpa Dinu. Ea recitea telegrama cu glas tare şi săruta ameţită, fiecare cuvînt în parte : „Am plecat clandestin. Iartă-mă. Nu se putea altfel. Urmează scrisoarea. Al tău, Dinu."

Cu lacrimile fericirii pe obraji nu mai ştia ce să spună.

— Urmează scrisoarea, tanti, abia aştept s-o primesc, să-i scriu mamei bucuria, să afle şi ea unde e

Dinu. Pînă atunci nu mai vreau nimic, nimic. Să plece Tasula, să-şi ia momeala de pe masa noastră, să se ducă-n plata domnului!

„Neobrăzata", auzind invitaţia, se înveneţi la faţă dar nu se dădu bătută:

— Pentru ce să plec tocmai acum cînd v-aţi convins că boierul n-are nici o vină? Dacă asmuţeam noi jandarmii, mai îndrăzneam să vă calc pragul, să vă aduc de mîncare şi să vă invit la vilă, să nu muriţi de frig în bordeiul vostru? Ce zici, cumnată, mă goneşti şi tu? Nici tu nu vrei să-i dai ascultare naşului ca să huzuriţi la căldură pînă ce-o veni vara? Ea n-are minte, e încăpăţînată, pe cînd tu...

— N-am ce căuta la vilă! strigă Sperandina întrerupîndu-i tirada. Eu stau acasă şi aştept scrisoarea. Nici tanti n-are ce căuta acolo. Nu-i aşa tanti, nu-i aşa că nu te duci?

Doar că tanti Valentina nu era de aceeaşi părere cu fata, dimpotrivă, auzind că e vorba de căldură şi de farfuria cu mîncare asigurată pînă la vară, o lăsă mai moale şi intră tăcută în casă. Bucatele care-i îndestulau masa, parcă-i făceau cu ochiul. Privindu-le, simţi un gol în stomac şi un leşin la inimă. Tasula intuise că aşa va fi şi, indiferentă, continuă să turuie:

— Unde mai pui, dragă cumnată că boierul are de gînd să plece zilele astea la Atena, să ne lase numai pe noi la vilă. Mi se pare că duduia Venus i-a telefonat cerîndu-i să facă sărbătorile în Grecia. De asta se grăbeşte boierul, să nu-şi supere fata. Acum, după ce v-am spus şi acest secret, eu zic să nu mai faceţi nazuri, să mîncaţi ce v-am adus şi dimineaţă veniţi la vilă. Eu o să vă pregătesc camera. Chiar în

seara asta o să vă fac focul. Hai, deschideți sardelele și gustați din mezeluri.

— Nu, nu gust nimic și nici nu mă întorc la vilă! se încăpățînă Sperandina. Eu stau aici și aștept scrisoarea, stau și aștept...

— Și scrisoarea o să-ți dea bani să trăiești, s-avem ce mînca pînă la vară? se burzului pe neașteptate Valentina. Mai bine să facem ce spune cumnata. Dacă boierul pleacă la Atena, nu mai e nici o primejdie. Și pe urmă, eu nu sînt acolo, nu te apăr?

Fata izbucni în plîns, un plîns a durerii de data asta, un plîns încrîncenat.

— Atunci te duci singură. Eu rămîn aici să descarc lemnele. Nea Ibrahim n-o să mă lase să mor de foame, o să-mi aducă el o sticlă de lapte ca să-mi țin zilele.

— Dacă-i așa n-am încotro, cumnată — îi vorbi Valentina, Tasulei. Stau și eu acasă și dacă s-o răzgîndi fata, o să trec să te anunț.

Numai în certuri au ținut-o pînă în ziua cînd sosi scrisoarea de la Dinu, o scrisoare care, în afară de explicații, de jurăminte și promisiuni că într-o zi se va întoarce în brațele ei, nimic altceva mai pe placul mătușei Valentina, nici un cuvînt despre banii pe care-i cîștigă cei care fac Spania. Și, din moment ce era împreună cu Dik, nu se putea ca vaporul să facă altă cursă. În zadar încerca fata să explice, că Dinu nu putea vorbi despre bani atîta timp cît nu era îmbarcat legal, atîta timp cît situația lui rămînea neclară, Valentina o ținea morțiș că numai nașul Kefalonis le-ar putea ajuta.

— Acolo avem de toate, draga mamei, de ce să nu batem fierul cît e cald? Tasula mi-a spus să venim astăzi. Boierul pleacă la noapte. Dacă nu venim

astăzi, să ne știe c-am răspuns chemării, mîine nu mai avem ce căuta la vilă. Lemnele trimise de administrator n-o să țină toată iarna, și pe urmă ce facem, la ce ne încălzim? Chiar tu spuneai adineauri că Dinu n-are parale, de unde să ne trimită și nouă cîțiva dolari. Nici despre căsătorie nu scrie nimic. Cu povești de dragoste nu se poate trăi, draga mamei. Tu nu vezi că n-am de unde să-ți dau cîțiva lei ca să-i răspunzi băiatului? De unde vrei să împrumut, de la cel de sus? Mai bine lasă plînsul și hai să mergem.

— Și dacă între timp vine vreo scrisoare de la mama lui Dinu? întrebă Sperandina gata să cedeze.

— O să-i spun factorului să ne-o aducă la vilă. Acum să ne grăbim, să luăm prînzul acolo, să ne...

Se auzi un ciocănit în ușă. Tresăriră amîndouă. Nu știau cine poate fi. Crezînd că e vecina care le mai vizita din cînd în cînd, o invită să intre. În ușă însă, apăru un bărbat care nu mai știa cum să se scuze:

— Eu sînt Trifu, domnișoară Sperandina, electricianul de la preventoriu, omul căruia i-ați lăsat pachetul lui Dinu. Am bătut și ieri, dar n-a răspuns nimeni, probabil că nu erați acasă.

— Știu, știu, vă cunosc, domnule Trifu — zise fata mirîndu-se că n-o găsise ieri. Sînteți bine venit, luați loc pe scaun. Cu ce ocazie pe la noi?

— Cu gîndul să mă interesez de Dinu, să aflu ce face, pe unde muncește? Prin port nu l-am găsit. Voiam să-i dau niște bani, leafa ridicată de nea Petrică.

Un timp au vorbit despre Dinu și despre necazul prin care trecuse, despre telegrama și scrisoarea primite de la el, despre speranța că va fi îmbarcat legal, apoi, vorbiră și despre sărăcia și greutățile în care se zbă-

teau amîndouă și despre insistențele lui Kefalonis, iar Trifu, înțelegînd situația, îi făgădui mai întîi Valentinei că va vorbi pentru ea cu barba Spiru, bucătarul de la restaurantul „Central" și, scoțînd banii, cei șase sute cuveniți de la preventoriu, îi înmînă fetei, rugînd-o să-i considere drept împrumut pînă ce-o veni Dinu.

— Sînt convins că se va bucura nespus de mult auzind că banii nu s-au pierdut, că au ajuns în mîna Păuniței lui.

— Și eu sînt sigură că se va bucura nespus de mult auzind că l-ați căutat. Chiar mîine îi trimit scrisoarea. Ce aș putea să-i mai spun din partea dumneavoastră?

— Oriunde, oricînd și cu toate armele. Știe el despre ce-i vorba. Transmiteți-i și salutări de la meșterul cizmar, cel care i-a pingelit pantofii. Acum vă las. O să mai trec poimîine. Cu bine.

— O clipă, domnule Trifu — îl reținu Păuniță. Nu s-ar putea să vorbiți și pentru mine cu bucătarul de la „Central"? Să știți că sînt vrednică, nu mă dau în lături de la treabă.

— Bine, voi încerca. Te rog să ai toată încrederea.

Nici n-a mai avut cum să-i mulțumească Sperandina, atît de repede a plecat Trifu. Doar lacrimile ei spuneau ce simte în acea clipă.

— Mare-i Dumnezeu, fata mamei, ai văzut de unde-a venit norocul? se minuna Valentina.

— Acum te poți duce la Kefalonis să-i spui că vom veni acolo la paștele cailor. Nelegiuitul dracului! își descărcă Sperandina tot focul din suflet.

În timpul ăsta tot despre scrisori și sosirea fetei vorbea și Kefalonis. Chiar în acea zi primise scrisoarea comandantului de pe „San-Juan", scrisoare în care-l anunța pe armator despre clandestinul Dinu Podaru, urcat fraudulos pe bord, în timpul escalei de la Constanța. Levantinul nu-și mai încăpea în piele de bucurie. Făcîndu-i semn Tasulei să-i toarne un păhărel cu mastică, își freca palmele, rînjea diabolic și repeta ca un nebun, anunțînd-o că s-au limpezit apele.

— Care ape, domnule Iani, apele în care se scaldă mucoasa aia neobrăzată ?

— Alea sînt ale tale, le limpezești zilele astea. Acum uite-aici, vezi ? și-i arătă scrisoarea englezului. Aici scrie că pezevenghiul e în mîna mea, e la cheremul meu. Dracu l-a pus să plece clandestin cu „San-Juan" ? Îl sătur cu de telegrame, de promisiuni că urmează scrisoarea. Chiar acum îi voi scrie englezului, îi voi spune ce are de facut. Pînă ce termin eu de scris, tu acționezi dincolo. Te duci și-i spui Valentinei că o mai aștept pînă mîine.

— Și cu plecarea cum rămîne ? întrebă muierea uitîndu-se la ceas. Pregătesc valizele ?

— Nu. Mai întîi să se convingă bobocelul de intențiile nașului, să nu rămînă cu impresia că am momit-o din nou, înțelegi, Tasulache ? și izbucni într-un rîs înfiorător.

CAPITOLUL XIII

Două săptămîni stătuse cargoul „San-Juan" la Port-Said. În acest timp i se făcuse îmbarcarea lui Pedro,

iar vasul încărcase o mie de tone de orez pentru Gibraltar. În acea dimineață cînd ridicară ancora, părăsind docul, peste canal sufla un vînt fierbinte. Furtuna de nisip lipicios și fin adus din pustiurile Saharei, îmbîcsise cerul. Soarele nu se mai vedea. Echipajul, bucuros că scapă de zăpușeala orașului și de sîcîiala arabilor, se lungise pe teuga provei, glumind pe seama omului îmbrăcat în șalvari. Stiv avea poftă de vorbă și, ștergîndu-și sudoarea cu laveta pe care o vîntura mereu ca să simtă adierea, îl întrebă dacă n-are de gînd să lepede șalvarii nici cînd o intra de cart la călduri.

— Îi lepăd, amigos ! răspunse Pedro ținînd la glumă. Dar numai în cazul că lepezi și tu chiloții.

Rîsul îi împrieteni din prima clipă. Ridicîndu-se să-și strîngă mîinile, se angajară să tragă un chef zdravăn la prima tavernă care le-o ieși în drum. Portul unde vor găsi taverna nu interesa, și așa nu se știa încotro vor pleca după escala de la Gibraltar. Miguel le șoptise că nici comandantul nu cunoaște destinația, că ordinul agenției va veni prin T.F.F. În privința proviziilor se aștepta ordinul armatorului, levantinul le drămăluia alimentele ce trebuiau băgate la cazan.

Cînd să iasă la Mediterana, tocmai atunci cînd Pedro își lua ziua bună de la Ferdinand de Lesseps, iar Miguel arunca scara de pisică să coboare pilotul, o șalupă a poliției le semnaliză „STOP MASINA". Mai toți marinarii făcură front la copastie. Englezul tuna și fulgera. Cu el stătea de vorbă ofițerul egiptean. Controlul fulger, un control direct la țintă, dovadă că pontul fusese vîndut, se soldă cu confiscarea a doi saculeți cu opiu, ascunși într-un sac cu orez adus la cambuză. Parizianul e contrabandistul, așa credeau marinarii și, deoarece nu-l aveau la suflet, știindu-l iuda coman-

dantului, îl înjurau. Dar, spre surprinderea tuturor, ofiţerul poliţiei, în loc să se îndrepte spre cel care deţinea cheia cambuzei, făcu un tur pe punte şi-l înşfăcă de guler pe unul dintre cei doi maltezi care munceau la bucătărie, pe cel mai neînsemnat şi compătimit ins de pe bord. Marinarii, ştiind ce înseamnă a fi arestat de poliţia egipteană, începură să murmure. Păcat de bietul om, intră nevinovat. Parte din ei, ca să-şi arate simpatia, îi aruncau maltezului cîteva pachete de ţigări, asigurîndu-l că iuda care-l învinuise va fi descoperită şi va plăti tributul. La aceste vorbe privirile tuturor se îndreptară spre parizian, ca şi cum i-ar fi spus: pe tine te paşte răzbunarea noastră, băiete. Tot atunci însă, fulgerător de iute, arestatul se smunci din mîna poliţistului şi, scoţînd cuţitul din teaca pantalonilor, îl împlîntă adînc în pieptul celuilalt maltez, scrîşnind printre dinţi:

— Mori cîine, mori înaintea mea!

Echipajul rămăsese uluit. Cadavrul şi criminalul, debarcaţi în şalupă, se pierdură în zarea lăptoasă şi tulbure a portului. În aşteptarea anchetei, vaporul a rămas patru zile în ancoră. Întîrziere inutilă, întrucît şeful poliţiei, citind declaraţiile secundului, întărită de semnătura comandantului, hotărî că nu mai este nevoie de anchetă, probele de la dosar fiind suficiente pentru justiţia egipteană. Lucrurile deja limpezite, vaporul porni la drum. Dar liniştea nu ţinu mult. După cîteva învîrtituri de elice, pe puntea de comandă urcă bucătarul suedez. Pe comandant parcă nici nu l-ar fi văzut. Nu se aveau bine. De cîte ori se făcea provizia, de atîtea ori se ciondăneau. „Cambuzierul e omul tău şi fură din alocaţia de hrană bătîndu-şi joc de meseria

mea". Legănîndu-şi burta şi învîrtind polonicul, i se adresă secundului :

— Dacă nu-mi dai imediat un ajutor la bucătărie, treceţi voi şi faceţi mîncare. Din, clandestinul ar fi cel mai bun. Spune-i comandantului să-i facă îmbarcarea şi să-l trimită la treabă.

Bucătarul îi prescurtase numele lui Dinu, pentru nordici, Din era mai uşor de pronunţat. Stiv atît aşteptase, pentru el, pînă şi prescurtarea numelui era un eveniment ce trebuia sărbătorit, aşa că nu scăpă ocazia să-l invite şi pe Dinu la cheful plănuit cu Pedro.

Comandantul, auzind pretenţia bucătarului, clătină negativ din cap :

— Pentru noi clandestinul e inexistent. Dacă-l vrei ca ajutor, te priveşte.

Bucătarul parcă n-ar fi auzit vorbele englezului şi, continuînd să nu-l bage în seamă, insistă pe lîngă secund :

— Spune-i că ajutorul pe care-l vreau eu există şi nu acceptă să muncească pe gratis. Fără el nu intru în bucătărie. Echipajul rămîne fără masa de prînz.

Secundul privi stingherit spre comandant. Comandantul însă se răzbuna pe pipa, care rămase fără tutun, uitase să mai scoată fum. După un timp bombăni :

— Din ţara ta s-a urcat pe bord. Descurcă-te ! Eu, pînă nu primesc radiograma armatorului, nu mişc nici un deget.

Cum să se descurce secundul cînd răspunsul în doi peri nu-i dădea mînă liberă s-o facă ? Totuşi, diplomat, încercă să împace şi capra şi varza.

— Înţeleg pretenţia ta, bucătarule, dar pe mare nu-l putem îmbarca fără să fie trecut în rolul de echipaj. Eu zic să aşteptăm cu îmbarcarea pînă ce ajungem la

Gibraltar. De lucrat poate lucra în bucătărie, noi nu ne opunem.

— Atunci, compania va plăti leafa ! conchise bucătarul. Începînd de azi, Din va primi salariu.

Bărbătos şi categoric suedezul, mai înfipt decît se aşteptase comandantul, mai omenos decît îl ştia Dik. Datorită lui Miguel vestea celor petrecute pe puntea de comandă se lăţi pe bord. Pedro îl felicită primul pe bucătar :

— Bravo, amigos ! Dacă Suedia a ieşit din neutralitate şi a intrat în conflict, e semn bun. Ciocnirile verbale nu varsă sînge.

Dinu îl îmbrăţişă recunoscător pe suedez. Nu se aşteptase ca tocmai acest om cu care nu schimbase decît un bună dimineaţa şi un mulţumesc pentru masă, să intervină pentru îmbarcarea lui. Îmbarcarea însemna leafă şi leafa îl va ferici şi pe el şi pe Păuniţa.

Şi Iacob îi mulţumi suedezului, însă prin fapte, fără cuvinte. Chiar în acea zi îi confecţionă la repezeală o pereche de catroci, singura încălţăminte practică pentru mozaicul bucătăriei şi pentru tabla covertei. Tot în semn de recunoştinţă se grăbi să tragă la tocilă toate cuţitele bucătăriei, făcîndu-le să taie ca briciul. Deoarece se pusese pe treabă, mai confecţionă două perechi de catroci, una i-o oferi lui Dinu, iar cealaltă lui Pedro, să nu-l mai vadă cu picioarele goale.

De trei zile, Mediterana îi ţinea mai mult în bobîrnace. Carol, cu sfaturile lui împotriva răului de mare, numai reţete speciale îi recomanda lui Dinu : măsline, pîine prăjită, lămîie şi ceapă. Iacob, pe de altă parte, îl consola, spunîndu-i să învingă răul gîndindu-se la Păuniţa şi la scrisoarea de răspuns care, desigur că e undeva pe drum, dirijată de agenţie către portul de

destinație. Și toate astea pînă în ziua cînd apăru Gibraltarul. Pietroiul, cum îl numeau marinarii, sterp, întunecat, cu tunurile camuflate în stîncă și cu pavilionul britanic înălțat la catargul de pe țărm, îi primi indiferent. Comanda „funda ancora" desmorți liniștea din jur. Controlul sanitar și controlul vamal se făcu mai riguros ca altă dată. Pedro era sigur că poliția egipteană anunțase autoritățile locale despre capturarea drogurilor și arestarea contrabandistului. Comandantul, întrebat, parcă n-ar fi știut nimic atît de nevinovat dădu din umeri. „Pe vaporul meu n-au existat droguri, e o eroare". Agenția, în afară de radiograma trimisă de armator, n-a mai avut altă corespondență de predat, echipajul vaporului „San-Juan" nu obișnuia să scrie și să primească scrisori, era rupt de lumea de la uscat. Dinu se întristă. Trecuseră douăzeci și două de zile de cînd expediase scrisoarea. După toate calculele, bazate bineînțeles pe nerăbdarea lui, răspunsul ar fi trebuit să-l aștepte aici. Și uite că nu-l aștepta. Tristețea și gîndurile negre cuibărite în suflet nu-l părăsiră nici cînd află din gura lui Miguel că i-ar fi sosit „sentința", adică hotărîrea armatorului.

— Dacă pot, o să trag cu urechea. Englezul și secundul sînt în camera hărților.

În timp ce Miguel dispăru pe ușa comenzii, iar stivatorii agenției se interesau pentru descărcarea mărfurilor, pe bord își făcu apariția un preot catolic. Comandantul fiind protestant, îl privi rece, vorbindu-i distant, ironic :

— N-avem nici un muribund, pastore, cu ce ocazie pe la noi ?

— Pentru credincioșii bisericii catolice, fiule. Sînt destui. Cred că nu te supără lucrul ăsta ?

Englezul mormăi o necuviinţă şi-i întoarse spatele, intrînd în camera hărţilor. Dar nici călugărul n-avea nevoie de atenţia sau bunăvoinţa lui, şi el îi întoarse spatele, căutînd ceva. Nu căută mult. Printre marinarii care priveau la exerciţiile unei nave de război, îl zări şi pe cel căutat. Se zăriseră reciproc şi, ca să nu-i dea timp să dispară, îi ieşi înainte, dojenindu-l smerit :

— Nu fugi de binecuvîntarea bisericii, fiule, îngenunche, roagă-te, mărturiseşte-ţi păcatele — şi încet, abia auzit : Unde-i omul ? Ce s-a întîmplat ?

Pe Pedro îl dojenise, Braziliano era cel căutat, şi acum, prins la strîmtoare, trînti fesul de coverţă, se aşeză în genunchi să nu atragă atenţia celorlalţi şi scrîşni printre dinţi :

— Supus caznelor, şarpe, acolo unde ar trebui să fii tu.

— Şi celălalt ?

— Mumie. Te aşteaptă în poarta infernului.

În timpul ăsta Fernando, şeful de echipaj şi doi dintre metişi se apropiaseră de preot. Şi ei ar fi vrut să capete binecuvîntarea bisericii, însă călugărul, preocupat cu totul de altceva, îi îndepărtă, făcîndu-le semn să mai aştepte. Grăbit cum era, aşeză patrafirul peste capul lui Pedro, continuînd şoaptele :

— Ciuleşte-ţi urechile, nelegiuitule, şi fii atent la mîna mea, la însemnul inelului de pe deget şi la plicul pe care-l ţin în mînă.

Însemnul era capul de mort, puterea, îl ştia. Ştia şi ce însemnă să ţi se arate acest inel şi refuză lovindu-l peste mînă :

— Nu ! Am terminat cu cîrdăşia. Şacalul de la Port-Said o ştie, i-am spus-o. Dacă nu te-a anunţat nu-mi pasă.

Călugărul fără să ia în seamă protestele „nelegiuitului", îl înghionti brutal cu piciorul și, printre cele bănuit sfinte, continuă amenințător :

— Plicul îl strecori în sîn și-l predai confesorului de la extremitatea continentului negru. Preotul e...

— A continentului sud-american poate a-i vrut să spui, acolo mergem — îl corectă Pedro, privindu-l pentru prima oară interesat.

— A continentului negru ! accentuă călugărul fără să-i dea alte lămuriri. Preotul e un om slab, cu monoclu albastru la ochiul stîng. El te cunoaște, dar pînă nu-ți arată inelul cu însemnul pe care l-ai văzut, nu-i predai plicul. Sînt nevoit să-ți amintesc că greșeala, refuzul, sau violarea sigiliului se ispășesc pe lumea asta, frate Pedro. Acum închină-te și pleacă. Raportul cu catolicii maltezi îl vei scrie acolo. Pentru fapta ta de la Port-Said aș putea să te ucid aici, pe vapor, dar dintre tine și celălalt, tu ești mai bun.

— Și crezi că n-o să-l aflu pe „celălalt" ? întrebă Pedro care bănuise că pe vapor mai sînt și alte legături. S-ar părea să fie chiar unul dintre cei patru care așteaptă la rînd.

— Pentru intuiția ta te-am ales — recunoscu șoptit preotul, apoi rosti cu glas tare, privind în sus, spre Dumnezeu :

— Du-te, fiule. Ești izbăvit. Pacea domnului cu tine.

Ultimile cuvinte erau gata să-i rămînă în gît. Ceea ce simțise în acea clipă, îl făcu să tremure. Holbîndu-se la degetul în care fusese inelul, slobozi un blestem scurt :

— Fiu de căţea ! Infernul fie cu tine !

În englezește blestemase călugărul, iar Pedro, cîntărind în palmă inelul cu semnul puterii, zîmbi ascuns

şi bolborosi smerit, ca să nu priceapă ceilalţi ce se petrecuse sub patrafir :

— Iartă, părinte, iartă şi fii milostiv cu cel care îndemnat de Lucifer, s-a înfruptat din harul cel greu al Domnului.

Ce să mai spună preotul, ce să mai facă, să fugă după „nelegiuit", să se dea în spectacol ? Uşurat de inelul care valora mai mult decît titlul pe care-l purta, se simţea mititel, sărac şi şters şi nu-i mai ardea de cele sfinte. Trecu crispat pe lîngă cei care aşteptau binecuvîntarea bisericii. Pe Fernando, îl fulgeră cu o privire de inchizitor, scrîşnindu-i :

— Înger adormit ! Satana a lucrat sub ochii tăi ! apoi, ca să nu le dea de bănuit celorlalţi trei, adăugă formula sacră : Grija şi bunătatea Domnului cu voi cei care plecaţi pe ocean. Păziţi comoara. Amin !

Acel „păziţi comoara" îi fusese adresat tot lui Fernando, iar portughezul, înţelegînd mai mult decît i se spusese, se luă imediat după Pedro, bodogănindu-l :

— Tu l-ai gonit, păcatele tale, cîine ! Le limpezim noi.

Venise şi nostromul, iar Pedro se apăra nevinovat :

— N-ai ce limpezi. Preotul spunea că suferă de năduf. Nu l-aţi văzut că era gata să-şi dea duhul.

— Dar pe tine ce te-a boscorodit atît ? îl iscodi boţmanul.

— Sînt păcătos, amigos ! recunoscu Pedro ridicînd ochii la ceruri. De cînd am îmbrăcat şalvarii, numai lui Alah m-am închinat, am uitat de sfînta noastră biserică catolică, de cei care păzesc comorile. Nu-i aşa Fernando ?

Un scrîşnet se auzi, atît, apoi, în uşa bucătăriei, pe Pedro îl întîmpină Dinu :

— Am impresia că preotul a plecat îngrozit. Probabil că i-ai mărturisit păcatul de la Port-Said.

— Nu cel pe care-l ştiţi voi. Alta e cauza. Încă nu-i timpul s-o afli.

— Nici nu insist, e secretul tău. Eu voiam să te întreb cam cît va dura traversarea oceanului. Asta se poate spune ?

— Oceanul mănîncă timpul şi timpul trece oceanul, amigos. E clar ?

— De acord, filozofule, cugetarea e bună, însă eu mă gîndeam la răspunsul Păuniţei, voiam să ştiu cîte săptămîni o să-l mai aştept.

— Tot timpul va rezolva şi problema asta. Deocamdată, după spusele şacalului numărul doi, s-ar părea că traversada nu va fi traversadă, ci doar o alunecare pe meridian la vale.

— Nu înţeleg la ce „şacal" te referi şi nici la alunecarea pe meridian la vale. Nu mai plecăm spre Sud-America, s-a schimbat destinaţia ca şi cu Beirutul ?

— Ne vom lămuri la timpul potrivit. Acum du-te repede la comandă că te cheamă secundul. Uite-l că-ţi arată carnetul. E semn bun.

Veni şi Miguel. Într-o fugă venise spaniolul.

— Gata, Dino, s-a făcut. Armatorul a fost de acord cu îmbarcarea ta. Mai mult n-am putut afla. Secundul a spus să-l aştepţi în şalupă. Vă duceţi la căpitănie.

Pedro îi strigă din urmă :

— Spune-i secundului să cumpere ziare şi pentru mine. Banii la leafă.

De la căpitănie Dinu se întoarse cu îmbarcarea făcută, cu teancul de ziare și cu vestea că vaporul a fost dirijat spre Setubal, de unde vor încărca pentru coloniile portugheze, Angola și Mozambic.

— Hm !... gîndi Pedro mai mult pentru el. Cum de-a știut șacalul încotro mergem ? apoi schimbă vorba : Sînt sigur că la Setubal vei primi scrisoarea fetei. Dacă-i răspunzi imediat, în aceeași zi, în Angola te va aștepta altă scrisoare. Dar ce-i cu Fernando, cine i-a adus ziare ?

— Eu — zise Dinu. Dik i le-a cumpărat. Te deranjează lucrul ăsta ?

— Aaa... nu, nu, întrebam și eu așa, eram curios. Și dacă i le-ai adus, ți-a mulțumit cel puțin ? lungi vorba Pedro.

— Da de unde ! făcu Dinu. Nici nu m-a felicitat pentru îmbarcare.

O săptămînă a durat descărcarea orezului. Nici o veste de la Păunița. După alte două zile, ajunși la Setubal, începu încărcarea cimentului, navlu serios, aproape șapte mii de tone. Dinu numai cu ochii la șalupă agenției stătea toată ziua și, tocmai cînd își pierduse răbdarea, cînd își făcea fel de fel de gînduri, unul mai negru ca altul, din șalupă se auzi vocea stivatorului :

— Avem poștă pentru Miguel Salvatore Caballero !

În atelierul marangozului a ajuns scrisoarea, acolo o lăsase Miguel. Iacob, înlocuindu-l pe Dinu la bucătărie, îi făcu vînt spre pupa, șoptindu-i discret :

— Pe masă găsești tot ce-ți trebuie pentru scris. Dar vezi, nu lungi pelteaua, nu citi scrisoarea de zece ori ca să se observe lipsa ta. Deseară ne spui și nouă noutățile.

CAPITOLUL XIV

Era noapte, bătuse ora zece. Chelnerii restaurantului „Central" nu mai pridideau cu servitul. Patronul, ca un cerber, supraveghea atent osteneala picolițelor de a turna mereu în pahare. Clienții localului, mai mult negustori înstăriți, parte cu nevestele lor, parte singuri, în anturaj de burlaci, se cam întrecuseră la băutură, ciupind picolițele care de unde apucau. Orchestra îi distra pe cei care, de fapt, n-aveau urechi s-o asculte.

Sperandina, propusă de Trifu și angajată de patron, se ferea pe cît putea de obrăzniciile bărbaților, plîngîndu-se din cînd în cînd Valentinei, care, conform promisiunii lui Trifu, intrase ca ajutoare la bucătărie. Picolițele nu erau plătite cu salariu, se mulțumeau fiecare cu cît scoteau din bacșiș, bacșișul și eventual mărinimia chelnerilor, omenia lor.

În acea seară, cînd totul părea normal, în local își făcu apariția Kefalonis. Era băut, venise să mai guste un pahar cu șeful agenției de vapoare. Așezîndu-se la masa unor cunoscuți și condus de patron, un patron care nu mai termina cu ploconelile numindu-l cucoane Iani, nu mică i-a fost mirarea zărind-o pe fină-sa aducînd paharele. Nici Sperandina nu se așteptase să dea ochii cu nașă-su, și ea rămăsese surprinsă, doar îl știa plecat în Grecia. Pînă să se ferească, să dea înapoi și să fugă în bucătărie, levantinul o și apucă de braț, răsucind-o spre el.

— Ce cauți aici, bobocelule, cine te-a adus ? N-ai ce căuta la cîrciumă. Locul tău e la vilă.

Strigase cam tare și, deoarece se ridicase în picioare și o strîngea turbat de braț, trăgînd-o spre ușă, fata îl mușcă de mînă și o zbughi speriată în direcția bucătă-

rici. Kefalonis, înfuriat de gestul ei, se luă după ea, cerîndu-i chelnerului să pună mîna pe încăpățînată. Cu patronul și chelnerii în coadă intră în bucătărie. Acolo, zărind-o și pe Valentina, începu tărăboiul, explicîndu-se celorlalți :

— Mamă-sa plînge și nu știe unde i-a dispărut fata, iar fata se fîțîie printre mese și servește lume străină. Numai netrebnica de mătușă-sa e vinovată, ea o exploatează ca să-i aducă bani. Dar o vindec eu.

Valentina, deși luată pe neașteptate, vorbi calmă, fără să ridice tonul :

— Mai bine ți-ai vindeca păcatele, nelegiuitule și ai lăsa lumea săracă să-și vadă de necazurile ei.

— Cu tine mă răfuiesc mai tîrziu — o amenință Kefalonis, apoi, se adresă fetei :

— Mergem acasă, fetițo, acasă unde te așteaptă mamă-ta. Îmbracăte imediat, să nu te apuc de codițe și să te bag eu în mașină. Prinde-o, domnule ! îi zise chelnerului.

Așa o văzu din nou în mîna lui, cu ajutorul chelnerului și cu ordinul patronului, însă, cînd s-o împingă spre ieșire, Valentina își ieși din calm. Cu polonicul bucătăriei, un polonic mare și greu, îl pocni peste cot, strigînd să lase fata în pace.

De durere, nașul slăbi strînsoarea. Fata, și mai speriată, se smuci din mîna lui și așa, fără palton pe ea, țîșni pe ușa din fund și ieși în stradă. Kefalonis, cu burta lui voluminoasă nu se putea ține după o fată tînără, în schimb se răzbună pe Valentina, vorbindu-i patronului :

— Dacă n-o dai afară pe cotoroanța asta, mă pierzi de client, să știi.

Afară era frig. Ploaia de cu seară se transformase în lapoviță. Sperandina, cu rochița învolburată de vînt, fugea ca o căprioară scăpată din ghearele lupului. Și zloata prin care călca parcă-i plîngea de milă. În autobuz urcă zgribulită, gîfîind. Spre norocul ei, femeia lîngă care se așezase era o vecină de la Kilometru 5. Văzînd-o cum tremură, cum gîfîie, îi dădu broboada să și-o pună pe umeri, iscodind-o cum și de unde a ieșit așa goală. Fetei nu-i ardea de spovedanie, iar vecina, văzînd-o că tace, o lăsă în plata domnului. Din stația lor, Sperandina porni în fugă spre casă. Dîrdîind aprinse lampa. Aprinse și candela, punînd-o pe prichiciul ferestrei. Așa udă ațință focul, apoi, lepădînd totul de pe ea, se băgă în pat, înfășurîndu-se în plapumă. Cînd soba începu să duduie, odăița parcă prinse viață. Atunci veni și Valentina, venise cu al doilea autobuz și prima grijă i-a fost s-o ia la rost :

— Nu trebuia să fugi așa, dezbrăcată. Atît ar mai trebui să te îmbolnăvești, să cazi la pat. Acum o să-ți fac un ceai fierbinte, o frecție cu puțin gaz și mîine vreau să te văd pe picioare.

— Și ție nu ți-au făcut nimic ? întrebă fata sorbind absentă din ceașca de ceai.

— M-au dat afară, dă-i dracului ! Ne descurcăm noi și așa.

În acea noapte, lipsită de somn, mai mult la geam a privit Păunița. Candela i-a luminat gîndurile, cu pîlpîirea ei slabă a stat de vorbă pînă în zori. Despre Dinu au vorbit, despre fericirea pe care o meritau amîndoi. Stai liniștită, așteaptă-mă, îi scrisese el. Dar cît va avea de așteptat ? Cîte zile va face pe drum scrisoarea ei de răspuns ? Dar răspunsul lui, cînd va

veni ? Din ce port al lumii îi va trimite noua scrisoare ? Ce va spune Trifu cînd va auzi întîmplarea de la restaurant, urmările acestei întîmplări ? Frămîntată de gînduri aproape că nu observă zorile. Ziua tot mohorîtă însă. Mai stătu un timp în pat, apoi coborî, scăpără chibritul, aprinse lampa, aţîţă focul şi se aşeză la scris. Se gîndise să-i mai scrie o scrisoare lui Dinu şi alta mamei, în Moldova, să afle şi ea prin ce trecuse la serviciul pe care-l ocupase. Nu se simţea bine, îi venea să caşte, să se întindă şi să bea apă. La boală nu se gîndea, nu îndrăznea să se gîndească. Stropii de apă, prelingîndu-se pe geamul încălzit, parcă i se scurgeau pe şira spinării, înfiorînd-o cu răceala lor. Aproape mecanic, se trase lîngă sobă şi se aşeză o clipă pe marginea patului. Valentina se sculase, reproşîndu-i că n-are astîmpăr să stea liniştită la pat.

— Te-ai cam îmbujorat la faţă, fata mamei, nu-i bine să te apuci de scris.

De afară se auziră paşii şi vocea lui Ibrahim. Turcul venise cu sticla de lapte, laptele pe care li-l aducea zilnic. Abia după ce bău o cană fierbinte, Sperandina se apucă de scris. Hîrtie după hîrtie cădea pe jos. Toate erau mototolite şi pătate de lacrimi. Nu ştia cum să înceapă, cum să-i justifice această necesitate de a-i scrie înainte de a primi răspunsul, ce să-i spună mai întîi, bucuria că datorită lui Trifu intraseră la servici amîndouă, sau durerea că după zece zile nu mai aveau nici una nici alta unde trudi ca să-şi cîştige pîinea. Şase pagini a scris. Nimic n-a trecut sub tăcere. În final, adăugă grăbită încă cîteva rînduri : „Am să număr zilele. Calendarul e lîngă mine. Ca să ştiu cîte foi am de rupt, te rog din suflet, spune-mi măcar luna cînd speri să te întorci în braţele Păuniţei tale".

Semnele fierbinţelii o muiaseră. Valentina pricepu cum stau lucrurile şi o goni în pat. Deocamdată îi va pune ventuze şi îi va face o frecţie cu „Diana". În cazul că febra se menţine şi mîine, va chema doctorul. N-ar fi rău să mai cumpere o căruţă de lemne, să nu vină zăpada. Noroc de banii aduşi de domnul Trifu, fără ei... cine ştie ce s-ar fi întîmplat.

Sperandina, înainte de a se lăsa somnului, rosti slab, abia auzit :

— Te duci tu la poştă cu scrisoarea, o expediezi cu avionul. Dacă dorm şi vine vreo scrisoare de la mama lui Dinu, trezeşte-mă, te rog.

CAPITOLUL XV

Apă, cer, singurătate. Asta e cartea de vizită a pustiului lichid clocotit de soarele care anunţa apropierea tropicului de nord. Prin pustiul acestor întinderi de ape sărate, cînd bune, cînd rele, cînd albastre, cînd verzi, cînd sinelii, întinderi schimbătoare ca şi sufletul omului, impresia de imensitate te cuprindea, te stăpînea, te pierdea, te înfiora fără să vrei. Valurile, ca nişte balauri fără cap şi fără coadă, se înălţau şi coborau după toanele măreţiei lor, înaintînd domol conform unor legi neînţelese şi veşnice. Rar se zărea cîte o dîră de fum la orizont, cîte o umbră stingheră plutind în nemărginerea oceanului. Vîntul încă nu-şi afişase prezenţa, stătea ascuns şi pîndea, pregătindu-şi şuieratul. Singurul semn de viaţă pe luciul oglinzii lichide erau peştii zburători. În nopţile cînd bolta ce-

rească gemea de stele și peștii se jucau pe argintul lunei zvîcnind în sus și plonjînd înapoi în apa care-i adăpostea, parte din ei mai aterizau și pe puntea vaporului. Dinu îi aduna, iar bucătarul le cînta prohodul după rețeta vikingilor : saramură sau fiertură în ulei. Uneori, dimineața, se simțea adierea brizei. Tot atunci, norii apăruți odată cu răsăritul soarelui, niște nori firavi și pufoși ce mascau cerul ca niște sperietori în forme ciudate, te vrăjeau, ademenindu-te. Mirajul era mincinos însă, îți juca festa.

Pedro și Dinu, pradă acestor halucinații, admise însă conștient, căutau amprenta unor realități pierdute în negura timpurilor.

În tribordul vaporului apăruse grupul insulelor Canare. Peisaj monoton, mai mult sterp, dar grandios prin vulcanii semeți care nu mai strănutau de mult. Pliniu cel Bătrîn le-a dat numele de Canaria. Pe aici, pe lîngă acești ciclopi care vegheau somnul nimfelor, au trecut și cartaginezii și arabii și romanii și portughezii și spaniolii, stăpînii de azi ai insulelor, și tot aici, ne spune Platon, ar fi fost controversatul dar posibilul continent Atlantida. Cel puțin Pedro susținea sus și tare că vede și acum, undeva pe fundul oceanului, sub chila vaporului, cetatea atlanților și zidul care înconjura templul inițiaților, amprenta acelor realități pierdute în negura timpului. Doar secolul cînd s-a produs cataclismul, cutremurul nemaivăzut nu-l știa, încolo, nivelul tehnico-științific la care ajunseră atlanții îl etala cu lux de amănunte, învidiindu-i pe șefii bisericii catolice că dosesc și astăzi documentele antichității păstrate în beciurile Vaticanului.

— Și ăștia, ca și apologeții libertăților pe hîrtie, vor să încorseteze mintea omului în tipare preconcepu-

te ca să nu cerceteze tainele trecutului îndepărtat, să nu scape omul viitorului din mreaja dogmelor bisericești. Și preoții templelor budiste din Tibet își au vina lor. Păcat că nu sînt dispus să lungesc pelteaua, să-ți explic rădăcinile religiilor pămîntene și ignoranța mărginiților care le apără în interesul lor. Poate altădată, cînd vom scăpa de soarele tropicelor și vom ajunge în zonele temperate.

Dinu ar fi vrut să-l readucă pe pămînt, adică pe puntea vaporului unde în ultimul timp ciocnirile dintre Fernando și Miguel amenințau să ia proporții, să-i vorbească despre acel „oriunde, oricînd și cu toate armele", însă Pedro dădu a lehamete din mînă:

— Nu, amigos, încă n-a sunat ceasul. Vaporul nu transportă arme. Nici muniții. Atunci te voi pune la punct și pe tine, își voi deschide creierii, făcîndu-te să înțelegi că ura naște ură, că vrajba semănată de extremism înseamnă sînge și moarte, jale și durere, că cei care întrec măsura sînt dușmanii umanității, iar tu — și zîmbi amenințîndu-l cu degetul — avînd o păuniță care-ți va turna doisprezece pui, n-ai dreptul să atîți dușmănia celor două tabere. Problema Spaniei ar trebui lăsată pe seama poporului spaniol, fără amestec din afară, și dacă ar fi fost așa, atunci nici Fernando n-ar fi avut de împărțit nimic cu Miguel. Aici, pe vapor, cei „din afară" ești tu, Carol, portughezul, metișii, senegalezii, italienii și grecii. Exaltarea ta toarnă benzină pe focul lui Miguel. Prietenia n-ar trebui să se bazeze pe idei politice.

— Observ că nu ți-a scăpat nimic — constată Dinu fără să se dea bătut.

— Din moment ce plutim pe aceeași mare, barometru e la îndemîna tuturor. Acum lasă-mă, du-te și

mai reflectează, ești destul de inteligent ca s-o faci. Și... apropo de fata din România. Iacob spunea că i-ai promis să-i trimiți o sută de dolari prin agenția de la Luanda. Cred că te-ai pripit. Nu trebuia să-i promiți nimic. Faptele, amigos, faptele vorbesc, și faptele... sînt în funcție de intențiile, încă necunoscute, ale armatorului Kefalonis. O să-ți povestesc eu de unde și de cînd îl cunosc. Și află că îl cunosc mai bine ca tine. Nici în secund să n-ai încredere. Nu, nu mai am ce-ți spune astăzi, lasă-mă.

Mai trecuseră cîteva zile. Fiecare cu gîndurile lui. Dinu se gîndea la tot ce-i spusese Pedro, iar Pedro, la Fernando, la șacalul numărul doi, la „păziți comoara" și la scrîșnetul „satana a lucrat sub ochii tăi". Nici o îndoială că portughezul făcea parte din confrerie. Și atunci ? Depinde cine va fi mai iute, mai isteț.

Insulele Capului Verde, cu conul vulcanului Pico, fumegînd alene, se topiseră în zarea depărtării ca o amăgire. După calculele celor de la comandă, mai erau patru zile pînă la ecuator și șase pînă ce vor zări coastele Angolei. Dinu era cel mai nerăbdător. Scrisoarea Păuniței aproape că o știa pe de rost. Uneori o comenta cu Iacob, felicitîndu-l pe Trifu pentru gestul făcut. N-ar fi rău să-i găsească Valentinei un servici, s-ar descurca mai ușor. Și despre meșterul cizmar vorbiră un timp. S-ar părea că saluturile lui, transmise prin Trifu, sînt cu oarecare cîntec, altfel n-ar fi urmat după acel „oriunde, oricînd și cu toate armele". Iacob, ca și Pedro, nu era de acord ca Dinu să se bage prea mult în disputa celor două tabere de pe bord. Purtarea levantinului îi dădea lui Dinu mari dureri de cap. Cum de-a fost de acord cu îmbarcarea lui ? Ce urmărește ? Ce i-o fi scris comandantului, ce ordin i-o fi dat ? Dar Pedro la ce se aștepta

din partea aceluiași armator, de unde și de cînd se cunosc ?

În timpul ăsta, în babilonul de pe bord vorba se scotea cu cleștele. Și, cum să fie altfel cînd ceea ce spunea estonianul nu era înțeles de finlandez, iar ceea ce spuneau amîndoi rămîneau fără ecou în urechile celorlalți. Grecii plănuiau mici contrabande. Ca să le treacă timpul cîntau la mandoline, cîntau numai cîntece grecești. Și Dinu cînta în timp ce-și ducea munca la bucătărie, înveselîndu-l pe suedez. Uneori, în cazarma provei, senegalezii jucau cărți cu metișii. Jucau și spaniolii, și ofițerul sicilian, și cretanul Stavru, jucau cărți, fumau și beau cafele turcești, cafeluțe cum le numea Parizianul. La jocul de cărți nu era nevoie să pricepi limba partenerului, banul aruncat pe masă era un grai universal.

În dimineața zilei următoare, marinarii liberi din carturi căutau umbra, privind înciudați cerul și cerșind ploaia. Dar de unde umbră și de unde ploaie ? În emisfera sudică, în luna decembrie, vara era în toi. Soarele nu se dezlipea de la cruceta catargului cît era ziua de mare. Pînă și umbra ta stătea ghemuită, călcată nemilos de talpa piciorului tău. Din această cauză echipajul devenise irascibil, gata de harță, nimic nu-i mai era pe plac. Scînteia care a declanșat focul o scăpărase Fernando. Diavolul îl pusese să tune din senin, să le arate cu degetul articolul unui ziar portughez :

— Și aici scrie că generalul Franco e omul predestinat să stîrpească erezia din peninsula iberică, să sape groapa celor care au îndrăznit să exporte comunismul în Spania. Europa n-are nevoie de ciuma roșie.

Tot diavolul îl îndemna și pe cel zis Parizianu să-i țină isonul portughezului.

— Şi în Franţa s-a terminat cu Frontul Popular. „Crucile de foc" au dejucat alianţa dintre comunişti şi socialiştii lui Leon Blum, s-a terminat cu guvernarea lor.

Miguel clocotea. Izbucni violent :

— Nu ! Nu-i adevărat ! „Crucile de foc", aceşti extremişti de dreapta, nu reprezintă Franţa. Reacţiunea, capitaliştii, bancherii, ei au profitat de slăbiciunea domnului Leon Blum şi au subminat alianţa proletară, făcînd-o să se destrame. Dar comuniştii noştri, conduşi de „La Pasionaria", vor fi mult mai vigilenţi şi vor bara calea fascismului înainte de a prinde puteri cel care a aprins focul războiului civil din ţara noastră, cel care se bizuie pe trupele marocane aduse din colonii şi pe ajutorul masiv trimis de Hitler şi Mussolini.

— Nu fi părtinitor, amice — interveni calm mecanicul Carol. Şi republicanii sînt ajutaţi de Rusia Sovietică şi de Brigăzile Internaţionale.

Domni o clipă de încordare. Fernando, mulţumindu-i din ochi celui care intervenise, îşi pregătea replica. Parizianul însă, şiret şi prudent, se grăbi să abată discuţia fulminantă pe alte făgaşuri, spre ceva mai la ordinea bordului, anunţîndu-i :

— De fapt eu venisem să vă anunţ că la masa de prînz nu mai avem portocale, cambuza e goală.

— Nu-i adevărat, minţi ! îl contrazise Dinu zvîcnind în picioare. La cambuză mai sînt încă zece lăzi cu portocale.

Mincinosul, vrînd să dea înapoi, să evite o înfruntare cu Dinu, călcă din nebăgare de seamă peste umbra lui Miguel. Spaniolul n-a mai stat pe gînduri. Pulberea din butoiul sîngelui trebuia consumată. Parizianu era ţapul, el i se alăturase portughezului şi, din cîţiva pumni repeziţi cu sete, îl tăvăli printre parîme. Semnalul

se dăduse. Păruiala deveni generală. Grupul lui Fernando trecu de partea cambuzierului, iar ceilalți, printre care Iacob, Dinu și Pedro, trecură de partea lui Miguel. Intervenția comandantului, a revolverului său care se descărcase în aer, potoli nebunia care-i cuprinsese din senin, apoi, englezul, privindu-l pe Dinu cam de la înălțimea catargului, rosti sentința :

— La Luanda, poliția și debarcarea ! Tu ești vinovat de instigație, tu le spui oamenilor ce am și ce nu am în cambuză.

În aceeași zi, cu mult înainte de asfințitul soarelui, parte din cei care se încăieraseră pe covertă, se adunară din nou pe teuga provei. Pe fețele lor aspre apăru zîmbetul. În definitiv, fiecare era om și nu fiară din adîncuri. Din ziua îmbarcării și pînă azi reușiseră să se obișnuiască unul cu altul, să se accepte fără să mai țină cont de metehnele lor. E drept că, fiecare își avea tainele vieții lui, în care nu se putea pătrunde, poate din această cauză îmbarcarea pe „San-Juan" o socoteau un refugiu. Mai toți erau tăcuți, frunzărînd ziarele oferite de Pedro. Pînă și Fernando veni pe teuga provei, așezîndu-se la distanță, cu ziarele lui sub braț. Toate ziarele vorbeau despre războiul spaniol, și cele de dreapta și cele de stînga, și cele tipărite în Anglia, și celelalte din Spania, Franța, Italia, Grecia și Suedia, toate împroșcau cu venin și ură. Unele înfierau ajutorul militar acordat generalului Franco de către puterile fasciste, altele, și erau destule, aruncau veninul peste dîrzenia cu care luptau voluntarii Brigăzilor Internaționale, considerîndu-i mercenari plătiți cu aur moscovit. Nu-i cruțau nici pe soldații spanioli, fideli regimului republican condus de Juan Negrin, cel care-l înlocuise pe bătrînul Caballero, și pe ei îi tăvăleau prin noroi, nu-

mîndu-i o adunătură de bezmetici formată din anarhiști, nihiliști, troțkiști și comuniști inconștienți, manevrați de puterea bolșevică. Comunicatele de război vorbeau numai de morții și răniții căzuți de o parte și de alta, de atacuri aeriene, de atacuri pirat pe mare, de mișcări de fronturi și de alte grozăvii provocate de acest război unde se experimentau armele viitorului. De lacrimile poporului spaniol nu se scria nimic, nu se vorbea nimic. Nici marinarii de pe „San-Juan" nu vorbeau de aceste lacrimi, dimpotrivă, fiecare, după temperament și simpatie politică, se înfierbîntau în contraziceri, gata să se ia din nou la harță. Pedro încerca să-i tempereze, vorbindu-le calm, spunîndu-le exact ceea ce-i spusese și lui Dinu, strecurîndu-le cîte ceva și din experiența lui, plus, un sfat inofensiv, care nu-l putea supăra pe nici un marinar de ocean.

— Pe acest vapor, sub pavilion panamez, noi formăm o familie unde n-are ce căuta vrajba, pe noi ne interesează în special politica burții, a lefurilor plătite la timp și a navlului, un navlu care să nu ne ducă să batem apele celor care se războiesc, să plătim cu viața afacerile armatorului, setea lui de cîștig.

Metișii și Fernando continuau să-l privească pieziș, socotindu-l suspect și periculos.

Părerea portughezului nu l-ar fi deranjat pe Braziliano dacă n-ar fi știut că-i poartă sîmbetele, că e unealta șacalilor ce meritau a fi desființați și, ca să limpezească lucrurile, să pună punct suspiciunilor, se hotărî să ia tuarul de coarne :

— Și pentru ce sînt periculos, amigos, pe ce se bizuie afirmația ta ?

— Pentru păcatele tale, pricepi ? sări agresiv Fernando. Nici dincoace, chestia cu politica burții nu ține.

Numai pe robul galerelor, din trecut, nu-l interesa ce se petrece în afara bordului. Aici, pe „San-Juan" nu se pluteşte în derivă : ori, ori, e clar ?

— Şi... afirmaţia cealaltă, povestea că aş fi suspect ? întrebă în continuare Pedro, convins că-l va trage de limbă.

— Faptele tale vorbesc ! se ambălă portughezul. La Port-Said ai fost văzut în dugheana unui evreu care vindea smirnă, tămîie, iconiţe şi lumînări.

— Da, şi ce-i cu asta ?

— Este ! Acolo nu erai singur. Omul meu te-a văzut scuturîndu-l de reverul hainei pe maltezul ucis pe bord. De unde-ai aflat ce învîrteau ? Cine l-a vîndut poliţiei pe celălalt ? În confesiunea făcută preotului din Gibraltar ţi-ai mărturisit păcatul ? Se pare că nu. Pe mine nu mă poţi duce, ştiu cine eşti, ţi-am pipăit buzunarul. Dar să ştii că nici eu n-am să am somn cînd tu vei fi treaz, că cuţitul pe care-l porţi în şalvari s-ar putea să nu te mai ajute. Ţine minte lucrul ăsta. Nu te bizui pe prietenia clandestinului şi a marangozului, există leac şi pentru ei.

Pedro ascultase calm şi netulburat, calm şi de nepătruns ca un preot budist.

— Cam lung chestionarul tău, amigos. Dar tot a fost bun la ceva, m-a scutit de alte investigaţii, de substratul confreriei. N-ar fi rău să ţii şi tu minte lucrul ăsta. Şi cu asta, basta !

Fernando se înverzi la faţă, vorbise prea mult. Dacă n-ar fi auzit glasul comandantului, care-i strigase boţmanului să adune echipajul pe puntea bărcilor, poate c-ar fi scos cuţitul.

Pentru marinari, ciocnirea dintre Fernando şi Pedro trecu pe planul doi. Mai toţi înţeleseseră că aici e vor-

ba de ceva tainic, și taine de felul ăsta nu ieșeau la iveală niciodată, le înmormînta ori cuțitul ori alarma de „om la mare". Acum, fiecare era curios să afle pentru ce s-a dat adunarea pe puntea bărcilor. Iacob credea că e ceva în legătură cu păruiala de pe coverță. Carol îl contrazise. Nu, ciocniri de felul ăsta au mai fost și vor mai fi, probabil că e vorba de altceva, ceva mai grav. Stiv știa una și bună, convins că englezul, ținînd cont de lipsa fructelor, a hotărît să dubleze rația de whisky.

— Începînd de mîine voi avea de băut patru pahare. Nu-i așa Din ?

Așa ar fi trebuit să fie, întrucît Dinu, nefiind băutor, îi oferise suedezului rația sa de whisky, rație care-l ajuta pe Stiv să-și spele praful cărbunilor înghițit la căldări. Pedro zîmbi, amintidu-i lui Stiv un proverb bătrîn, obișnuit și la nordici :

— Nu te grăbi să vinzi blana ursului pînă nu-i găurești pielea.

Din întîmplare însă, tocmai despre whisky era vorba. Comandantul îi măsură pe toți din cap pînă-n picioare și le vorbi rece, scurt, răspicat :

— Ieri s-a furat o sticlă cu whisky de la cambuză. E primul furt pe vaporul meu. Cambuzierul are suspiciunile lui. Nu le împărtășesc, nici nu întreb cine-i vinovatul, dar țin ca fapta să nu se mai repete. Basta ! La lucru !

— Și cu rația de mîine cum rămîne, ne-am lins pe bot ? întrebă Stiv rotindu-și privirile de la comandant la cambuzier. Eu cred că n-a existat nici un furt. Voi sînteți cu prohibiția. Voi vreți să furați din drepturile echipajului.

Pedro interveni pe neașteptate :

— Nu, Stiv, n-ai dreptate. În ceea ce privește sticla cu whisky e adevărat c-a dispărut. Eu am luat-o. Dar comandantul știe pentru ce. Refuzul lui m-a determinat să recurg la această faptă necinstită.

Penibil moment. Numai murmure de dezaprobare și nedumeriri. Apariția telegrafistului Napoleon limpezi însă lucrurile. Povestea se întîmplase ieri, așa cum spune comandantul, dar începutul se petrecuse cu două zile mai înainte. Se rupsese antena stației. Napoleon n-o putea face singur și, văzîndu-l pe estonian umblînd teleleu pe punte, îl chemă să-l ajute. Din nefericire însă, estonianul, cînd să coboare scara coșului, alunecă din nebăgare de seamă și căzu grămadă la picioarele telegrafistului. Din căzătură se alesese cu o vînătaie și cu scrîntitura gleznei. Medic nu era la bord. Chiar comandantul, auzindu-l pe Pedro că se pricepe la scrîntituri, îi ceru să se ocupe de accidentat. Pedro făgădui să-l pună pe picioare, însă ca s-o facă, avea nevoie de puțin alcool, pentru comprese, altfel, piciorul risca să să cangreneze. Englezul replicase dur :

— „Asta nu, nu dau nici o picătură. Dacă vă arde gîtul, vă privește. Eu nu sînt obligat să-l sting".

Piciorul se umfla văzînd cu ochii, vînătaia se lățea și, în dimineața de ieri, telegrafistul, șușotind cu Pedro, găsi soluția.

„Parizianu mi-e prieten. Eu o să-l țin de vorbă iar tu intri în cambuză, șterpelești sticla, o bagi în șalvari și mi-o pasezi fără să vadă nimeni. N-aș vrea ca omul să-și piardă piciorul din cauza mea".

Mărturisirea telegrafistului îi uimi pe marinari. Pedro deveni un erou. O simpatie neașteptată se născu brusc. Toți îl felicitau pentru gestul făcut, toți se repezeau să-i strîngă mîna, toți îl bombăneau pe comandant.

— Zgîrcitule ! Neam de scoţian trebuie să fii !

Comandantul şi chelnerul său tăceau chitic. Abia atunci intră secundul în scenă. Mai întîi le făcu semn marinarilor să plece la treburile lor, apoi îl felicită şi el pe Pedro. Pînă seara numai despre sticla cu whisky se vorbi pe bord. Acest fapt parcă-i apropia şi mai mult pe oameni unul de altul, parcă-i făcea să-şi deschidă sufletul, să-şi amintească şi de alte fapte bune, ale lor şi ale altora. După căderea întunericului, odată cu apariţia pe cer a celor patru stele luminoase care formau Crucea Sudului, Dinu vorbea cu Carol, cu Iacob şi cu Miguel, pe teuga provei :

— Cine o fi acest om, zis Pedro Braziliano ? Să rişti un furt ca să-ţi ajuţi un tovarăş de bord e mai mult decît omenie, e ceva sublim, zău aşa.

— Mda !... făcu Carol aprinzîndu-şi ţigara. Dar ceea ce-a făcut Pedro aici, e nimic pe lîngă ceea ce-a săvîrşit la Anvers acum un an şi cîteva luni.

— Cum vine asta ! se miră Dinu muşcat de curiozitate. Vă cunoaşteţi şi nu spuneţi nimic ? Interesantă descoperire.

— El nu mă cunoaşte. Nici n-are cum ! mărturisi Carol. Apoi, din cîteva cuvinte simple dar pline de preţuire şi recunoştinţă, le înşiră întîmplarea : În curtea casei noastre era un depozit de iută. Nu se ştie cum a luat foc şi nici n-are importanţă, dar cel care a sărit în flăcări să-mi salveze fratele, era un necunoscut îmbrăcat în şalvari şi cu fes pe cap. Toate ziarele din Anvers, luîndu-l drept arab, au scris pe larg despre fapta lui, iar cel luat drept arab, auzind că e vorba de răsplata curajului, oferită de o asociaţie umanistă, a refuzat să primească banii. În aceeaşi zi, ca să nu-l mai sîcîie ziariştii şi asociaţia, a dispărut din cartierul unde stătea. Vă închipuiţi voi cu ce aureolă l-au...

Pedro fiind culcat în balul cu parîme de care se rezemaseră cei patru prieteni, interveni, întrerupîndu-l pe povestitor :

— Iartă-mă, amigos, dacă ţi-am auzit spusele; nu-i vina mea. Dar să ştii că Pedro Braziliano n-a sărit în flăcări ca să-şi facă publicitate. A salvat un om şi atîta tot. Mă bucur însă că soarta m-a adus pe acelaşi vapor cu fratele celui salvat, un vapor pe care, dacă ar vrea Miguel, n-ar mai alimenta vrajba. Ce părere aveţi, n-ar fi mai bine aşa, n-ar fi mai bine să-i lăsăm pe cîrcotaşi să vorbească singuri ?

Miguel oftă şi vorbi abătut, dar calm :

— Uşor de zis, dragă Pedro, dar tragedia poporului spaniol, cum ai numit-o tu, şi n-ai greşit deloc, e în mine, în sufletul meu. Nu ştiu ce-ai face tu, dacă ai avea ţară şi i-ai auzi pe alţii recomandîndu-ţi regimul politic care să te guverneze ?

Grea întrebare. Ceilalţi trei clătinară din cap. Toţi ştiau că un răspuns nechibzuit ar da naştere la altă discuţie fulminantă. Se pare că şi Pedro gîndea la fel, ocolind răspunsul precis :

— Da. Eu sînt un cetăţean al lumii, un om care iubeşte şi care respectă toate popoarele lumii, care n-ar vrea să mai audă de războaie, nici de guvernele care declanşează războaiele.

Dinu se entuziasmă, şoptind visător :

— Cetăţeanul ţării mele aş fi vrut să fii, un cetăţean frate de sînge cu mine, un mesager al păcii şi înfrăţirii...

— Te înşeli, amigos — îl întrerupse Pedro devenind sceptic. Crezi că prin mine ar creşte fala ţării din care aş face parte ? Planeta noastră, datorită unor filozofii greşite, numite ideologii superioare, e plină de ură şi duşmănie şovină. Să nu ne mire faptul dacă semînţia

celor cu raţiune va dispare într-o zi prin însăşi răutatea omului rămas tot primitiv.

— Carturile ! se auzi o voce de pe punte.

Atît a fost în acea seară ecuatorială. După alte două zile, într-o noapte cînd zăpuşeala devenise insuportabilă cînd apa oceanului te moleşea şi atunci cînd stăteai sub duş, cei patru marinari se întîlniră din nou pe teuga provei. Mai întîi vorbiră despre ameninţarea comandantului că-l va debarca pe Dinu. Iacob era de părere că englezul, ascultînd ordinul armatorului, un ordin pe care desigur că l-a primit la Gibraltar, se va ţine de cuvînt. Miguel se frămînta, recunoscînd că el era vinovat, el îi dăduse englezului apă la moară.

— Dacă-l debarcă pe Dino, cer să mă debarce şi pe mine, să nu-l las singur.

— Şi crezi că englezului nu-i convine ? întrebă Pedro. Dar asta, nu-i o soluţie. Pînă la Luanda vedem noi ce-i de făcut, ne mai gîndim, vorbim cu suedezii, cu estonianul care-mi mulţumeşte mereu, arătîndu-mi piciorul sănătos, cu grecii care par oameni de treabă, cu ofiţerul sicilian care cotrobăieşte mereu prin radiogramele primite şi, în ultimă instanţă, cred că solidaritatea echipajului ar putea să-i dea de gîndit comandantului.

Carol clătină din cap cu neîncredere :

— Solidaritatea justifică, dar nu rezolvă cazul. Comandantul e suveran. E un fel de suveran pontif ca şi papa de la Roma, suveran pe teritoriul companiei Kefalonis, executant.

Venind vorba de suveranul pontif, discuţia trecu pe panta religioasă. Pedro evită să intre în amănunte, în schimb pomeni despre rostul cultelor religioase, numindu-le nişte izvoare de cultură vlăguită, care nu mai au ce da omului secolului XX. În treacăt le aminti şi

despre budism, despre preceptele lui Buda care arată omenirii că viaţa e suferinţă, începînd de la naştere şi pînă la moarte. Şi Buda a semănat resemnarea, şi el a vrut să potolească spiritele celor revoltaţi. Apoi vorbiră de toate şi despre toate : despre leafa pe care o vor primi la Luanda, despre tavernele care-i aşteaptă cu uşile deschise, despre dictatura lui Salazar şi imensele colonii portugheze, despre frontierele dintre statele lumii, adevărate piedici în calea prieteniei şi fraternităţii popoarelor şi, mai ales, despre necesitatea unei limbi universale, care să apropie naţiile, nu să le dezbine. Vorbiră şi despre tinerii care cred în povestea dragostei, despre fata care-l aşteaptă pe Dinu. Miguel, privind în van, oftă din baierele sufletului.

— Ce-i, amigos ? îl întrebă Pedro. Nu cumva povestea dragostei ţi-a amintit de oful inimii tale ? Hai, zi-i, deschide-ţi sufletul.

— N-am oftat pentru ea, nu merită ! izbucni spaniolul spre surprinderea lui Dinu. Regretul că nu i-am scris e o minciună. (I se adresase lui Dinu). Fata nu-mi era logodnică, mi-a fost soţie legitimă. Eu am iubit-o. Ea însă, m-a înşelat cu un ofiţer din trupele „călăului din Asturii". E vorba de generalul Franco, aşa îi spunea poporul cu mult înainte de izbucnirea războiului civil. Pe mine m-a înşelat, iar pe tata, care era preşedintele sindicatului minerilor din regiunea bască, l-a vîndut poliţiei. Din ordinul lui Franco a fost împuşcat la zid. Aşa ceva nu se uită şi nu se iartă niciodată. Dar şi eu le-am plătit trădarea. Pe ofiţer l-am lichidat pe loc, iar pe ea, tîrfa, am tuns-o numărul zero şi în cap şi dincolo, mai jos, ca pe criminalele din puşcăriile coloniale. Din pricina lor am ajuns pe „San-Juan", din ca-

uza asta tînjesc de dorul Spaniei şi nu visez decît moartea „călăului din Asturii".

Povestea lui Miguel îi impresionase pe toţi. În ochii lui Pedro sclipi un fulger scurt şi, pe nesimţite, se trezi scormonind şi el în sacul amintirilor :

— Eu am fost laş, n-am îndrăznit să pedepsesc ceea ce trebuia pedepsit. O iubeam. Iubeam un şarpe veninos. Asta era după fuga din Abisinia. N-aveam nici un rost, eram lefter, rătăceam prin barurile Algerului căutînd o sursă de îmbogăţire, rătăceam în tovărăşia unui fotograf ambulant care mă îmbrăcase în uniforma de paradă a mercenarilor din Legiunea Străină. Din pozele pe care le făceam alături de turistele americane, scoteam atît cît să nu mor de foame. Şi, într-o bună zi, privirile unei femei mi-au săgetat inima. Era o fustă bine croită, o Afroditǎ, pe care o stingherea poliţia colonială franceză. Nu mi-a spus pentru ce. Ea avea bani. Eu, paşaport valabil cu stema regatului belgian. Nu interesează pe ce nume era. Ca să nu scap minunea care-mi ieşise în cale, minune care-mi mărturisise că nu mai poate trăi fără mine, am însoţit-o la Anvers, acolo spunea că vom trăi fericiţi, acolo îşi avea rostul ei. Eu i-am dus poşeta, în şalvarii mei am ascuns-o, în şalvarii mei am trecut-o şi prin vama belgiană şi, după ce-am scăpat-o de hingherii care-i mirosiseră urma, Afrodita mi-a dat cu piciorul în fund, ameninţîndu-mă că, dacă n-o las în pace, mă denunţă pentru trafic de droguri. Înnebunit de ciudă că săvîrşisem cea mai criminală contrabandă şi că n-aveam curajul s-o ucid înainte de a răspîndi otrava drogurilor, am ieşit tehui pe străzile oraşului. Atunci m-am aruncat în flăcări să-l salvez pe cel care strigase ajutor. Pe mine n-avea cine să mă ajute, eram la pămînt,

continuam s-o iubesc. Ca s-o uit, am fost nevoit să fug la Port-Said, să mă înhăitez cu alți criminali, cu niște șacali îmbrăcați în sutană călugărească. Dar povestea asta nu vă privește, e taină de mormînt.

— Să mai zică unii că nu există destin! se auzi, ca prin vată, vocea lui Carol. Tu, care mi-ai salvat fratele, prin femeia pe care ai adus-o la Anvers, m-ai nenorocit indirect pe mine. Din cauza ei am devenit spărgător, din cauza Afroditei. Cu gura de lup am spart casa de bani a unui negustor cunoscut. De fapt în casa lui o cunoscusem. Ea mi-a procurat unealta pentru spargere. Nu știam ce fur. Cînd mi-am dat seama că prin furtul meu i-am înlesnit acestei creaturi odioasa ei îndeletnicire, era prea tîrziu. Și uite că ne-am întîlnit aici, amîndoi, pe același vapor, doi necunoscuți care trebuiau să se cunoască.

Nu se făcea ca această noapte a cugetărilor și a amintirilor, care-i lega parcă și mai strîns pe unul de altul, să se sfîrșească în pace și voie bună, întrucît apăru Fernando, un Fernando îngîmfat și plin de ifose.

— Am auzit ce-ați vorbit. Acum știu cine sînteți și ce urmăriți...

Iacob îl întrerupse, încercînd să preîntîmpine eventualul scandal. Cu duhul blîndeții o începu :

— Sîntem marinari ca și tine, nici mai răi nici mai buni, marinari care robim pentru aceeași bucățică de pîine. Pedro ți-a spus că pe acest vapor noi formăm o familie unde n-are ce căuta vrajba.

— Da, dar... continuă Fernando oarecum dezarmat — cînd se dorește moartea generalului Franco și se socotește religia ca un rest de cultură muribundă, vlăguită, e o erezie. Franco e prietenul lui Salazar, amîndoi susțin biserica și biserica îi susține pe ei. Nu-

mai crucea poate învinge dușmanii crucii ! Acest adevăr de netăgăduit e singurul adevăr care va izbăvi Spania de dezmățul republicanilor, de slugile bestiilor roșii care-au așternut întunericul peste mințile oamenilor. Aici, pe vapor,. v-am mai spus : ori, ori, fără simpatii cu dictatura bolșevică !

Și Pedro întrebuință duhul blîndeții :

— Nu te înfierbînta, amigos. Dacă ai tras cu urechea cred c-ai aflat că noi nu părtinim pe nimeni, nu sîntem nici cu dictatura de dreapta nici cu dictatura de stînga și din această cauză, nu putem fi de acord cu adevărul tău. În viață sînt numai două adevăruri, într-adevăr, de netăgăduit : nașterea și moartea. Omul însă, de cînd a apărut pe Terra, a luptat din răsputeri să lungească scadența, clipa păgubitorului dialog dintre el și supliciul morții și, în discuțiile amicale cu semenii săi, n-a ținut mîna pe mînerul cuțitului cum faci tu acum.

— De unde să știu ce intenții ai cînd te-am văzut ridicîndu-te în picioare ? mormăi Fernando drept scuză, dînd înapoi, cu spatele. Jos, la piciorul scării, îl aștepta Parizianu.

— Eram gata să te apăr, să-l anunț pe comandant. Acum du-te și spune-i ce-ai auzit, grăbește-te. Dacă scăpăm și de ereticul ăsta cu șalvari...

Portughezul nu era în apele lui.

— I-ai spus să numere banii ? întrebă răstit, apoi continuă în șoapte : Dacă rupe din preț, pe tine te crestez, tu m-ai îndemnat la păcat.

— Numai să fi aflat lucruri interesante — se feri chelnerul de privirile portughezului — altfel... nu mă pun chezășie.

— Destul de interesante ca să merit preț dublu. Du-te și-i spune că fără suta de dolari nu duc păcatul pînă la capăt. Și nici nu colaborez dincolo, la Luanda sau la Beira, să se descotorosească singur de ei. Acum du-te. Eu mai rămîn să mă închin, să-i spun Madonei că altfel nu se putea, numai așa apăr credința lui Crist.

Toate astea le auzi Stiv și fiind spuse în limba engleză, i le comunică lui Pedro și celorlalți care mai erau pe teuga provei.

— Aștia vor să ne fure căciula, amigos — îi zise lui Dinu. Va trebui să fim cu ochii în patru, să le dejucăm planurile.

— Eu tot nu înțeleg ce vor să ne facă, ce ne-au pregătit în porturile pomenite de Fernando?

— Și crezi că eu sînt mai deștept, sînt Mafalda?

Astea se petreceau în ultima zi a anului. Odată cu clopotul care anunța miezul nopții, cu ora cînd se schimbau carturile, sirena vaporului hăui în pustiul oceanului. Mai toți ieșiră pe punte. Nici unul nu știa ce se întîmplase, nici unul nu știa că în acea clipă zilele anului calendaristic 1937 se deșiraseră de pe mosorul timpului, pentru ei zilele lunilor nu erau marcate nicăieri. Englezul, văzîndu-i privind întrebători spre comandă, le strigă gutural, pe nas:

— Tuturor, un an nou norocos!

Atît, fără altă urare și fără nici un pahar cu băutură. Nici o veselie pe chipurile oamenilor. Pentru ei sărbătoarea nu era sărbătoare. Gînduri bune pentru cei de acasă nici atît. Ei n-aveau casă, n-aveau rude, bucuria și-o manifestau doar cînd erau la uscat, cînd aveau bani să-și înece necazurile în poșirca barurilor. Singur Dinu rămăsese îngîndurat și trist. Chipul Păuniței, strigătul ei de dor, pluteau undeva departe. Lacrima

încremeni înainte de a-i împăienjeni ochii. Numai așa putea să fie marinar de ocean, cum îi spusese Pedro.

CAPITOLUL XVI

Țărmul românesc era bîntuit de furtună. Marea mugea. Zăpada viscolită noaptea troienise uliţele cartierului Kilometru 5. Copiii se hîrjoneau prin nămeți, făcîndu-și pîrtie pentru sanie. Sperandina, de la geamul odăiței sale, îi privea absentă cu gîndul dus departe. Se obișnuise să stea singură în casă. Din ziua cînd Valentina fusese pusă pe liber numai după muncă alerga zilnic, alergătură fără noroc. Uneori, fata, împletea cîte ceva, alteori citea și se ocupa de gospodăria casei. Singurătatea năștea gînduri, iar gîndurile o făceau să ofteze. Ofta și rupea mereu filele calendarului. Ajunsese cu ruptul filelor la jumătatea lunii decembrie. De șase zile ieșise din spital. Cu certificat de pauperitate intrase. Trifu i-l scosese, el alergase pe la stăpînii primăriei. De pe urma congestiei pulmonare, contractată în acea zi de fugă prin lapoviţa iernii, se alesese cu o tuse seacă, o tuse istovitoare. Nopţile de cînd venise din spital erau aproape albe, cu aţipeli și transpiraţie rece. Ce lungi erau nopţile astea și ce prietenoasă îi părea pîlpîirea candelei care-i veghea somnul. Acum știa că va veni altă noapte de sfat amăgitor cu cel care era departe, cu cel care încă nu-i răspunsese la scrisoare, nici la prima nici la a doua. Nu-l socotea vinovat, scrisorile se mai pierd uneori, mai ales cele trimise prin agenţiile străinătăţilor. Dar de ce să se piardă tocmai scrisoarea ei... sau a lui, de ce? Totuși, zilnic, și dimineaţa și după-amiaza, i se părea că aude

la poartă glasul factorului. În acea dimineață, cînd știa că va veni Trifu s-o întrebe ce noutăți mai are, ieșise în curte să lărgească pîrtia de zăpadă, zăbovind pe afară mai mult decît trebuia. Mînuirea lopeții și aerul rece o obosiseră, începu să tușească. Linguriţa cu sirop o mai liniști. Însă liniștea, adevărata liniște o simți în clipa cînd de la poartă se auzi, într-adevăr, glasul factorului. Cu lacrimi în ochi și cu batista la gură ieși din casă.

— Na, uite și scrisoarea ! îi zise factorul obișnuit cu permanenta ei așteptare. Ți-am spus că tot eu ți-o aduc ?

Pînă seara, cînd s-a întors Valentina, Sperandina citise scrisoarea și o recitise de zece ori. De cum păși pragul, fără s-o mai lase să se dezbrace, fata îi sări în brațe :

— Tanti !... mi-a scris Dinu. Cinci pagini mi-a scris.

— Prostuțo... și-acum pentru ce mai plîngi ?

— De bucurie c-a fost îmbarcat, că îmbarcarea s-a făcut datorită bucătarului de pe vapor, un suedez scump la vorbă dar bun ca pîinea caldă, plîng că Dinu e fericit, că va primi leafă, că din Angola, unde se duc acum, ne va trimite și nouă o sută de dolari.

— Și unde-i Angola asta, în ce colț de lume ? întrebă tanti-sa, sărutînd-o duios pe frunte.

— Nu știu. Dinu spune că Angola e undeva pe continentul african, o mare colonie portugheză pe unde trăiesc oamenii negri.

— Aoleu... măiculiță ! Tocmai prin țara harapilor se duce ? Rău l-a mai bătut Dumnezeu ! Destrăbălatul de naș-tu trebuia s-ajungă acolo, nu bietul Dinu, care e băiat bun, necăjit, săracul.

Deocamdată Kefalonis era la Atena, se dusese să facă sărbătorile, cel puțin așa susținea Tasula, neobrăzata care nu înțelegea să le lase în pace, să nu se mai intereseze de soarta lor și să nu-l mai scuze pe boier că la local nu intenționase decît s-o scape de pierzanie. În ultima scrisoare trimisă de la Atena, o ruga pe Valentina să interneze fata la spital, asigurînd-o că toate cheltuielile vor fi suportate de el.

— Dă-l naibii de nelegiuit ! se enervă Sperandina. Mai bine fii atentă aici, ascultă ce scrie Dinu : banii îi vei primi prin agenția din Constanța. Tot pe numele lui Miguel sînt trimiși. Roag-o pe tanti să se intereseze de cursul dolarului la bursa neagră, să se ducă să-i schimbe la biroul lui Kalfaiani. Nea Iacob spune că armeanul e singurul zaraf cinstit, singurul om care nu va căuta să vă înșele.

— Bine, fata mamei, o să fac cum spune Dinu, dar cu o singură condiție : începînd de azi vreau să te văd că dormi liniștită, să dormi și să mînînci ca lumea, să nu te mai cicălesc mereu. Acum, pune mîna pe condei și răspunde-i băiatului. Dimineață vreau să duc scrisoarea la poștă. Scrie-i și maică-si, întreab-o dacă a primit și ea vreo veste de la el.

— A primit, tanti, nu se poate, Dinu spune că i-a scris și ei.

Ca bucuria să fie deplină, chiar în acel moment apăru Trifu. Așa venea el, seara, cînd înnopta, numai seara era sigur că se poate fofila fără să fie văzut de nimeni. Sperandina citi din nou scrisoarea lui Dinu comentînd-o împreună cu Trifu, apoi, după ce mai vorbiră și despre unele necazuri ale lui, o rugă pe fată să-i transmită din nou lui Dinu tot ce va crede de cuviință din partea lui și a meșterului cizmar și adăugă :

— Spune-i c-avem nevoie de el aici, că-l aşteptăm să se întoarcă sănătos, spune-i că nea Dincă i-a pregătit altă pereche de pingele, mai bune şi mai tari decît celelalte. Se pare că noua orînduire cuzistă are de gînd să ne trimită la o casă de odihnă, dar nu vom sta mult. Ştie el despre ce-i vorba. Mai spune-i că politicienii noştri au semnat un pact de neagresiune cu Garda de fier, că situaţia e pe cale să se înrăutăţească, de asta e nevoie de el aici, să pună umărul, să fim împreună. Cred că pe acolo nu şi-a uitat crezul, ştie ce are de făcut. Acum vă las, nu vreau să vă mai obosesc şi eu.

În acea noapte, fata dormi liniştită, un somn odihnitor şi atît de profund încît nici visele n-au îndrăznit s-o tulbure. Balsamul pe care-l picurase Dinu în scrisoarea lui îşi făcuse efectul. Cu numele lui pe buze se trezi dimineaţă, îl rostise înainte de-a deschide ochii. Apoi, sărind din pat şi văzînd că mătuşă-sa făcuse focul şi plecase la piaţă, deschise un pic fereastra. Vuietul mării, ţipetele pescăruşilor care zburau tehui pe deasupra caselor şi aerul rece, îngheţat, îi încreţi pielea, obligînd-o să închidă fereastra. Trebuia să-i răspundă lui Dinu. Aseară n-o lăsase tanti să se mai obosească, şi acum, cu scrisoarea lui în mînă, se aşeză în genunchi în faţa icoanei, rugîndu-l pe Dumnezeu să-i ferească de furtunile oceanelor pe toţi marinarii care le colindă apele, iar pe Dinu să i-l aducă sănătos, adăugînd :

— Să mi-l aduci, Doamne, odată cu rîndunelele şi cu toate păsările cerului tău care se topesc şi ele de dorul ţării noastre.

Totuşi, presimţirile, neliniştea din suflet şi ţipetele pescăruşilor nu-i dădeau pace. Păsările mării continuau

să se rotească și să țipe atît de strident ca și cum ar fi anunțat sfîrșitul lumii. Pentru cine se va sfîrși lumea, se întreba Păunița, ca răspuns gîndurilor ei zbuciumate, pentru cei de pe vaporul „San-Juan" sau pentru... Uf! și tusea asta începu să bată toba, s-o oblige să mai ia o lingură cu sirop. Mai bine să se apuce de scris și să se gîndească la lucruri vesele, să fie optimistă. Văzu gustarea pe care i-o pregătise Valentina. Trebuia să mănînce, trebuia s-o asculte și pe tanti, și pe doctor, și pe Trifu care-i recomandase același lucru. Îi va pune un tacîm și lui Dinu, iar el, nefiind aici, va mînca singură din amîndouă farfuriile. Bău și laptele adus de Ibrahim, îl sorbi cu plăcere fără să mai facă nazuri. Acum, la scris. Cu tocul în mînă și cu hîrtia pe masă, stătu un timp gînditoare. Își imagină oceanul, vaporul care se luptă cu valurile și parcă-l văzu pe Dinu făcîndu-i semne : încă trei-patru luni și mă întorc la tine. Ai răbdare, nu mai plînge, nu te uit.

De fapt, acest termen de trei-patru luni era propriul ei gînd, atunci știa că vor veni rîndunelele, iar plînsul... da, plînsul era lacrima care picurase pe hîrtie, picurase peste titlul scrisorii și cerneala se lățise. Nu, iubitul ei nu trebuia să știe că Păunița e cu ochii plînși, el trebuie s-o știe veselă, răbdătoare și convinsă că viitorul nu-i va aduce altceva decît bucurii. Schimbă hîrtia. Din superstiție, schimbă și titlul scrisorii îl schimbase pentru moment dar, iarăși, reveni la cel inițial :

Iubitul meu scump

Nu știu cum să încep, cu bucuriile sau cu amărăciunile. De la ultima scrisoare, a doua la rînd, pe care

ți-am trimis-o tot pe adresa agenției din Port-Said, au fost și de unele și de altele. Acum sînt bine, mă simt foarte bine, congestia pe care am avut-o mi-a trecut. De congestie mă îmbolnăvisem atunci, cînd am fugit speriată din local și, dacă nu ți-am pomenit nimic despre boală, am făcut-o pentru că nici eu nu știam că mă voi îmbolnăvi. Mîine o să-i scriu și mamei. Și ea știe că am răcit puțin și am stat la pat. Începînd de azi voi avea tăria să te aștept și nu mă voi lăsa doborîtă de... Nu, nu te speria, nu e vorba de boală, doar ți-am spus că sînt sănătoasă, e vorba de timpul care va trece pînă ce ne vom revedea. Și tanti Valentina e nerăbdătoare să vadă că te-ai întors din țara harapilor pe unde umbli acum. Nu înțeleg pentru ce mai întrebi dacă mai am încredere în dragostea ta! Crezi că aș putea trăi fără ea, fără speranța că apele care te duc departe te vor aduce înapoi de unde-ai plecat? Eu pe tine te vreau, nu dolarii care spui că-i vei expedia din Luanda, vreau să te întorci aici, să te întorci cît mai repede dragul meu.

Iartă-mă dacă am devenit pretențioasă. Încă nu ți-am spus cît de fericită sînt auzind că te-ai îmbarcat legal, nu ți-am spus de cîte ori am citit scrisoarea și cum am plîns de bucurie. Acum, dacă ți-au dat înapoi carnetul de marinar, vei putea să te îmbarci oricînd și pe vapoarele românești, să faci și tu curse pe vapoarele Serviciului Maritim Român, să vii în țară la fiecare două săptămîni cum fac cei de pe „Dacia" sau de pe „România", să nu mai existe nici o piedică în calea fericirii noastre. Alaltăieri te-am visat din nou, te-am visat venind cu brațul plin de flori. Dar cînd

nu te visez eu pe tine? Pînă și doctorul mi-a spus că visele de fericire sînt cel mai bun medicament pentru sănătatea mea, numai așa uit de suferința morală sau... psihică, parcă așa spunea doctorul. Ce părere ai, nu-i așa că medicul are dreptate? Ce fericită aș fi dacă m-ai auzi cum te strig în vis, ce copilării îți spun. Cred că n-ai mai sta pe „San-Juan", cred că te-ai întoarce la mine cu primul vapor care ar veni spre România... Iartă-mă, nu te întrista dacă te strig și tu nu mă auzi, e o copilărie, n-ai cum auzi strigătul meu, e un strigăt în vis. Și tot în vis te sărut. Eu te sărut, tu... parcă n-ai fi lîngă mine. La această amăgire, uite că zîmbesc, nu mai sînt tristă, zîmbesc și îți urez cu ocazia anului nou...

Era imposibil să-și oprească plînsul. Nu mai vedea ce scrie, îi tremurau și pleoapele și mîna. Emoția îi provocă tusea, aceeași tuse istovitoare. Îndepărtă scrisoarea și se rezemă de speteaza scaunului. O clipă stătu așa, apoi, printr-un efort, se aplecă din nou asupra hîrtiei și se grăbi să încheie ce mai avea de spus. Mai întîi îi vorbi despre Trifu, despre felul cum umblase pentru ea, spunîndu-i și ceea ce-și notase de cu seară, dorința lor de a se întoarce mai repede în țară, apoi despre iarna de afară, despre zbuciumul Valentinei, despre vizitele neobrăzatei de la vilă și reveni la ei, la ale lor :

... Sper să nu zăbovești prea mult, n-aș vrea să mă cert cu foile noului calendar, să rup prea multe ca să obosesc, n-aș vrea să mă cert nici cu candela care și ea dă semne de oboseală. Să știi că peste cîteva zile o să-ți mai scriu o scrisoare, o să ți-o scriu înainte de a primi răspunsul tău. Pînă atunci te îmbrățișează cu dor,

Păuniță ta.

Se culcă în pat, cu pliculˈ sub cap. Cînd să adoarmă sleită de puteri, de afară, din dreptul porții, îl auzi strigînd pe grădinarul de la vilă :

— Hei, Valentina, sînteți acasă ? M-a trimis Tasula cu niște daruri, vă roagă să le primiți, să nu le aduc înapoi. Boierul s-a interesat ce mai face fină-sa, cum se mai simte cu boala. A spus că se întoarce după bobotează.

CAPITOLUL XVII

În dimineața celei de a douăzecea zi de navigație oceanică, albastrul cerului tropical a fost săgetat de cîțiva pescărușI. Era prima solie a uscatului, prima urare de bun sosit. Pînă și vasul parcă simțea chemarea portului, atît de iute gonea pe meridian la vale. Pe punte, în cazarmă, în pîntecele vaporului, acolo unde duduiau căldările, oamenii începuseră să dea semne de nerăbdare. Apa caldă, săpunada și mașinile de ras intrară în funcție. Fierul de călcat, al unuia dintre marinarii greci, al celui mai vîrstnic, netezea de zor pantalonii și cămășile celor care voiau să arate cît mai chipeși. Numai despre taverne, bordeluri și cîntărețe se vorbea pe bord, posomorala, necazurile, oboseala carturilor trecuseră ca prin farmec. Pe nici unul nu-l mai interesa politica Europei, vrajba se stinsese. Metișii, spaniolii, grecii își trăgeau cuțitele la tocilă să nu-i facă de rîs în caz de nevoie. Și Pedro își ascuțise șișul. Preocupat de eventuala întîlnire cu misionarul catolic, încerca să ghicească unde va arunca „zarul", aici, la Luanda, sau dincolo, în Mozambic. Fernando, care mai călcase porturile Angolei, era mîndru că nația portugheză îi civilizase pe sălbaticii aces-

tui ținut african, descoperit de Diego Cam încă din anul 1842, furnizînd și unele amănunte :

— Canibali erau. Triburile se războiau între ele ca să-și potolească foamea cu prizonierii măcelăriți pentru ospăț. Mulți misionari de-ai noștri au plătit cu viața curajul de a răspîndi crucea și adevărul religiei catolice. Și astăzi, drept recunoștință că le-am clădit biserici și i-am învățat să cultive arborele de cafea, de cacao și trestia de zahăr, ne ucid soldații pe la spate și pretind să-i lăsăm liberi.

Pedro îi făcu cu ochiul lui Dinu, un fel de : hai să-i oprim discursul.

— O fi, amigos, nu te contrazic, dar ai uitat un lucru esențial : bieții negri vor libertatea ca să poată munci pentru ei, nu pentru puterea colonială. Se pare că triburile nu prea au nevoie de preceptele bibliei creștine, ci vor fericirea pe lumea asta, nu pe cea de-apoi.

Dinu, ca să nu învenineze din nou atmosfera, adăugă imediat :

— Mai bine să ne spună Fernando unde găsim un bar cu muzică veselă. Istoria colonizării nu face cinste omului alb, nici nu-i cazul s-o discutăm între noi.

— Vă duc la spelunca „Reptila chioară", patronul mi-e prieten, fost marinar, și are niște prospături...

— Dac-or fi negrese, ține-le pentru tine ! îi dădu cu tifla grecul care o făcea pe gospodina.

— Albe, mă, artiste de meserie, nu glumă.

— O. K... făcu Stiv. Pe cea mai artistă i-o dăm lui Din. Eu plătesc taxa, îi plătesc paharele cu whisky care mi le-a dat pe ocean.

Iacob mormăi ceva a dezacord :

— Și doctorul tot tu îl plătești ?

— Pentru ce, e bolnav ? se miră suedezul.

— Încă nu, dar artistele astea din colonii... continuă Iacob. Atît i-ar trebui băiatului, să se pricopsească cu vreo boală lumească, să nu mai scape toată viața.

În acest timp vaporul se apropiase de port. Uscatul, care se vedea la travers, era mai mult un platou întins, o adevărată savană cu iarbă, tufe mărunte și petece de pădure spre interior, pădure de cocotieri sau așa ceva.

— Pregătiți ancora și tumbați scara de pisică ! se auzi comanda secundului.

— Faceți cîteva sonde ! ordonă și comandantul, apoi, cînd adîncimea era cea căutată, rosti sec : Funda dreapta!

Lanțul ancorei urui asurzitor. Vasul, clătinîndu-se puțin, înțepeni cu prova în vînt. La catarg se ridicară pavilioanele codului internațional : numele vasului, compania, carantina și pilotul. Și bineînțeles, pavilionul portughez. Din obișnuință, secundul trase de sîrma fluierului și sirena vasului hăui puternic de trei ori. La danele portului se zăreau doar trei vapoare : un cargou de mare tonaj, un pachebot care făcea curse regulate între metropolă și colonii, și un vas militar pe coșul căruia nu se vedea nici o șuviță de fum. După un timp de așteptare ca pe ace, în locul pilotinei obișnuite, marinarii văzură venind spre ei doar șalupa serviciului sanitar urmată de șalupa agenției. Medicul se interesă mai întîi de sănătatea echipajului. Auzind că nu există nici un caz de boală suspectă, gustă un păhărel de coniac și semnă patenta de liber. Abia atunci cînd pavilionul de carantină coborî de la catarg, urcă pe bord agentul și un ofițer al poliției coloniale. Printre ziarele și telegramele aduse comandantului, agentul mai avea și două scrisori pentru același Miguel Salvatore Caballero. Două scrisori îi trimisese Păunița lui Dinu, două la un interval de zece zile, după ștampila orașului Constanța.

Marinarii, îmbrăcați de oraș, urcaseră și ei pe puntea de comandă, interesîndu-se de banii lor, de leafa pe luna trecută. Sicilianul, întreținîndu-se cu ofițerul colonial, îl întrebase ce rost are vasul militar ancorat în radă cu focurile stinse. Răspunsul veni imediat :

— E un vas dezarmat, vasul unor rebeli care-au protestat împotriva sprijinului acordat de guvernul nostru marelui general Francisco Franco, omul predestinat să salveze Spania de hidra comunistă. Voi, ce elemente aveți pe bord ? De turbulenți roșii n-avem nevoie aici.

— Oameni pașnici, bețivi și curvari — îl informă sicilianul turnîndu-i alt pahar cu coniac.

— E mai bine așa. Cu bețivii n-avem nimic. În ceea ce privește... Dar ce-i cu oamenii voștri, pentru ce fac gălăgie ? se sesiză polițistul auzind echipajul vociferînd.

Marinarii se dezlănțuiseră auzind că agentul nu le adusese nici un ban.

— Vrem plata, comandante ! Care-i situația, pentru ce nu vine pilotul ?

Polițistul începu să dea semne de enervare, adresîndu-i-se secundului :

— Am impresia că spaniolii voștri sînt din banda comunistului Santiago Carrillo. Numai asemenea elemente pot ridica tonul împotriva comandantului.

— Pardon, domnule ! îl întrerupse tocmai comandantul. Aici e bucătăria noastră. Serviciul dumneavoastră e pe cheu. Poftiți vă rog ! și-i arătă scara.

Era furios englezul. Vasul urma să plece spre Mozambic cu toată încărcătura, de asta nu mai venea pilotul. Cu echipajul însă, era mai greu de scos la capăt. Oamenii cereau leafa și nimic altceva în plus. Leafa, plata orelor suplimentare și reîmprospătarea proviziilor.

Jignit și cumplit de furios părăsi vasul ofițerul poliției coloniale, amenințînd cu degetul :

— Dacă ne mai întîlnim vorbim de pe altă poziție. Aflu eu ce fel de turbulenți ai la bord, îi strîng eu cu ușa.

Englezul nu-l luă în seamă. El se ciondănea cu oamenii, explicîndu-le că ofițerul sicilian va pleca la agenție să lămurească problema lefurilor cu agentul general, avertizîndu-i pe cei mai clonțoși să-și vadă de treabă.

— Și dacă sicilianului îi plesnesc ochii pe drum, noi ce facem ? întrebă finlandezul arătîndu-i pipa goală.

— Așteptați. Și așa n-aveți ce face cu banii. Doar v-am spus că mergem spre Mozambic. Și cu asta, basta, am terminat !

Stiv își făcu loc, se proțăpi în fața comandantului, și-i vorbi calm, gesticulînd cu amîndouă mîinile :

— Pentru tine e ușor să aștepți, tu n-ai dus dorul băuturii. Dar ce fac eu, cu gîtul ăsta — și-l bătu cu dosul degetului — pe care mi l-a uscat sarea oceanului, nu vezi că nu mai pot vorbi ?

Secundul mustăci pe sub mustăți și interveni glumeț :

— Nu, Stiv, nu cred că ți l-a uscat. Eu știu că sarea trage umiditate la mare, nu usucă.

Comandantului îi plăcuse intervenția secundului și zîmbi șters. Stiv însă, făcu o mutră resemnată și clătină din cap :

— Ce știi tu... așa o fi, dar gîtul meu n-a învățat carte, nici eu nu sînt mulțumit de el. Dacă crezi că găsesc altul mai bun, spune-mi și-l schimb imediat.

Din nou zîmbi comandantul. Zîmbiră și ceilalți. În fond, Stiv avea dreptate, natura îi dăduse un gît rău, în schimb îi dăduse o inimă bună. O dovedi și de data asta. Îl auzise pe Pedro întorcînd-o glumeț :

— Pentru moment, ca să poți răbda pînă soseşte provizia, împrumută-l pe-al lui Dinu. El e singurul marinar care nu bea nici atunci cînd e supărat.

Suedezul pricepu unde bate „amigos" şi o făcu pe nedumeritul :

— Pentru ce să fie supărat, pentru decizia nedreaptă din meciul nostru de box ? Comandantul s-a mîniat pentru că nu l-am chemat să ne arbitreze şi, ca englez, nu poate tolera abateri de la regulament. Asta a fost atunci, cînd ne ardea soarele ecuatorului, acum, aici...

— Ştiu, amigos, ştiu la ce te referi — îl întrerupse Pedro făcîndu-i cu ochiul. Decizia, dreaptă sau nedreaptă, a fost pentru Luanda. Din moment ce nu mai acostăm aici, rămîne nulă. Cred că şi „arbitrul" e de părerea mea?

Atunci intervent Carol :

— Şi chiar dacă am fi acostat aici, debarcarea tot nu se putea face. Poliţia colonială nu admite debarcări suspecte pe teritoriul ei. Secundul poate confirma acest adevăr.

Comandantul făcu un gest de plictiseală, mormăi ceva nedesluşit, privi ceasul şi le întoarse spatele, lăsîndu-l pe Dik să se descurce singur. Secundul n-a mai avut încotro şi, ca să împace şi capra şi varza, o scăldă diplomat :

— Legea colonială e una şi voinţa comandantului e alta. Eu zic să-l lăsăm pe Dinu să se apere singur, să nu-şi mai bage nasul unde nu-i fierbe oala şi pe viitor, să-şi vadă de necazurile lui..

Sicilianul veni abia a doua zi, veni odată cu mahoana care le aduse cărbunii pentru boncăr, cu altă mahoană cu apă proaspătă, cu provizii şi cu vestea că agenţia n-are de gînd să le achite lefurile atîta timp cît nu cîştiga nimic de pe urma vaporului. Dinu, înmînîndu-i lui Miguel plicul pentru Păunița, tremura de emoţie şi

nerăbdare să vină mai repede trepăduşul agenţiei să ridice actele bordului şi odată cu ele şi scrisoarea lui. La ora prînzului, cînd vasul părăsi rada portului Luanda, echipajul începu carturile fără să mai pomenească despre leafă. În schimb îşi făureau alte planuri pentru portul ce va veni. Dinu era cel mai fericit. Scrisoarea plecase fără nici un incident, secundul nu bănuia încă adevărul. Pe de altă parte, Stiv şi Fernando bufneau şi trăsneau, Suedezul rămăsese cu gîtul uscat, iar portughezul cu dorul „artistelor" de la „Reptila chioară". Înţepăturile dintre Pedro şi Fernando începură chiar în acea zi. Braziliano aruncă „zarul" :

— Găsim noi alte „reptile" şi-n Mozambic. Poate chiar şi şacali care-i va îndemna pe cei slabi de înger la ură împotriva unor prieteni de bord, unor oameni paşnici...

— Oameni de soiul tău numai cu infernul ar putea lega prietenie, nu cu mine ! scrîşni Fernando furios, lepădîndu-se ca de satană.

— Şi tu cu tartorul infernului, minte slabă ce eşti ! ripostă Pedro înciudat că se lovise de zidul unei minţi obtuze.

Dinu auzise schimbul de amabilităţi dintre Pedro şi Fernando, ştia că aceşti oameni au ceva de împărţit, şi cu toate că insistă din nou să afle motivul duşmăniei, nu reuşi, dimpotrivă, Pedro îl repezi, amintindu-i că omului inteligent nu-i stă bine să se bage în treburile altora, apoi dîndu-şi seama că fusese prea aspru, întoarse vorba, întrebîndu-l despre noutăţile primite de la fata care-l aştepta în România. Dinu îi povesti pe scurt tot ce aflase de la Păuniţa şi povestindu-i, tristeţea din scrisorile ei se cuibări şi mai adînc în sufletul său. Nu ştia cînd va sosi ziua să se întoarcă în ţară. Cu vaporul „San-Juan" era greu

de ghicit cursa în care se va angaja, destinația cunoscută doar de armator și comandant. Cel puțin să ajungă în Mediterana, undeva prin porturile bătute de vapoarele românești. Acolo, cu carnetul de marinar în buzunar, își face el loc, îl convinge pe vreun comandant să-l ia pînă la Constanța. Deocamdată, numai norocul ar putea să-l ajute, să-i bucure inima fetei, norocul și Dumnezeu dac-o fi acasă.

— Nu, amigos — îl descurajă Pedro. Nu-i cazul să crezi în mărinimia cerului și în ajutorul norocului. Uneori chiar și fericirea prin dragoste e o amăgire, nu-i bine să crezi în ea.

— Atunci la ce-i bună viața, în ce să mai cred ? se răzvrăti Dinu. În tavernele porturilor coloniale, despre care se vorbește pe vas ?

Pedro tăcea și tăcerea era apăsătoare, descurajantă. Veni și Iacob. Cu Iacob vorbi mai mult Dinu, lui îi spuse că Păunița e bolnavă, și cînd veni vorba despre cele transmise de Trifu, marangozul mormăi nemulțumit :

— Eu ți-am spus să te mai lași de crezul tău, să nu te bagi în disputa celor două tabere, și cînd colo, tu numai cu Miguel șoșotești, numai despre comunism vorbiți, despre nu știu care Internațională. Și acum te văd cu ziarul L'Hhumanité în buzunar. Ce neghiobii mai scrie acolo, ce-ai să mai dezbați cu Miguel ?

— Scrie ceea ce spunea și Trifu. Tineretul progresist de pretutindeni va fac front comun cu lupta poporului spaniol împotriva tiraniei.

— Aha... va face...

— Nu-i tocmai așa, ți-am tradus greșit. Tineretul face front...

— Ajunge, nu-mi împuia capul. Mai bine vezi că te cheamă suedezul, s-au ars anghinarele.

Zece zile a tăcut Pedro, zece zile a durat drumul pînă la extremitatea sudică a continentului african, și-n ziua cînd vasul dublă pintenul numit Capul Bunei Speranțe, răspunsul datorat căzu pe neașteptate:

— În omenie să crezi, amigos, în omenia celor care te vor ajuta efectiv la nevoie. Dar pînă atunci mai este, încă n-am depășit Cabo Tormentozo, și nici nu știm pe ce drum ne vom întoarce. Dacă ne vom întoarce. Atunci te vei gîndi și la dolarii pe care vrei să-i trimiți fetei. De asta-ți spuneam că te-ai pripit cu promisiunea.

„Cabo Tormentozo", așa l-a numit navigatorul portughez Bartolomeo Diaz, în ziua cînd, explorînd țărmul Africii de sud, i-a zărit crestele înnegurate, șterse de vînturi reci și biciuite de furtunile celor trei oceane. Abia mai tîrziu, prin anul 1497, compatriotul său, temerarul Vasco de Gama, căutînd drumul Indiilor, pe care-l căutase și marele Cristofor Columb, dar spre vest, a avut satisfacția să-l dubleze și să-l însemne pe hartă sub numele de Capul Bunei Speranțe.

Și acum, ca și pe vremea lui Bartolomeo Diaz, un vînt rece, trimis din pustietățile oceanului Înghețat de Sud, încrețise apele neospitaliere. Valurile, cu creste albe de spumă, începură să le dea bobîrnace, întrebîndu-i, în legea lor, ce caută pe drumul lui Vasco de Gama. Era doar un fel de uvertură, un singur semn de întrebare și, deoarece elicea vasului își mări turația, sfidînd semnalul, șuierul vîntului trecu dușmănos peste puntea de comandă. Marinarii, liberi din carturi, se adunară în jurul coșului, acolo era și căldură și balansul mai lin. Mai toți erau morocănoși, interesîndu-se de barometru și meteorul stației de coastă. La un moment dat, din cabina stației de T.F.F. un

ţiuit Morse le sfredeli urechile. Era un S.O.S., un strigăt de ajutor lansat de pe bordul unui vas chinezesc. Doar ce se înregistrase coordonatele şi amănuntul că vasul făcuse explozie la căldări, că stridenţa semnalelor încetă brusc. Gîndul că echipajul care lansase S.O.S.-ul nu va mai vedea soarele de pe cer şi nici constelaţia Crucea Sudului, scînteind în spaţiile siderale, îi încercă pe toţi, scoţîndu-i din apatie. Secundul, fiind de cart, se sfătui o clipă cu telegrafistul, apoi, hotărînd de unul singur, îndreptă vasul spre locul sinistrului. Era o greşeală, o inversare de atribuţii, întrucît, comandantul, trezit de Parizianu, pufni mînios :

— Nu ştiam că m-ai dublat şi pe mine, domnule secund ! Nu sînt de acord să mă abat din drum ca să salvez viaţa unor chinezi, care, şi aşa, se înmulţesc ca iepurii. De unde ştii c-a mai scăpat careva ? şi către timonier : Banda stînga ! Întoarceţi la drum.

Secundul, încercînd să-l înduplece, protestă respectuos :

— E păcat, domnule comandant, şi chinezii sînt oameni, marinari, suflete care cer ajutor.

— La dracu cu sufletele lor ! Nu vezi că ne ameninţă uraganul ? Pielea e mai scumpă decît cămaşa.

Miguel, Pedro, Dinu şi boţmanul bombăniră înciudaţi, arătîndu-şi dezacordul. Englezul încercă să motiveze. Intenţia de a-i salva ar fi fost inutilă. Pînă la locul naufragiului era cale de patru ore, şi-n timpul ăsta cei sfîrtecaţi de explozia căldărilor nici în burţile rechinilor n-ar mai fi fost de găsit. Singura obiecţie o mai făcu Pedro, dar vorbele lui nu le pricepură ceilalţi.

— Aş vrea să-ţi amintesc, comandante, că Herodot a împărţit lumea în trei categorii : cei vii, cei morţi şi cei plecaţi pe mare. Dacă astăzi ai fost inuman, s-ar

putea ca mîine, atît tu, cît şi noi, echipajul acestui vapor, să facem parte din cei „plecaţi pe mare".

Comandantul se prefăcu a nu înţelege maxima, şi nici reproşul, dar de mormăit tot mormăi un răspuns:

— Herodot ?!... Nu-l cunosc, n-a fost englez, nu-i ascult spusele. Şi nici filozofia ta.

Cam pe la prînz, oceanul se linişti, o linişte neaşteptată şi suspectă pentru unii din marinarii cei bătrîni. Şi tocmai aceşti marinari îl blestemau pe comandant, spunîndu-le celorlalţi că pedeapsa cerului s-ar putea să-i lovească şi pe ei. Iacob, vorbind cu Dinu, arătă îngrozit spre haitele de rechini care se ţineau după vapor şi parcă trăgeau cu coada ochiului să vadă dacă mai au mult de aşteptat. Atît catolicii cît şi protestanţii de pe bord se închinau din obişnuinţă, nădăjduind că Dumnezeu va avea grijă de fiecare în parte şi de toţi la un loc, şi-i va feri de fălcile rechinilor. Aşa se rugau ei, privind cerul, însă Pedro, susţinut de Carol, afirmau convinşi că Dumnezeu nu e birou de contabilitate şi n-are registre cu evidenţa fiecărui păcătos în parte. De aici, alte discuţii, tari, aprinse, cu blesteme împotriva celui de teapa omului cu şalvari şi a celuilalt care numai creştin nu putea fi. Fernando fusese cu blestemele, dar marangozul îl linişti, dojenindu-l mai mult pe Pedro:

— Cel puţin acum, pe ocean, cînd se simte ceea ce nu se poate vedea, să nu-l mai supărăm pe Dumnezeu cu păcatul vorbei nechibzuite.

Pedro se apără prudent:

— Eu nu supăr pe nimeni, amigos, nu vă momesc cu altă religie şi cu alt Dumnezeu, nici nu mă frige dorinţa de a dezlega misterul creaţiei, poate din această cauză las taina să rămînă taină chiar şi după anul 2000.

Cu alte cuvinte, nu mă bag în tainele altora cum obișnuiesc unii dintre colegii noștri de bord.

Aluzia îl privea pe Fernando. Cînd să riposteze, să deschidă altă paranteză pe temă religioasă, interveni Dinu, arătîndu-le ceva curios care plutea în înaltul slăvilor cerești. Era un norișor stingher, plăpînd, neînsemnat, undeva în prova vasului și foarte departe de ei. Nu mai era nevoie să se explice natura bănuitului norișor, pentru cei care-l mai întîlniseră, se recomanda singur. Oceanul încremeni, deveni oglindă. Rechinii însă, încurajați parcă de această liniște nefirească, începură să învîrtă hora în jurul vaporului. Iacob, scuturat ca de un fior al morții, scrîșni printre dinți, arătînd spre comandă :

— Numai cîinele ăsta e vinovat, buldogul englezesc, el n-a răspuns S.O.S.-ului.

„Cîinele", cu binoclul la ochi, scruta cerul. Atunci se auzi glasul telegrafistului :

— Taifunul ! Viteza 140 la oră. Tromba pe paralela 36 dinspre...

Alarma dată de sirena vasului acoperi glasul telegrafistului. Șuierul vîntului, trezit parcă din letargie, acoperi celelalte voci. Întregul echipaj știa că avertismentul trimis prin eter pornise de la meteorul din insula Reunion, verificat și retransmis din insula Madagascar. Alte amănunte nu mai erau necesare, direcția de înaintare se vedea după norișorul descoperit de Dinu. Vaporul gîră spre nord. Numai așa puteau să scape din calea trombei, să scape de izbitura apelor turbate. Carturile se dublară. Mecanicii primiră ordin să mărească turația elicei. Toată suflarea de pe bord era cu ochii la comandant, iar comandantul, calculînd distanța și poziția vasului, părea un dirijor de orchestră.

Rar scotea cîte-o vorbă. Tot ce trebuia făcut arăta cu mîinile. Dar și marinarii cunoșteau la perfecție partitura, fiecare mișcare era drămăluită cu secunda. Mai întîi acoperiră trombele de aerisire de la hambare, răsucindu-le în direcția opusă taifunului. Ofițerul sicilian și senegalezii întindeau funiile de comunicații numite „ține-te bine", singurul mijloc sigur de a comunica de la prova la comandă și de la comandă la mașină. Bucătarul făcea curse de slăbire, înșurubînd în viteză șuruburile fixe de la hublourile de siguranță din cazarma provei. Gîfîia din greu bucătarul, dar nu se lăsa. Dinu, Fernando și estonianul, conduși de ofițerul cretan, pregăteau centurile de salvare și flacoanele cu unsoare antirechin, un preparat japonez cumpărat de la Gibraltar. Prima rafală de vînt trecuse. O rafală scurtă, fierbinte, trecuse fluierînd printre sarturile catargelor, ciupindu-le nervos, ca și cum ar fi vrut să le încerce trăinicia. Sub chila vaporului oceanul se vînzolea, încercînd parcă și el rezistența tablelor supuse balansului. Apoi, cînd sirena vasului se auzi răuind din nou, un fluier strident, prelung și jalnic, pe punte parcă se prăbuși cerul. Venise urgia. Uraganul mugea. Muntele de apă, rupt din ocean, se prăvăli peste comandă, amestecînd totul în spumă și clocot. turbat. Marinarii, cu mîinile încleștate de balustrăzi și de funia „ține-te bine", se pomeniră plesniți, turtiți, dați peste cap, ridicați de furia valului și trîntiți din nou de coverta. În vîrtejul și învolburarea apelor sărate, care nu le dădea răgazul nici să respire, auziră o bubuitură înfundată, undeva în direcția provei. Ancora fusese smulsă, ruptă cu totul din cheia ei. Pînă să-și dea seama ce se mai întîmplă, același val, care-i ținea acoperiți, le mătură și bărcile din tribord, cu postament cu tot. Și tocmai

atunci, cînd credeau că le-a sunat ceasul, vaporul se scutură de povara care-l inundase şi se opri semeţ pe creasta altui val. Suflîndu-şi apa pe nări, aproape că nu îndrăznea să mai coboare în abisul căscat în prova lui. Oamenii respirară doar o clipită. Cînd ridicară capul să privească zarea şi cerul întunecat, veni alt val, alt puhoi de apă pustiitoare, alt vîrtej de vînt bezmetic. Vaporul, înşurubat în aripa trombei, scîrţîi din nituri, trosni undeva, pîrîi în altă parte şi, gemînd ca şi cum l-ar fi gîtuit uriaşii, săltă în sus, împins de forţa turaţiei elicei. În mijlocul acestui infern, se auziră slab două strigăte, două ordine care trebuiau executate fără şovăire. Antena staţiei se rupsese chiar în locul unde fusese legată de estonian, iar capota trombei de aerisire, de la căldări, fusese smulsă de vînt. Boţmanul nu aşteptase să fie numit şi, ştiind că un vapor fără staţia de T.F.F. e mort, se căţără la coş să lege sîrma în cel mai scurt timp posibil. Pe de altă parte, Iacob, amintindu-şi de S.O.S.-ul lansat de vasul chinezesc şi imaginîndu-şi ţipetele celor prinşi în explozia căldărilor, ţîşni fulgerător să pună capotul trombei, să nu-i lovească şi pe ei aceeaşi tragedie. Taifunul, înciudat parcă pe omul care-l înfruntase, sărind să salveze căldările de inundaţie, îşi înşfăcă tributul din două părţi. Nimeni nu văzuse nenorocirea. Abia după scurgerea apei, în clipa de răgaz, se dădu alarma. Pedro o dăduse, mugind mai tare ca oceanul. Braţele nostromului; şi la mică distanţă centura de salvare fluturată de mîna marangozului, se zăriră doar o singură dată, cam la 20—30 de metri de vapor, apoi, nefericiţii se pierdură odată cu valul care fugea spre Capul Bunei Speranţe. Nici un ajutor nu mai era posibil, nimic nu se putea face. Marinarii, impresionaţi, tăceau, conti-

nuînd să lupte pentru a supraviețui. Pedro rămăsese la copastie, pe coverta de jos, în dreptul peretelui „sparge val". Cu stînga se ținea de balustradă, iar în mîna dreaptă ținea cangea cu care sperase să-l agațe pe Iacob. Cu aceeași cange spinteca furios, înnebunit, apele oceanului care-l acoperiseră din nou. Cînd apucă să respire îl văzu pe Dinu lîngă el. Bănui că băiatul plînge și se încruntă, răcnindu-i în urechi :

— Ce-ai căutat aici ? Vrei să fii și tu din cei „plecați pe mare" ? Fugi ! Urcă pe puntea bărcilor !

— Dumnezeu a fost nedrept... îngăimă Dinu așteptînd să treacă valul. N-am să mai cred în el.

Uraganul, speriat parcă de vocea lui Pedro și de vorbele lui Dinu, își potoli furia, debarasîndu-se de șuierul vîntului. După cîteva minute de încordare, întrucît fiecare aștepta să vadă ce va urma, îi învălui întunericul. Cerul se învălmăși de nori. Nimic nu se vedea pe covertă. Bucătarul, orbecăind prin beznă, ținînd pasul cu balansul vasului, împărțea hrana rece. Un pesmet tare, ca lava vulcanică, primi pînă și comandantul. Ploaia cădea cu găleata. Odată cu ploaia începu și muzica. Salve de tunete și trăsnete zguduiau cerul. Fulgerele, o mare de foc, un scurt-circuit neîntrerupt, o pălălaie de incendiu uriaș, care te orbea dacă țineai ochii deschiși. În acel joc de întuneric și lumină, oceanul părea o frămîntare de monștri preistorici, un fel de prăpăstii și creste înspumate, încinse cu brîie de zăpadă. Dinu se înverzise de spaimă. Ca să nu mai vadă fulgerele, se luă și el după ceilalți, intrînd în cazarmă. Nimic, nici un lucru nu mai era la locul lui, nici perne, nici saltele, nici veselă, toate erau pe jos. Oamenii se lungiră în paturi. Unii vorbeau despre taifunul prin care trecuseră, alții vorbeau despre cei doi colegi care

se pierdusera în valuri şi despre lefurile înecaţilor care vor rămîne comandantului. Cel puţin cîte o cruce şi cîte o coroniţă de flori să le arunce în ocean cînd vor mai trece pe aici. Dacă vor mai trece, dacă nu, florile şi crucea se puteau arunca şi-n altă parte, în ziua cînd va fi pomenirea după datinele bisericii.

La prietenul pe care nu-l mai avea se gîndea şi Dinu, la nea Iacob pentru care vărsase cîteva lacrimi, şi la Păuniţa care era departe. Departe, bolnavă şi cu gîndul la el. Dacă i-ar fi trimis banii ar fi avut cu ce se îngriji. Acum i-a trimis altă scrisoare cu alte promisiuni. Promisiuni, scuze şi regrete. Dar şi speranţe că nu va trece mult şi vor fi împreună, că viitorul nu le poate aduce decît bucurii. Acum, însă, era tare mîhnit. Oceanul îi udase scrisorile. În sîn şi le băgase, să le simtă aproape, lîngă inima lui, şi acum, cu toate că le despăturise să le pună la uscat, nimic nu se mai înţelegea din scrisul Păuniţei. Cu ochii minţii, o vedea aşa cum o văzuse prima oară şi parcă o auzi veselindu-se : ce bine-mi pare ! înseamnă că mîine vom fi trei fericiţi. Gîndind la ea, aţipi fără să vrea. După cîtova clipe, visul îl amăgi, aducîndu-i-o pe crestele valurilor. Era goală, aşa cum n-o văzuse niciodată şi parcă-l chema s-o scape de furia talazurilor. La un moment dat, se făcea că zboară undeva, agăţată de ultima stea din constelaţia „Crucea Sudului" şi, cînd să pună mîna pe ea, s-o sărute, stelele se prefăcură în candelă, candela se stinse şi el dădu un ţipăt. Doar ţipătul era real, îl scoase în clipa cînd se simţi înghioldit de Pedro.

— Scoală, să bei şi tu o cafea.

Cafeaua o adusese chelnerul comandantului, Parizianu. Ceilalţi marinari, stînd la masa unde se aşezase şi Dinu, vorbeau în continuare despre colegii de bord

furați de apele oceanului. Fernando le aprinse două luminări, justificînd gestul :

— Să vadă drumul pe care-au pornit și să se roage pentru noi.

În acea clipă comandantul intră pe ușa căzărmii, venise să le ofere, tuturor, cîte un păhărel de wiski în memoria celor care nu mai erau. Veni și Miguel de la cîrmă. Venise la timp să guste din sticla cu wiski împărțită de bucătar, povestindu-le oamenilor despre schimbul de radiograme dintre vasul lor și insula „Direction", din grupul insulelor Cocos.

— Telegrafistul a mai prins un S.O.S. Vasul care cerea ajutor era un norvegian, însă echipajul, salvat de șalupele de pe insula „Direction", mulțumea celor care le recepționase semnalul, urîndu-le drum bun mai departe.

Fiind vorba de insulele Cocos, marinarul grec, cel cu fierul de călcat, știindu-se decan de vîrstă pe cargoul „San-Juan", le ceru permisiunea să le povestească o altă întîmplare legată de aceste insule. Miguel aprobă imediat :

— Te ascultăm, bătrîne, dar dac-o fi vorba tot de vreun naufragiu, mai bine lasă-te păgubaș.

— De naufragii celebre, spaniolule.

— E clar. Dacă mai știi altul în afară de naufragiul vaporului „Titanic", vreun naufragiu din care tu ai scăpat cu zile și a fost consemnat în ziarele vremii, atunci, dă-i drumul.

Știa grecul, iar povestea lui începea cu anul 1914, cu puțin înainte de izbucnirea primului război mondial, o poveste legată direct de insula „Direction" din grupul insulelor Cocos. Pe atunci, stația de radiotelegrafie de pe acea insulă, zisă și „sentinela Angliei în

oceanul Indian", era și locul pe unde trecea cablul submarin care lega Noua Zeelandă și Australia de capitala Marii Britanii. În acel an, din flota germană a oceanului Pacific, pusă sub comanda amiralului Von Spee, s-au desprins două crucișătoare, plecînd spre oceanul Indian. Crucișătorul „Koenigsberg", sub comanda lui Loof și crucișătorul „Emden", pus sub comanda comandorului Müller. Această „desprindere" fusese semnalată însă de spionajul britanic și, imediat după izbucnirea războiului, cînd oceanele deveniseră zone de luptă, escadra germană primi un ordin secret, transmis prin telegrafie fără fir: „Comandamentul suprem al armatelor navale, către toate vasele germane: Libertate de mișcare. Salvați-vă cum puteți. Atacați vasele de comerț inamice."

Crucișătorul „Koenigsberg" nu s-a mai putut salva, același spionaj englez îi luase urma, anunțînd pînă și locul unde se afla. Pentru tunurile de pe nava engleză „Chathan" a fost o jucărie ca să-l dea la fund, chiar în bîlogul unde-și repara mașinile l-a scufundat. Cu „Emden" însă, a fost ceva mai greu. După cîteva manevre de mare îndrăzneală, vasul lui Müller, supranumit cînd „ciuma" oceanului Indian, cînd „corsarul-năluca", ajunsese spaima convoaielor aliate. Sute de vapoare comerciale, încărcate cu provizii pentru teatrul de război din Europa, încremeniseră în porturile Asiei de sud-est, iar altele, destul de multe, zăceau pe fundul oceanului. În căutarea „corsarului", apele erau brăzdate, zi și noapte, de crucișătoarele Angliei, Franței, Rusiei, Japoniei și Australiei. Și asta pînă într-o zi, zi fatală pentru unii și norocoasă pentru alții.

Grecul se opri să mai soarbă din cafeaua care se răcise. Dinu îl îndemnă să spună mai repede ce-a mai urmat.

— În ziua de 20 noiembrie 1914, un convoi uriaș de aproape 40 de vapoare, încărcate cu armament, cai, provizii și trupă, escortat de crucișătoarele „Sidney", „Melbourne" și „Minotaur" se apropiaseră prudent de insulele Cocos. „Emden" nu prinsese de veste, spionajul german o scrîntise. De fapt,în acea zi, comandorul Müller nici nu se gîndea la convoaie, dimpotrivă, în capul său clocea un plan mult mai îndrăzneț, un atac pe uscat. În acest scop, venise să debarce un detașament special pe insula „Direction". Ordinul era clar : „Veți distruge stația de T.F.F. și veți tăia cablul submarin". Spre ghinionul nemților, tocmai stația vizată, stație care tăcuse ca peștele pînă atunci, lansă un apel disperat : „Insulele Cocos către toate vasele aliate. S.O.S.... S.O.S. ..."

Escorta convoiului recepționă apelul și, marina britanică, nesocotită pînă atunci, porni atacul. Lupta navală, aprigă și dramatică, se soldă de la început cu zeci de morți și sute de răniți, căzuți de ambele părți. Crucișătorului „Sidney" — cu tirul lui mai precis și mai puternic — îi reveni cinstea de a trage lovitura de grație. Dar și mîndria de a culege naufragiații și a-i primi pe bord ca prizonieri de război. Crucișătorul „Sidney" i-a pus cruce vestitului corsar al marinei imperiale germane.

— Hm !... făcu Pedro surprins de amănuntele relatării. Interesantă descriere. Dar de unde cunoști faptele, din ceea ce s-a scris în ziare ?

Grecul oftă, clătină din cap și, suflecîndu-și pantalonii, le arătă piciorul unde se vedea o cicatrice cu un corp metalic sub ea :

— Nu știu dacă s-a scris așa cum a fost, însă schija asta e o amintire din timpul luptei. Pe atunci

aveam treizeci și cinci de ani. În calitate de cetățean britanic din dominionul Australiei, m-am înrolat și eu ca voluntar pe nava „Sidney", să lupt pentru izbînda coroanei britanice.

— Și dacă ai căzut rănit pentru coroana britanică, cum de nu ți-au dat pensie, pentru ce mai navighezi și astăzi ? se indignă mecanicul belgian, scuturîndu-l de braț.

— Sînt decorat — și le arătă o medalie de bronz. Poate c-o să-mi dea și pensie, dar mai încolo, la bătrînețe, nu uită ei luptătorii.

— Care bătrînețe, amigos ? îl întrerupse Pedro și mai indignat decît mecanicul belgian. Crezi că vei trăi cît Matusalem ? Coroana britanică a și uitat de cei care și-au sacrificat viața pe fronturile de luptă, nu mai visa pensia !

Grecul făcu un gest de resemnare :

— Atunci mă va răsplăti Dumnezeu. Ca bun creștin trebuie să cred în mila lui.

— Altă amăgire și asta — continuă Pedro și mai înverșunat. Boțmanul și marangozul nu erau buni creștini, nu se închinau în fiecare zi ? Și care le-a fost răsplata cerului, unde-au găsit mila, în moarte ? Eu văd că Dumnezeu face casă bună numai cu stăpînii noroadelor și cu cei care se pricep să strîngă averi de pe spinarea robilor, nu cu de-al de noi !

— Cu șnapani de talia armatorului ! pufni Miguel trîntind o înjurătură englezească, apoi, privind lumînările care mai ardeau încă, își aminti de Dumnezeu și scrîșni altă înjurătură, dar, de data asta, în limba spaniolă, să ajungă la țintă, să nu se rătăcească pe drum, o înjurătură în limba lui maternă. Dumnezeul de la care așteptăm milă și răsplată i-a ucis pe năpăstuiți ca să-i

umple punga englezului, să i-o umple cu dolari nemunciți, ăsta-i dumnezeul la care ne închinăm !

— În infern cu bestiile roșii ! tună Fernando, săgetînd aerul cu pumnul. Parizianu, văzîndu-l că e gata să dezlănțuie alt meci de box, îi făcu semn cu piciorul pe sub masă, determinîndu-l să stea liniștit. Portughezul, oprit din elan, schimbă tonul și tactica, adresîndu-i-se numai spaniolului : Amîndoi am fost botezați în dreapta religie catolică, amîndoi avem datoria să apărăm credința, să nu ne dedăm la erezii ca să le fim pe placul păgînilor, să-l mîniem pe Tatăl Creator, pavăza noastră pe acest ocean furtunos. În infern cu nelegiuitul !

— E o neînțelegere, amigos ! rosti Pedro, simțindu-se fulgerat de ochii portughezului. Miguel n-a făcut altceva decît să-și manifeste nemulțumirea împotriva stăpînului de pe bord și al „Tatălui Creator" cum l-ai numit tu. În fond, n-a înjurat decît năluca creată de însăși mintea omului, de mintea omului ignorant și înfricoșat de tot ce vedea în jurul lui și nu înțelegea, de fulger și trăsnet, de potop și secetă, de cruzimea împăraților, de foame, boală și moarte, și tot orbecăind prin întuneric și căutînd o forță supranaturală care să-l apere, a născocit religia și l-a creat pe Dumnezeu. În cohorta tiranilor a lovit omul sărac prima oară, cum a făcut-o și Miguel, lovind în comandant, apoi, văzînd că nu se întîmplă nimic și nici Dumnezeu nu-l ajută să-și schimbe soarta, a mers mai departe, îndrăznind să-l înjure, să-l ia la rost și să-l blesteme pe însuși creatorul, pe așa-zisul creator. Nu știu dac-ai înțeles ce-am vrut să spun, dacă ai separat adevărul de legendă, dacă indignarea lui Miguel ți se mai pare erezie, dacă mai ai unde-l trimite pe nelegiuit ?

Cu toate că era tîrziu și oamenii erau obosiți de furtuna prin care trecuseră, paranteza deschisă de Pedro nu se putea epuiza atît de repede. Părerile se rosteau și de unii și de alții, controversa era în toi. Ca să-l înjuri pe Dumnezeu mai mergea, fiecare o făcea, dar ca să-i negi existența, asta era prea de tot. Fernando era cel mai revoltat, dar, în același timp, era și cel mai priceput în a mînui cuvîntul. Cu toate că argumentele debitate erau arhicunoscute și uniforme pe întreaga arie a religiilor pămîntene, în gura lui, în acea noapte, după taifun, răsunau în cazarmă ca într-o catedrală. Nimic nu scăpase din teza pe care o susținea, de la lumina și căldura soarelui trecu la firul de iarbă, la frunza și fructul copacilor, la mirosul florilor și la coloritul lor, la bobul de grîu și la izvorul apelor cristaline, izvoare pe care le găsești pînă și în insulele pierdute în imensitatea oceanelor, la puzderia ființelor vii care au culminat cu făptura rațională numită OM și toate astea, fiind create de mintea atotputernicului încă de la începutul începutului, sînt mult mai presus de mintea și puterea celor care încearcă să afle ceea ce nu se va afla niciodată. Pînă și Carol bătu în retragere.

— Eu nu mă bag în sosul vostru. Problema are prea multe necunoscute. Decît să greșesc mai bine rămîn la ideea că taina genezei nu va fi dezlegată nici de omul viitorului. Poate Dinu ar fi în măsură să mai adauge ceva, l-am auzit vorbind despre Voltaire, despre părerile marilor gînditori.

Dinu fusese luat prin surprindere. E drept că ascultase disputa dintre Pedro și Fernando, dar tocmai acest subiect îi amintise de Păunița, de crezul ei neclintit, de ruga cu care încheiase scrisoarea : „Numai Dumnezeu ne poate ajuta să ne reîntîlnim și să trăim fericiți, așa cum

spui tu, numai Dumnezeu ne poate da sănătate și răbdare..." Această rugă, plus remușcările că și el se răzvrătise de multe ori împotriva tatălui ceresc, nesocotindu-i existența, iar azi, în durerea pricinuită de moartea lui Iacob, cînd se jurase să nu mai creadă în nimic, simți alte remușcări și recunoscu, stînjenit, neputința de a cita din Voltaire pasajul la care se referise Carol :

— Nu-l știu pe de rost, doar ideea mi-a rămas în memorie.

— Spune-o ! Ce mai aștepți ? îl zori nerăbdător Miguel.

— Voltaire spunea că Universul, din care face parte și pămîntul cu toate minunile lui, ar fi un mecanism de ceasornic a cărui uimitoare precizie dovedește prezența rațiunii și a voinței creatoare a unei ființe supreme, că Dumnezeu e necesar omenirii pentru a-i stăvili pornirile spre rău, că dacă n-ar fi existat în mințile tuturor l-ar fi inventat omul epocii noastre, sau așa ceva. Nu știu dacă n-am adăugat nimic și din propria mea fantezie, n-aș vrea să par un profet mincinos și nici mai deștept ca alții. Chiar și pe Pedro l-am văzut făcînd semnul crucii cînd ne-a bușit valul de peretele comenzii, pe Pedro care susține că viața pe pămînt se datorește hazardului și unor împrejurări pe care le va lămuri doar omul viitorului.

Fernando era satisfăcut și, zîmbind, îl întrebă pe „păgîn" cum se simte cînd e strîns cu ușa. Pedro mărturisi calm, fără rîcă :

— În fața primejdiei și eu sînt om, un om tot atît de vulnerabil ca și semenii mei. Însă, în sinea mea, închinîndu-mă din obișnuință, am vrut să-mi insuflu tăria de a fi lucid, de a dibui scăparea, fără să-i pretind cerului să mă ajute, să mă scape printr-un mi-

racol supranatural. Nu știu dacă pricepeți ceva din felul meu de a gîndi lucrurile, de a-i da Cezarului ce este al Cezarului. În ceea ce privește spusele lui Voltaire, eu, ca om simplu, n-am curajul să afirm că n-ar fi existat o rațiune în planurile celui care a creat viața pe pămînt. Cea mai clară dovadă a înțelepciunii dumnezeești este taina morții pe care nu i-a dat-o omului spre știință. Asta nu înseamnă că omul nu știe că e condamnat la moarte încă din clipa cînd s-a născut. Singura amăgire în îndeplinirea sorocului e generozitatea ursitoarelor care i-ar fi înfășurat așa pe mosorul vieții. Dar... e tîrziu, ar trebui să ne culcăm, să nu ne prindă ora cartului stînd la taifas într-o discuție interminabilă. După balansul vasului s-ar părea că furtuna a slăbit, că vom ajunge cu bine în Mozambic, în portul unde-ar trebui să ne întîlnim cu toții la un pahar cu bere, o bere pe care aș vrea s-o bem frățește. De acord amigos ? îl întrebă pe Fernando.

Cîteva zile nu și-au mai spus nimic. După ce trecură din nou tropicul de nord și vasul intră pe canalul Mozambicului, ținînd direcția insulelor Comore, marinarul grec le povesti că în acele insule, unde vestitul Vasco de Gama își găsise un pilot care să-l conducă, la sigur, spre mult căutata Indie, își găsise și el, cu treizeci de ani în urmă, o femeie de culoare, care merita s-o fi luat de nevastă din cauza tinereții ei și a supunerii față de bărbat, adăugînd :

— Tare aș vrea să mai dau pe acolo, s-o caut, să aflu dacă mai trăiește și să-i spun că am greșit, că n-am avut noroc în viață.

— Dacă s-o fi măritat cu altul și acum are o față de etatea ei de atunci, ce-ai face ? întrebă Pedro.

— M-aș însura cu fata. Numai așa mi-aș răzbuna anii irosiți și i-aș da inimii puțină tinerețe.

— Te amăgești, ofilitule. Pe trunchiul bătrîneții tale nu mai poți altoi mlădița născută din scrumul amintirilor irosite.

Din ochii grecului se prelinse o lacrimă bătrînă, coaptă în spuza suferințelor îndurate pe apele globului. Oftă cu obidă :

— Ești prea dur, Pedro, nu trebuia să mi-o spui.

— De ce, amigos ? Pentru că la etatea ta ai început să prețuiești rostul vieții, să numeri fiecare răsărit de soare și să plîngi ziua care trece pentru că e ziua care-ți împuținează viața ? La etatea cînd omul nu mai poate îndeplini funcția de cocoș, ar trebui să se mulțumească ori cu ideea morții, ori cu deșteptăciunea sau prostia care-l caracterizează. În marea grădină a vieții încape și una și alta.

— Fîntîna ta e prea adîncă, Pedro, dar din păcate în loc de apă dulce e plină cu sodă caustică, îl doboară pe cel însetat.

Aceste vorbe le spusese Dinu.

CAPITOLUL XVIII

Înnoptase cînd vaporul termină manevra de acostare la una din danele portului Beira. Fiind duminică, hamalii erau liberi, nu lucrau. Descărcarea urma să înceapă în dimineața zilei următoare. Cu toate că vaporul sosise în zi de sărbătoare, agenția, prin omul ei de încredere, trimisese banii, lefurile echipajului, iar secundul le împărți cît ai bate din palme. Toți oame-

nii erau grăbiți să calce uscatul, să guste din plăcerile lui. În șir indian coborîră scara. Pe străzile orașului, sticlindu-le ochii după femei, se pierdură unii de alții. Dinu se ținea de Pedro și era tare mîhnit. Nu primise nici o scrisoare. Și nici n-ar fi avut cum, distanța era prea mare, cursele aeriene nu cuprindeau tot teritoriul Africii, poșta mai venea și cu vapoarele. Necăjit și pentru alt motiv. Agenția fiind închisă la acea oră de sărbătoare duminicală, nu putea expedia banii, suta de dolari făgăduită Păuniței. Pedro însă, bucuros că nu văzuse nici un călugăr așteptîndu-l la scara vaporului, nici cu monoclu la ochiul stîng nici fără monoclu, mergea furișat, evitînd străzile aglomerate.

Fernando și Miguel mai zăboviră pe bord, așa se înțeleseseră cu Pedro. Spaniolul își făcea de treabă în camera hărților, iar Fernando tăinuia cu comandantul în cabina alăturată. Nimic nu se auzea, nimic nu răzbea prin peretele de care-și lipise urechea Miguel. Poate că n-ar fi încercat să afle ce se vorbește dincolo dacă ofițerul sicilian, cu o zi înainte, nu i-ar fi strecurat binevoitor: „Portughezul și englezul au de gînd să-i lase pe Dinu și pe Pedro în voia curentului, fără busolă. Mai mult nu-ți pot spune." Acum, dacă de auzit nu auzise nimic, se gîndi să-l urmărească pe portughez, să aibă ce-i raporta lui Pedro. Ca un jaguar se ținea după el pe străzile orașului necunoscut, urmărindu-l de la mică distanță. Uneori înjura în gînd. Prea multă aglomerație pe unde trecea, prea mulți negri, prea mulți mulatri și prea mulți tuciurii veniți de pe coastele Indiei, probabil din Goa, altă posesiune portugheză de peste mări. Albi mai puțini. Datorită acestui fapt, nu-l putea pierde din vedere pe Fernando. După cîteva ocolișuri îl văzu oprindu-se într-o piață de fructe și

zarzavaturi. Cîţiva chinezi, zîmbăreţi şi cu atitudini umile, îl împresurară pe portughez, oferindu-i insistent din mărfurile aşezate pe tarabă. Dar nu-l văzu cumpărînd nimic, dimpotrivă, îmbrîncindu-i pe pieţari, şuşoti ceva cu un bătrîn, îi strecură în palmă o monetă, poate două, şi, mulţumindu-i pentru informaţie, opri o ricşă, îşi aprinse o ţigară, se uită la ceas şi porni pe o anumită stradă. Miguel urcă la repezeală în altă ricşă, spunîndu-i indianului să ţină cît mai aproape de prima. Nu trecu mult că-l văzu pe Fernando intrînd pe uşa unei biserici catolice. Spaniolul era înciudat, se înşelase. Omul venise să se închine, iar el îl urmărise de pomană, dîndu-i crezare ofiţerului sicilian. Probabil că binevoitorul a vrut să rîdă de el, de asta i-a spus că nu-i poate spune mai mult. Şi dacă e aşa, el pentru ce-a tăcut, pentru ce-a fost nătărău şi nu i-a povestit lui Pedro cele aflate din gura sicilianului? Poate că împreună ar fi descîlcit şarada şi n-ar mai fi alergat prin oraş urmărind stafiile, l-ar fi lăsat dracului şi s-ar fi dus direct la tavernă. La vapor îşi închipuise că iuda se va duce la poliţie, că numai cu ajutorul poliţiei vor rămîne prietenii săi „fără busolă". Acum, abia aştepta să le povestească şi lor teribilismul care-i furase minţile, să le spună că n-a aflat nimic prin peretele cabinei şi să rîdă împreună de felul cum a sfîrşit cariera de detectiv amator. Însetat şi nerăbdător să-i întîlnească mai repede, cutreieră mai multe taverne. Pînă la urmă îi găsi acolo unde se aştepta mai puţin, într-un fel de „bombă", situată la subsolul unei clădiri cu două etaje. Larma, zăpuşeala, stridenţa trompetelor şi fumul ţigărilor te înnebunea, te înnăbuşea, te făcea să crezi c-ai coborît treptele iadului. Rîsul gîdilat al femeilor, robusteţea sînilor goi

și tăieturile rochiilor înflorate, despicate pînă sus, pe șoldul negru ca abanosul, trezeau poftele și dezlănțuiau instinctele. Pe chipul unora, violența dorințelor și graba neînfrînată a pasiunii îi făceau să despoaie femeile cu care dansau înainte de a ajunge în camera hotelului. Sărutul brutal și mistuitor, dictat de clocotul sîngelui, lăsa urme, vînătăi. Fel de fel de bărbați erau pe la mese, de toate vîrstele și de toate rasele. Taverna, decorată cu ghirlande multicolore, cu lampioane chinezești din hîrtie grofată și cu măști caraghioase, unele sinistre, care te făceau să rîzi sau să te îngrozești, plutea într-o lumină de budoar intim. Goliciunea femeilor fără pudoare și izul dulceag și înecăcios al fumului de opiu recomandau taverna ca o sursă de plăceri multiple.

Miguel își văzu prietenii așezați la o masă nu departe de acel podium al orchestrei. Lăsîndu-se obosit pe scaunul adus de chelnerița îmbrăcată cu o fustiță de balerină, sorbi însetat din sticla cu bere, apoi le povesti pe nerăsuflate tot ce-i spusese sicilianul și felul cum se încheiase urmărirea. Drept încheiere, i se adresă lui Pedro :

— Nici tu n-ai avut dreptate, m-ai făcut să rămîn la vapor de pomană. Acum mă mir cum de nu te pufnește rîsul de neghiobia mea ?

Pedro însă, socotind că Miguel făcuse o treabă bună, își pipăi buzunarul unde ascunsese plicul călugărului, recunoscu că vorbele sicilianului merg paralel cu ceea ce-i spusese Stiv, îl îmbărbătă pe Dinu, se ridică de la masă, se îndreptă spre ieșire și le strigă din mers :

— Dacă nu mă întorc aici, ne întîlnim la vapor.

Stiv, Carol, Miguel și Dinu rămăseseră mai mult

decît surprinși, urmărindu-l tăcuți cum urcă treptele localului. Oare încotro se duce ?

Pedro doar ce urcase treptele și ieșise în stradă că se lovi de portughez și-l auzi amintindu-i :

— Nu ți-am spus că n-am să am somn ?

In aceeași clipă, Pedro se văzu încadrat, în dreapta de un bărbat de culoare și în față de însuși preotul cel cu monoclu albastru la ochiul stîng, iar preotul mozambican... nu era altul decît misionarul din talerul căruia se înfruptase la Pord-Said. Bine că se lămurise misterul, că știa cu cine are de-a face și, cunoscîndu-i lașitatea, plus păcatele, era convins că treburile nu vor merge chiar așa cum cred ei.

— Tocmai veneam să mă închin și eu la mănăstirea voastră, să mă interesez unde l-aș putea găsi pe cuviosul cu monoclu albastru la ochiul stîng.

— Prea bine, fiule, sîntem cu mașina mănăstirii, urcă te rog — îl invită amabil „șacalul".

Urcară toți trei. Bărbatul de culoare era șoferul mașinii, un șofer bătrîn și pipernicit, ușor de doborît la primul bobîrnac sub bărbie. După primul colț, pe o străduță lăturalnică, fără aglomerație și fără lumină, șoferul opri mașina și coborî pe trotuar. Acolo urma să se încheie socotelile. Jumătatea lunii, trăgînd în jos spre perdeaua unei păduri întunecoase, lumina pieziș chipul călugărului. Ca treburile pămîntești să nu fie privite nici de lumina cerească și nici de vreun trecător întîmplător, Fernando trase perdeauna, iar preotul, fără vorbe de prisos, arătă inelul din deget și Pedro îi înmînă plicul, spălîndu-se pe mîini ca Pilat din Pont :

— Blestemul să cadă pe capul vostru. Eu nu mă consider complice.

Călugărul, ca și cum nu l-ar fi recunoscut și nu i-ar fi auzit glasul, continuă cercetînd plicul.

— Sigiliul e dezlipit, fiule.

Scuza fiind pregătită, glasul lui Pedro se auzi tot atît de calm ca și a misionarului catolic.

— Apa oceanului l-a dezlipit, ciclonul de la Capul Bunei Speranțe. Tu, ca preot, crede și nu cerceta.

— O fi, dar ai fost prevenit, fiule. Tu cunoști canoanele bisericii, știi că — mîrîi „șacalul" făcînd o pauză — violarea secretului se plătește pe lumea asta, se plătește după orînduielile stabilite chiar și atunci cînd pretinzi că nu ești vinovat.

— În noaptea asta nu cred să plătesc nimic — îl exasperă Pedro sigur pe ceea ce spune. E vorba să mă tăvălesc puțin cu femeia care mă așteaptă la bar. Aici, îmi pot permite luxul, nu sînt nevoit să mă pretez la cîrdășii perverse cu bărbați purtînd rasa călugărească.

— Rîtu ! se înverzi misionarul astupîndu-și urechile. Nu răscoli păcatul că pute.

— Atunci ne putem despărți, mi-am terminat misiunea.

— Nu. Eu sînt pus să pedepsesc violarea secretului. Voi respecta canonul chiar și-n cazul că lașitatea te va sfătui să minți că furtuna oceanului nu ți-a șoptit mesajul.

Pedro se îmbățoșă, înfruntîndu-l :

— Ba mi l-a șoptit, padre, ciulește-ți urechile. „Cu două culturi veți plăti darul nostru pentru biserica mamă de la Burgos". Ceva asemănător i-ați spus și maltezului care a dat cu cuțitul, și, cu toate astea, biserica „mamă" (accentuînd cuvîntul) a rămas fără dar.

Călugărul, cu un calm diavolesc, recunoscu adevărul :

— Ne-ai păgubit amarnic la Port-Said, fiule, fapta ta e blestemată de clanul nostru. Dacă pe Mediterana, îngerul n-a cunoscut vinovatul şi nu te-a trimis să guşti din fructul adîncurilor, aici, în Mozambic, vei gusta din fructul de mango al copacului fără fructe. Acolo, în marginea junglei, la umbra clopotniţei fără clopot şi a bisericii fără altar, te vom lăsa să te tăvăleşti cu femeia care te aşteaptă, dar nu cu cea de la bar, cu alta, cunoscută omenirii de cînd e omul pe pămînt.

— Şi dacă osînditul, recunoscîndu-se vinovat, mai are o singură dorinţă, i-o îndepliniţi ? întrebă Pedro scotocind discret în buzunarul şalvarilor.

— Da. Numai să nu tragi de timp.

— Cam unde vin toate minunile astea, copac fără, clopotniţă fără, biserică fără ? Jungla e mare. Vreau să ştiu locul, să ştiu unde mă aşteaptă femeia cu coasa.

— Undeva în apropierea fluviului Zambezi, pe şosea tot înainte. Te va însoţi fratele Fernando.

Portughezul tăcea şi asculta cu mîna pe mînerul cuţitului, aştepta semnalul, încuviinţarea celui în sutană. Pedro, prefăcîndu-se resemnat, mai ceru un scurt răgaz, o favoare, rostind şi motivul :

— Mă gîndeam să-i dau iscălitură fratelui Fernando să poată ridica leafa ce mi se cuvine, să n-o las comandantului care nu crede în biserica „mamă" — şi, fără să aştepte răspunsul, îl înghesui puţin pe „moştenitor", îi şopti o glumă la ureche, făcu haz de ceea ce spusese, întrebă dacă o să-i prindă bine banii, dacă va aprinde şi pentru el o lumînare şi se răsuci spre călugăr, vorbindu-i răspicat, biruitor :

— Credeai că voi muri ca prostul, că Pedro Braziliano nu știa cu cine are de-a face? Află că m-am pregătit din timp. Dacă vrei să te convingi, întreabă-l pe Fernando de sănătate.

Portughezul nu mai auzea și nu mai vorbea nimic. Înghesuiala, iscălitura și gluma șoptită la ureche nu-i priiseră. Misionarul, zgîlțîindu-l de umăr, se îngălbeni la față și bîlbîi speriat:

— Cecece... ce s-a întîmplat cu el?

— O înțepătură de cuțit. Probabil că șișul a nimerit inima — îl lămuri Pedro fără să ridice tonul.

— Asasinule! rosti călugărul abia auzit. Cum de-ai îndrăznit? Ce fac cu cadavrul? Dacă află episcopul ce s-a petrecut în mașină, mă, mă... rade.

— Dar cu fesul meu ce-ai fi făcut, bestie degenerată? scrîșni „asasinul", ținîndu-l sub amenințarea cuțitului.

În șoapte se vorbea, în limba engleză. Uneori, se mai schimonosea și cîte-un zîmbet de fațadă, să nu se prindă șoferul.

— Tu și așa erai sortit ispășirii. Dar nu în mașină, să ne aibă de nas omul de culoare, ci dincolo, departe, unde ți-am spus.

— Șacal împuțit! zise Pedro scuipîndu-l între ochi. Cum de ți-ai închipuit că mă voi lăsa înțepat de cuțitul acestei omide scîrboase? Dacă aș fi din aluatul tău, ți l-aș lăsa aici, să te speli pe cap cu cadavrul.

— Nu, fiule, să nu faci așa ceva, scapă-mă dacă poți! se văicări „șacalul" tremurînd ca varga.

— Cu o singură condiție. Îmi spui cu ce transportați darul?

— E secretul agenției, fiule. Noi ne rugăm pentru cei care ajută biserica mamă.

— Și agenția vă ajută ?

— Așa s-ar părea.

— Atunci, ce mai aștepți ? Spune-i șoferului să deschidă ușa, maschează cum știi lucrurile și pe portughez lasă-l în seama mea.

Atît de grăbit era preotul să se descotorosească de cadavru încît îl împinse chiar el cu piciorul pe trotuar, bombănind indignat, în limba portugheză, ca să mascheze lucrurile, să înțeleagă și șoferul :

— În infern cu voi, bețivanilor !

Mașina demară imediat și călugărul plecă fără să se mai uite înapoi.

Pedro, rămas pe trotuar, îl apucă pe Fernando de picioare și-l tîrî pînă ce-l rezemă de peretele unei case cu geamurile larg deschise și cu perdelele trase. Poate că i-ar fi lăsat acolo, să-și revină singur, narcoza administrată fusese în doză mică, dar zări un polițist oprit în mijlocul străzi, nu departe de ei, pîndind să vadă ce se întîmplă. Pălmuindu-l pe adormit și bușindu-l de perete, striga tare, stîlcind portugheza atît cît o știa :

— Bețivan ordinar, whisky ai vrut, whisky ai găsit ! Apleacă-te, vomită, mișcă fălcile, păcătosule !

Fălcile i le descleștă Pedro, iar polițistul, apropiindu-se și pricepînd despre ce este vorba, rînji prostește, mormăi ceva și, lăsîndu-se în genunchi, cît mai aproape de capul lui Fernando, îi urină în gură. Apoi, tot rînjind, se îndepărtă văzîndu-și de drum.

— Padre... gemu „bețivanul" simțind gustul medicamentului administrat de polițist. Și tot atunci, deschizînd ochii și văzîndu-l pe Pedro, se chirci înfricoșat, dădu să țipe, icni ca orice bețiv și își goli stomacul, vomitînd și fierea din el. Ușurat și cu mintea lim

pede, zvîcni în picioare, încercînd să se orienteze, să știe unde se află. Scrutînd întunericul străzii și căutîndu-l pe „padre", îl văzu pe polițist, care se întorcea să vadă ce se mai întîmplă cu pacientul său. Abia atunci Fernando deveni agresiv, îmbrîncindu-l pe Pedro, amenințînd :

— Vei plăti pentru figura care mi-ai făcut-o. Tot acolo vei ajunge.

— Dar nu escortat de tine, boule ! îl scutură Pedro de piepții cămășii. Cere-i scuze polițistului c-ai vomitat pe trotuar și nu complica lucrurile. Eu te aștept la bar, să vorbim despre femei. E mai bine.

În tavernă se dansa bolero. Scaunul lui Pedro era ocupat de o negresă tînără, cu buze cărnoase și cu dinții înroșiți de mestecatul betelului, negresa lui Stiv. Alte negrese erau tolănite în brațele celorlalți doi prieteni. Nici Dinu nu scăpase de ispită. Miguel îi băgase pe gît o brunetă de pe malul Gangelui, care-și plimba sînii pe sub nasul inocentului.

Inocent îi spunea femeia, îl ghicise, și, avînd grijă ca paharul să nu rămînă niciodată gol, se lipea pătimaș de el, aprinzîndu-i sîngele.

— Camera e aproape. Mergem imediat. Pînă dimineață nu mai dormim deloc.

Nimic nu le spusese Pedro. Nici ei nu întrebară nimic. Doar indianca lui Dinu îl mustră pentru că-și lăsase fata fără pahar plin și acum uita s-o mai cheme înapoi. O chemă ea, împingînd-o în brațele lui Pedro.

— E a ta, te-a așteptat, păstreaz-o.

La al doilea pahar cu bere, pe ușa localului apăru Fernando. Miguel, mustrat de conștiință pentru că-l crezuse „iuda" comandantului și-l urmărise de pomană, se grăbi să-l invite la masa lor, strigîndu-i chelneriței

să mai aducă un scaun. Portughezul acceptă fără să se codească, sorbind primul pahar cu bere pe nerăsuflate. Apoi, turnîndu-şi al doilea pahar, şi rotindu-şi privirile prin local, zări o mulatră tînără, subţirică, acceptabilă, îşi aminti că e bărbat, i se făcu de femeie şi o chemă lîngă el, îmbiind-o să bea chiar din paharul lui. Pilar, indianca lui Dinu, strîmbă din nas. Numai fraţii beau din acelaşi pahar, străinii niciodată. Pedro aprobă din cap. Era o vorbă înţeleaptă. În timpul ăsta, orchestra începu un tangou languros. Fernando, tandru cu femeia care-i plăcuse, o invită la dans, dar mulatra, înciudată că nimerise în braţele unui portughez, îi întoarse spatele, oferindu-se lui Miguel. Spaniolul nu aşteptă să fie rugat încă o dată şi, strigîndu-i celui refuzat, „n-am nici o vină", se avîntă cu mulatra pe ringul de dans.

În mintea portughezului, rîca veche plus mărul Evei, întins duşmanului, făcu tovărăşie cu dracu. Aici, nu-i era teamă de nimic. El era din naţia stăpînitorilor, el avea puterea şi cuvîntul şi, după ce mai ceru o sticlă de bere, se aşeză pe scaun cu braţele rezemate de spătar, îşi mută teaca cuţitului cît mai aproape de şold şi scuipă cu dezgust în paharul mulatrei. Lui Pedro nu-i scăpă nici un gest, intuia ce va ieşi. Pînă şi Dinu, ameţit cum era, pricepu gestul cu cuţitul, şi el ştia ce va urma. În schimb, Carol şi Stiv nu vedeau nimic, primul era ameţit de sînii negresei iar celălalt de paharele cu whisky.

Miguel se întoarse singur la masă, mulatra se lăsase păgubaşă. Pedro încercă să-l facă atent pe spaniol, însă omul îşi ştergea cu batista transpiraţia de pe ceafă şi mormăia absent :

— E cald al dracului, nu mai dansez.

Fernando parcă atît aşteptase, să-l audă vorbind despre dans şi, convins c-a vrut să-l umilească, amintindu-i de muierea care-l refuzase, se ridică de pe scaun, arătă din cap spre paharul mulatrei şi-i şuieră printre dinţi :

— Bea-l tot tu. E plătit. Bea-l !

Dinu interveni fulgerător, prinzîndu-l pe portughez de braţul cu care intenţiona să lovească.

— Cum să-l bea cînd ai scuipat în el ? Gîndeşte-te că sîntem colegi, pe acelaşi vapor, nu primitivi puşi pe hartă.

Neaşteptata intervenţie a celui pe care portughezul îl numea tot clandestin precum şi cuvîntul „primitivi" îl zgîriase pe Fernando, şi ca să nu pară fricos, înşfăcă paharul lui Pedro şi-l trînti de duşumea de se făcu ţăndări.

— Asta la ce mai ajută ? întrebă Braziliano, mascîndu-şi printr-un zîmbet furia care-i dădea tîrcoale. Totuşi, din prudenţă, se trase doi paşi înapoi, făcîndu-i semn lui Dinu să nu se bage, să stea liniştit.

Cîrcotaşul, descumpănit oarecum de calmul omului cu fes, se hlizi, mormăind o explicaţie :

— Ca să nu-ţi afle nimeni gîndurile păcătoase.

— Zău !... se miră Pedro. Şi crezi că-s mai păcătoase decît ale tale, decît lăcomia de a suge din rodul celor două culturi ? Ar trebui să ştii că în jocul lor de şah, tu nu eşti decît un pion netrebnic.

— Ereticule ! scrîşni Fernando, scoţîndu-şi cuţitul. N-ai s-apuci s-ajungi la culturi !

N-a mai avut timp nă mînuiască cuţitul, să-l arunce odată cu vorba. Pedro răsturnă fulgerător masa, pu-

nînd-o barieră între ei, iar Miguel, iute și sprinten ca o gazelă, lovi cu vîrful pantofului brațul agresorului. Arma zbură slobodă și se înfipse vibrînd în tăblia mesei alăturate. La masă erau trei marinari albi, din păcate, portughezi. Auzind că Fernando e din națiia lor, interveniră prompt, aruncînd cu scaunele. Un scaun îl lovi pe Pedro, altul pe Carol. Cuciule, fără strop de sînge, nu impresionau. Localul vuia însă. Femeile țipau. Scandalul, molipsitor ca de obicei, lărgi taberele bătăușilor. Nu se mai știa cine-i prieten și cine-i dușman, se loveau la întîmplare, cine cădea în raza pumnului acela o încasa. Sticlele zburau ca proiectilele. Una îl pocni pe Stiv. Suedezul auzea larma ca prin vis și, neînțelegînd cine l-a umplut de sînge, dădu să se ridice de pe scaun. Nu reuși să se miște. Picioarele nu-l ascultau. Simțind că i se învîrte capul, se resemnă și bolborosi încleiat :

— Suedia e neutră, nu face război.

Miguel și Dinu, așezați spate la spate, mînuiau cîte un picior de scaun, la nimereală. Pe Fernando îl scăpaseră. Nici Pedro nu reuși să-l agațe. În învălmășeală, îl zăriră urcînd pe teigheaua barului și-l auziră strigînd să vină poliția. Și tocmai polițistul care-i administrase medicamentul intră primul pe ușa barului. Fernando îl întîmpină, ca și cum ar fi știut că el va intra primul, și, după ce șușotiră o clipită, i-l arătă cu degetul pe Pedro. Îl arătă și pe Dinu, dar nu primului polițist, ci altuia, căci mai intraseră doi. Fetele dădură alarma :

— Poliția !

— Păunii ! strigă alta repezindu-se să stingă lumina.

Negresa lui Pedro o stinsese, ea strigase „păunii". În local nu mai rămăsese decît becul de pe peretele barului, și acela ascuns într-un abajur roșu. Prin întuneric, Carol auzi vocea lui Pilar care trăgea de Dinu :

— Vino, inocentule ! Ieșim prin spate. Pe tine te caută poliția, pe tine și pe omul cu fes.

Carol auzi și vocea lui Pedro :

— Du-te cu ea. Du-te că vin și eu.

Pentru belgian totul se petrecea în frînturi de timp. O frîntură și propria lui șoaptă :

— Afurisit sos, nu trebuia să mă bag. Ei, Stiv, mă auzi ? întrebă mai mult de formă, știa că n-are cum să-l audă. Nici Miguel n-avea cum să-l audă, cu toate că-l strigase și pe el.

Afară, la aer și libertate, negresa vorbea cu Pilar și Pedro cu Dinu.

— Mergem la mine, e mai sigur — propunea negresa.

— Văd c-ai încasat-o rău de tot, amigos ! Spune-i muierii să-ți pună o compresă cu spirt.

Răspunsul lui Dinu se pierdu în spatele ușii după care-l trăsese fata. Negresa îl informă pe Pedro :

— Pilar vrea să fie singură cu inocentul. Tu mergi la mine. Cred că știi că portughezul le-a spus polițiștilor să vă aresteze numai pe voi doi. Pentru ce ?

Condus în baie și readus în cameră, Dinu se prăbuși pe patul străin. Abia atunci simți aburii beției, atunci i se păru că pereții se învîrt în jurul lui și începu să rîdă. Dacă ar fi fost treaz ar fi simțit mirosul sărăciei, ar fi văzut că singura mobilă din casă era patul, că pe cearșaf erau urme de sînge și ploșnițe sleite chiar de mîna lui, că hainele și le aruncase pe dușumea, cu rochia și furoul fetei peste ele, dar el

nu vedea decît brațele care-l înlănțuiau pătimaș și nu simțea decît lava vulcanului tropical topindu-i ființa, trezindu-i sîngele din somnul inocenței.

Dezgustat de tot ce făcuse, sări din pat și începu să se îmbrace. Remușcările, gata să-l sufoce, se înmulțeau ca bălăriile. O noapte de amăgire, de nesomn și beție, o noapte plătită în dolari, dolari care, schimbați în Constanța, la bursa neagră, ar fi fost o salvare pentru fata care-l aștepta și credea în el. Acum, îi va expedia numai optzeci, și asta imediat ce vor ieși afară, imediat ce vor nimeri agenția.

Indianca nu știa și nici n-o interesa ce gînduri îl frămîntă pe inocent, ea turuia, vorbindu-i cînd despre scandalul din local, cînd despre colegul lor portughez, care numai coleg nu le era, cînd despre doamna spaniolă, o anumită doamnă care o botezase dîndu-i numele de Pilar, cînd despre cursul dolarului, aici, în Beira, unde se caută ca iarba de leac, cînd despre camera fumătorilor de opiu din spatele tavernei lor, botezată și ea de un american care a numit-o „Barul Limpopo".

Dinu parcă nici n-ar fi fost acolo. Preocupat de ale lui se opri îmbrăcat, în dreptul ușii, întrebînd-o grăbit, unde-l poate găsi pe Pedro.

— Pedro e cu Lulu, te conduc eu — se oferi fata, dar tot atunci, un ciocănit în ușă, energic și autoritar, îi făcu pe amîndoi să tresară.

— Poliția ! se auzi glasul celui care ciocănise.

Acest cuvînt, „poliția", îl făcu pe Dinu să-și amintească fulgerător de Fernando, de ce-i spusese Pilar, de vorbele sicilianului, de cele mai vechi ale lui Stiv, care-l făcuse pe Pedro să spună „ăștia vor să ne fure căciula", și se îngrijoră brusc, uitînd să mai respire.

Pedro şi cu alt agent de poliţie erau afară, în stradă. Poliţiştii, cu pantaloni scurţi, cu căşti tropicale pe cap şi cu bastoane de bambus agăţate de centură, păreau binevoitori. Cu toate astea, pînă la arestul poliţiei, cei doi prieteni n-au putut sta de vorbă, regulamentul nu admitea aşa ceva. Muţenia a ţinut pînă la comisariat. Acolo, ofiţerul de serviciu, prin gura unui gardian negru care vorbea spaniola, îi invită politicos să depună pe birou carnetele de marinar, banii din buzunare, cuţitele, de care nu vor mai avea nevoie aici şi, pînă la sosirea comisarului şef, să poftească amîndoi în camera musafirilor. Pedro, tot atît de politicos şi manierat ca şi ofiţerul de servici, mulţumi pentru că-i uşurase de ceea ce nu vor mai avea nevoie aici, mulţumi şi pentru camera de „musafiri" pusă la dispoziţia lor şi întrebă, aşa, din simplă curiozitate, cam pentru ce-au fost arestaţi, mă rog.

— Reţinuţi, domnule — îl corectă ofiţerul portughez, apoi se arătă mirat: şi chiar nu ştiţi pentru ce-aţi fost invitaţi la noi?

— S-ar părea că pentru scandalul din tavernă, dar scandalul nu l-am provocat noi — zise Pedro privindu-l cu coada ochiului.

— S-ar părea că nu pentru scandal — cîntări cuvintele ofiţerul de servici — asta e vina cea mai mică, fără reclamaţii deocamdată.

— Şi vina cea mare care-o fi, de unde a pornit reclamaţia, de la Fernando, colegul nostru de bord? se interesă Dinu sperînd să-l tragă de limbă.

Poliţistul trecu peste numele lui Fernando, ca şi cum nu l-ar fi auzit, explicînd varianta lor:

— Există o plîngere împotriva voastră. S-ar părea să nu cunoaşteţi legile noastre, dar, dintr-o curiozitate

nepermisă, v-ați uitat ieri seara pe fereastra unei case unde-ați poposit întîmplător, a unei familii onorabile care, în acea clipă, se pregătea să procreeze un nou cetățean portughez din provinciile de peste mări. Plîngerea va fi analizată de comisarul șef. Pînă atunci, veți avea tot ce vă trebuie, gardianul care știe spaniola e la dispoziția voastră.

— Asta-i, amigos — zise Pedro intrînd în camera musafirilor. Piesa regizată de Fernando, după scenariul armator-comandant, a fost jucată. Cred c-ai înțeles cum stau lucrurile, cum se poate fura căciula chiar și atunci cînd ești pus în gardă, te-ai lămurit cum de-a fost de acord cu îmbarcarea ta, domnul armator, ca să te arunce la capătul pămîntului și să scape de tine. Și de mine a vrut să scape, sînt sigur că i-a scris englezul ce fel de focar au îmbarcat în locul lui Ali. Să sperăm că Miguel e liber și fiind liber nu cred să nu se intereseze de soarta noastră... Acum să închidem capitolul și să pornim la vînătoare.

Pînă seara au tot „vînat", omorînd sute de plosnițe, niște plosnițe agresive și flămînde care mișunau ca furnicile. Încolo, nu se puteau plînge de nimic. Prosoape curate, săpun parfumat, ziare portugheze, mîncare specială adusă de la restaurant, fructe la discreție, bere la comandă și libertatea de a țipa și înjura pînă li s-o duce gura la urechi. Ca să nu mănînce singuri, să se simtă prost, gardianul le ținea tovărășie, înfulecînd ca la pomană. În ziua următoare, la fel, aceeași tratație. Deoarece comisarul șef nu-i chemase să-i întrebe de sănătate nici pînă la căderea nopții, Pedro se zburli la gardian, întrebînd ce face comisarul șef și cînd are de gînd să cerceteze plîngerea cetățeanului onorabil. Omul negru,

golind tacticos sticla cu bere, dădu nevinovat din umeri :

— Comisarul şef e la vînătoare de rinoceri.

— Şi cine-i ţine locul, cine e mai mare aici ?

— Comisarul ajutor, locotenentul de servici.

— Şi locotenentul unde-i, ce are de gînd ?

— Joacă pocher cu şeful.

— Parcă spuneai că şeful e la vînătoare ! se enervă Pedro, ridicînd tonul. Ai spus, sau nu, aşa ?

— Am spus, dar aşa am primit ordin.

Pedro se scărpină în cap, vorbindu-i lui Dinu :

— Să mă ia naiba dacă mai înţeleg ceva ! apoi, i se adresă din nou gardianului de culoare : Pentru ce, domnule, pentru ce-ai primit asemenea ordin absurd ?

— Ca să nu-i deranjeze nimeni de la jocul de cărţi, se joacă pe dolari.

— Hm, dolari ! Mormăi Dinu gîndindu-se la dolarii pe care avusese de gînd să-i expedieze în România, apoi izbucni : Va trebui să-i deranjezi ! Du-te şi spune-le că n-au dreptul să ne ţină arestaţi fără motiv.

— Regret, dar nu vă pot ajuta. Ei sînt albi, eu sînt negru, n-am voie să intru în birou decît numai atunci cînd sînt chemat.

Pedro trînti fesul de duşumea şi izbi cu piciorul în pămînt.

— Ce facem, amigos ? îl întrebă pe Dinu care rămăsese plouat ca o curcă. Spargem uşa, rupem gratiile, îl gîtuim pe ăsta sau...

— Să anunţăm agenţia, să le cerem hîrtie să trimitem o scrisoare.

Sugestia era neaşteptat de bună, era singura posibilitate de a-i scoate din inerţie pe ofiţerii de poliţie şi,

cerîndu-i hîrtie și creion gardianului, bietul om dădu și mai neputincios din umeri :

— Aaa... asta nu, nu prevede regulamentul. O scrisoare ar putea ajunge pe masa guvernatorului și guvernatorul...

— La naiba cu guvernatorul vostru cu tot ! își ieși Pedro din sărite. Noi vrem să anunțăm agenția, vaporul, să știe unde să ne caute.

— Știu, înțeleg, dar nu se poate — se scuză gardianul dînd înapoi și trăgînd zăvorul pe dinafară. Mai aveți răbdare pînă duminică. E ziua cînd șeful face obișnuita inspecție pentru curățenie.

În zilele următoare, încă cinci, cîte au mai fost pînă duminică, au tot zguduit ușa și-au urlat printre gratii, cerînd să vină șeful, pînă ce-au răgușit. Pedro devenise atît de ursuz încît nu mai vorbea nimic. Dinu era și mai amărît. Să fi știut ce-l așteaptă în taverna unde-l trăsese Pedro, s-ar fi lăsat păgubaș de așa-zisa destindere necesară marinarului după o lună de singurătate pe ocean. Dacă ar fi rămas la vapor, cuminte și îngrijorat de ale lui, a doua zi s-ar fi dus cu Miguel la agenție și i-ar fi expediat banii Păuniței, dar așa, zilele trec și cine știe ce încurcături îi mai așteaptă, ce le mai pregătește „pionul netrebnic" în legătură cu „rodul celor două culturi". Și Pedro nu voia să-i spună nimic, nimic din taina care a dezlănțuit războiul dintre el și misionarii catolici, dimpotrivă, se adîncea și mai mult în mister.

— Dacă ridic cortina înainte de timp, îmbătrînești prea repede, amigos. Să așteptăm faptele.

Pînă și purtarea lui Miguel îi trezea mirarea lui Dinu. Cum de n-a venit pînă acum la poliție să se intereseze de ei ? Dar domnul Dik, fiind român ca și

el, cum de nu s-a interesat de dispariția unor oameni din echipaj ? Nici telegrafistul, pe care Pedro, prin furtul acelei sticle de whisky i-a dovedit omenia, nu s-a interesat de el. Dar Carol, căruia i-a salvat fratele...

— Ce spui, bre, omule, ăștia sînt marinarii de ocean ? Așa știu ei să-și arate recunoștința ?

— Nu toate razele soarelui încălzesc pămîntul, amigos ! răspunse omul cu fes.

— Scutește-mă de filozofii ! se enervă Dinu. Scutește-mă de nepăsarea ta prost deghizată. Parcă eu nu te văd că-ți rozi unghiile ?

Pedro o întoarse glumeț, un fel de haz de necaz :

— Fiecare cu pofta și cu slăbiciunile lui. Eu îmi rod unghiile și tu ai ros o ladă cu portocale, ca și cum dărnicia poliției nu te-ar costa nimic.

— Ce vrei să spui, ce vorbe-s astea ? se îngrijoră Dinu, bănuind că „dărnicia", în limbajul lui, are un anumit tîlc.

— Vorbe. Vedem noi duminică. Pînă atunci mai omoară o coloană de ploșnițe și lasă-mă să dorm.

Numai inspecție a visat Dinu toată noaptea, numai comisari șefi, vînînd rinoceri a visat, și duminică dimineață, după ce-a venit frizerul să-i ferchezuiască, iar chelnerul de la restaurant să le aducă gustarea, apăru și comisarul șef. Surpriza însă, era alta. În spatele comisarului, la mică distanță, îl văzură pe secundul lor, individul pe care-l blamaseră amîndoi. Comisarul, zîmbăreț și extrem de politicos, nu mai știa cum să se scuze, cum să aleagă, din engleza pe care o vorbea, cuvintele cele mai indicate :

— Sînt surprins, căpitane, declar pe cuvînt de onoare că nu mă așteptam să-i mai văd pe reținuți în camera musafirilor, îi știam plecați. Reclamantul și-a

retras plîngerea, a recunoscut că a fost o eroare, şi-n situaţia asta, domnii nu mai aveau ce căuta aici. E drept, că la noi nu le-a lipsit nimic, îi puteţi întreba. Dacă ofiţerul de servici le-a permis să se mai odihnească două-trei zile în plus, voi fi nevoit să-l sancţionez, a călcat legea, nu trebuia s-o facă. Acum voi dispune imediata lor eliberare. Hei, Alfonso !

Doar că Alfonso, ofiţerul de serviciu, nu era acolo, fiind duminica lui de liber, n-avea ce căuta la birou, lucru pe care-l ştia destul de bine şeful, însă şeful, continuînd să joace teatru, să se arate cînd indignat de indolenţa subalternilor, cînd plin de regrete că e pus în situaţia să nu-şi respecte cuvîntul, întrucît nu-i poate elibera pe reţinuţi înainte de a-şi primi, fiecare, obiectele lăsate spre păstrare, turuia mereu, fără întrerupere, adăugînd :

— Mîine la prînz vor fi liberi. Pînă atunci, dacă vreţi să staţi de vorbă, să le povestiţi noutăţile de pe vapor, n-am nimic împotrivă, regulamentul permite aşa ceva. Puteţi servi şi cîte-o sticlă cu bere. Dacă mă onoraţi şi pe mine, nu refuz, noi sîntem înţelegători cu străinii, cu oamenii albi bineînţeles, cu ceilalţi...

Patru sticle cu bere a adus chelnerul, reci de la gheaţă, capsulate în Olanda. Numai aşa au aflat Dinu şi Pedro că datorită tărăboiului făcut de Miguel, Carol şi bucătarul suedez, comandantul a cedat, ordonînd să se deplaseze secundul pînă la poliţie şi să limpezească lucrurile, aşa au aflat că, la propunerea englezului, armatorul a fost de acord să-l avanseze pe Fernando şef de echipaj şi să-i plătească resturile băneşti ale fostului nostrom.

— Iuda şi-a primit arginţii, amigos — rosti Pedro referindu-se la portughez, apoi întrebă cum merge descărcarea şi cîte zile mai au de stat.

— După spusele agenţiei... o scăldă secundul — s-ar putea să plecăm mîine, sau poimîine, să descărcăm în continuare în alt port, habar n-am unde. Acolo vom monta şi ancora smulsă de furtună şi bărcile cu postament cu tot. Pînă mîine la prînz trebuie să fiţi pe bord. Aveţi grijă, nu întîrziiaţi pe undeva, veniţi direct la vapor. Eu... nu mai am ce sta, vă las cu bine.

— Vă rog să le spuneţi oamenilor că noi n-avem nici o vină — îi aminti Dinu privindu-l în ochi — că totul a fost o înscenare regizată de cineva, numai aşa dovediţi că meritaţi stima noastră.

Privirile secundului spuneau că n-ar prea avea nevoie de stima lor şi-i părăsi fără să mai adauge nici un cuvînt. Tăcuţi au rămas şi ei. Tăcuţi şi-n ziua următoare şi-n celelalte două zile care s-au mai scurs. Comisarul şef uitase să-i mai pună în libertate. Dinu, într-un acces de furie, spărsese tot ce-i căzuse în mînă : farfurii, pahare, sticle. Pe vizorul uşii le aruncase, de duşumea le trîntise, înjurînd legile coloniei portugheze şi pe cei care le aplicau. Gardianul negru nu mai ştia cum să-l calmeze şi, auzindu-l pe Pedro vorbind despre culoarea dolarilor, îşi plecă fruntea, şoptindu-i la ureche :

— Căpitanul vaporului vostru i-a adus un plic comisarului şef, un plic cu salutul, atenţia şi mulţumirile comandantului de pe „San-Juan".

— Şi atenţia asta... la cît se ridică ? se interesă Pedro muşcîndu-şi unghiile.

— Cred că la o sută de dolari. Mai puţin ar fi o jignire pentru comisarul şef.

— Atunci te jignesc şi eu cu doi dolari dacă-i spui comisarului că mîine ne vom plînge guvernatorului.

După cîteva clipe, aceeaşi mirare ipocrită şi la domnul Alfonso, acelaşi repertoriu teatral :

— Nu mă aşteptam la asemenea surpriză, ştiam că aţi plecat duminică, auzisem că v-a eliberat comisarul şef, şi cînd colo... Să ştiţi că agenţia s-a interesat de voi, colegul spunea că a trimis un funcţionar să vă ridice carnetele, să se convingă de adevăr. Acum, să nu mai lungim vorba, luaţi-vă în primire cuţitele şi sînteţi liberi.

— Dar banii, dolarii ? întrebă Dinu gesticulînd cu amîndouă mîinile.

— Aaa... nu ştiam că sînt ai voştri, scuzaţi-mă. Poftim, cred că asta-i totul, nu-i aşa ? şi le numără şaptezeci de dolari. Acum puteţi pleca.

Dinu era gata să urle, să se repeadă la şarlatan şi să dea cu cuţitul cum nu dăduse niciodată, însă Pedro îi şopti românește .

— Mulţumeşte cerului că ne-a restituit ceea ce vezi. Pune mîna pe toţi banii şi ieşi înaintea mea.

Nu-şi termină vorba că apăru chelnerul care le servise masa de trei ori pe zi. Pînă la pămînt se ploconi în faţa lor :

— Le cer iertare distinşilor mei clienţi. Desigur că au scăpat din vedere modesta mea notă de plată. În dolari a fost calculată. Patronul a dispus să nu vă pună la socoteală vesela pe care, din păcate, a spart-o vîntul, curentul cînd s-a deschis uşa.

Pe nota de plată era trecut tot consumul, tot ce consumaseră ei, plus berea şi aperitivele servite comisarului şef în timp ce juca pocher cu ajutorul său.

Bineînțeles și ceea ce consumase gardianul care le ținuse de urît.

Dinu să turbeze nu altceva. Patruzeci și opt de dolari aveau de plată, patruzeci și opt de pumni i-ar fi tras comisarului Alfonso, patruzeci și opt de înțepături de cuțit merita pentru că le oprise o sută de dolari, pentru că-i furase de o sută de dolari. Pedro, ca să nu-l mai audă țipînd indignat și înjurînd românește, se încruntă, împingîndu-l spre ușă, bodogănind :

— Ieși, deșteptule ! Ieși acum că pe urmă nu mai ieși de aici.

Ca o confirmare a părerii exprimată de Pedro, comisarul Alfonso le aminti binevoitor :

— Dacă ne mai întîlnim prin Beira, unii vagabondînd pe străzi, alții păzind ordinea, s-ar putea să ajungeți la beci și acolo n-are cine vă hrăni.

Fluierînd a pagubă, cu cîte unsprezece dolari în buzunar, ieșiră afară, la aer și libertate. Cu toate că nu mai aveau nici o speranță, alergară într-un suflet spre port. Ajunși pe cheu, văzură dana goală. Vaporul plecase, probabil luni, așa cum spusese Dik, plecase fără ei, și despre acest lucru, poliția, respectiv domnul Alfonso, știa foarte bine. Dar carnetele unde-or fi ? Toți într-un suflet, făcură calea întoarsă, spre agenție. Dar și aici nimeriseră ca Eremia cu oiștea-n gard, birourile erau închise, programul de lucru încetase de mult.

— Acum ce facem, unde stăm pînă mîine cînd s-o deschidă agenția, unde dormim ? întrebă Dinu trecînd peste deznădejdea care-i schimonosise chipul. Cel puțin să ne căpătăm carnetele, actele de legitimație, și pe urmă...

— Pe urmă trebuie să părăsim orașul, n-ai auzit ce-a spus comisarul? Dacă ne prinde vagabondînd...

— Și unde vom locui, unde vom dormi, în lună?

Pedro ocoli răspunsul direct, întrebînd la rîndul său dacă prin liceu a învățat ceva despre flora și fauna pădurilor tropicale. Dinu se necăji, dînd a lehamite din mînă:

— Nu știam că vrei să mă faci profesor de geografie. Mai bine lasă aiurelile. Zii! Unde mergem?

— Deocamdată acasă la fete, la Pilar și la Lulu, le spunem că sîtem la ananghie și... cum le-o fi obrazul, vedem noi.

Au avut „obraz" fetele, nici mîncarea nu i-au lăsat să și-o plătească, mîncarea din acea seară, preparată de Pilar. Dimineață, cînd s-au dus la agenție n-au găsit decît un singur funcționar, cel care le adusese lefurile la vapor. Omul îi compătimi pentru necazul care-i lovise și le înmînă carnetele, anunțîndu-i că debarcarea făcută de comandant a și fost vizată de căpitănia portului, adăugînd:

— Cu mențiunea trecută în carnete nu cred să mai găsiți vapor. Nici o agenție n-o să vă angajeze. Și poliția o să vă vîneze, obligîndu-vă să părăsiți orașul.

— Care mențiune? se încrîncenă Pedro răsfoind la repezeală carnetele. Citind tare „debarcat pentru trafic de stupefiante și agitație comunistă", îi venea să urle, să turbeze, să rupă foaia din carnet și s-o înghită nemestecată. Asta e prea de tot! Minciuna ar trebui demascată. Dar cum, unde să protestăm, Dinule?

Dinu rămăsese zdrobit, fără glas. Nici el nu se așteptase la asemenea mîrșăvie. Îl întrebă, totuși, pe omul agenției cînd și cine adusese carnetele la agenție.

— Secundul vasului. Duminică dimineață. Atunci am aflat noi că sînteți arestați. Dar omul nu-i vinovat. Ordinul de debarcare și mențiunea respectivă a fost telegrafiată de armatorul vostru. Radiograma a venit înainte de sosirea voastră.

Dinu se lămurise.

— Era de așteptat. Netrebnicul a lucrat mînă în mînă cu armatorul, m-au măturat din calea lor.

Se lămuri și Pedro.

— Asta-i moara, amigos, chestia cu „fără busolă", dar socoteala lor de-acasă, nu se va potrivi cu cea din tîrg, îți promit ! apoi, știind că discuția pe această temă ar fi de prisos, schimbă macazul, întrebîndu-l pe funcționar de portul spre care plecase vaporul. Din păcate se lovi de un refuz neașteptat. Deplasarea vasului era un secret al agenției, iar agenția nu-l trîmbițează nimănui, argumente întrerupte de Pedro :

— Și funcționarul, omul agenției, ce părere are, nici el nu știe secretul, nu vrea să-i ajute pe cei nevinovați ?

— Dacă „nevinovații" știu să se poarte atent cu un biet funcționar amărît, s-ar putea să afle cîte ceva.

Pedro nu-i lăsă timp să se răzgîndească și, dosindu-i sub mapă două bancnote de cîte un dolar, îi făcu cu ochiul, așteptînd efectul.

— S-ar părea că un anumit vas — se derulă efectul — încărcat cu ciment, s-ar fi îndreptat luni seara spre portul mozambican subtropical Laurenço Marques.

— Pariez că omul de omenie, bietul funcționar amărît, știe și ce va încărca acel vapor necunoscut ? îl îmboldi Pedro.

— Conserve și cafea, domnule, patru mii de tone.

— Patru mii de tone !... se miră Braziliano mijindu-şi ochii. Te pomeneşti că vor pleca spre India, să hrănească posesiunile portugheze din regiunile bîntuite de foame.

Funcţionarul zîmbi şi dădu negativ din cap :

— Nu. S-ar părea că vasul n-are ce căuta în Extremul Orient. Navlul pregătit e pentru Spania, pentru soldaţii care se bat acolo.

— Spre care Spanie, amigos, pentru care soldaţi ? îl iscodi Pedro uşurîndu-se de alt dolar.

— Asta nu mai ştiu. E secretul agenţiei de dincolo, ei deţin conosamentele.

— În regulă, ajunge, dar mai avem o singură rugăminte — continuă Pedro. Nu cumva aţi primit zilele astea vreo scrisoare pentru Miguel Salvatore Caballero ?

— Da. Chiar eu i-am dus-o luni dimineaţă la vapor.

În birou se auzi un oftat. Oftase Dinu. Şi tot el întrebă nerăbdător, făcîndu-i semn lui Pedro să-i mai dea un dolar :

— Şi i-ai predat-o personal ?

— Da. Miguel e marangozul vaporului. Cînd i-am dat scrisoarea m-a invitat în atelierul lui şi mi-a oferit un pachet de ţigări americane, rugîndu-mă să nu-i spun secundului.

Pedro, nervos, îşi frecă palmele şi-l întrebă pe Dinu :

— Ai văzut, amigos, ai văzut ce transformări s-au petrecut pe vaporul „San-Juan" ? Ai văzut pentru ce n-a venit Miguel să se intereseze de noi, pentru ce ne-a uitat ?

Dinu se prefăcu a nu-l auzi, întrebîndu-l, din nou, pe funcţionar :

— Şi despre noi n-ai vorbit nimic cu marangozul ?

— M-a întrebat doar dacă e adevărat că v-aţi fi dat la marijuana. Ce puteam să-i spun eu, nu vă cunoaşteam.

— Lasă prostiile astea, nu te mai interesa de Miguel ! se zborşi Pedro pe neaşteptate — şi, împingîndu-i un scaun, îi făcu semn să se apuce de scris. Funcţionarul, împăturindu-şi dolarii, deveni şi mai amabil, oferindu-le pînă şi timbrele necesare pentru Europa. Dinu, emoţionat cum era, nu-şi putea aduna gîndurile. Tare ar fi vrut să ştie ce i-a scris fata, cum se simte după congestia avută şi dacă mai crede în el şi în promisiunea că din primul port îi va trimite dolarii. Din această cauză nu ştia cum să înceapă scrisoarea, cum să se justifice că nu i-a expediat banii, nu ştia ce trebuie şi ce nu trebuie să-i spună despre situaţia în care se găsea, despre felul cum acţionase Kefalonis, cum se răzbunase pe el, cum lovise indirect şi-n ea, în fericirea lor, însă Pedro îl îmbărbătă, sugerîndu-i singura soluţie posibilă :

— Adevărul, amigos, nimic altceva decît adevărul. Un adevăr, minus Pilar, bineînţeles. E clar ?

— Şi unde să-mi răspundă, pe ce adresă ? mai întrebă Dinu.

— Pe aceeaşi adresă ca şi pînă acum. Să nu crezi că „San-Juan" va pleca spre Spania fără noi. Îl fac eu pe englez să joace pe plită. Acum dă-i zor, scrie. Amănuntele o să ţi le spun altădată.

Au scris, au pus scrisoarea la poştă, au schimbat la „negru" doi dolari, au luat treizeci de escudo, apoi au mîncat la o locantă din piaţă cîte o strachină de orez cu salată verde, au băut şi două cafele fără zahăr, ca să le taie setea şi, cu burta plină, au mai stat un

timp să chibzuiască şi să analizeze faptele. Angrenajul era simplu, exact aşa cum îl bănuiseră ei, o mîrşăvie de care nu era străin nici Dik. Fernando, Iuda, care se linsese şi el pe degete de cîţiva dolari, dintr-o singură lovitură îl slujise şi pe comandant şi pe un anumit misionar local despre care vor discuta pe parcurs. Dinu nu mai insistă să afle taina, pentru el problema era culcuşul şi hrana zilnică pînă ce vor pleca spre portul unde ancorase vaporul. Dacă vor pleca, dacă vaporul va mai putea fi găsit de ei. Pedro avea însă alte planuri.

— Nu, amigos, încă nu-i vorba de vapor, cu paisprezece dolari în buzunar nu putem ajunge la el. E vorba de flora şi fauna pădurilor tropicale. Ce zici, mă urmezi în marginea junglei ?

— Nu înţeleg ! făcu nedumerit Dinu.

— Jungla e salvarea, numai aşa scăpăm de beciul poliţiei, pădurea de la marginea fluviului Zambezi.

În legătură cu această pădure din marginea fluviului Zambezi, Pedro nu dădu alte amănunte, se feri să povestească despre întîlnirea cu „şacalul" din maşina mănăstirii, despre ceea ce aflase din gura lui dar încă nu ştia nimic. Nici cum se vor descurca în junglă nu ştia. În orice caz, la umbra palmierilor vor avea timp să chibzuiască din nou şi să hotărască felul cum vor acţiona ca să-şi capete locurile de muncă pe vaporul plecat. Pedro susţinea că în această problemă are un atu la mînă. Dacă îl va prinde şi pe al doilea, şi nu se putea să nu-l prindă, atunci îmbarcarea e ca şi făcută.

Atît aflase Dinu din gura lui Pedro, încolo, chestia cu atuurile rămăsese taină.

— Să mergem, amigos, să ne mai facem unele cumpărături, unele provizii și pe drum s-ar putea să-ți spun ce rost are Fernando în chestia cu „șacalii" despre care cunoști cîte ceva, ce rost are acel loc anume de pe marginea fluviului Zambezi.

Dinu însă, sătul de atîta mister, nu se dădu urnit de la masă.

— Stai, bre, omule, nu te grăbi. Pînă nu-mi spui și mie despre ce marijuana a pomenit funcționarul agenției nu te urmez nicăieri. Cred că am acest drept. Era vorba de amîndoi.

Pedro, decis să închidă capitolul, mormăi plictisit :

— Fleacuri, glume de marinar oceanic. Să mergem

— O fi ! insistă Dinu. Dar gluma e în legătură cu lipsa noastră de la vapor, cu poliția. Cine-i marijuana, vreo artistă, vreo spioană sau...

— Hm !... făcu Pedro nemulțumit de întîrziere. O fi, mă, o fi vreo muiere cum spui tu, o muiere dată dracului de care nu mai scapi niciodată.

Răspunsul nu-l mulțumi pe Dinu, dimpotrivă, îi trezi și mai mult curiozitatea :

— Pedro, tu îmi ascunzi ceva, nu vrei să spui că e vorba de spionaj. Dar nici eu nu vreau să mor prost Te scutesc de explicații numai în cazul că e ceva în legătură cu taina ta, altfel...

— Uf... cicălitor mai ești, amigos ! se înciudă Pedro interesîndu-se cam cît e ceasul. Află că marijuana e o buruiană afurisită, adusă din Sud-America, o buruiană din care se extrage drogul cu același nume, un drog tot atît de primejdios ca și sămînța de opiu, sămînță pentru distrugerea căreia te voi implica și pe tine. Ești mulțumit ? Ai priceput ? Acum să mergem spre brutărie.

Au cumpărat patru lipii din făină de orz, altele nu se găseau, au cumpărat și un calup de brînză și un coș de rafie împletită, ca să aibă unde le băga, apoi, ca să nu se usuce pe drum, le-au înfășurat în cîteva foi de palmier, luate pe gratis de pe taraba negustorului și au ieșit din oraș tăind-o direct prin desișul unei culturi cu trestie de zahăr. Greu drum alesese Pedro, dar din moment ce prudența îl sfătuise să evite șoseaua, Dinu n-a mai avut încotro, urmîndu-l bodogănind. După cîteva sute de pași, văzînd totuși că n-au spor la mers, renunțară la prudență și ieșiră în șosea. N-o ghiciseră. Pe stînga era o plantație de cafea și una de portocale, plantații păzite care trebuiau ocolite. Nimeriră din nou în desișul trestiei. Zăpușeala și efortul făcut le provocă setea, o sete tot atît de dușmănoasă ca și soarele care ardea nemilos. Obositoare și panta care le apăruse în cale. Ca să scape de ea, ieșiră din nou la șosea. În marginea altei plantații cu portocali văzură un gard din trestie de bambus. Pedro îndrăzni și reuși să smulgă două bețe din îngrăditurâ și să se fofileze din nou în desiș. Netezind bețele, mormăi satisfăcut :

— Astea ne vor fi și unelte pentru procurarea hranei și arme de apărare împotriva jivinelor care ne vor încurca socotelile. Acum să tăiem desișul în lat și să ieșim dincolo.

După un timp de mers agale, mai mult tîrîndu-și picioarele, călcînd ba iarba arsă de soare și întesată de scaieți, ba vrejurile unor semănături de bumbac, lătratul unui cîine și cumpăna unei fîntîni îi vesti că satul sau ferma cuiva e undeva în apropiere. Terminînd de urcat panta, văzură și satul, un sat cu cîteva colibe țuguiate, în jurul cărora se tăvăleau copiii indi-

genilor care nu învăţaseră încă să-şi acopere goliciunea. In praful drumului, răscolit de trompa unui elefant domesticit, se vînzoleau cîteva găini somnoroase, răsucindu-se cînd pe o parte cînd pe alta. Copacii, un soi de palmieri pitici şi cîţiva mangotieri umbroşi, cu frunzele albite de pulberea pămîntului însetat, cereau ploaie. Apa nu era departe. Numai bălţi şi mlaştini se vedeau în capul satului, mlaştini primejdioase, pline de vietăţi veninoase şi plauri înşelători, cel puţin aşa pretindea Pedro. Doi negri bătrîni, cu gingiile vinete şi fără dinţi în gură, asaltaţi de roiuri de ţînţari şi de muşte sîcîitoare, îi priviră duşmănos şi bănuitori. Ura şi amărăciunea, acumulate în decursul veacurilor de asuprire colonială, li se citea pe chip. Văzînd că oamenii albi nu vorbeau portugheza şi înţelegînd că vor puţină apă de băut, unul dintre bătrînii satului, cu vocea aspră, de om necăjit, vorbi în numele celorlalţi :

— Fîntîna am săpat-o noi, e pentru setea noastră. O oală vă dăm şi vouă, pentru că sînteţi străini. Beţi şi plecaţi, n-avem nevoie de musafiri.

Omul se făcu înţeles mai mult prin gesturile făcute decît prin aşa-zisa portugheză. Dinu şi Pedro băură apa din oală, îi mulţumiră şi, cînd să plece, îl întrebară pe bătrîn cam cît mai este pînă la malul fluviului Zambezi şi dacă era bună direcţia încotro mergeau. Întrebare fără răspuns. Şi fluviul era al lor, al poporului din Mozambic, nu al albilor care l-au mutat pe plantaţiile unde robeau bărbaţii satului.

— E vorba de irigaţii, amigos — explică Pedro. Fermele, sau hagiendele, cum li se spune şi prin Brazilia, se construiesc de obicei în apropierea apelor. Pe acolo o să ne instalăm şi noi hotelul pînă ce nimerim mangotierul fără fructe. Îţi spun eu povestea. In caz că întîm-

plarea mă ajută, şi trebuie să mă ajute dacă preotul n-a mințit — o să-ți spun eu despre care preot e vorba — atunci îi vom păgubi pe „şacali" şi, la aplicarea pedepsii, după cum ți-am mai spus, vei avea şi tu un rol... Nu, nu insista să afli despre ce-i vorba, amănuntele o să ți le spun mai tîrziu.

Dinu zîmbi şiret, întrebînd pe neaşteptate :

— Şi cu ce se ocupă aceşti „şacali" care vor fi pedepsiți de noi, nu cumva cu o anumită „cultură" de „buruieni afurisite" ? Din moment ce am şi eu un rol de jucat e firesc să ştiu dinainte ce...

— Hm !... îl întrerupse Pedro amenințîndu-l cu degetul. Ştiam că eşti isteț, inteligent, că pricepi mai mult decît ți se spune. Chestia asta o discutăm mîine. Acum, să ne grăbim spre pîlcul de cocotieri din spatele bălților, să scapăm de țînțari şi de muşte.

Au mers un timp, poate două-trei ore pînă ce-au văzut cocotierii din dreapta lor. Abia atunci continuă Dinu întrebările :

— Poate vrei să-mi spui şi ce fel de coji mestecau cei doi bătrîni care ne-au dat apă ?

— Trebuia s-o vezi şi pe asta ! făcu Pedro pus pe explicații. Bătrînii tribului mestecau, din păcate, cojile unui anumit mac tropical din care musteşte lăptişorul de opiu. Asta e nenorocirea lor, numai aşa vor să uite de necaz şi de foame. Încolo, chiar tu ai intuit cine se ocupă cu răspîndirea otrăvii, chiar şi cu controlul aşaziselor...

— Culturi de mac din care se extrage opiul — completă Dinu înțelegînd sensul disputei dintre Pedro şi Fernando, taina cîrdăşiei cu misionarii catolici. Acum m-am lămurit cine sînt „şacalii", acum te voi urma cu inima deschisă.

— Atunci, hai să lungim compasul, să nu ne apuce noaptea, să găsim din timp ceea ce caut eu.

— Şi dacă găsim ?

— Dispare învinuirea cu „trafic de stupefiante". Odată cu ea cade şi menţiunea cealaltă, mult mai gravă pentru noi, chestia cu „agitaţia comunistă". Numai mintea banditului de armator a putut născoci aşa ceva. Pe tine a vrut să te distrugă.

ULTIMUL EPISOD

CAPITOLUL XIX

— După ce cade scara e ușor să dai sfaturi, amigos!

Așa sunase proverbul latin în gura lui Pedro la primul contact cu pădurea tropicală. De atunci trecuseră șase zile de primitivism, șase zile rupte din caierul vremii. Prima zi fusese mai grea și mai trudnică pentru ei, ziua uceniciei, ziua cînd șarpele luat drept liană îl făcuse pe Pedro să rostească acel proverb latin. Dar, să luăm firul de la început.

Teama de necunoscut îi îndemnase să poposească la marginea junglei. În apropierea unei ape curgătoare se opriseră, la umbra unui mangotier singuratic. În fața junglei, cît vedeai cu ochii, se întindeau culturile unor fermieri. Cîțiva cocotieri, aliniați și pe dreapta și pe stînga unui hat destul de lat, marcau, probabil, despărțitura dintre două proprietăți de pămînt. Piatra de hotar era mangotierul, însă mangotierul fără fructe indicat de misionarul cu monoclu albastru la ochiul stîng. Dincolo de pîrîu, de undeva din direcția fluviului Zambezi, se auzeau lovituri de topor și bufnituri de copaci. Din vîrful mangotierului, în care se urcase Pedro ca să scruteze depărtările, văzu o echipă de negri lucrînd la defrișarea unei porțiuni de pădure. Copacii, curățați de ramuri și liane, erau împinși spre malul apei și de acolo trimiși, plută, pe fluviu în jos, pînă la Beira. Cu toate că punctul de lucru era departe de ei,

Pedro păru nemulțumit și, coborînd din copac, îi zise lui Dinu :

— Să-i dăm zor să nu ne-apuce noaptea nepregătiți. Deocamdată, desfă coșul de rafie.

În timp ce Dinu despletea coșul de rafie și înoda firele ca să fie cît mai lungi, așa cum i se ceruse, Pedro se ocupa de bețele de bambus. Mai întîi, le scurtase atît cît era nevoie, apoi, crestîndu-le la capăt, decupase bucățica de prisos, fixase mînerele cuțitelor în crestătură și, legîndu-le zdravăn cu firele de rafie răsucită, exclamă satisfăcut :

— Gata, amigos ! Acum avem și unelte pentru procurarea hranei și arme de apărare împotriva jivinelor care ne vor tulbura liniștea.

Din alt curmei de rafie își răsuciră o chingă cu ajutorul căreia urmau să se cațere pînă în vîrful cocotierilor, să poată doborî mai ușor nucile de cocos. Numai așa vor gusta și ei din laptele și miezul acestor fructe dolofane care le va ține de foame. Cu „armele" gata pregătite, îndrăzniră să intre în pădure. Aveau nevoie de liane și de cîteva brațe cu frunze veștejite să-și pregătească patul. Dinu era nedumerit, încă nu știa unde-și vor face patul.

— În mangotier, amigos, acolo sîntem apărați de jivine.

— Păi... protestă Dinu socotind că muncea de prisos — dacă e vorba să dormim în copaci, pentru ce nu ne culcăm în pădure, de ce să mai cărăm lianele și frunzele pînă aici ?

— Ca să ai pentru ce pune întrebări — o scurtă Pedro.

Cam laconic răspunsul, dar, neavînd încotro, Dinu porni încet pe urmele prietenului său. Întunecoasă

pădurea, un petic de cer nu se zărea cînd priveai în sus. Aerul era umed, greu de respirat, cu pronunțat miros de putregai. Lupta sălbatică pentru viață o vedeai și o simțeai la fiecare pas. Plante, gîze, păsări, fiare, toate luptau ca să trăiască, să doboare ce-i slab. Unele trăgeau spre lumină, altele spre întuneric, unele rodeau nevăzut, altele se repezeau spre pradă tipînd înfiorător. Liane, ferigi, cactuși aerieni și alte plante din neamul agățătoarelor, înfipte adînc una în tulpina alteia, se încolăceau ca șerpii, urcînd spre lumină. Copacii uriași, unii cu tulpinile găunoase, alții nevătămați de vreme, hrăneau din belșug sumedenia plantelor parazite. În stratul frunzelor și buruienilor pipernicite, piciorul ți se îngropa ca în nisip. La fiecare pas tresăreai. Pe sub covorul de frunze mișca viața, mișca primejdia. Chiar și foșnetul frunzelor moarte, care cădeau de sus, din coroana copacilor, te înfiora fără să vrei. Dinu se opri o clipă locului și oftă fără să vrea, cuprins de nostalgia locurilor natale. „Ah, Dumnezeule !, ce minunată e țara mea, ce blîndă e clima, ce primitori sînt oamenii și ce răcoroase și prietenoase sînt pădurile noastre !" Apoi, nemaivăzîndu-l pe Pedro, se simți singur și strigă din răsputeri :

— Pedroo !

Ecoul numelui strigat și țipătul unor păsări alarmate parcă de ceva, îl făcu pe Dinu să alerge spre locul de unde primise răspunsul. Pedro trăgea cu amîndouă mîinile de vrejul unei liane încolăcite pe trunchiul copacului. Doi pași mai avea Dinu ca să-și ajute prietenul, dar tot atunci, o umbră neagră, ieșită ca din pămînt, apăru lîngă el. Într-o frîntură de secundă ridică „arma" să se apere. Umbra însă, mai iute ca el, îi smuci bățul de bambus și lovi fulgerător în adevă-

rata primejdie. Capul şarpelui căzu retezat de mîna salvatorului. Pedro încă nu se clintise din locul unde-l înţepenise groaza. Dinu bîlbîi un reproş: „trebuia să te holbezi, să nu iei şarpele drept liană şi să tragi de coada lui", reproş care-l determinase pe imprudent să rostească proverbul latin. După cuvintele de mulţumire adresate salvatorului, mulţumire exprimată şi de unul şi de altul în engleză, franceză şi spaniolă, omul negru întrebă curios:

— Voi... nu portughez?

— Nu! îngăimă Pedro pradă aceleiaşi spaime uşor de explicat.

— Englez, francez? continuă întrebările salvatorul.

— Nu, amigos — îşi reveni Pedro — nu sîntem din naţia posesorilor de colonii.

Răspunsul fusese dat în limba engleză. Pedro nu ştia ce resort îl împinsese să se exprime chiar în limba insularilor şi, cînd s-o întoarcă în spaniolă, sperînd că aşa va fi înţeles, renunţă imediat întrucît mozambicanul pricepea engleza. Cei doi prieteni, bucuroşi că se puteau înţelege cu omul care răpusese jivina veninoasă, îl îmbrăţişară frăţeşte lipindu-şi obrazul de obrazul lui, mulţumindu-i încă o dată că le salvase viaţa. Îmbrăţişarea celor doi europeni şi cuvintele lor de recunoştinţă, încheiate cu „te rog să ne consideri prieteni", îl impresionaseră pe omul negru, obligîndu-l să-şi spună la rîndul său numele şi să treacă la mici confesiuni. Se numea Rino Zambeza şi se născuse pe malul fluviului Zambezi. Acum lucra la defrişarea pădurii, mai bine zis lucrase, căci de două zile fugise ca să scape de cîinoşenia colonului portughez. Engleza o învăţase la Durban, unde robise cîţiva ani într-o mină exploatată de cealaltă putere colonială.

Atît le spusese deocamdată Rino Zambezi, apoi, ridicînd cadavrul şarpelui şi-l aruncă pe umăr, porni încet spre lizieră şi-i întrebă de unde sînt şi cum de-au ajuns în pădure, în ce scop.

Dinu se grăbi cu amănuntele. Pentru el, apariţia acestui om în acel moment cînd moartea întorsese capul să muşte, era un adevărat miracol. Cine-l trimisese să-i apere ? Cum de ajunsese la cîmp ? de unde-i pîndise şi cum de-i văzuse înainte de a-l zări ei ? Faţă de acest străin, fugit de sub controlul stăpînului portughez, nu se făcea să ai secrete. Dar cum să explice poziţia României pe harta Europei cînd cunoştinţele geografice ale omului negru nu depăşeau o anumită zonă a continentului african. În mintea sa, după ce-au vorbit destule, România rămăsese undeva în împărăţia duhurilor de dincolo de coloniile franco-belgiene, undeva spre hotarul cu ţara arabilor, despre care bătrînii tribului povesteau că, pe vremuri, aceşti călăreţi de cămile le pustiiseră satele, trimiţîndu-i în sclavie pe strămoşii strămoşilor lor. În schimb, auzindu-l pe Dinu vorbind despre necazul cu arestarea de la Beira, cu motivul debarcării de pe vaporul panamez, cu lipsa de bani şi cu ideea lui Pedro că numai în junglă s-ar putea trăi liber cîteva zile, poate chiar două săptămîni, Zambeza se indignă, spunîndu-le că prin aceste necazuri trecuse şi el. Poliţia din Laurenço îl arestase anul trecut şi-l schingiuise pentru că îndrăznise să lovească un colon portughez.

— Şi cel puţin l-ai pocnit cum trebuie ? se interesă Dinu, privindu-l admirativ.

— L-am pocnit şi cu vorba, asta l-a durut. Noi, oamenii negri, sîntem stăpîni pe acest pămînt. Omul alb, venit cu corăbiile lui, va părăsi într-o zi Mozambicul,

va fugi în țara lui gonit de populația băștinașă. Și englezul va fugi acasă, și francezul, și belgianul, și toți ceilalți coloni care n-au ce căuta în Africa.

— Și cînd va veni ziua asta, amigos ? întrebă Pedro, dîndu-și seama că Zambeza merită atenție și stimă.

— Cînd soarele se va învîrti de trei ori prin sîngele oamenilor albi care se războiesc în Spania.

— Și asta de unde-ai mai scos-o ? se interesă Pedro din ce în ce mai curios.

— De la vraciul tribului nostru.

— Interesant, amigos, foarte interesant. Dar vraciul tribului vostru de unde-a auzit de Spania ?

— Știe. E om deștept. Citește ziarul englezilor, „Times". El ne-a spus că războiul din Spania unde se bat cele două căpitănii : Hitler și Stalin, pregătește celălalt război care va scăpa popoarele africane de jugul puterilor coloniale. Jur pe tatăl meu că așa va fi.

— Nu cumva chiar tatăl tău e vraciul care citește „Times" ? îl iscodi Pedro.

— Tatăl meu a fost căpitănie de trib. Dacă nu-l ucideau portughezii într-o luptă de hărțuială...

Multe a mai spus Zambeza despre vraciul acelui trib misterios, despre omul care nu recunoscuse încă stăpînirea portugheză, despre luptele de hărțuială în care cădeau zilnic și parte din oamenii lor și parte din soldații trupelor coloniale, despre armele capturate în luptă și despre un anumit talisman înzestrat cu puteri magice, care-l scăpase de rafala „trăsnetului" mînuit chiar de ofițerul portughez.

Se opriseră la marginea pădurii, acolo unde se mai simțea puțină umbră. Auzindu-l pe Pedro că are de gînd să înnopteze în mangotierul singuratic, Zambeza

clătină negativ din cap. Așa ceva nu era indicat pentru sănătatea omului alb, noaptea era umedă, plină de primejdii, te poate mușca un păianjen veninos, un șarpe de copac, iar din cauza țînțarilor, fără polog de apărare ar fi imposibil să poți dormi pînă la ziuă. O colibă curată e mult mai sigură și mai sănătoasă, iar coliba era undeva dincolo de șuvița de apă care se vărsa în Zambezi, apa lor, limpede și bună de băut din zori și pînă în amurg.

Pe pajiștea dintre pîrîu și fluviu numai smocuri de iarbă și mărăciniș; iarba păscută de o cireadă de bivoli, iar mărăcinișul de cîteva turme de capre păzite de doi negri înarmați cu bețe de bambus. Un cîrd de antilope sperioase păștea pe liziera pădurii. Coliba nu era departe. Ca să poți intra prin deschizătura ei, care ținea loc de ușă, trebuia să te apleci de spinare. Pe jos, în loc de saltea, era întinsă o rogojină. Altă rogojină, ceva mai subțire și mai mică, servea drept perdea pentru noapte. Rino Zambeza, cu aerul unei gazde primitoare și modestă, le oferi patul, adică rogojina de pe jos. El urma să doarmă în dreptul ușii, pe aceeași rogojină. Văzîndu-l pe Pedro că-l invită să înfulice din lipiile și brînza scoase din buzunarul șalvarilor, îi făcu semn să mai aștepte și dispăru din colibă.

Afară începuse să bată vîntul, bătea dinspre răsărit, dinspre albia fluviului Zambezi, bătea în rafale scurte și zăpușitoare. Cu toate că fluviul nu se zărea, apele lui inundaseră o mare porțiune de teren. In mîlul apelor se planta orezul. Băștinașii, numai bărbați, încovoiați tot timpul, trebuiau să se păzească și de crocodili și de hipopotamii care ieșeau la păscut atît ziua

cît și noaptea. Se păzeau și de gîrbaciul administratorului portughez, omul fermierului.

Zambeza apăru zîmbitor cu puțin timp înainte de a se înnopta, venise cu doi pepeni verzi, cu o turtă de mămăligă făcută din făină de manioc, cu un pește afumat și cu cîteva frunze de manioc, bune pentru salată. Întinzînd totul pe rogojină, se scuză stingherit:

— Un prieten mi le-a dat, i-au prisosit. Mîine seară s-ar putea să ne ospătăm în altă parte, vă spun eu secretul.

Prima noapte a fost un chin pentru Dinu, numai șerpi a visat. Pedro dormea dus. Zambeza sforăia. De afară se auzeau răgetele fiarelor, rîsul înfiorător al hienelor și grohăitul hipopotamilor ieșiți la păscut. Dinu, cu urechile ciulite și nemișcat pe rogojina colibei, bănui că trecuse de miezul nopții. Tot ascultînd zgomotele pădurii, ceva nedefinit îl înfioră. Nu numai teama, dar și presimțirile nu-i dădeau pace, visul de-atunci, cînd o văzuse pe Păunița plutind în năvodul lui Kefalonis, îl retrăia parcă din nou. Remușcările și dorul de ea îi pîrjoleau inima. Setea de a se răzbuna pe armatorul vinovat de toate relele îi măcina mintea, întunecîndu-i rațiunea. Aici, la distanță, i-o întuneca, dar dacă va ajunge acolo, ce va fi? Și dacă nu va mai ajunge niciodată? Dacă e scris să n-o mai vadă nici pe ea, nici pe mama, căreia nu-i scrisese de la plecarea din Setubal? Două făpturi dragi care-l iubeau și-l așteptau. Și Pedro speră să se reîmbarce pe „San-Juan". Cum, cînd, în ce mod? Care-i atuul?

Spre dimineață începu ploaia, o ploaie torențială, cu fulgere dese, orbitoare, ca și în noaptea furtunii. Zambeza dispăru imediat ce răsări soarele: „Așteptați-mă lîngă mangotier".

Acolo l-au așteptat pînă seara, pe malul p'rîului, la umbra copacului. Pedro îi destăinui lui Dinu toată tărășenia din mașina mănăstirii și, obsedat de gîndul că acea clopotniță fără clopot și acea biserică fără altar e undeva în preajma lor, păzind „culturile", hotărî să înceapă investigațiile chiar în ziua următoare.

— Tu vei face lucrul ăsta, te vei cățăra în cocotieri și vei scruta depărtările.

Cînd apăru Zambeza, făcîndu-le semne să se grăbească, să ajungă mai repede la locul „ospățului" făgăduit, Dinu sări primul în picioare. Pe drum n-au prea vorbit, nu le ardea de taifas. Mai ales Pedro care se zbuciumase toată ziua preocupat de necunoscutele problemei ce trebuia dezlegată, nu întrebase măcar încotro se duc. În apropierea unei ferme s-au oprit. Culcîndu-se pe burtă și înaintînd în patru labe, îl ascultau pe Zambeza. Colonii portughezi, tot atît de ignoranți și superstițioși ca și băștinașii pe care-i stăpîneau, obișnuiau să pună seara, înainte de apusul soarelui, în dreptul porții principale, o oală cu mîncare gătită pentru îmbunarea duhurilor. Cu aceste ofrande sperau să fie feriți de lăcuste, de gîzele dăunătoare culturilor, de sălbăticiunile care le atacau vitele și de pîrjolul focului izbucnit din trăsnete. Așa și-au amăgit foamea și-n ziua următoare, mîncînd toți trei din aceeași oală, mîncînd cu mîinile, căci colonii nu puneau și tacîmuri. Abia în noaptea următoare, pe un cer cu lună plină, tolăniți în pragul colibei, cu oala de apă lîngă ei, începură un taifas general, oprindu-se mai mult asupra problemelor care frămîntau populația asuprită de jugul colonial. Zambeza conchise scurt :

— Vom scăpa de el.

— Cum ? întrebă Dinu.

— Smulgînd trăsnetele din mîna soldaților portughezi.

„Trăsnetele" erau armele, și Pedro, la un moment dat, ca să-i simtă pulsul omului negru, abătu discuția și asupra drogurilor din care se înfruptau băștinașii mărăviți de anumiți preoți catolici, care se ocupau cu asemenea culturi pe undeva, poate chiar pe întinsul acestor cîmpii cu lanuri de trestie de zahăr și cu alte plante necesare vieții. Zambeza nu admitea pipa de opiu și nici nu auzise de asemenea culturi în perimetrul dintre fluviu și orașul Beira. În schimb, era pornit atît împotriva misionarilor cît și împotriva metodelor de a-i nărăvi pe băștinași cu drogul care le slăbea puterea de luptă, ura și setea de rezistență. Pedro, decepționat în sinea sa că Zambeza nu-l putea ajuta în depistarea locului căutat, îl întrebă dacă n-a auzit cumva măcar de existența unei biserici, a unei capele sau schit catolic prin împrejurimi. Nu, nici de așa ceva nu auzise. Pedro începuse să se îndoiască de existența celor căutate și, înciudat, se lăsă somnului. Dimineață, Zambeza, nemulțumit și el că nu-i putuse furniza lui Pedro nici un amănunt în legătură cu ceea ce căuta, îi părăsi să-și vadă de treburile lui, treburi pe care încă nu le mărturisise nimănui.

— Asta-i, amigos, asta-i viața. Tot noi vom găsi ceea ce căutăm.

Dinu era de acord să caute, dar în sinea sa era tot nemulțumit. Pedro nu-i spusese toată tărășenia, misterul legăturilor dintre el și misionarii catolici. Poate nu sunase ceasul, poate că amicul său mai avea unele rețineri și, ca să nu-l sîcîie, își pregăti chinga și se îndreptă, pe hat la vale, către primul cocotier. Urcușul pe tulpina dreaptă ca lumînarea i se păru greu și lung

al naibii, mai greu decît urcușul omului sărac pe cărarea vieții. Deocamdată, din primul cocotier nu văzu nimic care să-l intrige, nimic care să-i dea de gîndit.

— Atunci doboară cîteva nuci să ne împrospătăm forțele — îi strigă Pedro făcîndu-i semn să coboare — și după prînz, cînd trece soarele spre asfințit, ne cățărăm în celălalt cocotier și gata pentru ziua de azi.

— Poate „te cațeri" ai vrut să spui, nu „ne cățărăm" — bombăni Dinu sleit de puteri.

— Cînd eram tînăr ca tine mă cățăram și eu, acum, gimnastica o fac la sol, în fiecare dimineață. Dar să lăsăm mofturile. Treci la umbra mangotierului și așteaptă să deschid nucile.

— Cu alte cuvinte — continuă Dinu să-l tachineze — am rezolvat și problema cu diviziunea muncii. Asta nu-i socialism, amice.

— Lasă teoriile. Mai bine spune ce părere ai de Zambeza ?

— E mai inteligent decît vrea să pară. Pînă și chestia cu vraciul își are tîlcul ei. Cred că e băgat direct în problemele pe care le-am discutat.

— Atunci să-l ajutăm.

— Cum ? Oricînd, oriunde și cu toate armele ? Să-i vorbim despre bănuielile tale în privința navlului pe care urmează să-l încarce vapoul „San-Juan" ?

— Mă așteptam să intuiești și lucrul ăsta, să gîndești la fel cum am gîndit eu. Dar să revenim la ale noastre. În anumite împrejurări, da, sînt de acord cu lozinca ta. Mă refer la problema africanilor, problemă care, mai devreme sau mai tîrziu, cu anumite limite, se va întinde de-a lungul și de-a latul pămîntului. În cealaltă problemă, referitoare la unele sisteme de guvernămînt, fii mai temperat, amigos, nu te avînta spre

himera din care n-ai gustat niciodată, nu te repezi să dărîmi zidul fără să te întrebi cu ce-l poți dărîma și ce vei găsi dincolo. Un exemplu e necesar. Germania bîntuită de foame și contradicții a căzut în capcana dictaturii hitleriste căutînd fericirea. Și crezi că a găsit-o după ce a spart zidul democrației? Eu am trăit acolo, am văzut realitatea, de asta am fugit în lume. Voiam să scap de haos și sărăcie, de minciună, demagogie, teroare și căluș, să scap de teoriile cu superioritatea rasei ariene, cu pretențiile lor de a domina lumea, batjocorind omul. Aceleași motive m-au îndemnat să fug și din Italia fascistă. Ajuns acolo, ți-am spus, hibridul era încă amar, cel care semănase măslinul nu apucase să stea la umbra lui, să guste din fructele lui. Și în Italia lui Benito Mussolini sînt oameni care luptă împotriva metodelor absurde de guvernămînt a celor care se pretind arhangheli ai fericirii, ca și cum părerea minorității ar însemna singurul adevăr posibil, acel adevăr pe care, marii gînditori ai lumii, în modestia lor, s-ar fi mulțumit numai cu un singur bob, un bob care să strălucească și să rămînă etern, un bob de lumină pe masa tuturor... Ți-am spus toate astea ca să știi că și-n țările de dictatură fascistă sînt oameni care rostesc aceeași lozincă: oricînd, oriunde și cu toate armele. Ar fi bine să-i cunoști, să afli din gura lor că și eu am făcut cîndva parte dintre ei. Dar și acolo, ca și-n alte partide, oamenii inteligenți nu-i lasă pe alții să gîndească pentru ei, nu de altceva, dar n-ar vrea să li se lenevească mintea...

Atît de mult îi prinsese discuția din acea zi, discuție care, printre picături, s-a învîrtit și în jurul scrisorii Păuniței aflată în buzunarul lui Miguel, încît apariția lui Zambeza nu-i deranjă cu nimic. Abia după un

timp, dîndu-şi seama că nu se făcea să vorbească într-o limbă pe care n-o înţelegea omul negru, Pedro răsuci macazul cerînd unele relaţii despre Beira şi despre celălalt port unde se găsea „San-Juan". De fapt nu porturile mozambicane îl interesa pe Pedro, ci ceea ce se putea încărca la danele lor. Zambeza, auzind despre tonajul şi părerea omului de la agenţie în privinţa navlului, zîmbi neîncerzător :

— Peste două zile mă întîlnesc cu un prieten din Laurenço. O să-l rog să se intereseze şi să-mi spună ce se simte. Dar voi ce bănuiţi ?

— Credem că e vorba de ceva „trăsnete". S-ar putea să-l intereseze şi pe vraciul vostru. Noi acolo vrem s-ajungem, în portul subtropical, şi chiar dacă o fi să pornim pe jos, plecăm zilele astea fără să ne pese de greutăţi.

— Pentru ce să porniţi pe jos ? se miră Zambeza. Prietenul meu, cel care se va interesa ce se simte la Laurenço, vă poate duce pînă acolo într-o anumită zi. Numai să terminaţi de căutat ceea ce căutaţi. S-ar părea că... Nu, încă nu, vorbim altă dată.

— Îţi mulţumesc, amigos ! îl îmbrăţişă Pedro, emoţionat. Nu m-aşteptam să ne fii de folos în această problemă grea. Te vom anunţa cînd vom găsi ceea ce căutăm, acel bob de lumină despre care am vorbit cu Dinu pînă la sosirea ta.

Chiar în acea noapte dispăru mozambicanul. Grăbit ca niciodată şi misterios ca de obicei, nu le spusese decît că e vorba să se întîlnească undeva, cu nişte şlepari din tribul vraciului lor. Între timp, la noapte, după ce va adormi pămîntul, un alt prieten de-a lui le va aduce cîte ceva de ale gurii.

În dimineața următoare, după ce-au mîncat un pepene verde cu mămăligă de manioc, ciugulind ultima bucățică de brînză, plecară să-și continue cercetările. Nu trecu mult și Dinu, cocoțat în ultimul cocotier, începu să se frece la ochi, să nu-i vină să creadă minunea. Tot uitîndu-se cu mîna streașină la ochi, sfîrși prin a fluiera un marș. Uitase că e ars nemilos de soare, că din cauza setei i se lipise limba de cerul gurii, că-l zgîrîiaseră cîteva frunze din craca ușurată de nucile ei greoaie, el fluiera și tremura de emoție. Nu, nu se înșela, se pare că descoperise ceea ce căutau. La oarecare distanță văzuse un fel de foișor, desigur clopotnița fără clopot, iar în fața foișorului, o casă sau o baracă joasă cu o cruce pe acoperiș. În apropierea casei se zărea un cimitir cu vreo patru-cinci cruci, probabil niște morminte năpădite de buruieni, neîngrijite. Coborînd la repezeală din copac credea că nu mai ajunge lîngă mangotier, unde-l aștepta prietenul. Citindu-i bucuria pe chip, Pedro nici nu-l lăsă să deschidă gura, luîndu-i-o înainte.

— E departe? Cît avem de mers?

Cam două-trei sute de pași au avut de mers pînă în apropierea „minunilor", cum le numise Dinu. În dreptul casei se opriră și se culcară pe burtă. Ca să aibă cîmp de vedere retezară cîteva trestii de zahăr. Așa-zisa biserică părea mai mult o magazie, o baracă dreptunghiulară cu ușă masivă de lemn și cu o singură fereastră. Întîi au suspectat casa de la distanță, prudenți și gata de apărare, apoi i-au dat ocol de două ori, întîlnindu-se amîndoi în același punct. Văzînd că nu se simte nici o mișcare, Pedro împărți rolurile. Dinu urma să rămînă pitit în marginea plantației, cu trestiile retezate și puse cruciș ca să poată pîndi ușa, iar el,

strecurîndu-se ca o felină, porni tîrîș să verifice fiecare colț, fiecare scîndură din pereții casei, fiecare cruce și fiecare mormînt. Căsoaia era construită din trestie de bambus cu umplutură din scîndură vopsită maro. La fel și ușa, tot din scîndură. Încurajat de liniștea din jur, Pedro se opri în dreptul ferestrei, o fereastră întărită cu gratii, mormăi ceva neînțeles, clătină din cap ca și cum ar fi spus „mă așteptam eu la așa ceva", apoi cercetă clopotnița, crucile din cimitir, mormintele și, mușcînd satisfăcut, reveni lîngă Dinu.

— Am ghicit-o, amigos. Clopotnița e fără clopot, biserica fără altar, crucile din cimitir fără morminte și culcușul de sub fereastră fără dulău de pază. Dar asta nu-i o dovadă că dulăul nu există. Aici e sursa puterii în care va trebui să lovim cu mult tact și cu destulă inteligență.

— Cum ? Cînd ? Ce fel de sursă ? La ce dulău te referi ? întrebă Dinu, vorbind în șoapte ca și cum dușmanul ar fi fost în spatele lor.

Pedro, învîrtindu-și inelul pe deget, porni spre ultimul cocotier de pe hat și continuă tot atît de misterios :

— La dulăul care păzește laboratorul șacalilor. Cînd ar ști păgubitul — și iar se uită la inel — ce bucurie îi pregătesc clanului, și-ar pune unghia-n gît că nu i-a spus „îngerului" să mă lichideze pe ocean.

Dinu dădu semne de nerăbdare, se săturase de atîta mister.

— Ascultă frățioare, nu crezi c-ar fi timpul să tragi capacul de pe oală și să-l arunci dracului ? Spune-mi și ce nu mi-ai spus și gata.

Pedro zîmbi și dorința lui Dinu de a trage „capacul de pe oală" nu mai găsi nici o amînare, obligîndu-l s-o

începă cu începutul aventurii, cu cîrdășia de la Port-Said, povestindu-i totul în afară de rădăcina legăturilor dintre el și banda traficanților îmbrăcați în sutană. Zărindu-l pe maltez în tovărășia misionarului și știind cam despre ce poate fi vorba, l-a urmărit pînă ce-a băgat haşişul pe bord. De la negustorul evreu a aflat că firul rețelei trece prin Gibraltar. Cu maltezul nu se putea trata, maltezul era doar unealta călugărilor, era un traficant înrăit și mult mai periculos decît căpitanul Faic care alimenta banda din Levant cu stupefiantul procurat de oamenii lui Kefalonis. Dik nu era străin de afacerile maltezului și el știa că marfa armatorului ajunsese pe bord. Denunțul îl făcuse Pedro, dar complicațiile care-au urmat au fost în afara programului notărît. Rețeaua nu se putea distruge în felul acesta, lovind orbește într-un pion fără importanță. Ca să stîrpești răul, trebuia să descoperi, mai întîi, sursele puterii, culturile, apoi să lovești, fără milă, și în traficanții mărunți și în cei mari.

La acest punct, Dinu ar fi vrut să-l întrerupă pe Pedro și să-i ceară cîteva amănunte în plus referitoare la trioul Kefalonis-Faic-Dik, însă prietenul său trecu mai departe, vorbind despre preotul din Gibraltar, despre unele legături tainice care existau între el și acest preot, despre bucuria că aflase, fără să se aștepte, cine e veriga principală a rețelei, despre mesajul din plicul sigilat și poposi la șacalul din Beira, înnodînd firul cu ce-i spusese înainte. Acum, după ce iscodise prin geamul bărăcii cu cruce pe acoperiș, era sigur că aici e laboratorul unde se fabrica pasta de opiu, iar cultura de mac nu putea fi decît în apropierea acestei clopotnițe. Crucile, din cimitirul fără morminte, așezate într-un anumit fel, nu puteau arăta decît drumul

spre parcela, sau parcelele cultivate, parcele pe care desigur că le inspecta „dulăul" şi, nefiind în „coteţ", trebuia descoperit tot de ochiul lui Dinu.

— Hai, amigos, urcă din nou în copac şi nu coborî pînă ce nu-l vezi pe călugăr apărînd de undeva.

Chircit pe două crăci stătea Dinu. Numai la „sursa puterii" se gîndea şi, după vreo oră de transpiraţie în soarele care-i cocea creerii, care-l ameninţa cu insolaţia, zări un om în sutană ieşind din desişul trestiei de zahăr chiar prin punctul marcat de braţele celor două cruci puse pe diagonală. Cu arma de vînătoare pe umăr venea călugărul. Cum depăşi crucea, se şi făcu nevăzut, dispăruse ca o aratare din vis. Părerea că l-ar fi înghiţit pămîntul, îl făcu pe Pedro să rîdă.

— Nu, amigos, pămîntul nu înghite asemenea spurcăciuni, o să te convingi şi tu că nu-l vrea. Hai să mergem. Discutăm mai încolo, la umbra mangotierului.

La umbra mangotierului îi aştepta Zambeza. Se întorsese cu veşti scurte şi precise. Vaporul „San-Juan" încă nu terminase descărcarea cimentului, mai avea la două hambare. Mărfurile pentru Europa se vor încărca direct din mahoane. Cîteva barje cu lăzi de conserve au şi tras lîngă vapor.

— Vom fi şi noi acolo, numai să ne ajute omul tău — hotărî Pedro. Acum fii atent că vreau să-ţi povestesc ceva.

Scurt şi la obiect a fost şi Pedro. Nimic nu i-a ascuns lui Zambeza, însă surpriza cea mare a fost auzindu-l că, între timp, un om din tribul vraciului l-ar fi informat că ştie despre existenţa unui schimnic portughez venit să-şi ispăşească păcatele într-o chilie undeva. Despre acest schimnic şi despre posibila lui îndeletnicire vorbiră pînă ce căzu întunericul. Planul

acțiunii îl făcu Pedro mestecînd calm miezul nucilor de cocos. Din moment ce „dulăul" era înarmat, ziua nu se putea întreprinde nimic. Deocamdată știau că în trestii există o cărare, că această cărare nu poate duce decît la cultura căutată, iar ușa laboratorului, cum îl numise Pedro, se deschidea înăuntru. Ca să evite surprizele, se gîndiră să lege mînerul ușii de stîlpul clopotniței, dar nu înainte de căderea nopții și de stingerea eventualei lumînări pe care s-ar putea s-o aprindă călugărul. Dacă totul va ieși bine și socoteala de acasă se va potrivi cu cea din tîrg, atunci, încă în noaptea aceasta, vor ști unde e cultura, cît e de mare și în ce stadiu de coacere se află măciuliile de mac. În orice caz, omul care va desăvîrși distrugerea nu va fi altul decît Zambeza. El e omul acestui pămînt, el e în drept să aplice pedeapsa și să stîrpească răul din rădăcină, el va fi pionul principal care va ușura matul în partida condusă de Pedro. Singura necunoscută rămăsese doar ziua pedepsei, și această zi era în funcție de culesul plantei halucinante, de coacerea ei.

În acea noapte, o dată cu răsăritul lunei, fiecare știind ce are de făcut, coborîră pe hat în jos și nu se opriră decît în dreptul clopotniței. Baraca era cufundată în întuneric, nici o lumină nu se zărea pe fereastra călugărului, Pedro și Dinu își dezlegară cuțitele, apoi, cu firele de rafie legate cap la cap, răsuciră o funie solidă și, trecînd-o pe după stîlpul clopotniței, înțepeniră mînerul ușii. Fără vorbe și fără pierdere de timp trecură la pîndă, Zambeza în dreapta ușorului iar Dinu în stînga. Pedro, ținînd direcția crucilor, intră în trestiiș și nimeri imediat cărarea. După cîțiva pași prudenți, dar mari și iuți, văzu un luminiș cu o cultură de mei. Trecu peste semănătură, trecu și peste alt rînd de

trestie și, în noul luminiș, ceva mai lung și mai lat decît primul, văzu două parcele semănate cu ceea ce căuta. Bucuros că-i va plăti clanului toate polițele neachitate, că biserica „mamă" din Burgos va rămîne fără o parte din sursa ei de putere, dar și fericit că reîmbarcarea lor va fi un fapt împlinit întrucît vaporul nu va termina încărcarea înainte de a-și termina ei treburile, reteză la iuțeală opt măciulii de mac, din opt locuri diferite, șapte le strecură în buzunarul șalvarilor și ultima o analiză din mers. Macul încă nu era copt. Crestat ușor, nu mustea laptele, ci doar un lichid verde și cleios, amar ca veninul. Cu „corpul delict" în mînă, le făcu semn celor doi prieteni să părăsească locul de pîndă și să-l urmeze tăcuți pînă în spatele bisericii. Aici, culcați pe burtă în iarba tunsă mărunt, șușotiră cîteva minute despre marea partidă ce se va juca peste cel mult zece zile. Lui Zambeza îi reveni rolul principal, el va desăvîrși pîrjolul, din acest punct va scăpăra scînteia.

— Pînă atunci — continuă Pedro directivele — vom face cu rîndul, stînd cu ochii pe schimnicia schimnicului. Nu vom acționa decît în ziua cînd întreaga cultură va fi adusă în laborator. Numai așa vom lovi în acești șacali, care se îmbogățesc răspîndind drogul pe tot cuprinsul lumii.

Plecară spre colibă. Pe drum, Zambeza vorbi primul :

— Cînd fumul focului, plănuit de tine, se va ridica pînă la mai marele duhurilor, tata, ucis de soldații puterii coloniale, va fi răzbunat de mîna fiului său.

— Prin scrum va fi răzbunat, amigos. Atunci se va convinge și Dinu că pămîntul nu înghite un anumit soi de spurcăciuni.

Au mai tăcut un timp, apoi Zambeza vorbi din nou.

— Să știți că peste zece zile, într-o noapte fără lună, cînd flăcările se vor ridica în slăvi, fiul vraciului va trimite șoferul colonului portughez să vă ducă de la Beira pînă la cheiul portului unde vă așteaptă vaporul.

— Rino, frățioare!, izbucni Dinu, îmbrățișîndu-l fericit la gîndul că va ajunge, în sfîrșit, în posesia scrisorii expediată de Păunița. Și asemenea veste tocmai acum ne-o spui? Meriți, meriți... și-i oferi în dar cuțitul său de la șold, cu tot cu teacă.

Mozambicanul refuză darul, spunîndu-i că singura amintire care nu se va pierde niciodată e prietenia. Cu aceste vorbe simple, dar sincere, intrară împreună pe ușa colibei, pregătindu-și culcușul.

CAPITOLUL XX

Era în seara cînd Dinu se pregătea să se întoarcă la colibă după altă zi de pîndă în jurul așa-zisului laborator. Din locul unde stătea, îl văzu pe „dulău" că apare din trestiiș, urmat de o negresă care-i vorbea ceva. Negresa, o copiliță neîmplinită, cam de 10—11 ani, îmbrăcată cu o fustiță lungă de două palme, intră pe ușa bisericii ca la ea acasă. Intră și călugărul, trîntind ușa după el. O curiozitate firească, mai tare decît voința lui, îl mînă pe Dinu pînă în dreptul ferestrei. În biserica fără altar și fără icoane ardea o singură lumînare. Cei doi, călugărul și fetița, despuiați și unul și altul, cu pipele de opiu fumegînde încă, se îmbrățișau, tăvălindu-se pe rogojină. Dinu se retrase și o luă la

fugă înnebunit. Mai bine nu s-ar fi uitat pe geamul păcatului. Din acea seară numai vise erotice îi tulburau somnul. Ba o visa pe Pilar, ba pe Păunița, ba pe negresa preotului. Cu toate se drăgostea și lac de sudoare se trezea dimineața. Nici scăldatul, în apa rece a pîrîului, făcut înainte de culcare, nu-i liniștea simțurile. Pedro îl compătimea, glumind piperat, dar Dinu, sîcîit de clocotul sîngelui, îl repezea :

— Cît mai avem de stat aici ? Mîine se fac șase zile de așteptare, șase zile de chin.

Și, tocmai în a șasea zi de chin, „dulăul" începu recoltatul macului. Pedro țopăia de bucurie. După socotelile sale era sigur că în cel mult trei zile plantele vor fi depozitate în laborator. Bidonul cu petrol și chibritele care se aprindeau fără cutie, urma să le procure Zambeza. Doi dolari i-a costat petrolul. Nimica toată pe lîngă valoarea drogului care se va preface în scrum.

În acea zi, cînd Pedro și Dinu se săturaseră de numărat papornițele cu mac tăbîrcite de călugărul laborant, Zambeza le aminti că mîine seară, la căderea întunericului, vor porni spre Beira, spre locul unde-i va aștepta șoferul. Numai despre drum și despre ceea ce vor face acolo vorbiră în acea noapte. Pedro parcă nu mai era atît de sigur că-l vor obliga sau îndupleca pe comandant ca să-și recapete locurile de pe vaporul lor. Dacă vasul ar fi fost la Beira l-ar fi șantajat pe șacal să intervină la poliție și îmbarcarea ar fi fost sigură, dar așa, e greu de știut cum va ieși.

— Și atunci ce facem, cum vom proceda ca să ne vedem pe vas ? se zbuciuma Dinu.

— În cel mai rău caz vom repeta figura pe care ai făcut-o tu la Constanța. Acum ne va fi mai ușor, îl avem pe Miguel. El e marangoz în locul lui Iacob,

el e cu cabina la pupa. Acum să ne culcăm și să visăm rolurile pentru piesa de mîine seară. Ce zici, amigos — îl întrebă pe Zambeza — pornim cu dreptul mîine seară, sau cu stîngul ? E vorba de șoferul și de autocamionul care ne va duce dincolo.

— Dacă respectăm ora plecării, da.

Cu dreptul au pornit la acțiune în seara următoare, toți trei au pornit cu dreptul. Faptul că orbecăiau prin întuneric nu-i stînjenea cu nimic, fiecare știa ce are de făcut. Bidoanele cu gaz, două la număr, le ducea Zambeza. Pentru forța lui, cei douăzeci și cinci de litri cu petrol erau floare la ureche. Nici o lumină nu se zărea în „cușca dulăului". „Șacalul", trudit probabil de munca de peste zi, întărit și c-o pipă de opiu, dormea fără griji. Totuși, Pedro rămăsese să păzească în dreptul ușii. Cu mîna pe mînerul cuțitului păzea. În timpul ăsta, Zambeza și Dinu, furișați în spatele bărăcii, numărară fiecare cîte o sută de pași din locul unde se despărțiră. Se pare că bidoanele cu gaz le ridicară amîndoi o dată Damful se simți prin aer chiar în clipa cînd începură să împroaște pereții pînă după colțuri. Și chibritele le scăpărară amîndoi în același timp. Pălălaia și dogoarea focului îi făcu să se topească fulgerător în direcția șoselei. După cîteva secunde apăru și Pedro. Fără să se mai uite la limbile de foc care se ridicau la „mai marele duhurilor", porniră, în pas viu, direct spre bariera Beirii. Dar nu pe șosea, ci pe o cărare cunoscută numai de omul negru. Pînă la miezul nopții au mers pe această cărare, pînă ce-au ajuns în marginea unei plantații din apropierea orașului. Acolo, Zambeza dispăru.

După un timp, cinci sau zece minute de așteptare încordată, Dinu, nerăbdător și nervos, vorbi mai mult pentru el însuși :

— S-ar părea c-am pus-o de mămăligă. Cred că ne-a lăsat mașina, am întîrziat, și-n situația asta vom fi nevoiți s-o pornim pe jos. Cel puțin să vină Zambeza, să ne luăm rămas bun.

— Sst !... N-auzi nimic ? întrebă Pedro ciulindu-și urechile.

De fapt în acea clipă nu se auzea nimic, însă tot Pedro, după cîțiva pași făcuți cînd la dreapta cînd la stînga, îl zgîlțîi de umeri pe Dinu.

— Nici acum n-auzi nimic ?

Ca la un semnal dinainte convenit, Zambeza apăru pe dreapta, iar mașina, cu motorul duduind, apăru pe stînga, oprind chiar în dreptul lor. Atît Pedro cît și Dinu se repeziră să-l îmbrățișeze pe mozambican, să-i mulțumească și să-și ia rămas bun, însă Zambeza, potolindu-i, le făcu semn să urce mai repede, împingîndu-i din spate :

— Nu prieteni, noi nu ne despărțim. Am și eu unele treburi în orașul unde-am fost arestat pentru instigație și activitate subversivă.

— Bravo, amigos, ai început să mă uimești, să întrebuințezi cuvinte noi, „instigație, activitate subversivă", halal de tine ! Ce zici, Dinule, ce părere ai de fratele Zambeza ?

Mașina pornise, mergea cu toată viteza, iar Dinu era într-al nouălea cer, Pedro îi spusese pentru prima oară pe nume.

— Ce să mai zic ? Acum sînt convins că fratele Zambeza, în exsitența lui anterioară epocii pe care o trăim, a fost căpetenia celor mai inteligente vietăți din junglă, vraciul vracilor.

Cu toate că Dinu nu se așteptase la vreun răspuns pe linia așa-zisei „existențe anterioare", Zambeza îi

uimi din nou, dovedindu-le că nu-i chiar atît de înapoiat :

— Eu nu cred în metempsihoză. Eu am fost şi sînt fiul tribului meu, un trib condus de un vraci descurcăreţ care nu se teme de trăsnet, dimpotrivă, îl caută după miros şi-l întrebuinţează după caz.

— Bravo, amigos, mi-ai luat perdeaua de pe ochi ! exclamă Pedro, bucuros că ignoranţa mozambicanului fusese doar o mască. Acum ştiu cine-i vraciul care citeşte ziarul Times. Şi, din moment ce vraciul în persoană a plecat în căutarea „trăsnetului", tare aş vrea să „miros" şi eu cam unde e ascuns acest „trăsnet", în ce ungher al portului Laurenço.

— Cine caută, găseşte ! căzu răspunsul omului negru. Şi voi aţi găsit ce-aţi căutat. S-ar putea să ne ajutăm reciproc. Apoi schimbă vorba : Voiam să vă spun că mîine, cînd vom ajunge la destinaţie, veţi dormi în mahoana unui cunoscut. E o mahoană încărcată cu lăzi de conserve pentru vaporul panamez. Cred că acolo veţi sta de vorbă cu marangozul despre care mi-aţi vorbit.

— Bine judecat, amigos ! îl lăudă Pedro. În mahoană e locul cel mai indicat pentru a ne putea întîlni cu Miguel.

Multe au mai vorbit ei pînă ce-au ajuns la destinaţie, dar despre sursa care-l informase pe mozambican că vaporul începuse încărcarea, n-au pomenit nimic. Foamea şi-au amăgit-o cu cîteva lipii şi miezul cîtorva nuci de cocos oferite de şofer. Direct în port au tras cu maşina, un port prost luminat, cu majoritatea becurilor, de la reţeaua electrică, sparte. Vaporul era tras cu pupa la cheu şi înconjurat cu mahoane. Mahoana căutată de Zambeza încă nu intrase la descărcat, aştepta să-i vină rîndul şi era trasă chiar la pupa, în

dreptul hambarului patru. Mahonagiul, un negru pipernicit și jerpelit, le oferi culcuș și apă de băut pe sătu-rate, apoi, întinzînd prelata peste golul dintre două rînduri de lăzi, prelată care-i apăra și de ochi străini și de intemperiile nopții subtropicale, tăinui un timp cu Zambeza, clătinînd mereu din cap, cînd afirmativ, cînd negativ. Toate informațiile căpătate de la el erau pe placul celor doi marinari albi. Marangozul răspun-dea de încărcarea hambarului numărul patru și tot marangozul răspundea și de lăzile cu conserve din mahoanele de la pupa. După cîteva șușoteli au căzut de acord ca întîlnirea dintre Miguel, Pedro și Dinu să aibă loc chiar în acea noapte.

— Și cine o să-l cheme, cine o să-l cheme aici, tu sau omul tău ? îl întrebă Pedro pe Zambeza.

— Eu n-am ce căuta pe bord — glăsui categoric mozambicanul. Eu sînt la defrișatul pădurii, la Beira, nu aici, înțelegi ?

Seara, în așteptarea spaniolului, Dinu își rodea unghiile și nu mai termina de oftat. Numai la Păunița și la scrisoarea ei se gîndea, la iarna care bîntuia în România, la eventualele momeli ale nașului și la intri-gile Tasulei. Pedro, știindu-l pe Miguel avansat maran-goz, își făcea fel de fel de gînduri și nu mai știa de ce ladă să-și trîntească fesul. O fi tot ca înainte sau s-a schimbat, l-a înstrăinat funcția ? Zambeza, preocupat de ale gurii, se învîrtea printre lăzi, încerca să le clin-tească, să le simtă greutatea și, dornic să deschidă măcar una, vorbea de unul singur :

— Cîteva cutii din lăzile astea ne-ar prinde bine și nouă. Numai să fie de acord marangozul vostru.

Gîndul că și-ar putea potoli foamea cu puțină carne găitită în suc propriu îl făcu pe Pedro să aprobe ideea :

— O să-l rugăm să deschidă o ladă, că doar n-o fi foc.

— O face el și fără să-l rugăm — adăugă Dinu. Numai să ne-audă că n-am mai mîncat carne de cînd am ieșit de la poliție, dă jos capacul și gata.

— Și o ladă cu cafea ar trebui să deschidă — sugeră Zambeza. E cafea gata pregătită, made în U.S.A.

— Asta de unde-o mai știi ? se miră Pedro.

— Mahonagiul a aflat-o din gura stivatorului. Lăzile cu cafea poartă litera B pe capac. Celelalte litera T și sînt stivuite în rîndul doi.

— Care I amigos, T de la „trăsnet" ? insinuă Pedro mai mult ca să-i dovedească mozambicanului că și el e obsedat de aceleași bănuieli.

Apariția lui Miguel îi făcu pe toți să tresară. Dinu, gata să răstoarne felinarul care le lumina culcușul, atît de iute sări să-l îmbrățișeze. Doar că efuziunea lui se lovi de oarecare răceală, spaniolul părea stînjenit și lipsit de bucuria revederii. Nici față de Pedro nu se purtă altfel. Îi întinse mîna, îngăimă un fel de „n-ar trebui să se afle pe vapor" și se așeză pe colțul unei lăzi, ștergîndu-și sudoarea de pe frunte. Un timp domni tăcerea, apoi, Pedro, ca și cum n-ar fi observat răceala cu care-i întîmpinase cel avansat marangoz, începu să deșire mosorul întîmplărilor de după scandalul din tavernă. Mulțumindu-i că se agitase pentru ei, că se solidarizase cu bucătarul suedez, trecu la mîrșăvia lui Fernando, întrebînd în același timp ce părere are despre purtarea secundului, care-i debarcase chiar în aceeași zi cînd îi vizitase la poliție, prefăcîndu-se îngrijorat să nu întîrzie cumva pe drum și să se prezinte la bord pînă luni la prînz, cum și pentru ce lansase zvonul că arestații s-ar fi dat la marijuana.

Miguel nu găsea cuvîntul potrivit să explice curioasa purtare a secundului şi zvonul cu marijuana. Totuşi, ca să n-o scalde în neadevăr, ocoli problema, interesîndu-se dacă au mîncat şi dacă nu li-e foame. Dinu sări ca ars, întrebînd şi mai categric decît Pedro :

— Miguel, ce-i cu tine, pentru ce te porţi atît de rece şi nu vorbeşti nimic despre scrisoarea fetei ? Unde-i ? Ce-ai făut cu ea ? Nu cumva i-ai dat-o lui Dik pentru că te-a avansat marangoz ?

— Stop, amigos, nu te înfuria de pomană ! interveni subtil Pedro. Avansarea lui Miguel n-are nici o legătură cu scrisoarea fetei. Spaniolii respectă prietenia şi cuvîntul de onoare. Deocamdată n-ar fi rău să urce pe bord, să aducă o daltă şi un ciocan, să ne deschidă o ladă cu conserve, să ne putem ospăta şi noi după atîtea săptămîni de post. Cu această ocazie sper să-şi aducă şi scrisoarea, să nu te mai văd oftînd.

— Uff !... făcu Miguel, bucuros de intervenţia şi calmul lui Pedro. Mă duc să aduc sculele. Cînd mă întorc o să vă spun eu mai multe.

După cîteva minute, nespus de lungi pentru Dinu, spaniolul coborî din nou în mahoană cu sculele şi cu plicul Păuniţei în mînă. În timp ce se ocupa cu deschiderea lăzii arătate de Zambeza, o ladă cu litera T, îi vorbea lui Pedro despre satisfacţia portughezului că „păgînul" şi „clandestinul" fuseseră prinşi de poliţie în timp ce tocmeau o anumită cantitate de opiu, că aduşi în faţa justiţiei îşi recunoscuseră păcatele şi fuseseră condamnaţi la cîte doi ani fiecare. Minciunile boţmanului, confirmate de secund, care adăugase că nu era vorba de opiu ci doar de marijuana, îi amuţiseră pe prietenii lor, încît nici bucătarul nu îndrăznise să mai deschidă gura. Pînă şi armatorul, printr-o telegramă fulger, se spune că ar fi condamnat fapta celor

doi pezevenghi care au compromis compania, formulînd, cu mîna lui, motivul debarcării. Acum, soluția cea mai indicată pentru a putea părăsi continentul negru ar fi îmbarcarea clandestină, să-l satură pe comandant de sperietoarea cu agitația comunistă. Amănuntele planului însă, urmau să le discute împreună cu Carol și cu Stiv mîine seară, în oraș, cînd se hotărîseră să meargă la o ghicitoare, să-și facă horoscopul. În magazia unde stătuse Dinu se vor ascunde și de data asta. Bineînțeles că toată povestea va trebui făcută cu o zi înainte de ridicarea ancorei, în ziua cînd mahoana, în care erau acum, va trece la încărcare.

Pedro, după ce-l ascultase în tăcere, întrucît Dinu se refugiase să citească scrisoarea, izbucni satisfăcut:

— Îți mulțumesc, amigos, mă așteptam să ne aluți. Dar să știi că la soluția asta ne-am gîndit și noi. Însă tu vei hotărî momentul, tu ne vei aproviziona cu de-ale gurii pînă ce vom ieși la ocean. Acum să cotrobăim mai repede prin ladă, să scoatem cîteva cutii de rezervă, să avem ce mînca pînă atunci.

Zambeza, calm și de nepătruns în gînduri, dar dezamăgit că în lada indicată erau într-adevăr conserve, propuse să se deschidă alta cu cafea, lada cu litera B. În timpul ăsta, Dinu, atît de absorbit era în citirea scrisorii, încît nu vedea și nu auzea nimic. Citind și recitind paginile, uitase pe ce lume se găsește. Nici atenția dată de mahonagiu anunțîndu-i că vine bormanul n-o auzise. Pedro se repezi, împingîndu-l din spate, șoptindu-i:

— Topește-te între lăzi. Nemișcat, în întuneric să stai.

Se ascunse și Zambeza, cu scule cu tot. Încă nu deschisese lada cu cafea. Fernando vorbea tare:

— Te-am văzut, marangozule, te-am urmărit. Să nu-ţi închipui că ai să dai lovitura la sticlele cu wiski fără să-mi spui şi mie. Dacă le găsim facem juma-juma.

— Atunci nu le mai caut — se prinse Miguel. Am răbdare pînă ce le-om vedea în hambare şi gata, lucrăm împreună.

Miguel dispăru ca să nu bată la ochi, iar Zambeza, cotrobăind şi lada cu litera B pe capac, nu găsi decît ceea ce scria în acte, cafea gata preparată. Resemnat, vorbi abia auzit :

— M-am înşelat, dragi prieteni, „trăsnetul" nu-i aici. O fi în alte mahoane, pentru alt vapor, tot panamez însă. Vă las cu bine ! şi plecă fără să se mai uite înapoi.

— Minunat om ! exclamă Pedro emoţionat de felul cum decursese despărţirea. Văzîndu-l pe Dinu că stă pleoştit, cu plicul fetei în mînă şi cu privirile pierdute în van, îl luă la rost :

— Pînă azi mi-ai tot oftat, voiai scrisoarea. Acum ce-i cu tine, ce s-a întîmplat, pentru ce-ai rămas împietrit ? Ai uitat că eşti marinar de ocean, că oceanului nu-i plac oamenii care nu ştiu să înfrunte furtunile ?

Dinu nu auzea nimic. El vorbea cu durerea lui :

— Cum să zbor pînă la ea, cu ce ? Distanţa e prea mare să mă pot lua la întrecere cu timpul. Şi lunile trec, trec, se duc...

Pedro, ca să nu se molipsească şi el de durerea care se citea pe chipul lui Dinu, se încruntă la faţă şi deveni aspru, brutal chiar :

— Nici valul care se naşte în larg nu trăieşte s-ajungă la ţărm, nici el nu se ia la întrecere cu timpul ! Mai bine spune-mi ce scrie acolo, despre ce-i vorba ?

Dinu, printr-un gest mort, arătînd mîna în care ţinea scrisoarea, bolborosi abia auzit :

— Nu. Eu... eu nu pot, citește-o tu, încet, aici, la urechea mea.

Ridicînd fitilul felinarului, Pedro începu să citească, încet, așa cum ceruse prietenul său :

Iubitul meu drag,

Mă doare sufletul că acest cuvînt sfînt ți-l spun de unsprezece săptămîni doar pe hîrtie. Am obosit să tot număr zilele, am terminat vechiul calendar, am cumpărat altul nou și tu te îndepărtezi mereu de țărmul dragostei tale, un vînt dușmănos te mînă să rătăcești pe oceanele lumii, de unde nu mai nădăjduiesc să vii înapoi. Și mama ta, mama noastră, mă tot întreabă pe unde mai ești, cînd ai de gînd să te întorci în brațele celor dragi ? Azi am privit harta globului și mi-am dat seama că ești tare departe, ești la capătul lumii. Cred că mi-ai scris din nou din portul oamenilor negri, cred că scrisorile noastre se vor încrucișa pe drum... (aici era o pată care lățise cerneala, probabil o lacrimă). Știu că nu ești vinovat, că nu vrei să mă vezi plîngînd, dar iartă-mă, Dinule, sufletul meu nu mai poate îndura, presimt că se apropie clipa cînd va zbura spre tine, doar el te va găsi, cu n-am avut norocul, norocul meu a murit înainte de a se naște... Să nu te superi dacă nu-mi pot stăpîni lacrimile, n-aș vrea să te întristez, dar nu mai pot să fiu tare, să fiu demnă de un marinar de ocean cum mi-ai scris tu... (aici altă pată, mai rotundă și mai sărată parcă). Am tot sperat că te vei întoarce din acel port numit Luanda, dar nenorocul nostru te-a dus mai departe, și acum, văzînd că așteptarea se prelungește, dorul de tine îmi macină răbdarea încît nu mai am poftă de nimic. Tu mi-ai dat bucuriile, împreună cu tine am fugit din casa celui care pretindea că mi-e naș,

pentru tine am fost frumoasă, tu m-ai sărutat prima oară, cu tine m-am plimbat fericită pe faleza cazinoului, dar astăzi, din Păunița de pe vremuri, n-a mai rămas decît un suspin, o umbră care-și tîrăște pașii mereu spre malul mării, chiar și acum în plină iarnă. Ce mult a trecut din ziua cînd te-am căutat la Agigea și nu te-am găsit, de cînd nu te-am mai văzut... o sută șaptezeci și nouă de zile... (altă pată, altă lacrimă). Ce mult a trecut de cînd ai plecat clandestin, de cînd m-ai readus la viață cu telegrama ta... Cît o să te mai pot aștepta? Cînd o să-mi vină izbăvirea de pe apele astea fără sfîrșit? Nici un vapor care se apropie de Constanța nu-mi vorbește de tine. Cînd mă întorc de pe țărm, singură și fără curaj, drumul e sfîșietor de lung, lung și mai trist decît cerul plumburiu care-mi chinuie respirația. Poate că așa a fost scris și, dacă așa va fi să fie, eu sînt totuși convinsă că sufletele noastre nu se vor despărți niciodată. Și tu trebuie să crezi la fel, nu-i așa dragul meu scump? Nu prea am somn, mai mult stau îngenuncheată în fața candelii. Cînd tanti Valentina, sătulă de dat în cărți, mă gonește la culcare, atunci te visez pe tine, niște vise înspăimîntătoare. Cînd mă trezesc din coșmar sînt lac de sudoare și mă întreb: cine va rezista mai mult, candela sau eu? N-aș vrea să te întristez cu aceste vorbe, spuse poate din egoism, dar nici să te mint n-aș vrea. Nu pot s-o fac. Tu mi-ai spus că n-ai să mă minți niciodată. A fost cel mai frumos jurămînt. Nici pe Dumnezeu nu pot să-l mint, de asta mă răzvrătesc împotriva lui și îl blestem. Mă zguduie această purtare păgînă, această neleguire, dar nu sînt vinovată cu nimic, durerea e mai tare decît teama de pedeapsa cerului. Se pare c-am obosit din nou, Dinule, poate m-a obosit și lumina candelii, nu mai văd literele, mă sîcîie tusea, amîn pe mîine ce mai

am de spus, însă... nu uita, eu nu vreau banii tăi, cu ceea ce cîștigă tanti ne descurcăm binișor, eu aș vrea să te văd măcar o zi, o zi să-mi alini dorul, să-mi asculți glasul, să mi-l asculți acum cînd candela mai arde încă, mai pîlpîie, că dacă s-o termina untdelemnul, mi-e teamă că n-ai să mai vezi drumul spre casuța noastră, lumina din fereastă. Mîine o să-ți scriu și despre Trifu, și despre el tot veşti proaste vei auzi. Însă el e tare, crede în reîntoarcerea ta și în libertatea lui și a celorlalți. Cred că e vorba de meșterul cizmar. A fost pe la mine, l-am cunoscut, m-a încurajat, a spus că sărăcia pentru cei săraci va dispare într-o zi... Nu, nu mai amîn pe mîine. Mîine o să-ți scriu altă scrisoare. Acum vreau să ți-o trimit așa, să zboare cu poșta de dimineață, să te îmbrățișeze cald.

Păuniță ta.

Sărutînd slovele scrisorii, Dinu ridică pumnii la ceruri, dînd glas durerii, răzvrătirii :

— Să nu mi-o iei, cîine, că-ți dărîm piedestalul ! Mă auzi ? Pricepi puținul pe care ți-l cer ?

În mahoană nu se mai auzea nimic. De pe puntea vaporului se auzea o melodie cîntară la mandolină. Cînta grecul, bătrînul, cînta o melodie tînguitoare, nostalgică, o melodie de aleani și inimă albastră. Se auzi și vocea lui Miguel, i se adresase portughezului :

— Mîine seară ieș în oraș. Acum șterge-o de unul singur, șterge-o că te așteaptă stivatorul.

Pedro, rămas în continuare în apropierea lui Dinu, nu îndrăznea să deschidă gura, era convins că vorbele de încurajare nu i-ar fi ajutat cu nimic. Se războ în schimb cu comandantul :

— Curvă englezească ! Află că vom pleca cu vaporul tău chiar dacă vom fi nevoiți să ne ascundem într-o

ladă cu conserve ! şi către prietenul său : Mai avem trei dolari, Dinule. Cred, nu cred, dar mîine seară îl vom însoţi pe Miguel la ghicitoarea lor, ne vom face şi noi horoscopul.

CAPITOLUL XXI

De dimineaţă viscolea. O perdea de nori cenuşii acoperiseră cerul. Cărarea din ograda căsuţei de la Kilometru 5 era troienită. Şi geamul odăiţei, unde aştepta Sperandina, era acoperit cu o pojghiţă de gheaţă. Lemnele se terminaseră. Aerul din casă tremura de frig. Fata continua să stea la geam, cu paltonul pe umeri şi cu pătura pe picioare. Plicul de la Dinu, cu ştampila poştei din Beira Mozambicului portughez, îl ţinea pe genunchi. Era scrisoarea care se încrucişase pe drum cu scrisoarea ei, o scrisoare sosită cu mare întîrziere. Acum regreta că nu avusese răbdare să aştepte şi se grăbise să expedieze acele pagini pătate cu sarea lacrimilor pe care nu le putuse opri. N-ar fi trebuit să-l întristeze şi ea, să-i scrie ceea ce i-a scris, acel adevăr care se mai putea ascunde, dar de unde să ştie că Dinu, între timp, fusese arestat şi debarcat din ordinul făţarnicului armator Kefalonis, debarcat la capătul pămîntului. Prinsă de remuşcări, nu mai plîngea, nu mai avea lacrimi, durerea şi-o consuma în muţenie şi oftaturi surde. Valentina, ştiind că va veni lăptarul, aprinsese lampa de gaz, o aprinsese de la fitilul candelii. Lăptarul Ibrahim, turcul care-l învăţase marinărie pe taică-su, ţinea foarte mult la fată, aducîndu-i laptele zilnic fără să-i ceară bani. „O se dam tu cînd o se trimite baiatu dolarii".

În acea dimineață, turcul intră în odăiță, puse laptele la fiert și, văzînd că Sperandina stă nemișcată, absentă la ceea ce se întîmpla în jurul ei, o dojeni blînd, repetînd vorbele cu care o încuraja mereu :

— Rabdare, bre fata, nu facem jalea de pomană. Și oceanu are doi maluri, unul plecam, altul întorcem. O se vine el la Rumania.

— Și dacă nu va veni niciodată ? Dacă se va prăpădi de foame prin țara harapilor ? Dacă atunci, cînd va veni, va fi prea tîrziu ?... se auzi suspinul Păuniței.

— Nu vorbi cu pacatu, bre fata ! se înduioșă turcul. Arghiropol și mama ta o se roga la Alah se dam bucurie, se întarim sanatatea. O se roga se dam și la nașu puțin mintea, se nu razbunam pe copilu, se dam ordin se îmbarcam înapoi la vaporu.

— Dumneata ești om bun, moș Ibrahim, crezi în mila lui Alah, dar nelegiuitului care a vrut să-și bată joc de mine nu-i pasă de Dumnezeu.

— Alah o se platim la toți dupa fapta și inima lor.

Pînă ce-a fiert laptele și s-a răcit puțin ca să-l poată turna într-o cană să i-l dea Sperandinei, moș Ibrahim numai despre vapoarele care fac oceanul i-a vorbit, despre tinerețea lui și despre cadîna care-l aștepta acasă crezînd că n-o să se mai întoarcă.

— Dupa doi ani ai întors, bre fata. Oceanele astea distanța mare este. Și baiatul o se întorce. Eu o se plecam acuma, lasam se bei laptele și se culcam puțin.

Doar ce ieși moș Ibrahim pe ușă că alți musafiri apărură în prag. Păunița rămăsese surprinsă. Cum de se lăsase Valentina convinsă s-o aducă pe Tasula ? Neobrăzarea neobrăzatei n-o mira, dar slăbiciunea mătușii care-i făcuse asemenea surpriză o scosese din sărite. Văzîndu-l și pe doctorul care o tratase la spital, intră

la bănuieli. Să știi că l-a trimis Kefalonis, numai el a putut să plătească vizita. Dar cu ce scop, ce urmărește? Doctorul adulmecă aerul, simți sărăcia, frigul și se zborși la Valentina:

— Aici n-o pot consulta, e gheţărie. Pentru ce te încăpăţînezi și n-o duci la vilă? N-o vezi în ce hal a ajuns? Fata are nevoie de hrană consistentă, de cameră spaţioasă, de tratament. Kir Iani e de acord să plătească onorariul ca s-o pot vedea zilnic, s-o punem pe picioare. Ori la vilă, ca să-mi pot face meseria, ori la spital. Dar nu aici, în Constanţa, sînt nevoit s-o internez la un spital special din Piatra Neamţ. Ce spui, domnișoară, unde crezi că e mai bine, la spitalul din Moldova, sau la vilă, sub îngrijirea mea?

O luase tare pe Sperandina. O speriase și pe Valentina. Numai Tasula era multumită. Doctorul, dîndu-i ascultare boierului, se comporta așa cum trebuia. E drept că în ultimul timp, auzind că fina e din ce în ce mai rău, boierul nu mai avea liniște, remușcările îi măcinau inima. Din cauza lui se îmbolnăvise fata, el o speriase la restaurant, din cauza lui fugise în acea noapte friguroasă și umedă, uitînd să-și mai ia paltonul. Cel puţin așa îi spusese medicului, așa motivase insistenţa de a convinge bolnava să vină la vilă, recunoscîndu-și vina, căindu-se, rugîndu-l să facă tot ce se poate ca s-o salveze.

Acum, mașina era la poartă, șoferul aștepta hotărîrea fetei, iar fata, slăbită de boală cum era, văzînd-o și pe tanti că-i face semn să se supună, să se încalţe și să plece la vilă cu „domnu doctor", se resemnă, ridicîndu-se să-și adune scrisorile și să le pună între coperţile volumului deschis și azi la aceeași poezie.

în timp ce se îmbrăca tuşi din nou. Tusea o făcu să ofteze şi să gîndească departe. Se pare că aşa a fost sortit, aşa a fost scris să se întîmple şi, dacă ea e fiinţa care i-a adus nenoroc omului pe care-l iubeşte, atunci, începînd cu ziua de azi, tot ea va trebui să îmbuneze fiara. Încă nu ştia cum va proceda, dar planul, ideea odată încolţită, îi dădu curaj să se întoarcă în cuibul nelegiuitului. De fapt, nu-i mai era teamă de nimic, ea nu mai arăta ca anul trecut, acum era aşa cum îi scrisese lui Dinu, şi singura ambiţie, dacă se poate numi ambiţie, era să-l convingă pe domnul armator să-şi scoată colţii din gîtul celui pe care se răzbunase. De ea nu-i păsa, fitilul candelii şi aşa era pe sfîrşite, nu-l mai atingea untdelemnul, pîlpîia. Ca să plece înainte de a repara răul pricinuit fără voia ei, ieşi din casă fără să se mai uite înapoi. Ieşise la braţul doctorului.

— Deocamdată, analizele, radioscopia şi tratamentul necesar se vor face sub stricta mea supraveghere — o asigură medicul intrînd pe uşa vilei.

Kefalonis, mustruluind-o pe Tasula pentru că nu montase al doilea pat în camera rotundă, pat rezervat Valentinei, îndopa soba cu lemne ca să fie cît mai cald. Consultul medicului nu ţinu mult. Părerea însă, era optimistă. Starea bolnavei nu-i chiar atît de gravă cît crezuse el.

— Dacă o să ne hrănim suficient pînă la primăvară, ne punem pe picioare.

„Vulpoiul", neîndrăznind să se arate Sperandinei, alerga prin casă, cu reţeta medicului în mînă, zorind-o cînd pe Tasula, cînd pe Valentina.

— Gustarea fetei, vă rog. Puțin unt, puțină șuncă de Praga, cîteva portocale și cutia cu compot de ananas. Tot ce-i poftește inimioara să-i dați.

— N-ar fi bine să-i dăm și puțin vin de Samos, pentru pofta de mîncare ? întrebă Tasula.

— Pe ea s-o întrebi, nu pe mine ! țipă boierul intrînd în camera fetei. Acolo, așezîndu-se smerit în fața icoanei, începu să se închine, să se roage, dar în așa fel încît să fie auzit și de Isus Cristos și de fină-sa : diavolul m-a robit, Doamne, diavolul mi-a smintit mintea anul trecut. Numai așa am uitat că e fina mea, că i-am jurat cumetrei mele să-i apăr fetița de răutatea bărbaților. Iartă-mă, Doamne, iartă-mă și ține-mă sănătos ca s-o pot vindeca și răscumpăra păcatul, să se facă bine fata și s-o găsească sănătoasă băiatul ăla... cum Dumnezeu îl cheamă, parcă...

Sperandina trecu peste fățărnicia nașului, știa că așa-zisa rugă nu fusese decît o minciună, că remușcările erau diavolești, că și adineauri, în timp ce-o consulta medicul, o privea furiș, din colțul ușii, cu aceeași poftă nerușinată, că tremura ca un epileptic, dar din moment ce se hotărîse să nu-i mai pese de ea, de ceea ce eventual s-ar putea repeta, se agăță cu disperare de cuvintele „...băiatul ăla, cum Dumnezeu îl cheamă..." întrerupîndu-l :

— Dinu Podaru, domnule Kefalonis, mă mir că i-ați uitat numele !

— Aaa... făcu levantinul lovindu-se cu palma peste frunte — da, sigur, Dinu Podaru. Eu nu mai știu nimic de soarta lui. Cred că nici nu ți-a mai scris, s-a dat la alte femei și te-a uitat. Nu-i de mirare, să știi că așa obișnuiesc tinerii, să zboare ca fluturii din floare în floare.

Nici insinuarea voită n-o luă în seamă Sperandina, însă paranteza cu „cred că nici nu ţi-a mai scris", îi lumină mintea. Acum ştia cum trebuie procedat, ideea încolţită în pragul casei i se dezvălui clar. Va merge direct la ţintă, arătîndu-i şi citindu-i scrisoarea lui Dinu, încriminînd hidoşenia faptelor de pe urma cărora au avut de suferit doi marinari nevinovaţi. Drept condiţie ca s-o poată vizita zilnic, aici, în camera rotundă, aşa cum îl auzise rugîndu-se de Valentina, îi va cere să expedieze de urgenţă o telegramă pe adresa agenţiei unde ştia că e dus vaporul, pentru a se anula ordinul de debarcare. Dinu îi scrisese că nu se vor da bătuţi, că Pedro e prea deştept să piardă în faţa comandantului, că şi pe acolo sînt legi care trebuiesc respectate, dar cine ştie care o fi situaţia acum, în clipa de faţă.

Kefalonis o întrerupse doar o singură dată, atunci cînd o auzi pomenind numele lui Pedro : „Nu ! Omul cu fes e mare bandit. E duşmanul meu şi al căpitanului Faic. Pe ăla nu-l iert nici în ruptul capului. Nici Dik nu-l poate ierta, şi lui i-a făcut o figură." În rest, ascultase rechizitoriul fetei fără să protesteze sau să nege, recunoscînd că, robit diavolului, se purtase urît şi faţă de Dinu, adăugînd :

— Ca să-ţi fac pe plac, mă şi duc să scriu telegrama, o trimitem la agenţia unde e acum vaporul. Ţie ţi-o dau. Valentina s-o ducă la poştă, să te convingi de sinceritatea mea. Acum, cred că ne-am împăcat, că ai uitat păcatul meu, că am voie să te văd zilnic.

— Nu, încă nu ! accentuă Păuniţă. Pînă nu primesc scrisoarea sau telegrama lui c-a fost reîmbarcat, nu cred în vorbe.

N-avea încotro Kefalonis, trebuia să-i satisfacă pretenţiile, chiar şi dorinţa de a-l ierta pe omul cu fes. Nu-i mare lucru să te arăţi că ai cedat, atunci cînd, de fapt, tu nu cedezi nimic. Nici de ultima condiţie cu confirmarea reîmbarcării nu-i păsa, se mai moaie ea, o prosteşte el. Trecînd în sufragerie, se aşează pe fotoliu, ceru hîrtie şi stilou şi întocmi textul telegramei : Către agenţia comercială din Laurenço Marques Mozambic. Pentru căpitanul vaporului „San-Juan". Vor fi reîmbarcaţi marinarii Dinu Podaru şi Pedro Braziliano. Li se va achita şi leafa. Semnat armator Kefalonis Constanţa. Apoi, împături telegrama, o introduse în plic, privi peste umăr spre camera unde era Sperandina, zîmbi satisfăcut şi, frecîndu-şi mîinile ca un negustor care a cîştigat partida înşelîndu-şi asociatul, pregăti altă coală de hîrtie, se felicită pentru deşteptăciune şi întocmi alt text, altă telegramă : Către agenţia comercială din Laurenço Marques Mozambic. Pentru căpitanul vaporului „San-Juan". Se anulează prima telegramă. Contrabandiştii Dinu Podaru şi Pedro Braziliano rămîn debarcaţi. Aştept confirmarea. Semnat armator Kefalonis Constanţa.

Abia atunci o chemă pe Tasula şi şuşotiră un timp împreună :

— Cred că m-ai înţeles. Despre telegrama asta pe care ai s-o expediezi tu, poimîine după prînz, nu trebuie să afle nici dracu, nici Dumnezeu ; adică nici Valentina şi nici deşteapta de fiică-ta.

— Lasă că ştiu ce am de făcut, nu mă mai lămuri. Mai bine vezi că au intrat în baie. Scaunul e acolo, ţi l-am pus unde-ai vrut.

Grăbit să nu piardă „spectacolul" mult așteptat, nasul cel smerit se furișă, prin zăpadă, pînă în dreptul scaunului așezat lîngă perete. Cu mare precauție se urcă pe scaun. Văzînd că e bine așezat ridică mîinile în sus, se prinse de cercevelua oberlihtului, își săltă capul, simți aburul cald din baie, își rezemă fruntea de gratiile ferestruicii și făcu ochii mari. Sub duș văzu două corpuri goale. Valentina îi ajuta fetei să se spele, iar fata era cu fața la el. Tot privind fascinat, îi venea să întindă mîinile, să și-o apropie. Nu era chiar atît de slabă, nu-și pierduse nimic din frumusețe. Cînd să schițeze gestul, să trăiască amăgirea că și-o apropie, o văzu că-și pune halatul și iese din baie. Totuși, borțosului nu-i venea să se dezlipească din dreptul gratiilor, acolo, în baie, mai era un corp gol, o minunăție pe care o descoperea abia acum. Dumnezeule, cum de nu-i dăduse atenție pînă azi, cum de nu s-a gîndit la ea? Nu, n-o iartă chiar dacă-i pretinde paltonul de blană din dulapul duduii Venus. Dacă va primi darul și se va culca cu el, doboară doi iepuri dintr-un foc. Numai așa o va avea la mînă, numai așa o va obliga să-l lase singur cu bobocelul în ziua cînd va socoti că a sosit ceasul. Deocamdată, telegrama le va cîștiga încrederea, telegrama și o bancnotă de cinci sute a cărui rest îl va refuza ca să-și arate dărnicia. Numai să se termine mai repede cu radioscopia și analizele, să vadă ce diagnostic pune medicul, să știe dacă are sau n-are microbul primejdios, dacă se poate apropia de ea fără frică. Nu, de data aceasta, dacă o pune pe picioare cu hrană bună și cu tratament medical, nici maica precista n-o mai scapă din ghearele lui.

Cu telegrama în mînă intră în camera Sperandinei, întrebînd :

— Eşti mulţumită, bobocelule ? Acum procedează cum vrei. O poţi trimite cu Valentina şi-n seara asta. Uite şi banii, pentru taxele de poştă.

Cinci sute îi dăduse, aşa cum plănuise. Ca să nu dea totul peste cap, ieşi din odaie şi trecu pe lîngă Valentina ca şi cum n-ar fi văzut-o. De dincolo de uşă le strigă ceea ce uitase :

— La poştă te poţi duce cu maşina. Tasula o să-i spună şoferului să tragă la scară. Pentru c-ai făcut baie o să te rog să-mbraci paltonul din dulap, cel de blană, îl găseşti. Trebuie să fim prudenţi, să nu ieşim aşa şi să ne-mbolnăvim. Şi încă ceva : dacă bobocelul vrea să-i scrie lui Dinu chiar acum, hîrtia, plicul şi timbrele le trimit cu Tasula. Şoferul va aştepta pînă ce e gata scrisoarea.

Purtarea „vulpoiului" o cucerise pe Valentina. Ascultînd şi textul telegramei citită de Păuniţa, se aşeză pe marginea patului, o sărută pe frunte şi, mîngîindu-i obrajii, îi vorbi în şoapte, ca şi cum n-ar fi fost singure în cameră :

— Ai văzut, fata mamei, ai văzut ce om de treabă s-a făcut naşul ? Dacă a ordonat să-l îmbarce pe Dinu, ar trebui să-i iertăm şi noi, să uităm păcatul de anul trecut şi să-l înţelegem că la restaurant nu i-a venit bine să vadă că fina lui serveşte clienţii la masă. Fel de fel de beţivi veneau pe acolo, avea dreptate.

Fata tăcea şi se pregătea de scris, iar Valentina adăugă :

— Ai grijă, să nu uiţi de bileţelul lui Trifu, să i-l bagi în plic.

Cum să uite cînd tocmai bileţelul îl recitea : *„Tata m-a pricopsit şi pe mine cu o nevastă, Dinule, a vrut*

să mă vadă la casa mea, dar n-am avut noroc și ne-am despărțit înainte de a ne lega la Starea Civilă. Încolo, ce să-ți mai spun, pe aici s-au schimbat lucrurile. Regele, după ce s-a săturat de guvernarea patriarhului Miron Cristea pe care-l făcuse prim ministru, a luat hățurile conducerii în mîinile lui, încercînd să vadă cum îi stă ca dictator și a trecut la fapte. De obicei, cei care schimbă sistemul sînt cam negri în cerul gurii. Totuși, noi te așteptăm nerăbdători, ajutînd-o și pe Păuniță cu ce putem. Nu se poate să nu găsești vapor să vii spre Europa. Chiar și-n țara harapilor, cum spune Valentina, un om alb nu se poate pierde. Ne pare rău c-ai fost debarcat, dar așa obișnuiesc patronii, să-și bată joc de muncitori. Cînd o să te întorci n-ar fi rău să-i plătești polițele lui Kefalonis. Și nenea meșterul cizmar îți trimite salutări, urîndu-ți reîntoarcere grabnică. Te îmbrățișează

Trițu."

Pe adresa agenției de la Port-Said urma să trimită plicul, așa îi spusese nașul, acolo se va opri vaporul pentru boncăr și provizii.

CAPITOLUL XXII

Două zile mai erau pînă la plecarea vaporului „San-Juan", patru mahoane mai rămăseseră de încărcat, printre care și mahoana păzită de prietenul lui Zambeza, mahoană rezervată de stivator pentru a completa golurile din cele două hambare de la pupa. Abia în acea seară, a șaisprezecea de cînd cei doi

prieteni stăteau ascunși în mahoană, Miguel se hotărîse să-i anunțe pe Carol și pe Stiv să meargă împreună la ghicitoare. Pe spaniol îl mai rodea ceva și știa că numai în oraș, departe de vapor, ar putea sta de vorbă cu prietenii săi fără să-i deranjeze nimeni. În ultimul timp, cîrdășia dintre Fernando și stivator îi dăduse de gîndit. Mereu îi vedea împreună, și la localuri, și prin bordeluri, și uneori, noaptea, îi văzuse cotrobăind prin lăzile încărcate pe bord. Povestea cu sticlele de wiski n-o credea, în acte nu scria așa ceva.

Pe de altă parte, în acea după-amiază, comandantul îl invitase pe secund la un pahar de coniac. În cabina lui venise și Fernando, și el fusese invitat. Motivul era telegrama adusă de omul agenției, o telegramă din România pe care le-o citi imediat.

— Asta e culmea, domnilor! se enervă englezul. De unde să-i scoatem pe cei doi netrebnici? Cum să-i reîmbarcăm atîta timp cît agenția și căpitănia din Beira nu ne-a telefonat nimic? Dacă domnul armator și-a schimbat părerea să vină el să-i caute, noi nu sîntem poliție. De asta v-am chemat, să vă citesc telegrama și să vă întreb dacă n-ați mai aflat nimic despre ei.

Au mai discutat un timp, au băut și cîte un coniac, apoi, cînd să se despartă, timonierul din scară îi vesti că îi caută din nou omul agenției.

— Să vină, ce mai așteaptă! strigă comandantul nemulțumit că-l deranjase tocmai cînd voia să se culce.

Omul agenției, uitîndu-se cu jind la sticla de coniac, îi înmînă altă telegramă, spunîndu-i că e urgentă, că necesită răspuns imediat.

Comandantul o citi curios și pufni pe nas:

— Poftim, citiți-o și voi! La așa ceva nu mă așteptam. Asta e o nouă dovadă că armatorul e inconsecvent ca un politician francez. Acum ne ordonă să nu-i mai îmbarcăm, ca și cum noi ne-am fi grăbit s-o facem. Să-l ia dracu și pe el și pe netrebnicii care ne-au dat destulă bătaie de cap. Răspunsul să-l trimită secundul. Să-l trimiți imediat, domnule. Și cu asta basta, am încheiat discuția.

Timonierul din scară era un spaniol și, cu toate că îi spusese lui Miguel despre vizita omului de la agenție, nici prin cap nu i-a trecut cam despre ce poate fi vorba. Seara, cînd ieși în oraș, urmat de Pedro și de Dinu, aproape că uitase de ceea ce-i spusese timonierul. În oraș ieșiră pe rînd, iar la locul întîlnirii, atît Carol cît și Stiv încremeniră uluiți, nu se așteptaseră la asemenea surpriză. Abia pe drum, conduși de Miguel pe străzile cele mai dosnice, Pedro le povesti pe scurt și celor doi, toată mîrșăvia portughezului și odiseea lor din ziua arestării și pînă azi. Vorbiră și despre intenția de a se îmbarca clandestin, intenție aprobată în totul de Carol și de Stiv. Cînd s-o cotească spre ghicitoare, suedezul făcu altă propunere :

— N-ar fi mai bine să mergem la cîrciumă, să sărbătorim evenimentul, reîntîlnirea, cu cîteva pahărele de wiski ?

— Nu, amigos, nu e prudent să dăm prin cîrciumi, să ne zărească cineva și să ne strice ploile. Chiar și eu, care nu cred în fleacuri, vreau să mă conving dacă chiromancia și horoscopul sînt în stare să pătrundă tainele viitorului. Tu vei fi primul, ești suedez, neutru, cu tine vom începe experiența.

Ghicitoarea, o femeie sulemenită, oacheșă și grăsulie, cu brățări la mîini și cu cercei sclipitori în urechi, trecută

însă de vîrsta cînd un bărbat s-ar mai putea uita la ea, le arătă tariful, își încasă taxa, cîte cincizeci de escuda de fiecare și le făcu semn să se așeze în jurul mesei. Un conațional cu turban alb pe cap, apărut din umbră, presără mai întîi cîteva boabe de smirnă în talerul de la picioarele lui Buda, apoi veni cu însemnele sacre ale meseriei de ghicitor : un papagal, un soi de șopîrlă cu coada retezată, o broască țestoasă, cîteva bețișoare de bambus vopsite argintiu, un șoarece alb și o planșă cu o parte din bolta cerească de unde nu lipsea „Crucea Sudului". Știind că sînt europeni, ghicitoarea ceru și cealaltă planșă din emisfera nordică, din care nu lipsea „Steaua Polară". În cameră nu erau scaune și nici lumină electrică, doar două opaițuri în dreptul unei oglinzi. Pedro, Dinu, Miguel, Carol și Stiv stăteau în picioare, toți cinci cu palmele întinse pe masă și cu coatele pe cele două planșe cerești. Papagalul refuză să se așeze în palmele lor, șopîrla le ocoli, iar broasca le călări pe toate și se opri în palma lui Stiv. Ghicitoarea aruncă doar o privire expertă în palmele lor, cercetă horoscopul stelelor, le dădu cîte un bețișor de bambus să-l plimbe pe obraz de la dreapta la stînga și invers, boscorodi ceva într-o limbă necunoscută și, scoțînd din sîn cărțile de ghicit, le întinse în fața tuturor, rostind încet, ca și cum n-ar fi vrut să sperie vraja, s-o gonească pe pustii :

— Tu vei muri primul — îi zise suedezului — vei muri înecat.

Stiv zîmbi și-o întrebă în bătaie de joc :

— Înecat !... Cu ce, cu whisky ?

Răspunsul căzu prompt :

— Cu apele unei mări străine de țara ta. Vei muri cu gîtul uscat, treaz, fără whisky, înțelegi? apoi, lăsîndu-l pe Stiv să se gîndească la gîtul care nu se umezea niciodată și la vorbele ei, continuă, adresîndu-se celorlalți :

— Voi faceți parte dintr-o singură familie. Acolo sînt și oameni buni și oameni răi. Cei buni au plecat dar s-au întors. Cei întorși vor muri ultimii. Ceilalți vor muri pe rînd, unul înaintea celuilalt. Moarte și dincolo de bariera stelelor... (lui Dinu îi ghicea, pe cartea din fața lui privea). Văd un talisman. Talismanul nu este al tău și nici nu-ți va rămîne ție. În grădina fără flori văd sînge, sînge de migdal înflorit...

Pedro își retrase palma și izbi furios cu pumnul în tăblia mesei, împrăștiind cărțile, fugărind vietățile ce păreau adormite.

— Numai despre moarte știi să ghicești ? Să mergem, amigos, ajunge ! le zise colegilor, împingîndu-i pe ușă. Totul e șarlatănie, minciună prost ticluită. E normal să murim pe rînd, să ne ducem fiecare cînd ne-o suna ceasul !

Pe drum, spre vapor, nici unul n-a mai spus nimic. Chiar dacă nu credeau în „șarlatănii", spusele ghicitoarei îi tulburase pe toți. Dinu era cel mai afectat, pentru el șarlatănița s-ar putea să ascundă un sîmbure de adevăr. Prea tristă și disperată scrisoarea Păuniței, prea multe temeri în legătură cu sănătatea șubrezită în urma acelei congestii pulmonare. Și presimțirile nu-i dădeau pace. Avea o inimă neagră și numai moarte vedea înaintea lui, „moarte și dincolo de bariera stelelor, sînge de migdal înflorit". Pedro se opri la un chioșc de ziare, rugîndu-l pe Miguel să-i cumpere cîteva. Și pe Miguel îl interesau ziarele, și el ar fi vrut să afle care mai e situația din Spania, ce fac armatele republicane și brigăzile internaționale, au reușit sau nu să stăvilească înaintarea trupelor franchiste ? Nu găsiră decît ziarul englezesc „Times", și în ziar, pe prima pagină, cu litere mari o singură telegramă a agențiilor de presă : Austria a fost invadată de armatele Germaniei hitleriste.

— De cînd l-au asasinat pe cancelarul Dollfuss, din 1934, s-a știut că Hitler va cotropi Austria — le aminti Pedro — și cu toate astea, occidentul nu i-a tăiat poftele. Acum vor pretinde și zona sudetă din Cehoslovacia Dacă n-o fi așa, să mă scuipați între ochi.

— Dar despre Spania ce scrie ? întrebă Miguel.

— O să-ți spun mîine. Acum să mergem mai repede că n-am cum frunzări ziarul.

Din prudență s-au despărțit. Cei trei au luat-o înainte, iar ceilalți doi, direct spre mahoană, dar pe altă stradă. Tăcut și îngîndurat se trînti Dinu pe scîndura covertei. Alături de el veni și Pedro. Nu trecu mult că apăru și Miguel. Era neliniștit, agitat, vorbea în șoapte:

— Am impresia că Fernando și stivatorul au coborît din nou în hambarul trei. Eu o să-i filez de sus, din ușa atelierului, și cum îi văd ieșind o să semnalizez cu lanterna să urcați pe bord, să stăm de vorbă. Sînt tare curios să știu ce caută în hambar noaptea cînd nu se lucrează, cu ce se ocupă acești indivizi.

Cu toate că Dinu se înfășurase în tristețea lui și nu-l mai interesa nimic, nici chiar ideea că poimîine vor pleca clandestin spre Europa, sprijinul pe care îi-l cerea Miguel nu putea rămîne fără ecou. Din spirit de solidaritate trebuia să fie oricînd alături de el. Așa se face că la primul semnal de lanternă, luă felinarul mahonagiului și urcă pe puntea vasului împreună cu Pedro. Spaniolul îi băgă în marangozerie, îi informă că Fernando ajutat de stivator a și scos din hambar un pachet mare înfășurat într-o mușama și, amintindu-și subit că ieri se întîlnise cu Zambeza, care le trimisese un ziar portughez cu un anumit articol din pagina patra subliniat cu roșu, îi-l înmînă cerîndu-și scuze :

— Cu gîndul la ghicitoarea aia am uitat de ziar. Acum zic să ieșim pe punte, să vedem și noi ce-au scos

ăia din hambar, să verificăm la faţa locului.

Pedro împături mai întîi ziarul, îl băgă grijuliu în căptuşeala fesului, apoi, sfătuindu-se cu ceilalţi doi, întocmiră un plan minuţios după toate regulile prudenţei. Tot în şoapte vorbiseră, atît de încet încît Dinu repetă unele nedumeriri.

Ieşiră din atelier. Afară întuneric beznă. Luna apusese. Vardia din scară se schimbase la miezul nopţii şi acum moţăia. Pe puntea de comandă şi în cazarma provei întuneric şi linişte. Fernando se culcase, şi-n cabina lui era întuneric. Miguel porni spre hambarul trei, tîrîndu-se pe burtă. Fără zgomot şi fără teamă feri muşamaua hambarului, ridică bocaportul, agăţă felinarul de treapta scării şi se îndreptă încet spre locul unde moţăia vardia, cu intenţia de a-l ţine de vorbă în caz că se trezeşte. O dată dispărut Miguel, spre hambarul cu pricina, veni Pedro şi cu Dinu. Unul coborî în hambar celălalt rămăsese pe covertă, chircit lîngă gura hambarului. Pedro rămăsese pe covertă şi era numai ochi şi urechi. În sinea sa nu credea în povestea cu bănuitele sticle de wiski, dimpotrivă, era sigur că aici se ascunde altceva, o marfă care se putea vinde uşor prin porturile de escală, uşor şi pe bani grei. Nu trecu mult că din fundul hambarului auzi vocea lui Dinu, şoapta lui :

— Ssst... am găsit „trăsnetul", ce facem ? şi fără să mai aştepte răspunsul, ieşi gîfîind pe covertă, îi făcu semn lui Pedro să tacă, să nu pună întrebări, să nu-i anunţe nici pe Miguel şi coborî fulgerător în mahoană. Pe capătul de socar de la macaraua bigei coborî.

— Ce l-o fi apucat ? se întrebă Pedro. Ce vrea să facă ? Nu cumva mi-a luat-o înainte ? Ar fi interesant, merită să-i strîngă mîna. Şi tu, frate Zambeza, şi tu ar trebui să-i strîngi mîna, să-i apreciezi iniţiativa.

Cu bandula pe umăr urcă Dinu pe vapor, în vîrfuri păşea pe covertă, în şoapte vorbi cu Pedro :

— Uu rînd e lipsă din ladă. Numai un rînd a scos Fernando. Mă duc să leg cîteva. Tu trage-le sus. Primul pachet i-l filezi mahonagiului. I-am spus, aşteaptă. Al doilea îl dirijez eu. Tu nu te bagi. Gata, am şters-o.

Cu mare repeziciune lucra Dinu în fundul hambarului, aproape că nu mai avea nevoie de felinar, degetele nimereau automatele şi pe întuneric. Nimereau şi cutiile cu cartuşe. Primul pachet format din opt pistoale şi două cutii, ajunse în mîna lui Pedro şi de acolo în mîna mahonagiului. Al doilea pachet ajunse pe covertă cam odată cu Dinu. Pedro, văzîndu-l cum le ia la subţioară şi cum dispare cu ele spre pupa, îl întrebă din mers :

— Pentru ce-ai mai scos încă un rînd, ce-ai plănuit ?

— Din moment ce clica portughezului e înarmată, ar fi o greşeală de neiertat să rămînă alţii cu mîinile goale. O să le ascundem în magazia unde ne vom ascunde şi noi, le învelim cu nişte tenzi. Lui Miguel nu-i spunem nimic deocamdată, nu trebuie să afle ce transportă vaporul, aşteptăm evenimentele.

Repeziciunea cu care acţionase precum şi inteligenţa raţionamentului îl uimiră pe Pedro, făcîndu-l să exclame emoţionat :

— Bravo, Dinule, eşti demn de prietenia cetăţeanului Braziliano ! Îţi mulţumesc şi în numele oamenilor negri, al tribului al cărui „vraci" ne-a ajutat la nevoie. Acum hai să citim ziarul, să vedem ce-a subliniat Zambeza.

— Să-l chemăm pe Miguel. Dă-i semnalul şi treci în atelier. Îi spunem că n-am găsit decît conserve.

Din articolul subliniat de Zambeza, au reuşit să priceapă, fără să înţeleagă portugheza, că e vorba de un incendiu într-o anumită plantaţie cu trestie de zahăr.

Din nefericire, cu ocazia incendiului, a fost mistuit de flăcări un schit și un biet călugăr catolic care se îngrijea de sufletele oamenilor negri din tribul apropiat.

— Dă-l dracului ! făcu Pedro nepăsător. Bine că s-a dus. Cred că era ameţit de aburii beţiei reci.

Dinu parcă nu l-ar fi auzit pe Pedro, el se întreţinea cu Miguel explicîndu-i despre apucăturile acelui schimnic criminal pe care-l cunoscuseră în marginea junglei. În mahoană însă, deveni tăcut și îngîndurat din nou. Scrisoarea Păuniței îl obseda. Cum să răspundă acelui S.O.S. lansat de pe ţărmul românesc, cum ? Distanţa fiind atît de lungă și piedicile atît de mari, aproape că nu mai credea în vorbele de îmbărbătare ale prietenului său, argumentînd :

— Chiar dacă urcăm pe vapor și plecăm clandestin, cu ce-o pot ajuta pe Păuniţa mea, cu tăcerea altor zeci de zile cît va dura drumul ? Uneori nici cei sănătoși nu pot rezista aşteptărilor astea îndelungate.

— Te înţeleg, dar pînă nu ne vedem plecaţi, nu-ţi pot promite nimic. Să nu mă întrebi la ce mă gîndesc, o să-ţi spun cînd va suna ceasul.

După miezul nopţii următoare, cînd vasul era gata de plecare, Dinu urcă pe bord urmîndu-l pe Pedro. Miguel le pregătise culcuşul. Clandestinii se culcară cu capul pe tenda unde băgaseră cele patru pistoale sustrase din hambar. Patru sustrăsese și o singură ladă cu cartuşe, un pistol pentru Miguel, unul pentru Dinu și celelalte două pentru Carol și pentru spaniolul ce părea mai temperat. Nimic nu se aflase pe bord, portughezul nu bănuia că între timp mai cotrobăiseră și alţii în lada deschisă de el. Cu bidoanele de apă la îndemînă și cu două cutii de conserve, au stat ascunși sub prelată pînă ce vasul a ridicat ancora și s-a auzit turaţia

elicei. Liniştea de pe punte şi trepidaţia vaporului le dădu curaj să se mişte, să se întindă şi să se plimbe prin magazie ca să-şi dezmorţească picioarele. Din prudenţă, au continuat să stea ascunşi toată ziua şi toată noaptea următoare, au stat mohorîţi, fără să-şi mai spună nimic. Nici Miguel n-a avut ce le spune. Dar în dimineaţa zilei a doua, cînd trecu să citească lochul de la pupa, veni cu două veşti „bombă" :

— Sicilianul mi-a spus că s-au primit două telegrame de la armator. În cartul lui mi-a arătat jurnalul de bord şi mi le-a citit. Ghiciţi despre ce-i vorba ?

— Zi-i, frate Miguel, lasă ghiceala, zi-i mai repede ! îl grăbi Dinu bănuind că e vorba despre ei. Ce-a vrut armatorul ? Pentru ce te-a făcut atent sicilianul ?

— În prima telegramă armatorul a cerut să fiţi reîmbarcaţi şi unul şi altul, să vi se plătească şi leafa, iar în cealaltă, sosită în aceeaşi zi tot prin agenţie, Kefalonis a anulat primul ordin şi i-a cerut comandantului să nu vă primească pe bord, sau aşa ceva, n-am reţinut. Răspunsul însă, l-am memorat întocmai : „Confirm primirea telegramelor. Cei doi au rămas debarcaţi. Vaporul a plecat fără ei".

Rămaşi singuri, Dinu nu mai ştia ce să creadă. Cine-l determinase pe armator să ordone reîmbarcarea lor, ca imediat, în cealaltă telegramă, să revină şi să ceară anularea ordinului dat ? Era sigur că acolo, la vilă, se petrecuse ceva. Dar ce ? Cine intervenise pentru ei şi cum de dăduse înapoi ? Ce pretinsese Kefalonis şi ce refuzase persoana care intervenise ? Păunița, în scrisoarea ei, nu pomenise nimic despre bestia levantină, doar un singur rînd despre Tasula, despre un anumit pachet cu alimente pe care-l refuzase pînă şi Valentina. Ce a mai urmat între timp ? Cum de s-a ajuns la aceste telegrame ? Ce fel de tîrguială s-o fi făcut acolo ? Unde s-o fi făcut, la

vilă sau în casa Valentinei? Să fi intervenit cumva Trifu și să-l fi amenințat pe Javra de armator cu ceva...

Nici Pedro, cu intuiția lui, nu reuși să dezlege problema, să pătrundă în miezul acestei încurcături. Ca să nu-și mai frămînte mintea, hotărîră să se prezinte imediat comandantului, să nu-i dea timp să se scalde prea mult în iluzia că scăpase de ei.

Miguel îl opri însă:

— Nu, Pedro, încă nu. Dacă apari pe neașteptate acum, cînd sînt la gustarea de dimineață, s-ar putea să-i rămînă în gît englezului. Mai bine să-l pregătesc eu, să-l anunț că v-am văzut în magazie și să-i recomand un medicament ca să nu-l apuce inima.

— De acord, amigos, pregătește-l. Cu ocazia asta transmite-i și un mesaj din partea noastră, spune-i că autoritățile căpităniei de port din Laurenço au și fost înștiințate de îmbarcarea clandestină a marinarilor Pedro Braziliano și Dinu Podaru, marinari debarcați samavolnic în portul Beira.

— Pentru ce toate astea, nu înțeleg? întrebă Dinu. Mesajul tău l-ar zădărî și mai rău.

— De cît să ne trezim în ocean trimiși de... trăsnetul lui Zambeza, mai bine să-i luăm apa de la moară. Fernando abia așteaptă să ne cînte psalmul veșniciei.

Miguel ciuli urechile și ridică din umeri nedumerit:

— Ești greu de înțeles, Pedro. Însă eu am început să te cunosc, știu că tu nu ești omul care să arunci vorbe-n vînt de pomană, trăsnetul, psalmul veșniciei, n-au fost spuse la întîmplare, voi știți ceva. O să vă descos deseară, în cabina mea. Acum mă duc să pregătesc fanfara ca să intrați în arenă.

Comandantul și secundul, în salonaș, zăboveau la gustarea de dimineață. Auzind raportul spaniolului, en-

glezul se congestionă la față. Ieșind din calmul său obișnuit, trînti de farfurie cuțitul și furculița cu care se servea, lovi cu piciorul în scaunul înșurubat în dușumea și, deșirîndu-se cît era de lung, îl scutură de gulerul cămășii pe omul care nu-i spusese decît adevărul :

— Tu le-ai înlesnit îmbarcarea ! Tu ești prietenul lor !

Interveni și secundul :

— Dinu te-a convins ! Voi bolșevicii sînteți solitari, vă ajutați, nu meritai să te avansez marangoz. Ieși ! Treci la timonă !

— Să vină botmanul ! strigă ca un hezmetic comandantul, făcîndu-i semn chelnerului.

Parizianu alergă într-un suflet să execute ordinul. Portughezul însă, auzind ce i se cere, făcu ochii mari și dădu înapoi :

— Eu n-am ce căuta la pupa, domnule comandant. Eu stau aici, lîngă dumneavoastră. Să-i aducă secundul, e mai autoritar.

— Iepure fricos ! scrîșni englezul și, pînă să se întoarcă secundul cu clandestinii, se sfătui totuși cu „iepurele fricos" în privința unor anumite măsuri ce vor trebui luate. Discuție inutilă întrucît soluția sugerată indirect nu se putea aplica. Era greu să-i arunci în ocean atîta timp cît parte din echipaj îi simpatiza și ținea cu ei. Și peste toate astea, omul cu fes, deștept și prudent, anunțase, prin cineva, căpitănia din Laurenço despre îmbarcarea lor. Cine ar îndrăzni să-i ucidă ar intra la pușcărie.

— Și armatorului ce-i spunem cînd va auzi cu ce plocon am plecat la drum ? se frămînta comandantul. Cum rămîne cu confirmarea că vaporul a plecat fără ei?

— Să-i ucidă el, că e plin de bani, nu noi — se spălă pe mîini portughezul.

Apariția celor doi și salutul de bun găsit îl înnebuni pe englez. Pedro era calm și, fără să-i dea timp să-l ia la rost pe careva dintre ei, luă cuvîntul :

— Eu și cu Dinu ne-am reîntors pe vaporul companiei Kefalonis, pe vaporul celor care ne-au debarcat fără să avem nici o vină. Ca să ștergem cu buretele tot ce-a fost, vă propunem o soluție de compromis : reîmbarcarea și leafa la zi. Leafa o vrem acum, aici, imediat. Nu-i așa Dinule ?

— Leafa și cabina în care a dormit Iacob, cabină de care n-are nevoie Miguel. În cazarmă nu ne convine, e întuneric și bîntuie stafiile.

Să plesnească englezul, nu altceva. Îndrăzneala clandestinilor de a pune condiții îl făcu să se dezlănțuie ca o fiară turbată, amenințîndu-i și insultîndu-i în toate felurile. Cînd să-i gonească din salonaș, Pedro își duse degetul la buze și rosti încet dar apăsat :

— Și dacă stafiile chinezilor, care n-au primit ajutor la S.O.S-ul lor, ne-ar sfătui să ne adresăm Comitetului de Neintervenție din portul unde vom face boncăr și să-i raportăm că în hambarele vaporului sînt arme și nu conserve, pe voi la ce tribunal v-ar judeca ?

O șoaptă nu se mai auzea în salonaș. Pînă și Fernando încremenise. Secundul la fel, uluit și cu gura căscată. În acea clipă se auzi doar vocea lui Dinu :

— Mai bine să ne înțelegem așa cum a spus Pedro, îmbarcarea, leafa și... chestia cu hambarele s-o lăsăm pe cînd vom ajunge în Mediterana, cînd vom ști în care Spanie merg așa-zisele dumneavoastră conserve. Atunci, întregul echipaj va avea dreptul să afle adevărul.

Comandantul își recăpătă vocea și ridică tonul:

— Nu-i adevărat, insinuați! Orice om poate controla hambarele. Boimaul va aduna echipajul, va sălta bocaporții și-l va pune pe marangoz, chiar pe marangoz, să deschidă un rînd întreg de lăzi.

Dinu îi reteză elanul, spulberîndu-i siguranța:

— Se vor deschide, de bunăseamă, dar numai lăzile din primul strat, cele stivuite deasupra, celelalte, de dedesubt, cam patru mii de tone, acolo nu se poate umbla, pistoalele și muniția ar rînji hidos și v-ar da de gol.

— Să terminăm bîlciul, comandante, să nu facem circ și să umblăm prin hambare, să nu dăm în vileag ceea ce sînt de acord să rămînă deocamdată secret, să nu-l obligăm pe Fernando să cînte la o vioară dezacordată — zise Pedro gustînd din șunca rămasă în farfurie, apoi, după ce-l invită și pe Dinu la o gustare, continuă: voi știți că vioara nu-și cîntă singură melodia, are nevoie de arcuș. De ce să apelați și azi la acest arcuș pe care l-ați întrebuințat la Beira fără folos? Arcușul vostru portughez, de data aceasta, ne-a dat nouă cîștig de cauză. Întrebați-l ce melodie, personală, a cîntat, acum cîteva nopți în hambarul trei de la pupa, ce fel de conserve a scos de acolo? Ce vrea să facă cu ele?

Privirile celor doi dușmani erau ca săbiile trase din teacă, tăișul uneia la un deget de tăișul celeilalte. Lui Fernando i se auzea respirația, ca și cum povara vinovăției, față de comandant, i-ar fi strivit umerii. Nu știa ce să spună, cum să se apere dar să și atace în același timp, nu știa de unde aflaseră cei doi, considerați dispăruți, despre mișcările lui și despre natura pachetului scos din hambar. Totuși, trebuia să-i înfrunte, să-i acuze de șantaj făcut cu intenția de a se răzbuna pe el pentru

bătaia din local. Doar ce deschise gura să verse veninul, că Dinu i-o luă înainte, dînd cărțile pe față :

— Să vă spun eu despre conservele care-i plac boțmanului, cred că sînt în cabina lui. Cu permisiunea dumneavoastră, domnule comandant, mă reped la prova și vă aduc imediat o mostră de pistol automat, doar unul din cele patru care le-a scos.

Dik socoti că e momentul să intervină, să nu se lățească povestea și să afle întregul echipaj. Comandantul încuviință din cap. Îl obosise discuția, adevărul pus pe taler, duelul cîștigat de partea adversă. Cel care dăduse de gol natura navlului era chiar Fernando. El, în lăcomia lui, ajutase la demascarea jocului făcut de compania Kefalonis. O făcuse fără să vrea, dar idioțenia era idioțenie. Ca să nu-l mai vadă îl goni la prova, făcîndu-i, în același timp, un semn secundului, un fel de : hai, acoperă oala. Secundul se și execută, vorbindu-i lui Pedro :

— Vom face pace dar cu o singură condiție : voi nu vă mai băgați în treburile companiei, iar noi vă reîmbarcăm și vă plătim lefurile. De acord ?

Dinu, văzînd că Pedro stă să rumege răspunsul, vorbi în numele amîndurora :

— Și noi avem de pus o condiție : nu ne băgăm în treburile companiei dar vrem să știm în ce Spanie mergem ? Alimentăm forțele Libertății, sau forțele Asupririi ? Dacă ar fi fost Miguel de față și el ar fi pus aceeași condiție.

— O clipă, amigos, o clipă, mai era o condiție, cum de-ai uitat ? se miră Pedro gesticulînd din mîini. E vorba de-o radiogramă, domnule secund, o radiogramă simplă pe care o va expedia telegrafistul chiar acum. Eu îi voi dicta textul. Nu are nimic comun cu treburile

companiei, cu chestia navlului sau mai știu eu cu ce, e ceva personal, familial, se aprobă ?

— Se aprobă ! admise secundul mai mult mîrîind decît vorbind omenește. Ofițerul de cart te va conduce în stație.

Sicilianul era ofițer de cart și, achitîndu-se de sarcina primită, îi comunică lui Napoleon ordinul secundului. Textul dictat de Pedro era scurt și concret :

„Sperandina Arghiropol. Strada... numărul... cartierul... orașul... țara. Sîntem în drum spre Mediterana. Clandestin și de data asta. Clandestin și Pedro. Din Spania mă întorc la tine. Te sărut. Dinu".

— Și pe tine te sărut, frate Pedro ! îl îmbrățișă Dinu, ștergîndu-și lacrima pe furiș. Cum de ți-a dat prin cap așa ceva ?

— Nu ți-am spus în mahoană să nu mă întrebi la ce mă gîndesc ? La această radiogramă m-am gîndit, numai așa te pot ajuta deocamdată.

CAPITOLUL XXIII

Trecuseră cîteva zile de la îmbarcarea lor clandestină. Echipajul își primise tovarășii de bord cu un sentiment de împăcare și satisfacție. Bucătarul fusese cel mai voios, el îi întrebase de sănătate oferindu-le imediat cîte o porție de berbec rumenit la cuptor și împănat cu mirodenii exotice. Nimic nu se aflase pe bord despre discuțiile din salonaș, despre adevărata natură a mărfurilor din hambare, cei care cunoșteau taina o păstrau pentru ei. Pedro tăcea să nu dezlănțuie vrajba, Fernando să nu-i vadă și pe alții înarmați, Dinu de teamă să nu

începă „hora", iar Miguel, nesigur pe ce auzise în atelier, renunțase să-și mai cicălească prietenii, lăsînd totul la voia întîmplării. Dar destinul oamenilor ca și scînteia care dă foc șirei cu paie e în funcție uneori tocmai de neprevăzutul unor întîmplări mărunte și nedemne de luat în seamă, în cazul lor absurd de banale.

La început, vaporul ținuse drumul lui Vasco de Gama, drumul spre Calicut. În dreptul insulelor Comore, grecul cel vîrstnic, trăind amintirea acelui vis de iubire, îi mărturisi lui Dinu că ar fi în stare să se arunce în ocean, să înoate pînă la țărm și să-și caute femeia. Văzîndu-l pe Pedro zîmbind indiferent, nepăsător la spovedania lui, se resemnă, oftă, și îngăimă mai mult pentu liniștea lui :

— Pentru dragoste sînt prea bătrîn, iar pentru moarte prea tînăr. Mi-am ratat viața, asta-i.

După alte zile de drum, după ce trecuseră din nou ecuatorul, de data aceasta pe alt meridian, zăboviră cîteva ore pentru apă și provizii în rada portului Dante. La ancoră stătuseră, cu mașina sub presiune apoi, văzîndu-și de drum, dublară capul Guardafui, din extremitatea nord-estică a Somaliei, girară la stînga și se opriră la Aden să facă boncărul. N-au intrat în port, tot în radă au stat, tot la ancoră. Cărbunii i-au încărcat cu vinciurile. Arabii, gălăgioși și certăreți, înconjurară vaporul cu bărcile lor sprintene transformate în tarabe de negoț. Învoiala era simplă și veche de cînd lumea. În schimbul unui burduf cu apă, filat de pe puntea vaporului, căpătai din produsele lor : smochine, curmale, țigări și stiole cu țiței bun pentru vindecarea reumatismului. Aici doar țițeiul era ieftin, țițeiul care mustea sub nisipurile deșertului și tămăduia singur orice mușcătură de cămilă sau înțepătură de cuțit, încolo, apa nu se găsea, era mai valoroasă ca aurul. Aici, unde sfî-

rîia durerea şi mocnea revolta şi ura împotriva puterii coloniale britanice, unde-i auzeai pe mai toţi barcagiii „angluzu miş cois, fora de la Aden!" numindu-l în acelaşi timp de Stalin, prietenul arabilor, rostind admirativ „Satalin cois chitir", se mai făceau şi alte schimburi de care nu era străin Pedro. Poate din această cauză îl fila pe Fernando, suspectîndu-i orice mişcare. Din dosul balului cu parîme, de unde pîndea, îi văzu pe portughez şi pe Stiv tîrguindu-se cu nişte arabi. Portughezul şoşotea cu un arab care trăsese barca în babord, iar suedezul, lingîndu-şi buzele, privea sticluţa cu rachiu din mîna altui arab care trăsese barca în tribord. Sticluţa, cu eticheta ei albastră şi cu marinarul care o ţinea la gură, o văzuse şi Pedro. Stiv bombănea. Nu reuşise să facă schimul. Văzîndu-l pe Dinu vorbind cu alt arab, i se jelui imediat:

— Toţi sînt nişte pungaşi, nişte terorişti. Unul mi-a arătat sticla cu rachiu de smochine, dar n-a vrut să mi-o vîndă pe bani. De unde să le dau pistoale, revolvere, cartuşe, să le fabric jos, la maşină? Tu ce afacere ai făcut?

— Le-am dat o damigeană cu apă, iar arabul mi-a mulţumit şi mi-a aruncat cîteva şiruri de smochine. N-aş fi vrut să te primesc, însă...

Tocmai atunci se anunţară carturile. Pedro auzise dialogul şi, pentru că prinsese un fir, aflînd barca unde erau amatorii de arme, era tare curios să vadă cum va proceda portughezul, însă ora cartului îl goni din locul de pîndă. Dar firul nu trebuia rupt şi, trecînd pe lîngă Dinu, îi împărtăşi la repezeală planul, dîndu-i-l în primire pe Fernando:

— Nu-l scapi din ochi. Din uşa bucătăriei îl pîndeşti. Şi pe el, şi pe meticii lui. La prînz îmi spui ce-ai văzut.

În cele nouăzeci de minute cît a mai stat vaporul la Aden, Dinu n-a putut face faţă şi portughezului, şi me-

tișilor, unul trata în babord, ceilalți în tribord, fiecare cu arabul respectiv. Arabul oferea douăzeci, Fernando pretindea treizeci, apoi, după alte șoșoteli, metisul numit Jimbi coborî în barcă un burduf cu apă, celălalt ridică un sac legat la gură, iar Fernando, dirijînd piesa, le făcu semn să mute barca în dreptul spiraiului de la cabina lui și dispăru de pe punte. Dinu, dezgustat de tîrgul rușinos, lipsit de omenie, trecu să mestece în cratița unde-i spusese bucătarul, lăsîndu-i naibii pe ticăloșii care tocmiseră pentru puțină apă luată din tancurile vaporului.

— Ei, ce-ai făcut? întrebă Pedro ieșind din cart.

— Nimic din ceea ce-ai crezut tu — zise Dinu povestindu-i pe scurt tot ce văzuse precum și părerea lui.

— S-ar putea să fie și așa, cum zici tu, dar eu nu cred — rosti Pedro clătinînd din cap. Ce-au căutat arabii în dreptul spiraiului de la cabina boșmanului, pentru ce i-a chemat acolo? Dacă s-ar fi terminat schimbul n-avea rost să-i mai cheme.

— Manevra! se auzi comanda. Vira ancora!

Cu toată viteza plecară la drum. Calmul, fără pic de adiere de pe strîmtoarea Bab-el-Mandeb, îi sleise pe marinari. Fiecare era nerăbdător să ajungă în Marea Roșie, să scape de iad. Dar Marea Roșie îi primi și ea cu rafale de vînt fierbinte adus tocmai din deșertul Rub-el-Hali, un vînt care sfîrîia ca și revolta arabilor împotriva nedreptăților coloniale.

Stiv rămăsese pe punte, rezemat de balustradă. Privind înciudat spre țărmul unde dispăruse Adenul, cu perdeaua lui de curmali, sub care se mai zăreau păscînd cîteva cămile, văzu proiectîndu-se ceva prin aer și căzînd în mare. Curiozitatea se născu abia atunci cînd observă obiectul plutind pe oglinda apei. Dumnezeule, dar asta e sticluța lui, sticluță pe care a tocmit-o cu arabul și n-a vrut să

i-o dea decît în schimbul unui revolver ! Cum de-a apărut aici? Ce fel de schimb a făcut cel care a căpătat-o? Pungaşul de arab nici n-a vrut s-audă de bani, de dolari. Încă nu ştia de pe ce şpirai zburase în mare, în orice caz, de undeva din cazarma provei. Stătu ce stătu năucit, ţintind peretele vasului şi nu trecu mult că mai văzu o sticluţă proiectată din aceeaşi direcţie. De pe şpiraiul boţmanului zburase, zburase tot goală. Eticheta ademenitoare şi mirosul bănuit al băuturii, îi gîdilă nările suedezului. Trebuia să vadă, să se convingă şi, coborînd în cazarmă, se opri încordat în dreptul uşii pe care scria Bossman. Trase cu urechea şi auzi voci cunoscute. Vorbea portughezul, metişii rîdeau, făceau haz. Cum să nu rîdă dacă au cu ce-şi uda gîtul ? Cînd îi auzi ciocnind şi rostind urarea : „Pentru generalul Franco", să ameţească nu altceva bietul suedez. Asta e prea de tot. Unii să bea rachiu de smochine, să facă haz, să turuie, iar el să ofteze şi să înghită în sec. El văzuse mai întîi sticla, pe el îl îmbiase pungaşul purtîndu-i-o prin faţa ochilor, gîtul lui ducea dorul unui păhărel, nu a boţmanului care şi aşa mai gusta din băutura cambuzei şi, ca s-o termine cu chinul, să nu stea ca prostul la uşă, apăsă clanţa şi intră în cabină.

— Asta nu se poate, voi sugeţi şi eu, care duc greul la căldări, mă usuc. Dacă vreţi să rămînem prieteni, îmi daţi şi mie două păhărele. Aaa !... şi se uimi subit văzînd ceea ce nu se aşteptase. Dar voi aveţi o ladă întreagă, toată lada arabului ! Nu mă interesează cum l-aţi prostit, ce fel de schimb aţi făcut, dar o sticluţă merit şi eu, o plătesc, vreau să uit ce-a spus ghicitoarea, o ghicitoare la care am fost cu Miguel şi...

Un brînci, un pumn sub bărbie, altul în ceafă şi Stiv, aterizâ pe covertă, cu gîtul mai uscat decît fusese atunci cînd intrase în cabină. Ştia că nu se poate măsura cu

trei haidamaci deodată și nici n-avea cum s-o facă, deșteptii înciuiaseră ușa. Mai bine să tacă, să înghită bumbăceala și să stea de vorbă cu Pedro, să-i spună ce-a pățit.

Nimic nu-i păru curios omului cu fes, și el văzuse sticluțele zburînd pe șpiraiele cabinei lor. Ca să nu mai lungească vorba, să nu-l mai audă vorbind despre gîtul lui, îl bătu pe umăr și îi șopti la ureche :

— S-ar putea ca deseară...

— Deseară ne întîlnim cu toții în atelierul meu — îi luă Miguel vorba din gură, Miguel care-l auzise pe suedez povestind întîmplarea din cabina bețmanului.

— Bine, amigos, din moment ce tot ai auzit povestea sînt de acord să ne întîlnim la noapte cînd ies din cart. Dar pînă atunci nici o vorbă nimănui.

Se risipiră. Dinu, aplecat la copastie, se certa cu rechinii. Prea mulți și prea lacomi pentru oasele rămase de la masa echipajului.

— Vezi că s-a aflat secretul — îi șopti Pedro. La noapte vom sta de vorbă.

Pînă la ora cînd urma să iasă din cart amicul său, Dinu se retrase pe teuga provei. Rezemat de sartul catargului privea absent cele două mustăți de apă înspumată zvîrlită în borduri de etrava vasului. Boarea de apă parcă-i aducea puțină răcoare. Era doar o amăgire. Tot amăgiri erau și imaginile șterse pe care le vedea plutind prin evaporația apelor din larg. Chipul mamei, așa cum îi rămăsese întipărit în memorie în ziua despărțirii, se împletea cu crîmpeie dezordonate. Mama nu putea pluti pe ape tocmai aici, în Marea Roșie, mama era acasă, îl aștepta, înecîndu-și durerea și dorul în lacrimi și speranțe. Nici Păunița, pe care o vedea plîngînd, auzindu-i chemarea din ceața depărtărilor, nu exista decît în imaginația lui, nici ea nu putea pluti pe apele Mării

Roşii. Că prindea forme şi contur, era explicabil. La ea se gîndea, la ultima ei scrisoare. Se gîndea şi la ceea ce-i spusese ghicitoarea. Cu toate că raţiunea îi şoptea să nu creadă în şărlătăniile acelei femei sulemenite, tristeţea şi teama că ar putea ajunge prea tîrziu i se lipiseră de suflet ca o boală fără leac. Undeva mijea speranţa. Credea în miracolul radiogramei expediate de pe bord.

Între timp Pedro ieşise din cart şi urcînd pe teugă se aşează turceşte fără să spună nimic. N-ar fi vrut să-l tulbure pe Dinu, să-i amintească de întîlnirea lor. Lîngă Pedro, rezemaţi de pârîma făcută colac şi legată zdravăn să n-o ia valurile, stăteau şi spaniolii, şi ei erau moleşiţi de zăpuşeală. Luna, ca un taler neobişnuit de mare, lumina chipurile tuturor. Pe dîra ei argintie se zbenguiau delfinii. Rechinii dispăruseră în adîncuri.

Pentru Dinu, în acea noapte cînd se lupta cu amăgirile, singurele adevăruri erau scrisorile Păuniţei şi drumul vaporului spre Spania, o Spanie însîngerată cu alţi morţi fără dric, Spania unde-i trimitea lăcomia armatorului Kefalonis. La acest gînd îl fură din nou amăgirile. Prin întunericul nopţii, în bordul ascuns de razele lunii, pe valurile puţin înspumate şi înroşite de sînge imaginar, parcă dansa levantinul, trăgînd în urma lui un năvod (o fi acelaşi din vis ?) în care se zbătea o imensă nefericire. Dinu ştia că nefericirea e doar o noţiune, n-ai cum s-o vezi captivă în năvod, dar asociaţia din ceea ce ştia şi ceea ce auzise : „moarte şi dincolo de bariera stelelor, văd sînge şi..." îi întări convingerea că toate nenorocirile numai de la Kefalonis i se pot trage. Poate din această cauză se gîndi să debarce la Port-Said, să plece cît mai grabnic spre ţară. Dar cu ce să plece, cu ce vapor şi de unde bani, cu leafa promisă de comandant, dar nea-

chitată ? Şi dacă vaporul nu va opri la Port-Said...

Din întîmplare, spaniolii şi Miguel, care venise între timp să i caute, tocmai despre destinaţia vaporului şi despre natura navlului din hambare vorbeau. Pedro asculta şi tăcea, făcîndu-i semn marangozului să nu depăşească limita într-un subiect şi aşa explozibil. Tuşind semnificativ, se apropie de Dinu, arătă cu mîna undeva, în direcţia coastelor abisiniene şi încercă să abată discuţia spaniolilor spre alte subiecte, povestind despre evreii care-l ajutaseră şi mai vieţuiau şi astăzi pe acele meleaguri.

— Ascultă, Pedro, cît ai de gînd să baţi cîmpii ? întrebă Miguel, gesticulînd nerăbdător. Noi avem de lămurit unele probleme în legătură cu misterul de pe vaporul nostru. Mă interesează schimbul făcut de Fernando, adevărul în privinţa sticlelor de rachiu.

— Ştiu, amigos, ştiu, dar eu nu sînt Mafalda să ghicesc cum s-a făcut schimbul. Nu-i aşa Dinule ?

Ce putea să spună Dinu atîta timp cît întrebarea lui Miguel mersese direct la ţintă. La ţintă şi celelalte întrebări care au urmat, atît ale lui Miguel cît şi ale celorlalţi spanioli. Pedro, om care nu se avea bine cu minciuna, n-a mai avut încotro, dezvăluindu-le, pe scurt, doar parte din secret, cel care-l privea pe portughez, admiţînd ipoteza că schimbul cu arabul se făcuse aşa cum bănuia Miguel. Spaniolul, care făcea parte din grupul anarhiştilor madrileni, ceru imediat amănunte :

— Din ce hambare le-a luat, de la pupa, unde l-a văzut Miguel în acea noapte ? Cîte au furat ? Dacă punem şi noi mîna pe cîteva... vaporul e al nostru, îl ducem unde vrem.

— Cum, amigos, cum ? întrebă Pedro ocolind primele întrebări. Ucigîndu-i pe cei care nu vor fi de acord cu

voi ? Asta niciodată ! Nu admit și nici nu mai am ce spune.

— Și atunci ce facem, lăsăm vaporul să meargă la franchiști, acolo unde vrea armatorul ? se agită Miguel.

— De unde știi că vom merge la franchiști, cine ți-a spus ? întrebă Dinu prins de focul disputei.

Intră în vorbă și spaniolul care părea mai temperat:

— Eu zic să nu ne certăm, să nu ridicăm tonul. Deocamdată, da, aveți dreptate, încă nu se știe unde mergem. Dar nici mie, ca socialist de stînga, nu mi-ar conveni să văd Spania la cheremul guvernului fascist de la Burgos. Părinții mei sînt țărani din Castilia, țărani săraci, care au căpătat pămînt datorită decretului emis de guvernul sindicalistului Caballero. Dacă ar veni Franco la putere, atît tata cît și ceilalți amărîți, împroprietăriți atunci, ar ajunge din nou robi la seniori. V-am spus asta ca să ne cunoaștem mai bine, să ne înțelegem unii pe alții, să colaborăm frățește. Acum să revenim la pistoale. Numai cinci dacă scoatem și noi, și asta discret, fără vîlvă, vă asigur că Fernando cade înainte de a trage el în noi. Eu îl lichidez.

Anarhistul madrilean își afișă poziția :

— Eu îi lichidez pe ceilalți, pe comandant, pe secund și pe alții care-mi vor sta în cale. Dintr-o singură rafală am și terminat cu opoziția, cu îmbuibații care au uns osia la poliție să vă țină arestați, cu troțkistul care a fugit din Rusia și se înconvoaie în fața englezului.

— Ei, ce spui, Dinule ? întrebă Pedro vorbind românește. Îți dai seama ce măcel ar fi dacă dumnealor ar pune mîna pe... trăsnete ? Apoi, răsucindu-se către Miguel, continuă în spaniolă, făcîndu-le semn celorlalți să nu-l întrerupă :

— Sînt de acord să acționăm împotriva piraților care transportă arme, dar fără violențe. Noi n-avem

nevoie de pistoale ca să ne impunem voința, mai sînt și alte metode, o să vi le spun imediat ce ieșim la Mediterana, după ce aflăm încotro mergem. E o copilărie să credeți că s-ar putea umbla la hambare în timpul marșului, comandantul l-ar împușca pe cel care ar îndrăzni s-o facă.

— Dar pe Fernando pentru ce nu l-a împușcat ? ca să ne țină pe noi la respect ? sări ca ars al treilea spaniol. Dacă nu vreți să colaborăm împreună, aflați că ne vom descurca singuri.

— Stop, amigos, nu-ți pierde capul ! îl temperă Pedro, păstrîndu-și cumpătul. Pe botman îl voi obliga să arunce pistoalele, atîtea cîte or mai fi, chiar în fața voastră, ca să nu mai aibă cu ce vă ține la respect. E clar, ați înțeles ce vreau eu ? Pentru ziua de azi atît am avut de spus. Acum să ne vedem de treabă, să mergem la culcare.

Părăsiră teuga. Spaniolii intrară în cazarmă, iar Pedro și Dinu porniră spre pupa, spre dormitorul din marangozerie. Abia în dimineața cînd se zărea Suezul, portul de unde urmau să ia pilotul ca să-i conducă pînă la ieșirea din canal, Dinu se dădu pe lîngă Pedro, vorbindu-i îngrijorat :

— Sînt sigur că după ieșirea la Mediterană întregul echipaj va afla ce fel de conserve sînt în hambare. Am impresia că spaniolii au și pregătit terenul și, decît să pierd prietenia lui Miguel, mai bine trec și eu de partea lor, a eventualului plan pe care și l-au făcut.

— Dacă treci peste rațiune și te lași orbit de aventura care le urlă-n cap extremiștilor, te privește, amigos. Eu nu admit absurdul decît atunci cînd sabia lui Damocles e gata să-ți scurteze viața. E clar, pricepi ? Despre pistoalele noastre vom vorbi mîine și... Dar ce-i asta, ce-i cu namila aia care...

În prova cargoului „San-Juan" apăru un remorcher egiptean care traversa canalul de la un mal la altul. Beat să fi fost căpitanul și tot ar fi văzut vaporul. Cei doi nici n-au apucat să se miște din locul unde erau că se și auzi un scrîșnet și o scîrțîitură de fiare vechi. Vasul lor n-a mai avut cum să se ferească și nici să încetinească viteza, trecînd cu prova peste ruginitura egipteană. Nimic nu s-a mai văzut pe oglinda apei, remorcherul se scufundase cît ai bate din palme.

— Afurisitul ! scrîșni comandantul prinzîndu-se cu mîinile de cap. Să vezi încurcătură, anchetă, judecată. Stop mașina ! Punda dreapta !

— Ce facem, îl anunțăm pe armator ? întrebă secundul.

— Da. Expediem radiograma înainte de a intra în port. Prezența lui e absolut necesară.

CAPITOLUL XXIV

Același cer acoperit în acea dimineață. Norii din care cernuse ploaia toată noaptea mai spălau încă străzile Constanței. Cu toate astea aerul nu mai era aspru și rece, adierea vîntului de sud vestea prezența primăverii, îndemnînd pămîntul să-și deschidă porii și să rodească din nou. Viorelele își deschiseseră petalele scăldîndu-se în stropii ploii călduțe.

Privind cerul de la geamul camerei rotunde, Păunița aștepta soarele. Și ieri îl așteptase, și dacă nici azi nu i-o zîmbi prietenește, îi va îngădui absența încă o zi. Ce lungi au fost zilele petrecute între cei patru pereți, ce obositoare au fost nopțile. Uneori, feliile de pîine cu unt erau muiate în lacrimi, dar plînsul nu i-l vedea

nimeni, şi-l ascundea. O mai sîcîia şi tusea din cînd în cînd, tuse care-l ţinuse pe Kefalonis la oarecare distanţă. În ultimul timp însă, văzînd-o înviorată, zîmbitoare, începuse să-i dea tîrcoale şi ziua şi noaptea, plictisind-o cu aceleaşi întrebări: ce-ţi mai aduc, bobocelule, ce-ţi poftește inima?

Fata nu înţelegea pentru ce dispare mătuşă-sa în clipa în care apărea naşul, sfătuind-o să se poarte frumos, să nu-l repeadă şi să aibă încredere în bunele lui intenţii. „Atît cît trăiesc eu, te apăr şi nu ţi se poate întîmpla nimic rău." Pentru Paunița, comportarea mătuşii era ciudată, atît de ciudată încît se îndepărtase de ea, ferecîndu-şi în suflet neliniştea şi suspiciunile. Singurul duhovnic cu care stătea de vorbă, mărturisindu-i temerile şi dorul ei, era candela adusă de acasă. Amîndouă îl aşteptau pe Dinu, amîndouă pîlpîiau cu încăpăţînare, amîndouă prinseseră curaj şi poftă de viaţă din ziua cînd sosise radiograma expediată de pe ocean. Dar sorocul socotelilor, făcute după foile calendarului, trecuse şi cel aşteptat tot nu mai venea.

Toată ziua a stat la geam, toată ziua s-a gîndit la Dinu. Era sigură că, între timp, primise scrisoarea ei şi bileţelul lui Trifu. Ca să nu se plictisească, a mai împletit la pulovărul adus de Ibrahim, a citit dintr-o carte de Victor Hugo şi a ascultat-o pe Valentina care-i dădea mereu în cărţi.

— Pică bucurie, draga mamei, bucurie şi musafir de la drum lung. La timp de seară vine. O piedică mai are şi trece apa. Pică şi lacrimi, fata mamei. Să ştii c-ai să plîngi de bucurie...

Sperandina zîmbi şters. Se săturase de minciunile care cădeau în cărţi; pentru ea, singura carte adevărată

era volumul de poezii cu care dormea sub cap. Autorul acelei poezii pe care o citise și Dinu, cunoștea desigur ce înseamnă chinul așteptărilor, poate chiar iubita lui fusese făptura care se sfîrșise atît de trist. Ca să-și gonească presimțirea care-i înrourase ochii, se lăsă amăgită de ideea că o nouă scrisoare expediată pe adresa agenției din Spania l-ar putea găsi pe Dinu înainte de a pleca spre România. Pregătindu-și hîrtia și condeiul pentru scris, simți că o strînge ceva în piept. Era tusea, o sîcîise și în acea zi, tusea care-i aminti că încă nu e sănătoasă. Așteptă să-i treacă accesul, respiră adînc de cîteva ori și, simțindu-se sleita, amînă scrisul pe a doua zi, culcîndu-se alături de Valentina.

Soarele o trezi dimineață, venise să-i rîdă la geam, s-o întrebe dacă-l mai așteaptă sau nu. Sărind din pat, nu știa ce să facă mai întîi : să servească gustarea, să se apuce de scris, sau să dea o raită prin grădină, să culeagă cîteva viorele și să i le pună în plic ?

Cu felia de pîine cu unt, începută dar neterminată, ieși voioasă în grădină. Zîmbind și vorbindu-i lui Dinu, puse florile la presat între paginile volumului de poezii apoi se grăbi să intre în casă, să se apuce de scris.

Iubitul meu drag

Din nou nu știu cum să încep, cu mine, cu radiograma ta, sau cu vestea că în acea zi i-am scris și mamei noastre anunțînd-o să-și aștepte băiatul care e în drum spre țară. Încă n-am primit răspunsul, dar sînt sigură că bucuria mea a fost și bucuria ei. Păcat că nu mă pricep la distanțele de pe mare și la calculele marinărești, ca să știu cît durează drumul de pe ocean pînă în Spania și din Spania pînă la Constanța. După mine și

după cărțile de ghicit întinse zilnic de tanti, tu pici în casă la timp de seară. O să te aștept, îți promit.

Ca să fiu cît mai aproape de tine și să putem sta de vorbă, ca pe vremuri, voi ieși din nou în grădină și mă voi plimba pe sub brîul de salcîmi de la marginea platoului. Cred c-ai primti plicul expediat la Port-Said, știi că m-am mutat la vilă și, de cînd sînt aici, s-ar părea că mă simt mai bine. Datorită medicului și îngrijirilor căpătate în ultimul timp, sper că voi rezista să te aștept pînă la înapoiere, sînt convinsă că voi înfrînge boala. Să știi că Trifu n-a mai dat pe la noi, s-ar putea să se fi dus la altă „casă de odihnă", așa mi-a spus ultima oară. Pentru că ți-am vorbit iarăși de boală, te rog să mă ierți, să nu te întristezi, azi mă simt mult mai bine, crede-mă te rog, nu te mint, chiar și tusea...

...Să știi că plîng de bucurie. Și soarele ăsta nu-mi dă pace, mă cheamă din nou afară, șoptindu-mi parcă să las scrisul pe mai tîrziu. Mă duc, Dinule, mă duc să mă plimb pe unde ți-am spus, să te strig și să-ți vorbesc. Deocamdată te sărut și te iubesc.

Păunița ta.

Valentina, văzînd-o că fuge ca o nebună, o mustră, îndemnînd-o să se îmbrace bine, să nu răcească din nou.

— Pînă te întorci, o să-ți pun șezlongul pe balcon. Acolo e ferit de vînt, de curent. Și nașul e în grădină, l-am văzut cu grebla pe umăr.

— Nu mă încîntă prezența lui — se zburli Sperandina, îmbrăcînd totuși, paltonul de blană căpătat de mătușă-sa în dar de la Kefalonis.

Spre boschetul unde o găsise Dinu și o botezase Păunița, a mers mai mult prin pietrișul aleii, fără să-l zărească pe boier. Mersese cam repede, se grăbise, uitase că n-are voie să alerge prin aerul dimineții primăvăratice plină de capcane. Respirația greoaie îi zgîndări tusea. Totuși, semnalul trecu nebăgat în seamă. Nici păunul cu păunițele lui nu întorseseră capul s-o întrebe pentru ce tușește. Fata zîmbi firav, șters și se așeză pe bancă. Aici stătuse cu Dinu, aici se refugiase și în clipa cînd o gonise nea Iacob, spunîndu-i că vine căpitanul, și nenea Iacob, astăzi, nu mai era. Pe ocean murise, îl furase apele, murise sub ochii lui Dinu și a celorlalți marinari de pe „San-Juan". Acum banca era rece și umedă, scîndura n-o mai îmbia să stea, nu mai avea sens. Mai bine să se plimbe printre straturi, sau pe sub brîul de salcîmi. Dar iarba și florile straturilor nu mai trăiau, gerul iernii le ofilise, salcîmilor nu le dăduse mugurii, păreau niște copaci morți. Și iarba și florile mor, mor treptat, cîte puțin la fiecare brumă, la fiecare fulguială. Numai marea nu moare, ea se zbate mereu. Și omul se zbate, dar omul e ca și floarea, și el moare, moare cîte puțin în fiecare zi. Așa, treptat, cîte puțin în fiecare zi s-a ofilit și ea, s-a gălbejit. Oglinda îi spune zilnic cum arată, însă Dinu o știe așa cum era în ziua cînd a sărutat-o, în ziua cînd era veselă, proaspătă și văzîndu-l venind de la Agigea credea că toată lumea e a ei.

Se opri în apropierea serpentinei, privind dușmănos pustiul apelor care-i furase iubitul. La un moment dat i se păru că mișcă ceva, că s-ar fi surpat o bucățică de pămînt, că bulgărul ar fi căzut pe pietrișul plajei. La gîndul că ar putea fi un șobolan, fugi speriată spre vila și nu se opri decît în balconul camerii rotunde. .

Nu se înșelase Sperandina, cel care mișcase era Kefalonis, iar bănuitul bulgăr era grebla pe care o scăpase din mînă. Văzînd-o c-a fugit, ridică încet capul deasupra malului și se tîrî ceva mai spre stînga, să nu fie în cîmpul ei vizual. De unde se oprise vedea perfect terasa. Fata trăsese șezlongul în fața ușii, se lungise pe el și, cu ochii închiși, zîmbea soarelui. „Vulpoiul" îi privea mai mult picioarele dezgolite de poala paltonului. În fierbințeala minții n-o vedea decît așa cum o văzuse în baie. Se furișă paralel cu curtea, spre poarta masivă de stejar. De acolo, tot tiptil, trecu în sufragerie și, aruncîndu-și pardesiul, intră în camera rotundă și căzu în spatele fetei.

Nici prin gînd nu-i trecea Păuniței că pașii pe care-i auzise erau ai domnului naș. Doar în clipa cînd se trezi încolăcită de brațele lui și-i văzu chipul desfigurat de mocneala patimii, se smuci și strigă din toate puterile:

— Tantiii !... Vino !

Nu credea să mai aibă atîta putere încît să-l poată îmbrînci cu piciorul, să-l îmbrîncească și să-i arunce în cap paltonul care și-l scosese de pe ea. Ca să nu-i dea timp s-o mai atingă, strigă încă o dată, ajutor, un strigăt stins însă, un strigăt înecat într-o bolboroseală de sînge și spumă însîngerată. În acea clipă, o pînză neagră i se așeză peste ochi, pierzîndu-și cunoștința. Scrîșnetul bestiei nu-l auzi :

— Eu trebuia să te sîngerez, încăpățînato !

Sperandina nu auzi nici pașii și nici vocea bătrînului Ibrahim care, ridicînd-o în brațe și ștergîndu-i sîngele de pe bărbie, îl blestema pe Kefalonis :

— Alah ai ținut prea mult pe pămînt, mergem se spînzurăm, pacatosule !

Fata nu auzi nici vacarmul, nici loviturile aplicate de Valentina în ceafa nașului.

— Cheamă doctorul, nelegiuitule, cheamă-l că-ţi crăp capul !

Îmbrîncindu-l spre telefon, îl lăsă în seama turcului şi se repezi să vadă de fată. Purtîndu-i pe la nas batista îmbibată în oţet, îi fricţiona în acelaşi timp fălcile, aşteptînd să deschidă gura, s-o vadă respirînd. Uitase că era zi de vizită, că lăsase poarta deschisă şi, văzîndu-l pe doctor trecînd pragul sufrageriei, îi căzu la picioare, izbucnind în plîns :

— Scăpaţi-o, domnule doctor, scăpaţi-mi fata că nelegiuitul a vrut s-o necinstească, să mi-o omoare...

— Nu-i adevărat, domnu doctor, nu i-am făcut nimic. A tuşit şi s-a speriat singură, ca o proastă — minţi levantinul rămas lîngă telefon.

Medicul se ocupa de bolnavă şi, văzîndu-i starea, îi strigă mincinosului :

— Anunţă spitalul, să trimită salvarea, ce mai aştepţi ?

Chiar atunci apăru factorul poştal, venise cu o radiogramă pentru armator. „Vaporul încurcături Suez Stop E necesară prezenţa dumneavoastră Stop Comandantul Stop". În aceeaşi zi răspunsul zbura prin eter : „Sosesc urgent. Kefalonis."

CAPITOLUL XXV

Trecuse echinoxul de primăvară, venise luna aprilie. Mediterana era calmă. Pe ţărmurile africane se culegea a doua recoltă de portocale. Echipajul vaporului „San-Juan" nu le mai ducea dorul, Parizianu se aprovizionase de pe piaţa Suezului pînă şi cu banane, aşa ordonase co-

mandantul. Două săptămîni stătuseră la Suez, două săptămîni durase „încurcătura" cu abordajul remorcherului egiptean. Pe bord se zvonise că ar fi sosit armatorul, dar de văzut nu-l văzuse nimeni, doar englezul, cu el stătuse de vorbă la căpitănia portului, amîndoi aranjaseră ploile să plătească și să plece în drumul lor, să nu mai zăbovească să se întîmple și alte încurcături, mai grave de data asta, cu mărfurile din hambare.

Escala întîmplătoare de la Suez îl bucurase doar pe Dinu. Agenția de la Port-Said expediase scrisoarea aici, unde știa că e vaporul. Din bilețelul lui Trifu aflase despre situația din țară, iar din scrisoarea fetei, destul de confuză și laconică, numai două pagini de data aceasta, se lămurise cine-l înduplecase pe stăpîn să expedieze acea telegramă pentru reîmbarcarea lor. Păuniță nici nu bănuia că bestia levantină mai expediase o telegramă cerînd anularea ordinului dat anterior. Tare mai era curios Dinu să știe ce-o fi spus fata aflînd că ei se îmbarcaseră clandestin. Desigur, o fi crezut că telegrama nașului se rătăcise pe drum. În orice caz, dacă la vilă e ținută sub supravegherea medicului, s-ar putea să se facă bine. Tratamentul, hrana și căldura, aceste trei elemente necesare însănătoșirii, nu le-ar fi avut acasă la tanti Valentina.

Pe bord, vechea dispută dintre cele două grupuri rivale se măcinase în ciocniri mărunte, cu vagi aluzii la iminenta ciocnire majoră. Știrile înserate în ziarele cumpărate la Suez îi consternaseră pe spanioli. Trupele generalului Franco, ajutate de corpul expediționar trimis de Mussolini, tăiaseră Spania în două, ocupînd o mare parte din coasta Mediteranei. Cu toate astea, secretul navlului încă nu transpirase din oala de torțile căreia ținea și comandantul cu grupul lui Fernando, și Pedro cu grupul lui Miguel. În seara cînd se aflase că englezul

trasase drumul pe ruta insulelor Baleare, opusă Barcelonei, parte din echipaj începu să se agite, bănuind că merg spre naționaliști. Nu erau de acord să transporte alimente franchiștilor, Hitler, Mussolini și Salazar îi îndopau destul. Parizianu, trimis de la comandă să potolească spiritele, le strecură subtil lecția învățată pe de rost:

— Nu cred să mergem spre porturile franchiste, ăia au ce mînca, sînt bine aprovizionați. Din ceea ce-am aflat eu, și lucrul e aproape sigur, se pare că vom trasa spre Valencia. Comandantul spunea că acolo e sediul guvernului republican, acolo vom descărca mărfurile, să aibă cine le plăti.

Miguel nu-i dădu crezare. Din moment ce știa că flota franchistă din insulele Columbretes stingherește navigația și controlează vasele care țin această rută, un vas ca al lor, încărcat cu muniții, nu putea risca asemenea aventură. Minciuna era cusută cu ață albă. Convins că englezul, prin purtătorul lui de cuvînt, încearcă să-i prostească, să le adoarmă vigilența, dezvălui secretul navlului, șoptindu-i mai întîi lui Carol ce fel de conserve sînt în hambare și ce schimb făcuse portughezul la Aden. Pînă la miezul nopții, vestea „bombă", șoptită din om în om, a și dat ocolul punții. Pedro nu era de acord cu procedeul spaniolului. El, sperînd să-l convingă pe Dinu, ticluise alt plan. Nici la republicani nici la franchiști. Mai bine să pună mîna pe comanda vasului și să-l îndrepte spre Gibraltar, să ceară protecția autorităților britanice. Numai așa evităm o baie de sînge, un adevărat măcel pe bord. Dinu tăcea. Ideile lui Miguel erau și ale lui. Din spirit internaționalist trebuiau să meargă pe același drum. Republicanii trebuiau ajutați. Dar aceste lucruri nu i le mai spusese lui Pedro, le știa numai el. Dacă Fernando nu

va putea fi dezarmat după metoda încă nedezvăluită de cetățeanul lumii, atunci nu-i rămîne altceva de făcut decît să-i arate lui Miguel pistoalele care le aveau în magazie.

Șeful mecanic, olandez conservator, speriat și îngrijorat de agitația care mocnea pe bord, îl anunță pe comandant, trezindu-l din somn imediat după miezul nopții. Măsura de prudență căzu fulger. Hambarele vor fi păzite de metișii lui Fernando, unul va păzi la prova, altul la pupa. Carturile vor circula numai prin tribord, și numai la ora schimbului. Cel care se va apropia de hambare, sau de oamenii care fac de vardie, va fi împușcat pe loc.

Metișii apărură pe punte cu automatele sub braț și cu lanternele în mînă. Miguel spumega și se ciondănea cu Pedro :

— Nu trebuia să te ascult, să aștept metodele tale. Acum vom ajunge, nevinovați, pe mîna călăilor lui Franco, legați burduf, asta ni-e soarta.

— Ho... te agiți de pomană ! se enervă Pedro înciudat și el de situația creată. Dacă n-ai fi trîmbițat ce avem în hambare ne-am fi descurcat mai ușor. Deocamdată nu se știe unde mergem. Tot eu și cu Dinu vom rezolva problema, nu tu cu oamenii tăi, cu extremiștii ăia capabili să dezlănțuie un adevărat război pe bord. Și cu asta basta, ai răbdare.

Pînă dimineață cazanul fierbea. La ceaiul și gustarea servită în cazarmă, întregul echipaj numai despre înșelăciunea armatorului vorbea, despre complicitatea englezului. Pînă și estonianul pretindea că riscul acestei curse e mult prea mare în raport cu leafa plătită de companie. Boțmanul continua să susțină că zvonul cu

armamentul din hambare n-are nici un temei, că oamenii lui fuseseră înarmați de comandant cu automate din inventarul comenzii. Miguel clocotea, înfruntîndu-l, numindu-l caiafă și individ de duzină, fascist netrebnic. Pedro, la rîndul său, fulgerîndu-i din priviri pe amîndoi, îi numi oameni fără conștiință și bătu cu pumnul în masă :

— Indiferent în ce tabără mergem, armele n-aduc decît moarte și suferință. Moarte și pentru echipajul nostru. Care dintre noi nu știm că flotele celor două tabere sînt cu ochii pe vasele suspecte, pe astea sub pavilion panamez ? Dacă te îndrepți spre Valencia sau spre Barcelona te atacă fasciștii, iar dacă te îndrepți spre porturile controlate de Franco, și sînt destule, te dau la fund republicanii.

— Și atunci care-i soluția, cum ne scăpăm pielea ? sărira cîțiva cu întrebarea.

— Soluția trebuie găsită — interveni Dinu prudent, fără să dea în vileag ceea ce știe. Gîndiți-o și voi, că Pedro...

— Pedro e fiul diavolului ! pufni Fernando, trecînd la vechile lor răfuieli. Satana care a furat inelul puterii și-a dat foc culturilor. Dacă credeți că voi, clandestinii, veți instiga echipajul împotriva intereselor companiei, vă arătăm noi „soluția", vă trimitem pe corabia infinitului.

Spre surprinderea tuturor, care și așa nu înțeleseseră prea multe din spusele portughezului, dar și spre ușurarea lor, Pedro și Dinu, în loc să se lase provocați de amenințare, ieșiră din cazarmă fără să spună nimic. De fapt, tot ce trebuia spus se spusese, acum să judece singuri, să hotărască. Și ziua va veni. Taberele se vor înfrunta. Dinu va trece de partea spaniolilor.

Pedro știa lucrul ăsta, era sigur că așa va fi. Ceea ce nu știa încă, era momentul decisiv, momentul cînd va suna ceasul al doisprezecelea. Cum să evite ciocnirea ? Cum să-i convingă că singura salvare e drumul spre Gibraltar ? De unul singur nu poate proceda cum vrea, cum gîndește. Metoda la care s-a gîndit e bună. Va trebui să i-o spună lui Dinu, să se sfătuiască împreună cel puțin acum, cît mai e timp. Șoptindu-i ceva, urcară amîndoi pe dunetă. Acolo nu-i deranja nimeni. În caz de nevoie puteau să și țipe unul la altul.

Metisul Jimbi dormea pe gura hambarului trei cu pistolul de gît și cu mîna pe trăgaci. Îi văzuse, dar nu-i luase în seamă, prefăcîndu-se că doarme mai departe. Pedro vorbea încet. Metisul va trebui dezarmat fără gălăgie. Ziua nu se putea, tot noaptea era mai bună. Dar nu va fi dezarmat înainte de a încerca să se ia contact cu Napoleon. Dacă individul își va aminti de întîmplarea de pe Atlantic, de furtul sticlei de wiski, s-ar putea să-i înțeleagă, să-i ajute.

— De obicei telegrafiștii sînt cinstiți — gîndea Pedro — și dacă e om de omenie, și vrea să evite o ciocnire care s-ar solda cu morți și răniți, o radiogramă spre Gibraltar ar putea fi expediată fără să afle nimeni.

Dinu părea mai înverșunat, mai intransigent, mai prins de aventură, de neprevăzutul ei.

— Eu știu că mai există și excepții de la regulă, n-am încredere în telegrafist, într-un transfug care mănîncă rahat despre țara unde s-a născut, nu-s de acord să intri în vizuină, să-i spui ce-ai plănuit, să te vîndă englezului. Mai bine îl chemăm pe Miguel și-i arătăm pistoalele noastre. Numai așa ar putea da înapoi

portughezul. Și... apropo de portughez. De unde-a aflat c-ai dat foc „culturilor" ?

— Din același ziar pe care-l avem și noi, probabil i l-a trimis șacalul din Beira. Am impresia că i-a și telegrafiat că sîntem pe bord. Îl trag eu de limbă pe Napoleon, depinde cum m-o primi.

— Va să zică tot de duci ?

— Da. Ca să ne salvăm de la peire nu dau înapoi.

— Și cum ajungi în stație ? Pe unde urci la comandă ? se îngrijoră Dinu știind că accesul echipajului pe puntea superioară e interzis.

— În cartul lui Dik. Îl pun pe Miguel să-i spună că vreau să-i dezvălui ceva în legătură cu Faic și cu un anumit cuțit care-i va spinteca burta înainte de a intra în apele spaniole și nu se poate să-mi dea cu piciorul.

Înnoptase. De cîteva minute începuse cartul secundului. Miguel găsi momentul să-și ducă sarcina la bun sfîrșit. Dik se încruntă, bombăni ceva, un fel de înjurătură pe care spaniolul o etichetă drept cruntă, apoi, ieșind din camera comenzii, vorbi cu metisul de pe hambarul din prova și-l strigă pe Pedro. Omul cu fes urcă prin tribord, pe partea unde era și stația. Din cabina comandantului se auzea o muzică la aparatul de radio. Distrează-te, amigos, distrează-te și nu-mi strica ploile. Tîrîș pe burtă înaintă pînă în ușa unde-l aștepta secundul. Nu i-a dezvăluit prea multe, doar chestia cu hașișul de la Port-Said și misiunea lui Fernando de a-i potrivi cuțitul acolo unde-i ticăie ceasornicul.

— Și Napoleon e băgat. De asta vreau să mă duc la el, să-i zic că cuțitul meu zboară și prin întuneric. Dacă vrei să te convingi, uite aici măciulițile de mac din care a stors puțin lapte domnul telegrafist. Mai mult nu-ți pot spune. Fă-mi vînt pe ușa stației.

În stație, altă surpriză. Napoleon se întreținea cordial cu estonianul, vorbeau rușește. Curios lucru. Cînd cu accidentul, spusese că nu s-au putut înțelege și cînd colo, dumnealor se înțeleg la perfecție, tăifăsuiesc la o cafeluță.

— Ce-i cu tine, Pedro, cu ce ocazie? se miră transfugul văzîndu-l introdus de secund.

— Apropiata furtună m-a adus, amigos, și dacă mă inviți să iau loc nu mă supăr. Nici o cafea nu refuz, dimpotrivă, mi-ar prinde bine. Ce mai spune Meteorul? și se așează pe scaun în dreptul bloc-notesului de linga manipulator. Văd că meteorul meu — arătîndu-i genunchiul — indică ploaie și trăsnete.

Telegrafistul, aprinzînd spirtiera, pregătí cafeaua și, așteptînd-o să fiarbă, îl asigură că Meteorul e bun, nici semn de ploaie.

Pedro, încercînd să pară cît mai degajat și preocupat de reumatismele lui, citi la repezeală textul unor radiograme notate în prima pagină a carnetului, continuînd să turuie:

— S-ar putea, amigos, s-ar putea, dar barometrul ce spune, nici el n-arată vreo schimbare de timp? apoi, ca să cîștige cîteva secunde, să descifreze textele, unul mai confuz ca altul, începu să-l flateze pentru omenia de care dăduse dovadă în ziua cînd expediase radiograma pe adresa Sperandinei, să-l asigure că Dinu abia așteaptă să se revanșeze cu o sticluță de Malaga și, fiind vorba de renumitul vin de Malaga, schimbă discuția, rotind-o la 180 de grade: numai tu poți ști încotro mergem și unde vom bea vinul. Ce părere ai, Valencia sau Malaga?

Telegrafistul, văzîndu-l abia atunci pe cc scaun se aşezase şi unde-i umblau ochii, sări ca ars, lăsînd cafeaua să dea în foc.

— Va să zică ăsta ţi-a fost scopul, să te uiţi prin hîrtiile staţiei ? şi, împingînd bloc-notesul sub broşura codului internaţional, rosti prevenitor : Ar fi mai bine să uiţi ce-ai citit aici, să-ţi vezi de cartul tău şi să nu mă iei cu Valencia şi Malaga, cu republicanii şi cu franchiştii. Dacă n-aş fi aşa cum sînt, te-aş da afară.

— Tocmai, amigos, tocmai, şi eu mă gîndeam să plec, să-mi văd de cart, mai ales că radiograma, expediată lui Kefalonis, e o aiureală pentru care nu merită să-ţi toceşti creerii. Cum vine asta ? „Echipajul intoxicat alimente vechi. Aşteptăm medicamentul". Eu ştiu că echipajul e sănătos. Dacă englezul vrea să-l mulgă de ceva bani pentru aşa-zisele medicamente, îl priveşte. Dar celelalte două texte, da, acelea merită să le discernem cîntecul. Şi ştii de ce ?

— Nu discut secretele companiei şi nici nu mă interesează la ce cîntec te referi.

Pedro ştia că acum trebuia jucat tare, totul pe o singură carte. Profitînd de oscilaţiile telegrafistului, vorbi deschis, apăsînd pe fiecare cuvînt :

— La cîntecul celor două texte, înţelegi ? Primul, cel pentru Valencia „primit mesajul, ocolim uraganul" e aproape clar. Celălalt însă, pentru Malaga, mi-a dat de gîndit, e tare afurisit ! „Peste două zile plouă, cerem umbrela". Vasăzică armatorul nostru mizează pe două cărţi. Care tabără e minţită, cea de stînga sau cea de dreapta ? Nu m-ar interesa dacă n-ar fi vorba de soarta noastră, de viaţa tuturor, inclusiv a ta. Dacă Miguel şi Fernando află acest joc, şi voi avea eu grijă să-l afle, atunci furia tuturor se abate asupra comenzii.

N-ar fi păcat să se verse sînge, să te găurească și pe tine ?

Telegrafistul schimonosi un zîmbet, luîndu-l peste picior :

— Știam că ai imaginație bogată, că te pricepi să născocești fel de fel de bazaconii, că...

— Nu, amigos ! îl întrerupse Pedro ca s-o scurteze. Imaginația, fără intuiție, nu face doi bani. Aici de intuiție e vorba. Acest transport seamănă moartea oriunde l-om duce. În plus, flotele celor două tabere ne vor urmări. De ce să murim și noi cu el cînd s-ar putea să-l lăsăm să moară singur ? Un S.O.S. în numele echipajului pentru flota britanică de la Gibraltar și evităm ciocnirea sau pedeapsa celor care se vor vedea mințiți.

Telegrafistul înțelesese ce i se cere și se făcu mititel, îngăimînd abia auzit :

— Cum să dezvălui secretul și să-mi vînd stăpînii, să nenorocesc compania ? Cei din insulele Columbretes ne vor lua sub protecția „umbrelei" chiar... se opri înciudat, vorbise prea mult, îl luase gura pe dinainte.

Pedro respiră ușurat. Știa unde va descărca vaporul, aflase de unde va sosi „umbrela", dar asta era prea puțin dacă nu-l lămurea pe Napoleon să fie de acord cu el, și insistă din nou :

— Dar la ciocnirea de pe bord nu te gîndești, la oamenii care vor muri ?

— Spaniolii n-au arme, nu se poate întîmpla nimic.

— Te înșeli. Pe bord mai e un om înarmat, și glonțele lui te va lovi mai întîi pe tine. Acum te las să chibzuiești singur. Cînd ies din cart mă întorc să asist la lansarea acelui S.O.S. despre care am vorbit.

Eşti de acord ?

— Şi dacă ne împuşcă Fernando ? încercă să reziste telegrafistul.

— N-are de unde afla înţelegerea noastră. Nimeni nu ştie pentru ce-am venit la tine, nici măcar secundul. Şi pe urmă, paza mea mi-o face cel înarmat. El te va găuri pe tine dacă mă vinzi comandantului.

— Atunci... cedă Napoleon — te aştept la ora patru. Nu întîrzia.

Pedro trecu mai întîi pe la pupa, să stea de vorbă cu Dinu, să-i spună încotro se îndreaptă vaporul şi felul cum au decurs tratativele cu Napoleon. Cu toate astea Dinu n-avea încredere, obiectînd prudent :

— Eu nu m-aş duce în vizuina ursului, ţi-am spus lucrul ăsta şi adineauri.

— Nu te îngrijora, am ştiut să-mi iau unele măsuri de prevedere, l-am avertizat că paza mea mi-o face cel înarmat, dar nu i-am spus cine. La patru, după ce ticluim radiograma, o să-ţi spun rezultatul.

— Şi cum vom proceda ?

— Tot la ora patru vei afla planul meu. E simplu ca bună ziua.

În timpul ăsta, Napoleon, luat la rost de secund, nu mai ştia cum s-o scalde, ce să-i spună şi ce să nu-i spună. Bîlbîielile n-au ţinut însă, povestea cu radiograma, trimisă în România cu asentimentul lor, îl turbă şi mai mult pe Dik :

— Cum, domnule, n-a fost vorba de haşişul de la Port-Said şi de... Fernando ? Care-i adevărul ? Despre ce-aţi vorbit ? Pentru c-ai început să mă minţi, mă duc să-l anunţ pe comandant.

Şi englezul şi secundul intrară val-vîrtej în staţie.

Amîndoi trecură la atac :

— Care sînt dedesubturile vizitei ?

— Ce-aţi complotat împreună ? Ce legături aveţi ?

— Vorbeşte că te trimit să pupi fundul mării.

— Te ia mama dracului dacă nu spui adevărul.

Întrebările cădeau ca grindina. Telegrafistul nu ştia cum s-o înceapă ca să nu iasă el vinovat.

— Ce-a vrut de la tine ? accentuă secundul, simţind dilema transfugului. Cu cît vei fi mai clar şi vei vorbi mai repede cu atît vom şti ce măsuri se impun şi vom uita c-ai încercat să mă minţi.

Comandantul, cu un picior ridicat pe scaun, privea necruţător şi bătea un fel de tact cu degetul în tăblia mesei. În cască se auzeau ţiuituri Morse. Ţiuiturile se împleteau cu mărturisirile telegrafistului care-şi recăpătase vocea. Mai întîi susţinu că el nu e vinovat, că şi aşa avusese de gînd să raporteze comandantului ce vînt îl adusese pe Pedro în cabina staţiei, apoi, cu lux de amănunte, adăugînd cîte ceva pe ici colo, povesti ceea ce i se ceruse, precum şi învoiala la care ajunseseră.

Vocea comandantului se auzi neaşteptat de calmă :

— Estonianul să-l aducă pe Fernando. În trei minute să fie aici.

Boţmanul, văzînd tot „stratul major" adunat în staţie, bănui că s-a umblat la hambarele din pupa şi se grăbi să întrebe care-i soarta lui Jimbi, mai trăieşte sau l-au măcelărit anarhiştii. Englezul mormăi ceva, un fel de „nu fi piază rea" şi îi făcu semn să se dea aproape. Ceea ce au discutat împreună a fost scurt şi clar :

— La ora patru cînd o veni aici, tu şi estonianul îl duceţi pe sus la puţul de lanţ. Legat şi cu căluş în gură îl duceţi. Acolo, poate să urle cît o vrea. Totul

se va face discret, fără gălăgie şi fără duritǎţi. Cred că trei oameni sînt suficienţi ca să-l imobilizeze. Echipajul va afla totul din gura voastră : clandestinii au vrut să distrugă staţia de T.F.F. să nu mai putem comunica nici cu uscatul, nici cu vasele companiei noastre. Aştept să mi se raporteze de executare.

CAPITOLUL XXVI

Vîntul şi valurile Mediteranei, certîndu-se într-un limbaj vechi de cînd lumea, tăvăleau vaporul, băgîndu-l prin toate gropile „şoselei". În cazarma provei nu se putea sta, balansul te arunca din pat şi, dacă te luai la trîntă cu el, pierdeai. Marinarii, stînd mai mult prin jurul bucătăriei, înjurau. Şi aveau motive s-o facă. Vestea că Pedro fusese băgat la puţul de lanţ clocotise toată ziua în inimile lor. Nimeni nu credea în neroada acuzaţie lansată de portughez şi, convinşi că adevăratele motive sînt de altă natură, probabil ceva în legătură cu „soluţia" pe care încă nu le-o spusese lor, şuşoteau doi cîte doi, trăgînd cu coada ochiului cînd spre Miguel, cînd spre Dinu, cînd spre metişii care păzeau hambarul. Boţmanul îi anunţase că n-au voie să dea tîrcoale puţului de lanţ, cel care nesocoteşte ordinul comandantului va fi împuşcat de marinarul de vardie.

Venise noaptea şi Dinu încă nu-şi găsea locul. Ceea ce-i spusese Carol se rotea în mintea lui ca o nebuloasă. „O să văd eu ce-i de făcut. Tu nu te băga, eşti suspect". Pe de altă parte, Miguel îl întrebase dacă Pedro n-a sustras şi el vreun pistol din hambar, dacă nu l-a

ascuns undeva. Înarmați, vor sta de vorbă altfel cu comandantul. În situația asta, ascunzătoarea din magazia de parîme nu mai era sigură, pistoalele trebuiau duse în altă parte. Doar în barca de pe dunetă le putea duce, în barca sub care se ascunsese în acea dimineață cînd plecase clandestin. La risc nu se gîndea. Tînăr cum era și dornic să rezolve încurcătura fără să complice lucrurile, nici prin cap nu-i trecea să se întrebe ce va ieși dacă-l zărește Jimbi. Abia cînd păși spre magazie și auzi pașii celui care făcea de vardie, privi speriat în jurul său. Nu, Jimbi n-avea cum să-l vadă. Cerul acoperit și noaptea neagră ca păcura parcă-i dădu ghes să coboare în genune. Pipăind scara și dușumeaua cu vîrful piciorului, scotoci locul știut și apucă un pistol. Încărcătorul era plin. La gîndul că nu făcuse armata și nu știa cum să-l întrebuințeze, regretă că nu-l întrebase pe Pedro cum se manipulează asemenea arme. Gîndul îi zbură la Miguel și la anarhiștii lui. Dumnezeule, ce le-ar mai manipula ei, ce baie de sînge ar face pe covertă, și bețmanul, și metișii, și comandantul, și secundul, toți ar fi la pămînt. Dușmanii trimiși morții, iar Pedro pus în libertate, scos din beznа puțului. Obsedat de ghinionul care-i urmărise prietenul, Dinu se întreba pentru a zecea oară : „Pentru ce nu m-a ascultat ? Cum de-a avut încredere în cel fugit din Rusia revoluției bolșevice ? Cum și-a închipuit că transfugul va expedia radiograma ?" De fapt și el crezuse în acea radiogramă. Predînd vaporul autorităților britanice din Gibraltar, era sigur că va răspunde cu un ceas mai devreme apelului lansat de Păunița, că se va răzbuna pe Kefalonis, va lovi și-n interesele companiei, plătindu-i și englezului polița pentru că-l debarcase la Beira. Așa gîndise atunci cînd Na-

poleon promisese s-o facă și, pentru că se amăgise, judecînd egoist, acum trebuiau îndreptate greșelile. Dar cum ? Să-i dea un pistol spaniolului, să-l lase să comită inevitabilul ? Nici Pedro n-ar fi de acord să se verse sînge pentru a-l scăpa de la puț, dimpotrivă, i-ar spune să arunce peste bord armelele diavolului și să aștepte hotărîrea echipajului. Doar că turma fără conducător nu face doi bani. Și totuși belgianul a spus că va vedea el ce-i de făcut. Cum ? Cînd ? Capacul puțului e închiuiat, cheia e în buzunarul portughezului, iar portughezul, ca să pună mîna pe inelul „puterii", l-ar spinteca și pe Pedro și pe cel care ar încerca să-l scape... Îndoielile începuseră să-i înfierbînte capul, să nu mai creadă în nimic. Ca să n-o ia razna, înșfacă două pistoale, urcă prudent scara și ieși pe coverță. Balansul îl făcu să se proptească chiar de gura hambarului patru. Jimbi nu se vedea. Probabil că atipise. Așa credea Dinu, și doar ce aruncă automatele în mare, peste copastie și se răsuci pe călcîie revenind în dreptul magaziei unde stătuseră ascunși, că lanterna metisului fulgeră întunericul. Pentru prima oară Dinu simți frica. La gîndul că l-ar putea ciurui, se rostogoli fulgerător în jos, pe treptele magaziei, ca un sac cu nisip.

— E cineva aici ? strigă metisul vorbind englezește.

Dinu nici nu mai sufla. Ascuns în dosul unui bal cu parîme își pusese ultimele două pistoale lîngă el. Dacă n-ar fi fost grele și incomode, le-ar fi aruncat pe toate dintr-o dată, dar așa, uite beleaua, s-ar putea să-i prindă bine.

Metisul se oprise pe primele trepte ale scării, iscodind cu lanterna prin toate colțurile magaziei. Cu automatul sub braț mai întrebă, încă o dată, dacă e cineva acolo și, văzînd că nu se simte nimic și nu

răspunde nimeni, crezu că i se păruse şi coborî scara să se convingă. Totuşi, înainta prudent, pas cu pas, cu lanterna aprinsă şi cu degetul pe trăgaci. Se opri în dreptul balului cu parîme, îşi ciuli urechile şi, prinzînd curaj, ocoli prin dreapta, trecu în spatele balului şi, cînd să iasă prin partea cealaltă văzu un pistol la picioarele lui. Surprins, dar şi fricos, se lipi fulgerător de peretele magaziei. Stătu aşa încordat cîteva clipe. Nimic nu se simţea, nici o mişcare nicăieri. Inciudat că se speriase de pomană şi bănuind că arma e uitată de cineva, poate de stivator, trînti o înjurătură şi se aplecă s-o ridice. Tot atunci însă, simţi între coaste ţeava altui pistol şi-l auzi pe Dinu :

— Stop ! Aruncă armele ! Acum treci doi paşi înainte, lipeşte-te de perete şi nu mişca.

Metisul se execută fără să crîcnească. Nici capul nu-l întorsese. Dinu îi smulse lanterna din mînă, îl chiorî cu lumina ei şi şopti :

— Stai nemişcat pînă urc scara. Ai înţeles ?

Jimbi înţelesese ce i se cere, fără să priceapă spaniola. Lipit de perete şi cu ochii holbaţi de frică, clătină afirmativ din cap.

Dinu ştia că se apropie ora cînd se vor schimba cartuşele. Ca să nu-şi bage dracul coada tocmai acum, se grăbi să culeagă cele două pistoale şi să urce pe covertă. Uluit de uşurinţa cu care-l dezarmase pe metis, dar şi agitat de pe urma momentului prin care trecuse încă nu se întreba cum va proceda în continuare. Abia pe ultima treaptă îşi dădu seama că ecuaţia mai are o necunoscută. Trebuia dezarmat şi metisul celălalt. Dar cum, prin ce metodă ? Atît de febril îi umbla mintea trecînd de la o soluţie la alta şi atît de absorbit era,

încît pașii pe care-i auzi pe punte, îl făcu să tresară și să strige mai tare decît ar fi fost nevoie :

— Stai ! Cine-i? strigase în englezește.

Cel somat crezuse că-l oprise vardia care păzea hambarele și, calm, cu voce joasă, își declină calitatea :

— Ofițerul mecanic Carol. Mă duc să-l scol pe Dinu și să-l trimit la cart în locul lui Pedro. E ordinul comandantului.

Tot englezește vorbise, iar Dinu să amețească de bucurie nu altceva.

— Aici sînt frățioare. Dumnezeu te-a adus, vino repede.

În șoapte se vorbea, cu palma pîlnie la gură și, din cîteva cuvinte scurte, Dinu povesti întîmplarea cu metisul și-i arătă armele.

— Aveam de gînd să le arunc în mare, ca și pe celelalte.

— Nu. Aruncă numai unul, cel al metisului, celelalte două le pui bine. Pedro va hotărî. Ai grijă să nu le găsească Miguel.

— Dar Pedro e...

Carol îi făcu semn să tacă și să-l asculte. După cîteva clipe, planul pentru eliberarea lui Pedro începu să le surîdă. Și planul pentru dezarmarea celuilalt metis era bun. Totuși, mai chibzuiră puțin, apoi Carol trecu să se ascundă pe coridorul de la intrarea în sala mașinii, băgîndu-și în buzunar ranga pe care o adusese înfășurată în două lavete, iar Dinu îi strigă lui Jimbi, amenințîndu-l cu pistolul :

— Ori faci ceea ce-ți spun, ori te trimit morții.

Metisul căzu în genunchi :

— Nu, Dino, nu mă împușca. Am nevastă și copil, fac tot ce-mi ceri.

Spre surprinderea lui Dinu, metisul îi vorbise în spaniolă.

— Hm... făcu Dinu, înghioldindu-l din spate. De știam că pricepi spaniola ne înțelegeam de la început. Acum treci înainte, te oprești în capătul coridorului, îl chemi pe colegul tău, îi spui că boțmanul a ordonat să vă schimbați locul de vardie, să treci tu la prova, iar el la pupa. Îi ceri și pistolul. Îi spui că al tău a rămas în mîna boțmanului care-l așteaptă pe gura hambarului. Nu uita că eu sînt în spatele tău și te curăț la cel mai mic gest.

Punct cu punct se execută Jimbi și, doar ce apăru celălalt metis, înmînîndu-i automatul și întrebînd ce rost mai are și acest schimb, că din umbra coridorului apăru Carol, înțepîndu-i ceafa cu vîrful cuțitului, somîndu-l :

— Ssst ! Direcția pupa.

Metisul, luat prin surprindere și simțind lama cuțitului sfredelindu-i pielea, execută ordinul fără să-și dea seama ce se petrece. Abia cînd îl văzu și pe Jimbi în aceeași situație, escortat de Dinu, întrebă speriat, bîlbîindu-se :

— Vreți să ne împușcați ? Noi, noi nu sîntem vinovați. Fernando...

— Sst ! făcu din nou Carol: Taci !

Acel „taci" rostit în englezește, îi astupă gura metisului, făcîndu-l să pășească înainte, resemnat.

Jimbi îl încurajă, asigurîndu-l din spate .

— Nu ne omoară. Taci și intră repede în magazia cu parîme.

Ca mielușeii coborîră scara. Dinu le șopti prevenitor :

— Pînă mă întorc eu rămîneţi nemişcaţi. Dacă încercaţi ceva, mecanicul vă curăţă. El vă păzeşte.

— Ce vrei să faci, domnule, vrei să deschizi hambarul, să-i înarmezi pe spanioli, să ne ucidă ? se îngrozi Jimbi bănuitor.

— Nu. Nici noi n-avem nevoie de arme. Ca să te convingi saltă-ţi capul pe scară şi priveşte ce facem cu ele.

Sub privirile uluite ale metişilor, Dinu aruncă peste copastie cele două pistoale care le mai avea în mînă.

— Şi celelalte ? se interesă Jimbi. Au mai fost cîteva.

— Celelalte, în afară de unul pe care l-am pus bine, au avut aceeaşi soartă. Acum coborîţi mai repede să nu apară Miguel. Dacă vă zăreşte neînarmaţi, vă spintecă. Spaniolul nu iartă.

Numele lui Miguel îi făcu să coboare şi să tacă chitic. Cu aceeaşi repeziciune se topi şi Dinu. Discuţia dintre el şi Carol fusese scurtă. Dinu nu admisese ca acţiunea pentru eliberarea lui Pedro să fie întreprinsă de belgian. Din ceea ce chibzuiseră la început înţelesese că trebuie să lucreze cu multă prudenţă, să nu scape din vedere nici cerul, care începuse să scapere cîte-un fulger slab, ca şi cum ar fi căutat vaporul, nici mişcarea din cazarmă. Cu ranga înfăşurată în cele două lavete se topise Dinu, ranga şi patentul lui Carol.

Belgianul, rămas singur, se postă la iuteală în deschizătura magaziei şi nu se putea spune că se simţea prea bine, dimpotrivă, gestul lui Dinu, care aruncase pistoalele în faţa metişilor, îl făcea să se gîndească la un eventual atac. Doi contra unu nu era glumă. Şi încă doi metişi, care ar putea să aibă cuţitele ascunse la brîu. Cum de nu-i controlase ? Pentru ce scăpaseră din ve-

dere acest lucru ? Dacă ar fi avut măcar unul din celelalte două pistoale ascunse în barca de pe dunetă. Şi duneta e departe, nu poate părăsi locul de pază.

Dinu, adăpostit de întuneric, suspectă o clipă puntea bărcilor. Nu se simţea nimic, doar în cabina staţiei se auzea un ţiuit Morse. Se recepţiona o radiogramă. Caiafa de Napoleon lucra. Dik era de cart. Împreună cu el Miguel şi castilianul. La gîndul că pe puntea de comandă erau şi prieteni, zbură ca o năluca spre teuga provei. Tîrîş pe burtă a înaintat pînă în dreptul capacului de la puţul de lanţ.

Pedro auzi rîcîind ceva şi tresări speriat, urcînd la repezeală scăriţa puţului. Nu ştia dacă mîna celui care umbla la belciug era a duşmanului sau a prietenului, dacă-i sunase ceasul rău sau ceasul bun. Şi nici n-avea cu ce să se apere. Telegrafistul îi luase cuţitul. Doar cu dinţii şi cu pumnul de ţărînă mîloasă, adunată de pe zalele lanţului.

Scîrţîitul belciugului forţat de ranga învelită în lavete, se pierdu în noapte estompat de bubuitul plesniturilor de val care loveau ancora şi etrava provei. Numai cu mîna stîngă lucra Dinu, în dreapta ţinea patentul şi lanterna, lanternă stinsă însă în acea clipă. Afurisit belciug, nu se lăsa rupt. Ca să-i vină de hac, se mai opinti o dată lovind ranga cu tocul pantofului. Lacătul se dovedi mai slab, şi cînd cedă smuciturii, un fulger lung brăzdă cerul. Comanda şi coverta scăldate în lumina lui violentă, îl făcu pe Dinu să rămînă nemişcat şi pe Pedro să dea înapoi. Ochii lui obişnuiţi cu întunericul puţului, lăcrămară abundent, dureros chiar. Ca să nu-i prindă alt fulger, stătură nemişcaţi şi cu ochii pe cer cîteva secunde. În acest timp sunase

și ora cartului, trecură și timonierii de schimb, se auzi și vocea secundului :

— Vardiaa !... Cine-i la puț ? Tu, sau dracu ? Răspunde ! N-auzi ?

— Repede spre pupa ! îl zori Dinu pe cel eliberat. Și din mers, din fugă, adăugă : N-are cine răspunde. Metișii au fost dezarmați. Sînt în magazie, păziți de Carol. Nu cumva Dik te-a dat de gol ?

— Tîrfa ! scrîșni Pedro ajuns pe coverta pupei. Îți spun eu. Dar unde-i Carol ?

— Carol ! strigă Dinu crezînd că omul păzește pe treptele magaziei. Spune-le metișilor să iasă, să se ducă dracului !

Nici un răspuns nu se auzi și nici o umbră nu se văzu mișcînd în capul scării. Din marangozerie ieși Miguel, care venise din cart. Era în chiloți și în maiou și părea mai mult uimit decît speriat. Nu se așteptase să dea cu ochii de Pedro, să-l vadă liber și, cînd să-l întrebe cum s-a produs minunea, Dinu, care cercetase magazia, i-o reteză scurt :

— Lasă astea. Unde-i Carol ? Unde-s metișii ?

Miguel nu-i văzuse. Cînd se întorsese din cart i se păruse curios că nu-l zărise pe Jimbi, dar nu dăduse importanță, credea că e ascuns undeva. Pedro înțelegea cam cum stau lucrurile, dar nu pe deplin, și știind că timpul e prețios, că alarma dată de Dik va pune în mișcare întreaga comandă, întrebă scurt :

— Unde-s pistoalele ? Carol a fost înarmat ?

Tot atît de scurt și Dinu în explicațiile lui. Cel mai uimit era Miguel. Faptul că se feriseră de el nu-i plăcea. Nu-i plăcea nici gestul făcut de Dinu.

— Cum de-ai aruncat patru pistoale, pentru ce ?

— Sst ! făcu Pedro arătînd cu mîna spre puntea bărcilor. Îi vedeți cum se agită ? Cinci cîini sînt acolo. În noaptea asta nu îndrăznesc ei să se apropie dar mîine...

Comandantul, secundul, boțmanul și metișii erau cei cinci „cîini", iar Miguel, privindu-le siluetele, văzu că Fernando era înarmat și îi șopti lui Dinu :

— Dacă-mi dai pistolul, îl curăț imediat.

— Nu, încă nu, avem alte metode — îl lămuri Pedro. Deocamdată să ne interesăm de soarta lui Carol, să-i întrebăm.

Tot atunci se auzi vocea lui Dik :

— Comandantul propune un dialog între noi și voi, vrem să ne înțelegem omenește, sînteți de acord ?

—Depinde ! se precipită Dinu. Mai întîi, vreau să aflu, din gura lui Jimbi, unde-i mecanicul belgian ? Asta-i prima condiție. Celelalte o să vi le spună Pedro.

Un rîs diavolesc se auzi. Rînjise Fernando, și tot el se grăbi cu răspunsul :

— A sărit în mare să caute pistoalele noastre aruncate de tine. Pînă acum nu cred să se fi întors.

Urmă o clipă de tăcere, de liniște. Lui Dinu parcă nu-i venea să creadă ceea ce auzise. Pedro însă, sigur că nu se glumise și convins că momentul psihologic era prielnic planului care se contura fulgerător, le șopti celor doi prieteni să aibă răbdare și, subtil, diplomat, acceptă dialogul :

— Să trecem peste gluma boțmanului, o glumă tîmpită cu care nici voi nu puteți fi de acord și să discutăm omenește. Despre ce-i vorba ?

— Știm că aveți două pistoale încărcate.

— Da ! recunoscu Pedro. Unul e la mine.

— Şi celălalt ? îl chestionă nerăbdător secundul.

— Îi numără Dinu cartuşele. Şi ce vreţi cu ele ?

— Să le depuneţi pe gura hambarului trei şi să vă vedeţi de carturi. Comandantul vă promite că va uita incidentul.

— Şi cine le va ridica de pe gura hambarului ?

— Eu, cine să le ridice ? zise secundul ca şi cum ar fi fost sigur de reuşită. Eu le voi duce în cabina comandantului.

— O clipă vă rog, vreau să mă sfătuiesc cu prietenii mei.

Această clipă era grea pentru Pedro, pentru acţiunea pe care o plănuise. Vîntul care sufla din prova babord începuse să gonească norii de pe cer şi dacă nu se grăbeau, însemna să se expună riscului de a fi ucişi de portughez înainte de a-l dezarma. Odată cu portughezul trebuia imobilizat şi englezul, şi el avea revolver. Din această cauză şoaptele au fost scurte. Dinu şi Miguel intuiseră ce au de făcut, ştiau totul ca şi cum s-ar fi sfătuit dinainte. Cînd s-o şteargă fiecare unde li se spusese, Pedro îi opri şi se adresă secundului :

— Sîntem de acord cu propunerea voastră, dar aruncaţi imediat lanternele. N-am vrea să luminaţi ţinta lui Fernando ca să ne împuşte cînd vom fi dezarmaţi. Aşa... pe hambar, toate, nu numai două. S-o arunce şi boţmanul.

Aproape nici Pedro nu-i simţi pe cei doi care se îndepărtau. Număra însă secundele imaginîndu-şi drumul care-l parcurgeau, dar în sinea sa avea unele îndoieli. Nu în privinţa reuşitei. Pe cei de pe puntea bărcilor, care-i suspectau mişcările, îi ştia laşi. Se gîndea la Miguel. Va rezista spaniolul tentaţiei de a pune mîna pe automatul portughezului ? Îi va da ascul-

tare lui Dinu ? De fapt Dinu îl va soma pe boţman, şi cînd îi va auzi vocea, Pedro, dintr-un salt, va fi şi el acolo. Cu aceste gînduri, continuă dialogul :

— L-am trimis pe Miguel să-l aducă pe Dinu, să-l convingă să predea „jucăria", să nu-i mai numere cartuşele. În mare le voi arunca pe amîndouă odată. Pînă atunci, mai am o pretenţie. O primiţi sau nu ?

Pedro lungea vorba intenţionat, numai aşa le dădea timp celor doi să ajungă sus şi să le cadă în spate. Lungind vorba, fără să spună totul dintr-o dată, ştia să le capteze şi atenţia, făcîndu-i să se întrebe ce pretenţie o mai fi avînd omul cu fes. Şi, într-adevăr, aşa sună întrebarea :

— Care pretenţie ? Cum s-o primim dacă nu ştim despre ce-i vorba ?

— Despre „jucăria" din mîna şmecherului care m-a băgat la puţ. Vreau s-o depui şi pe-a lui lîngă ale noastre, în aceeaşi cabină.

De data asta, cu secundul vorbise româneşte. Pedro n-ar fi vrut să priceapă nimic Fernando şi să se opună, de asta nu-i pomenise numele. Dik, înţelegînd stratagema, şuşoti ceva cu englezul şi acceptă condiţia, întrebînd nerăbdător :

— Dar ce face Miguel, pentru ce întîrzie ?

— Se ciondăneşte cu Dinu. Băiatul n-ar vrea să se despartă de aşa bijuterie. Dar... uite că l-a convins, uite că vine, îl vedeţi, sau vreţi să luminez cu...

În aceeaşi clipă, pe puntea bărcilor, chiar în spatele „cîinilor", tună vocea lui Dinu :

— Jos arma, boţmane, jos ! şi ţăcăni încărcătorul pistolului.

— Nu mişca ! îi strigă şi Miguel, comandantului.

Pe punte era o învălmășeală de imagini. Întunericul se mai risipise. Apăruse un petic de cer senin și un colț de lună. Englezul înlemnise. Lama cuțitului îi gîdila beregata. Ceilalți, sub amenințarea lui Dinu, se culcaseră cu burta pe covertă. Boțmanul tremura ca frunza-n vînt. În schimb Pedro mișca iute și atent. Mai întîi, culese pistolul de la picioarele portughezului, apoi, buzunărindu-l pe comandant, îi luă revolverul, și în bătaie de joc, ordonă ca la armată :

— Pe loc repaos !... Așa, bun, acum se poate vorbi. O începem cu Fernando. Treci lîngă bordaj, bestie ! Acolo, în pupa bărcii, așa, în regulă. Dinule, dă-mi pistolul tău. Calm, Miguel, calm, nu protesta. Credeam că ne-am înțeles ? Apoi, văzînd că trei pistoale înseamnă prea mult, două le aruncă în mare, întrebînd „cîinii" : Ce părere aveți, domnilor, vă place ? Acum fiți atenți la ce urmează ! și se aplecă spre Jimbi, lovindu-l cu piciorul : Cine l-a ucis pe mecanic, tu, sau colegul tău ?

— Boțmanul l-a înțepat și l-a aruncat peste bord. Noi... i-am astupat doar gura, să nu țipe. Mă jur că eu...

Ca să nu-l mai audă și să nu-l mai vadă, îl îmbrînci din nou cu piciorul, trecu în fața portughezului și se adresă spaniolului :

— Miguel, caută un colac de salvare și dă-i-l catolicului care e plin de păcate. Așa, bun, acum ai grijă de metiși, să rămînă culcați. Tu, Dinule, vezi de englez, dacă mișcă îl spinteci. Sau nu. Uite revolverul lui. Tragi la primul gest de protest. Ce mai aștepți, bestie, ce te codești ? se repezi la Fernando care-și punea colacul de salvare. Sări în mare și caută-l pe belgian. Noi te așteptăm pînă-l găsești. Preotului de la Beira îi co-

munic eu sfîrşitul. N-ai auzit ce ţi-am spus? Număr pînă la trei şi dacă n-ai sărit te ciuruiesc! Unu... doi... şi cînd desfăcu piedica automatului, se auzi plescăitul apei şi mormăiala englezului:

— La catarg te voi spînzura, criminalule!

— Nu cred s-o faci, n-ai să ai timp! ripostă Pedro. Apoi i se adresă secundului:

— E rîndul tău, treci la judecată!

— Nu mă omorî, Pedro, te rog, ai milă! şi se trînti la picioarele lui, sărutîndu-i şalvarii.

— Eu nu ucid, tîrfă, eu pedepsesc! Deocamdată îndreaptă vasul spre Gibraltar. Fuga marş! Ai grijă de el, Miguel. Nici un contact cu Napoleon.

— Dacă mîrîi te spintec! îl ameninţă spaniolul înghioldindu-l cu vîrful cuţitului.

Pedro continuă directivele:

— Dinule, e rîndul tău. Te duci la forbig, cauţi un lacăt bun şi vii cu el pe teuga provei. Da, amigos, ce, nu-ţi vine să crezi? Sîntem nevoiţi să trăim aventura de la prima pînă la ultima ei consecinţă. Ei ne-au forţat, înţelegi? şi se răsuci către comandant:

— Direcţia puţul de lanţ. Dacă te opui, trag.

Secundul, auzind ce i se cere comandantului, îi mai aruncă şi el o piatră în spinare, vorbindu-i lui Miguel:

— Pînă la Gibraltar să-l ţineţi acolo.

Cu această scenă, înfruntarea de pe puntea bărcilor se terminase. Dialog, semne, ameninţări, acţiune, totul se petrecuse uimitor de repede. Echipajul, care dormea în cazarmă şi ofiţerii din cabinele lor, habar n-aveau de răfuielile celor două tabere. Englezul îşi muşca buzele. Muşcîndu-le nu putea vorbi. Aşa mut a intrat la puţul de lanţ. Cam strîmt pentru gradul şi importanţa lui, strîmt şi lipsit de aer. Întunericul nu-l speria, ştia

că așa arată iadul. Înainte de a încuia capacul, Pedro îl asigură că puțul e doar o măsură de prevedere, nu un coșciug care să-l ducă la groapă, că portughezul n-ar fi fost trimis în apa mării dacă nu l-ar fi ucis pe mecanicul belgian și, dorindu-i carceră plăcută, își văzu de ale lui, desăvîrșind planul început.

— Mergem la comandă, Dinule. Vorbim cu Miguel, cu castilianul și continuăm actul doi : botezul.

— Care botez ! se miră Dinu. Vrei să-l trimiți și pe transfug să-i țină de urît portughezului ?

— Nu, ar fi o prostie. Eu nu caut răzbunarea. Rebotezăm vasul să nu nimerim în capcana „umbrelei". Din „San-Juan" îl facem „Dona-Juana". Rașchetăm literele care nu ne convin și adăugăm altele. Dar treaba asta o fac eu și cu spaniolii. Tu rămîi să-l păzești pe secund. Na, ține revolverul englezului, e mai bine. Deocamdată voi sta de vorbă cu sicilianul care știu că e de partea lui Miguel.

Asta era socoteala de acasă, iar cea din tîrg se lovi de protestul lui Miguel :

— Eu n-am cum să-l conving pe anarhist. El știa că vom îndrepta vasul spre Barcelona și, cînd colo, tu ai hotărît să mergem spre Gibraltar. Pentru asta ne-am riscat pielea ?

— Lasă copilăriile, tu ești om inteligent, știi că altă soluție nu ne putea salva pielea. Acum trecem să-l sculăm pe sicilian, să stăm de vorbă și pe urmă ne vedem de treabă, îți spun eu ce-avem de făcut. Trebuie să ne grăbim ca să picăm și peste telegrafist, să nu ne facă vreo bucată.

Totul a mers bine, și cu sicilianul și cu „botezul". Numele vasului scris la pupa și în cele două borduri de la prova, a devenit „Dona-Juana".

— Şi crezi c-o să-i prostim pe franchişti dacă ne ies în drum ? se îndoia Miguel strîngînd schelele.

— Trebuie să-i prostim, amigos, trebuie ! Altfel ajungem în streang şi fluturăm la catarg, cum a spus comandantul. Din această cauză e nevoie de disciplină, de solidaritatea întregului echipaj.

— Şi cu Napoleon ce facem ?

— Lasă-l pe mîna mea. Va juca polca după muzica noastră. Tu ai grijă ce faci cu oamenii, cum le explici. N-ar fi rău să-l punem pe castilian să facă de veghe în gabia catargului. Ne interesează numai vasele militare. Cum le zăreşte, cum dă alarma.

Ajunşi pe puntea de comandă, Dinu îi informă scurt :

— Secundul mi-a spus că e vorba de două „umbrele", nu de una.

— Atunci e prost — gîndi Pedro. Şi cînd are loc întîlnirea ? Pe ce coordonate ?

— Le aflăm de la sicilian.

CAPITOLUL XXVII

Pînă la ora cartului de dimineaţă, întregul echipaj aflase că vaporul „San-Juan" devenise „Dona-Juanita", că navigau sub pavilion suedez, că mecanicul belgian fusese ucis de boţman, că boţmanul plecase pe mare să-l caute pe Carol, că englezul medita la puţul de lanţ calculînd drumul vaporului, că vaporul mergea spre Gibraltar şi nu spre zonele unde se războiau spaniolii, că Pedro condusese acţiunea evitînd vărsarea de sînge şi că, din clipă în clipă, se aşteptau să fie inter-

ceptați de un vas militar franchist cu misiunea de a-i escorta către porturile controlate de ei.

— Sînteți de acord să conduc eu dialogul cu vasul franchist, să nu ne supunem eventualului ordin de control ? întrebă Pedro postat în ușa comenzii. Sînteți de acord cu schimbarea drumului ? Vreți să ieșim din încurcătură cu obrazul curat ?

— Daa ! răspunseră în cor marinarii.

Doar ofițerul cretan mai avu de obiectat :

— Și dacă franchiștii, anunțați de Napoleon, se conving că pe bord se petrec lucruri necurate și ne atacă, pe unde scoatem cămașa ?

— Vom vedea atunci ! rosti Pedro, dîndu-i dreptate. Atunci vom sta de vorbă din nou cu echipajul. Nici eu nu exclud riscul. Acum, fiecare la rostul său și...

Pedro nu avusese timp să mai termine fraza căci, din gabia catargului, castilianul dădu alarma :

— Vas militar în prova tribord ! Semnalizează !

Telegrafistul, chemat în grabă, anunță și el :

— Ne cere să stopăm mașina, să arborăm pavilionul și să primim controlul.

— Transmite-le că sîntem în apele internaționale și nu acceptăm nici un control — hotărî Pedro, însă sicilianul era de altă părere :

— Pavilionul îl putem ridica, viteza o putem reduce și, în rest, vezi cum te descurci cu ei. Eu voi sta lîngă tubul porta-voce și voi ține contactul cu cei de la mașină.

— În regulă ! admise Pedro, făcîndu-i semn lui Miguel să ridice pavilionul suedez. Și așa aveam de gînd să stau de vorbă cu ei. Dar control nu accept.

În timpul ăsta, vasul franchist, luptînd din greu cu valurile, încerca să facă un rondou ca să-i poată

dubla la travers, continuînd să semnalizeze la eclipsă. Pedro își dădu seama că are de-aface cu o canonieră bătrînă, armată cu un singur tun, tot atît de bătrîn și tunul ca și comandantul care stătea proptit la felinarul de poziție pregătindu-se să înceapă un dialog direct prin pîlnia porta-voce.

— Nici un pericol, băieți ! strigă Pedro ca să încurajeze echipajul. E o rablă cazonă care nu prinde nici șapte mile. Nu se poate ține după noi.

Norii se îngrămădiseră pe cer ca și cum ar fi vrut să vadă și ei ce va urma. Unii pluteau amenințători, acoperind soarele, alții păreau gata să potopească marea, s-o îmblînzească, să-i niveleze crestele, să nu mai tăvălească vaporul, să-i lase pe marinari numai cu grijile lor. Parizianu, făcîndu-i cu ochiul lui Napoleon, semănă neliniștea :

— Să știți că nu ține păcăleala. Telegrafistul lor va controla anuarul „Loydului", va vedea că nu există nici un vapor suedez cu numele de „Dona-Juanita", își vor da seama cine sîntem și e vai de capul nostru, ne spînzură pe toți la...

— Slugă netrebnică ! îl înșfacă Dinu de guler. Dacă n-o ștergi la țucalul tău, îți găuresc pielea !

Pedro, postat și el la felinarul de poziție, ca și ofițerul franchist, auzise riposta lui Dinu, o aprobă din cap și se adresă navei care-i opriseră :

— Cine sînteți și ce vreți de la noi ?

— Dar voi cine sînteți ? Ce pavilion aveți ? Ce încărcătură aveți la bord ?

— Numele vasului e scris pe tabla din prova, se vede, pentru ce întrebați ? Se vede și pavilionul, fluturã la bastonul din pupa. Încolo, încărcătura, ne privește personal, e secretul agenției.

Se făcu liniște. Ofițerul franchist se consulta cu colegii săi. Totuși, și de o parte, și de alta, continuau semnalizările la eclipsă. Pedro tresări. Tresări și sicilianul. Amîndoi se întrebau ce rost mai au semnalizările din moment ce dialogul se ținea direct, prin viu grai.

— Întrerupe curentul — îi făcu Pedro un semn discret ofițerului sicilian, un semn pe care nu-l zări Napoleon.

Tot atunci se auzi altă întrebare:

— Spanioli n-aveți pe bord?

— Nu! răspunse Pedro satisfăcut că eclipsa nu mai funcționa. Spaniolii sînt la voi. Pe bordul „Donei-Juanita" sînt numai suedezi și indieni, doi pe un salariu.

— Îmi pare rău — continuă franchistul — dar legile noastre mă obligă să trimit o barcă înarmată să verifice rolul de echipaj, să ne convingem că sînteți „Dona-Juanita".

— Și nouă ne pare rău, dar n-avem timp de pierdut. Chiar acum vom porni cu toată viteza înainte. La revedere!

La aceste vorbe, sicilianul trase de maneta telegrafului pînă ce acul indicator se opri la „Toată viteza înainte". Mașina începu să duduie, elicea să se înșurubeze nervos în apele mării și vaporul să încalece pieptiș valurile, să zburde. O singură întrebare se mai auzi, dar se pierdu în depărtări, fără să i se prindă sensul.

După un sfert de oră, canoniera franchistă rămăsese de căruță, continuînd să lupte cu vîntul cam la două mile distanță. Nici un bubuit de tun nu se auzi, nici un obuz nu plesnise apa ca să le caute urma. Echipajul se liniștise. Trecuse greul, emoția, scăpaseră de „umbrelă". De bucurie că totul nu fusese decît un meci de fotbal fără lovituri de pedeapsă, grecul de pe „Sydney"

se falea că lui nu-i fusese teamă, că dacă ar fi îndrăznit vreun ofiţer franchist să urce pe bord, îl-ar fi dat de-a berbeleacul, urîndu-i drum bun în burta rechinilor.

Dar starea de siguranţă nu dură mult, căci tot atunci se auzi vocea castilianului din gabia catargului :

— Navă suspectă în prova babord ! Pare a fi un distrugător !

— Da, e distrugător ! — confirmă sicilianul binoclînd largul.

— Banda stînga ! ordonă categoric Pedro. Apoi, tot atunci, i se adresă sicilianului : Trasează drumul spre Barcelona. Cu distrugătorul nu ne putem măsura.

— Cum vine asta, Pedro, te-ai răzgîndit, eşti de partea noastră ? jubilă Miguel gata să-i strîngă mîna.

— Nu, amigos, dar n-am încotro. Din două rele aleg răul cel mai puţin rău. Se pare că netrebnicul de Napoleon a semnalizat cine sîntem, iar canoniera a telegrafiat distrugătorului.

— De bună seamă — mormăi sicilianul. De asta continua să semnalizeze la eclipsa...

— Să fie legat de scaun ! ordonă Pedro. Zdravăn însă, să nu se poată dezlega. La Barcelona îl vom întreba de sănătate.

Dinu îl legase. El îl judeca pe telegrafist :

— Credeam că-ţi vei da seama că jarul de sub tălpi îţi poate prăji pielea. Dacă te dau pe mîna lui Miguel, te trimite să-l cauţi pe botman, păcătosule ! Întinde mîinile pe spetează scaunului să nu-ţi pocnesc scafîrlia cu tocul revolverului.

— Făceţi-vă de cap, dar să ştiţi că nu scăpaţi, n-ajungeţi la comunişti, am avut eu grijă...

— Dă-l dracului ! făcu Pedro ascultîndu-l pe Dinu.

Dar să știi că nu te-a mințit, nu ne-a amenințat de pomană. Și eu m-am gîndit la un atac adevărat, dar de alt gen, nu naval.

— Ce vrei să spui ? se neliniști Dinu. Ce fel de atac ?

— Aerian, amigos, hitlerist, și hitleriștii sînt mai cruzi decît spaniolii de pe canonieră... Dar să nu alarmăm echipajul de pomană, să așteptăm. Să nu le spunem nimic nici spaniolilor. Danielo, anarhistul, ar fi în stare să-i reteze imediat beregata.

— Un alt distrugător în prova ! strigă din nou castilianul.

Întregul echipaj se înșirui la copastie. Nimic nu se comenta. Pedro, cu ochii în binoclu, aproape că nu mai sufla. Încordarea creștea. Fiecare minut li se părea lung cît o zi de vară. Pe măsură ce vasele se apropiau unul de altul, unghiul se deschidea.

— S-ar părea că nu vine spre noi — rosti Pedro emoționat.

— Nu ! afirmă sicilianul. Se duce spre Majorca. E un distrugător italian. Cunosc tipul acestor construcții. Am făcut ucenicia pe ele.

— Ducă-se învîrtindu-se ! respiră ușurat Dinu și, aplecîndu-se peste parapetul comenzii, îi anunță și pe ceilalți cu ce fel de vas au încrușișat. Unii glumeau pe seama bordelurilor din Italia, alții, printre care și Stiv, vorbeau despre vermutul bianco și despre carabinierii care-l aduseseră în spinare la vapor. Cu toții rîdeau însă, un rîs oprit brusc de zbîrnîitul care se auzea pe sus, îndepărtat deocamdată. Marinarii își ciuliră urechile. Pedro insinuă voit :

— Ce spui sicilianule, și avionul e tot italian, e de pasageri sau...

— E avion militar ! strigă Dik care tăcuse pînă atunci. Dumnezeule, e hitlerist ! Ne caută !

— Toată lumea se culcă lîngă muradă ! ordonă Pedro, apoi continuă pe același ton : Miguel și Dinu o să vă arunce centurile de salvare. Pînă atunci nu mișcă nimeni.

— Nu vă speriați ! strigă și sicilianul. Panica e mai rea ca atacul !

Centurile scoase din bărci, zburau, una cîte una, peste parapetul comenzii. Avionul, cu zvastica pe aripi, începu să le dea tîrcoale, zburînd razant, de jur împrejur. Pedro părea un titan. Nu-i mai era teamă de nimic. Aplecat peste tubul porta-voce, striga din răsputeri celor de la mașină :

— Fairop ! Dați fairop ! Cît mai mult fum, fraților, fum negru și gros.

Pe coș începu să iasă un fum negru și gros ca păcura, așa cum îi se ceruse. Marinarii înjurau. Asta ne face de petrecanie.

Avionul terminase zborul razant. Se pare că-i identificase, știa cu cine stă de vorbă și, ridicîndu-se deasupra catargelor, slobozi o rafală de mitralieră, ciuruind bărcile din bord și parte din cabina comenzii. Îl încurca fumul, nu prea vedea unde și cum trage. Pedro, alergînd prin comandă de la un felinar de poziție la altul, striga încurajîndu-l pe Miguel :

— Banda stînga ! Bun așa ! Vino la drum ! Nu-ți fie teamă ! Banda dreapta ! Bun ! Banda stînga !

Avionului nu-i era ușor să se țină după zigzagul vaporului, să calculeze viteza și să atace din nou. Marinarii urlau în cor :

— Bravo, Pedro, derutează-l ! Comandant te facem !

O rafală seceră valurile și alta lovi geamurile comenzii. Pedro parcă ar fi fost fermecat, nu se ferea de gloanțe, pe el îl interesa oamenii și soarta vaporului. Fără vapor erau morți.

— Fairop ! striga disperat celor de la mașină. Toată presiunea pe coș ! Fum și abur pe coș !

Spera că fumul, aburul, zigzagul și balansul îi vor salva, lungind urmărirea pînă ce avionul n-o mai avea benzină. Așa credea el, dar, la un moment dat, tocmai vîntul veni în sprijinul avionului și se trezi cu el deasupra vaporului, la înălțimea catargelor. Bomba n-o văzuse nimeni. Îi auziră însă, explozia, o explozie de trăsnet. Bărcile din babord, cele ciuruite deja, se făcură țăndări. Puntea fusese ruptă, puntea bărcilor unde căzuse bomba. Avionul se îndepărtase și căzu în picaj să fotografieze. Secundul, ascuns în dreptul unei bărci, căzuse ciuruit de schije. Un singur geamăt se auzise, un singur ochi îi rămăsese deschis, întreg, un ochi în care viața se stinse însă. Miguel, împiedicîndu-se de cadavru, îl împinse cu piciorul peste bord. Pedro îl dojeni :

— Nu trebuia, amigos. Ai întărîtat rechinii, uite-i ! și cînd dirija oamenii către bărcile din tribord, întrucît vaporul începuse să ia apă, să se încline, avionul trecu în diagonală și lansă altă bombă, direct pe spiraiul mașinei. Panica nu mai putea fi oprită. Sicilianul urlă îngrozit :

— Centurile ! Puneți-vă centurile !

Finlandezul trăgea de aceeași centură cu estonianul. Cuțitele căzuseră pe covertă. Cu toate astea în ochi li se citea amenințarea : Las-o că te spintec.

De teama unei explozii la căldări, nu mai așteptară lansarea bărcilor.

— Sînt ciuruite ! strigă cineva.

Vestea cu bărcile şi clipocitul apei care pătrundea în hambare şi sala maşinei, îl făcu pe sicilian să sară primul în mare. După el şi ceilalţi. Dinu era gata să le urmeze exemplul dar, în acea frîntură de secundă, Pedro îl smunci de braţ, îl trase spre barca din bordul opus, barcă ciuruită şi smulsă din postament care abia se ţinea pe covertă, şi strigă asurzitor :

— Împinge-o şi sări !

Au sărit amîndoi odată. În urma lor, explozia căldărilor, suflul exploziei, proiectă în aer ceea ce mai rămăsese din punte şi, vaporul, rupt în două, se îndoi ca o jucărie şi se scufundă vertiginos.

Printr-o întîmplare, greu de explicat, marinarul grec, lovit şi sîngerat la picioare, se trezi zburînd prin aer, agăţat de marginea bărcii în care se găseau Pedro şi Dinu. Nimeni nu mai era stăpîn pe raţiune, în acele secunde ameţitoare alte legi guvernau. Abia cînd fundul bărcii plescăi surd, lovind oglinda unei mări scăpate de furtună în acea regiune, Pedro îşi săltă capul să caute ramele. Intenţie inutilă. Bordajul cel ciuruit de gloanţe, cu suprastructura ruptă, se desprinsese din cuie şi se împrăştiase în apă. Tot atunci, privind în bordul celălalt, văzu două mîini încleştate de copastia sănătoasă. Omul trebuia salvat, săltat în barcă. Fără să mai zăbovească nici o clipă, apucă de încheietura mîinii şi smunci în sus. Dinu, ghemuit în scobitura pupei, aşa cum căzuse cînd îl îmbarcase Pedro, scăpă un ţipăt aproape neomenesc, nearticulat, un ţipăt care hăui pe mare.

Din marinarul grec, care tînjea după femeia din insulele Comore, nu mai rămăsese decît capul, umerii şi mîinile, trupul nu mai era, haita de rechini îl înfu-

lecase. Cu ochii holbați de groază, cei doi prieteni, întinși pe paiolul bărcii, rămăseseră privind scenele de groază de pe albastrul mării Mediterane. Printre sfărîmăturile vaporului și ale bărcilor ferfenițite, se vedeau spinările fiarelor din adîncuri ieșite la atac și mîinile oamenilor care, înotînd disperați, încercau să scape. Unii, mai puțin schilodiți de trîntitura exploziei, mînuiau cuțitele, se lăsau la fund, înțepau în burțile rechinilor și luptau. Groaznică amăgire însă, sfîșietoare agonie, inegală luptă. Unul cîte unul, înjumătățit, împătrit, ascultînd parcă trosnetul propriilor oase retezate de dinții rechinilor, se pierdea în baia de sînge care înroșise marea.

Stiv și Miguel înotau cot la cot. Văzuseră jumătatea de barcă din care Dinu le făcea semne, văzuseră singura ramă pe care le-o întindea Pedro, doi metri mai aveau de înotat, două smunciturі de brațe și, cînd să se creadă salvați, apărură fiarele. Spaniolul n-a mai apucat să dea din mîini, iar suedezul, înhățat de picioare, apucă să mai privească o dată cerul și să strige resemnat :

— Ghicitoarea a mințit, n-am murit îîi....

Intenționase să spună că n-a murit înecat, ci înghițit, o haită întreagă rupea din el, rupea chiar la suprafață.

Lui Dinu i se zbîrli părul de pe cap. Ca să nu mai vadă nimic își acoperi fața cu palmele. Auzi însă răcnetul bucătarului :

— Diiin !

Două centuri avea bucătarul, una în jurul pieptului și alta în jurul picioarelor. Stătea în ele ca într-o copaie, lopătînd cu mîinile. De sub omoplați îi șiroia sîngele. Fusese lovit probabil de vreun bocaport sau

bară de fier. Rechinii, adulmecîndu-l, muşcau hămesiţi din pernele centurii îmbîcsite cu sînge. Unul mai lacom reuşi să înşface o halcă de carne din fundul bietului om. Apa se înroşi. Ţipătul de groază lovi direct în inima lui Dinu. Fără să judece se săltă în genunchi şi repezi cangea înainte, intenţionînd s-o agaţe de centurile suedezului şi să tragă de ele.

Pedro întui pericolul, văzu inutilitatea şi, speriat că legănarea bruscă ar putea să le răstoarne bănuita lor barcă, îl pocni pe Dinu în numele tatălui cu mînerul ramei, strigîndu-i furios :

— Deşteptule, pescuieşti cadavrele !

Dinu nu-l auzea. El vedea stele verzi. Printre stelele care i se roteau în cap, destul de multe la un moment dat, i se păru că o vede pe Păuniţa. În acea clipă îi şopti numele. O singură dată, slab şi, cînd să-l repete, îşi pierdu cunoştinţa. Lovitura îşi făcuse efectul. Pedro mormăi încet :

— Mai bine aşa. Acum o să stea liniştit, n-o să mai mişte să răstoarne barca.

CAPITOLUL XXVIII

Dinu încă nu ştia ce-i cu el, simţea că-l încălzeşte soarele, mîngîindu-i pleoapele, dar mintea tot tulbure şi goală era. Aproape inconştient, îşi duse mîna la frunte. Acolo îl durea. Nu se întreba pentru ce-l doare. Nu se întreba nici de unde vine vocea pe care o auzea ca prin vis. Pedro îi ceruse să stea liniştit. Abia în clipa cînd miji ochii să vadă unde se află şi cine-i vorbeşte, vocea se auzi mai pronunţat :

— Dacă nu te pocneam, acum pluteai în burta rechinilor, isteţule !

Groaza prin care trecuse îl trezi din ameţeală, îşi aminti de lovitură şi întrebă timorat :

— Mai stau aşa nemişcat, sau...

Pedro se dezlănţui :

— Ce te apucase adineaori, deşteptule, credeai că poţi salva omul ? Tu n-ai văzut că rechinii îi rupseseră părţile moi ?

— Şi ceilalţi ?... întrebă Dinu privind apele din jur.

— Nimeni n-a mai rămas. Să nu clatini barca să se răstoarne că te pocnesc din nou. Mai bine cască ochii poate vezi vreo dîră de fum, vreun vapor care să ne scape.

Au tot iscodit întinsul mării pînă ce soarele porni spre asfinţit. Cam şase ore iscodiseră, şase ore trecuseră de la naufragiu. În acest timp o vorbă nu s-a mai auzit în barcă. Pedro însă, crestînd cu cuţitul pala lopeţii, improvizase un steag tărcat din cămaşa prinsă în crestătură şi-l ridicase la prova, clătinîndu-l din cînd în cînd.

— Vom semnaliza, amigos, vom semnaliza mereu.

— Şi dacă ne-apucă noaptea, ce facem ? întrebă Dinu descurajat.

— Sst... nu cobi ! se necăji Pedro şi, tot atunci, holbîndu-şi ochii, strigă ameţit de bucurie :

— Un distrugător, amigos ! O fi republican sau... Atît ar mai trebui, să fie italianul de adineaori. Totuşi, semnalizează şi tu, dezbracă-ţi şi tu cămaşa, învîrte-o mereu... aşa... învîrte-o, nu slăbi mişcarea.

Ritmul în care se semnaliza îi obosi după un timp pe amîndoi. Nici glas să răcnească nu mai aveau. Ră-

guşiseră. Îi răguşise mai mult disperarea. Distrugătorul îi depăşise. Soarele, sătul şi el parcă de sforţarea lor inutilă, asfinţise. Umbrele întunericului începuseră să se lase peste întinsul mării ca un imens capac de sicriu. Barca se umpluse de apă şi, clătinîndu-se, ameninţa să se răstoarne, să se ducă la fund. Dinu scînci neputincios :

— S-au dus, nu ne-au zărit. Dumnezeule, dacă se scufundă barca ?

— Lasă năluca, nu te poate ajuta ! se zbîrşi Pedro. Rezumă-te la forţele tale şi...

— Taci ! ţipă Dinu. Să nu te mai aud ! Nu-ţi mai sînt discipol. Necredinţa ta o să ne...

— Termină idioţenia ! strigă şi Pedro, săltîndu-se în genunchi. Uite-i că fac rondoul, vin spre noi ! Şi eu credeam că sînt părtaşi cu piratul aerian, cu criminalul hitlerist.

O barcă se desprinsese de la distrugător şi venea spre ei semnalizînd cu lanternele. Ca să nu-i piardă din ochi, comandantul navei îi ţinea sub lumina reflectorului. Pedro, preocupat de ceea ce va urma, îi şopti la repezeală lui Dinu :

— Mă laşi pe mine să vorbesc. N-aş vrea să ajung la puşcărie, înţelegi ? Taci, nu întreba nimic. Te lămuresc mai tîrziu.

Barca distrugătorului se apropiase, iar ofiţerul, care manevra cîrma, întrebă surprins :

— Cine sînteţi, pescari sau...

— Naufragiaţi ! răspunde Pedro în aceeaşi limbă.

— De pe ce vapor ? mai întrebă ofiţerul, ajutîndu-i să treacă în barca lor. Copaia voastră n-are nici un nume.

— Amănuntele o să vi le spunem pe bord. Acum vrem apă și atît.

Apă n-aveau la ei. La butoiașul de rezervă nu se putea umbla. În schimb, vîslind voinicește, îi duse în cîteva minute pînă la vas și-i urcă pe bord. Pe scara de pisică urcaseră.

Pedro se așteptase să fie interogați imediat de comandant și, cînd colo, ofițerul care-i salvase îi dădu în primirea medicului de bord. Introduși în infirmerie și consultați mai mult de formă, li se servi cîte o cafea îndoită cu rom și o sticlă de apă să bea pe săturate. Pentru întocmirea procesului-verbal veni un alt ofițer care li se adresă în limba engleză, întrebîndu-i despre numele vaporului naufragiat. Pedro începu să rîdă și să-l întrebe în cel mai neaoș dialect sicilian :

— Pentru ce te chinui să vorbești englezește, amigos ? Voi, scriptologii navei, nu vorbiți italiana ?

Așa s-a rupt gheața. Primele întrebări începură să curgă una după alta .

— Numele vaporului, vă rog, compania, natura navlului, direcția de drum, cauzele naufragiului și, bineînțeles, numele și pronumele vostru. Mai întîi tu, care pari a fi italian — îi zise lui Pedro. Unde-ți sînt actele ?

— Noi n-avem nici un fel de act. Naufragiul a venit ca o bombă. Adică... bomba ne-a scufundat, și-n situația asta, numai la acte nu ne-am gîndit. La celelalte întrebări o să vă răspundem.

. Ofițerul începu să scrie procesul-verbal : „Astăzi 20 aprilie una mie nouă sute treizeci și opt, în largul coastelor spaniole au fost salvați doi naufragiați de pe vaporul „San-Juan" al Companiei Kefalonis, care susțin că nu posedă nici un fel de act de legitimație.

Unul dintre ei pretinde că se numește"... Cum te numești, domnule ?

— Rino Zambeza ! rosti Pedro fără să clipească.

Dinu făcu ochii mari. Pentru ce-și dădu alt nume ? La ce pușcărie s-a referit în barcă ? Probabil că aici e secretul vieții lui. Cînd îl auzi răspunzînd celeilalte întrebări, referitoare la naționalitate, rămase și mai uimit. Pedro declarase că e de naționalitate „terestră".

— Cum terestră !?... făcu italianul mai mult surprins decît Dinu. Unde vine țara asta ?

— Pe pămînt, doar nu în lună, ce mai întrebi ? Sînt cetățean universal. N-ai auzit de națiia noastră?

Italianul clătină din cap, ridică din umeri și, crezîndu-l nebun, zdruncinat de pe urma naufragiului, consemnă „terestră" și trecu mai departe, întrebînd ce religie are.

— Națiia mea n-are religie. Noi trăim mai mult în infern, decît în paradis, nu ne închinăm.

—Hm !... făcu ofițerul convins că țicnitul e într-adevăr țicnit și, trecînd la celelalte întrebări, consemnă la rînd : vaporul încărcat cu arme, muniții și conserve dintr-un port colonial portughez. Destinația, fundul Mării Mediterane în urma atacului pirat al unui avion cu zvastica pe aripi. Întregul echipaj a pierit în luptă cu rechinii...

Cu Dinu a mers mai ușor, n-au existat complicații. El n-avea ce ascunde. Italianul, împăturind procesele-verbale, se ridică să plece, rugîndu-l pe Pedro să-i traducă și celuilalt :

— Noi o să vă eliberăm cîte o copie după procesul-verbal cu ștampila navei și semnătura comandantului. S-ar putea ca dovada eliberată de noi să vă țină

și loc de legitimație pînă veți pleca din Italia și ca act pentru procesul pe care i-l veți intenta armatorului să vă plătească despăgubirile, să gustați puțin și din „paradis", nu numai din „infern".

Cu zîmbetul pe buze dispăru ofițerul, dar nu înainte de a încuia ușa. Pedro se lungi pe pat bombănind. Nu știa pentru ce încuiase ușa, pentru ce-i ține sub cheie și, preocupat de ceea ce va urma, pufni și trăsni ca niciodată :

— Nu-mi convine Palermo, amigos. Cred c-ai înțeles că acolo mergem. Eu credeam că ne îndreptăm spre Neapole. Acum va trebui să văd ce-i de făcut, cum mă salvez din naufragiul ăstălalt ?

— Mi-am dat seama că te aștepți la încurcături, nu degeaba ai împrumutat numele mozambicanului — îi aminti Dinu. Dar acum, n-are sens s-o mai faci pe nebunul, sîntem numai noi. Cine ești tu Pedro, ce secret te roade ? Pentru ce te ferești de Palermo ?

— Numele mi l-am schimbat în amintirea omului care m-a salvat de mușcătura șarpelui. De fapt numele nu contează, ori Braziliano, ori Zambeza, ori numele celălalt, pe care-l purtam atunci cînd am dezertat în Abisinia, e tot un drac. Fișa de la poliția lor tot mă dă de gol. E o fișă cu fotografia în două poziții și cu amprentele degitale pe ea, cu amprentele și cu mențiunea „comunist". Mai mult n-am ce-ți spune. Nici carabinierilor nu le-am spus că m-am dat drept altul numai ca să-l pot salva pe adevăratul vinovat. Rîndul trecut, în junglă, ți-am vorbit ceva despre o anumită mișcare ostilă lui Mussolini, ostilă regimului fascist. Acum, dacă tot mergem la Palermo, s-ar putea ca pe tine să te ajute cei de același crez politic. E undeva un preot orb. Acel om e veriga de legătură a organizației

ilegale din care am făcut parte și eu. Dar încă nu-i cazul să-ți dau amănunte. Să vedem dacă procesul n-a fost îngropat, dacă putem evita vizita la prefectura de poliție.

— Care proces, Pedro, ce năpastă te apasă? Amprentele cu mențiunea comunist m-au apropiat și mai mult de tine.

— Un proces în care am fost condamnat de justiția fascistă. Acum lasă-mă, vreau să mă gîndesc cum te pot scăpa pe tine. N-aș vrea să se creadă că am mințit personalul distrugătorului, susținînd că sîntem naufragiați, numai ca să intrăm curați în Italia.

— Nu prietene, vom fugi împreună. Nu te las singur.

— Fără copilării, Dinule, nu accept sacrificii inutile. Tu ai necazurile tale, trebuie să ajungi mai repede în România, în brațele fetei tale. Fata e bolnavă, te așteaptă, e clar? În plus ai și necazuri bănești, ești fără un chior în buzunar. Și ești în Italia, nu în Constanța.

Tăcu și unul și altul. Învăluiți de întuneric stăteau nemișcați. Doar gîndurile zburau călătoare de colo colo. Ale lui Dinu se opriseră la nenorocul întîlnit pretutindeni, și în țară și în călătoriile pe mare. Nenoroc și cu Păunița. Simțind pustiul din el, nu mai avea puterea nici să ofteze, nici să plîngă. Lacrima durerii se rotea undeva în jurul inimii și era înspăimîntător de amară. Cîte un bob de amărăciune pentru fiecare din cei care pieriseră, pe rînd, se duseseră: Iacob, Miguel, Carol, Stiv, bucătarul și toți ceilalți care ar fi meritat să trăiască. Îngropat în suflet îi rămăsese și S.O.S.-ul vasului chinezesc. Ce rece și ne-

păsător rostise comandantul : „La dracu cu sufletele lor ! Înapoi la drum !" Oare şi-o fi amintit englezul de această comportare inumană în clipa cînd şi-a dat duhul ghemuit între pereţii puţului de lanţ ? Nici leafa nu i-a plătit-o, nu s-a ţinut de cuvînt. Şi ce bine i-ar fi prins Păuniţei aceşti bani dacă i-ar fi trimis din Suez. Poate că n-ar mai fi stat la vilă, s-ar fi mutat acasă, la Valentina. Cu gîndul la ea, parcă-i văzu ochii. Erau trişti, nu mai rîdeau, nu mai sclipeau în soare, pluteau în ceaţă şi ceaţa îi acoperea, îi fura, îi stingea, iar el... el nu mai ajungea acolo, se scufunda în alt întuneric, mai negru decît întunericul din infirmeria distrugătorului. Ca să nu se mai simtă singur, schiţă un gest cu mîna, un fel de căutare şi întrebă abia auzit :

— Pedro... pentru ce taci ? Vorbeşte, spune ceva, spune şi tu care-ţi sînt părinţii, în ce continent te-ai născut şi ce crimă a săvîrşit cel pe care l-ai dublat la Palermo ?

Răspunsul veni ca o şoaptă conspirativă, un fel de spovedanie rostită cînd mai tare cînd mai încet. Dar nu atunci, ci mult mai tîrziu, cam după miezul nopţii. Mai întîi, mărturisi că mamă-sa fusese evreică din România, fugită din ţară cu un tocilar italian. Doi răzvrătiţi clonţoşi, nici unul pe placul autorităţilor din Fălticeni.

— Acum înţelegi pentru ce te-am îndrăgit, pentru ce ţi-am întins mîna frăţeşte ? întrebă după un timp de tăcere. Tu erai din acelaşi tîrg cu mama. Mama m-a învăţat să descifrez talmudul, să mă descurc în ebraică, iar tata să studiez biblia şi filozofia marxistă. Tata, ca meseriaş ambulant, călca multe ţări...

Și firul povestirii se deșira mereu, cînd prin porturile oceanelor Atlantic și Indian, cînd prin țara unde-l cunoscuse pe singurul om de omenie rămas pînă azi unic în felul lui. Vorbi și despre taică-su, despre crezul lui politic și despre felul cum fugise din Italia lui Mussolini, gonit de teroarea fascistă, despre peregrinările lui. Găsindu-și fiul, ajuns din nou în România, au convenit să se întoarcă împreună în Sicilia, la Palermo. Acolo, întîlnindu-și fratele, a continuat să lupte în aceeași neagră ilegalitate cum făceau și tovarășii lor din România. Într-o noapte, cînd se întorceau de la o ședință secretă, taică-su era mai înflăcărat ca oricînd. „Marxismul e singura idee politică pentru triumful căreia ar trebui să lupte toți proletarii pămîntului, fiule." Așa îi spuse atunci, dar în Italia, unde trona dictatura cămășilor negre, a lupta în rîndurile celor care împărtășeau această idee nu era lucru ușor, acolo, oricine te putea vinde, chiar și rudele. Miliția fascistă își strecurase agenți pretutindeni, și servitorul, și colegul de muncă, și cîrciumarul putea fi omul lor, informatorul, și dacă ticăloșia omenească te denunța autorităților, atunci nici Santa Madona nu te mai ajuta să scapi teafăr. Suspiciunea domnea de sus în jos. Regele era supravegheat de Duce, senatul de Marele Consiliu Fascist și poporul de către membrii partidului plasați în posturi grase cu salarii astronomice. În Italia unde „il capo de guverno" e ducele, iar camera deputaților nu are puterea să respingă și nici să modifice decretele-legi emise de el, ci doar să le înregistreze și să le voteze mecanic, fiecare fascist respectă cu sfințenie Decalogul tipărit pe coperta carnetului de partid. La porunca a opta scrie clar: „Mussolini are totdeauna dreptate", iar porunca a zecea

e şi mai clară : „un lucru trebuie să ne fie mai scump ca orice : viaţa Ducelui."

— Pe fratele tatălui meu l-am dublat atunci... rosti Pedro drept încheiere. El trăsese cu revolverul în portretul Ducelui şi, pentru că purtam acelaşi nume, nu mi-a fost greu să iau totul asupra mea. Cei care m-au îndemnat să cer reabilitarea pe frontul din Abisinia, m-au învăţat şi cum să dezertez, la momentul oportun. Ei mi-au vorbit despre tribul evreilor din ţara Negusului.

Dinu rămăsese uimit. Nu se aşteptase ca Pedro să fie militant marxist. Atît lui cît şi lui Miguel îi mărturisise că n-are nici un crez politic. Amintindu-i acest amănunt, se văzu repezit :

— Nu-i cazul, amigos, nu-i cazul să vorbim de consecvenţă. Ca principiu voi fi oricînd de partea celor asupriţi, din această cauză am şi luat conducerea acţiunii, să nu ajungă nici un cartuş în tabăra franchistă. Dar nici dincolo n-am vrut să mergem de bună voie. De ştiam ce se întîmplă convingeam mecanicul de cart să sabordăm vasul, să-l dăm noi la fund, nu piratul hitlerist. Aici a fost greşeala mea. Acum lasă-mă, taci, nu mă mai chinui cu vorba.

— Şi la Palermo ce vom face ? îl sîcîi totuşi Dinu.

— Hotărîm dimineaţă. E clar ?

— E clar, frăţioare, şi dacă spui tu că hotărîm, înseamnă că ai şi însăilat planul. Acum, cînd ştiu cine eşti, îţi mulţumesc pentru încredere — rosti Dinu satisfăcut în sinea sa.

— Te înşeli, amigos, nu sînt ceea ce crezi, ci doar cîte puţin din tot ce am întîlnit pe meleagurile cutreierate. Cred că ştii cine-a spus acest lucru ?

— Nu, Pedro, nu-mi amintesc ! făcu Dinu curios.

— Ulise. Cel puțin așa afirmă Homer. Am făcut această paranteză să nu mă iei drept altul și să mă crezi prea deștept.

Pînă dimineață au stat încuiați în infirmerie. La ora cînd în prova distrugătorului apăru coasta Siciliei, ofițerul „scriptolog" îi invită pe punte cerîndu-și scuze :

— Nu se putea altfel. Voi sînteți străini, civili, și un străin n-are voie să se plimbe noaptea pe puntea unui vas de război. Imediat ce ancorăm, veți fi conduși de un marinar înarmat pînă la căpitănia portului. Sper să vă rezolvați problemele. Copia procesului-verbal o să vă prindă bine. Eu vă urez noroc.

Erau doar la cîteva învîrtituri de elice de intrarea în port cînd, prin fața distrugătorului, trecu un cîrd de submarine. Pedro clătina abătut din cap :

— Cu reptilele astea subacvatice l-a momit Mussolini pe Hitler, cînd au semnat „Pactul anticomintern" care a consfințit construirea „Axei Berlin-Roma-Tokio". Cu submarinele astea de buzunar vor să-i alunge pe englezi din Mediterana. Dar... uite că intrăm în port. După cum vezi, Palermo e la poalele muntelui Pelegrino. Acolo, pe tăpșanul muntelui, e o mănăstire. E cazul să ții minte lucru ăsta, s-ar putea să ai nevoie de ea. Altceva să nu mă întrebi deocamdată. Și nici pe viitor. Să taci și să faci cum ți-oi spune eu, să nu-mi dai dureri de cap.

În apropierea șantierului naval au ancorat. Cu barca au mers pînă la chei și, acolo, escortați de marinarul înarmat, au ajuns în biroul căpităniei de port. Zarvă mare prin birourile căpităniei. În acea dimineață, din ordinul guvernului, sub directa conducere a „cămășilor negre", .se organizase o manifestație în sprijinul Axei.

Agentul care-i luase în primire numai de asemenea încurcături nu-i ardea. Îi privi pieziș și, considerînd că procesul-verbal încheiat pe vapor e tot ce trebuia făcut, îi dădu în primire unui carabinier să-i ducă la prefectura de poliție, să-i verifice cei de acolo, să afle cine sînt și dacă au naufragiat sau nu. Conducîndu-i pînă la ușă, adăugă mai blînd .

— Aici n-avem celulă să vă băgăm pînă terminăm treaba. Astăzi sîntem ocupați, mobilizarea șantierului e în sarcina noastră, vă închipuiți ce răspundere avem, ce onoare pentru obrazul nostru.

Pedro îl salută și-i mulțumi în gînd pentru că se grăbise să scape de ei.

— E bună și puțină baftă, amigos. Acum e acum. Aglomerația de pe străzi o să ne fie de folos. Să nu-ți fie teamă de agent. E bătrîn și pașnic. Faci numai ce-ți spun eu.

— Ce ai de gînd ? întrebă Dinu fără să țină cont de prelucrarea amicului său.

— Pentru mine prefectura e pușcărie. Să nu mai întrebi nimic !

Agentul, probabil om al regimului, crezuse că străinii vorbesc în dialect corsican și, cînd să-i întrebe de pe unde sînt și cu ce vapor au naufragiat, larma portului îi acoperi ultimele cuvinte. Lucrătorii șantierului naval, înșiruiți în coloane masive flancate de agitatori în cămăși negre, se îndreptau spre poarta de ieșire, strigînd neîncetat : „Viva il Duce !" În fruntea coloanei o lozincă purtată de cîțiva marinari militari : „Mare nostrum". Această himeră, rămasă din vremurile de glorie ale imperiului Roman, cînd după înfrîngerea Cartaginei deveniseră stîlpii Mediteranei, îl obseda și pe Mussolini. Altă lozincă mai bătăioasă, scrisă pe o ban-

dă lungă din carton presat, arăta şi mai clar starea de spirit a conducerii fasciste. „Tutto sporca de la terra este sempre englitera". La ieşirea din port, o fanfară militară trecu în fruntea manifestanţilor. Se cînta „Giovineza", imnul partidului fascist.

Odată cu prima coloană de muncitori navali, ieşiră din port şi cei doi naufragiaţi. Pe stradă alte coloane, alţi muncitori, alte lozinci : „Viva il Duce, fondatore de imperio." „Viva Vitorio Emmanueli, Re de Italia, Imperatoare de Abisinia." Coloana se opri o clipă în dreptul unei fîntîni arteziene. Acolo, un buchet de preoţi îmbrăcaţi în odăjdii scumpe, cadelniţau ca la înmormîntare.

— Ce rost au preoţii la această paradă ? întrebă Dinu, adresîndu-se agentului.

Omul, cu toate că nu înţelesese graiul în care i se vorbise, pricepu mai mult din gestul şi mirarea străinului cam despre ce e vorba.

— Pentru ca Dumnezeu să fie cu noi, cu axa Roma-Berlin.

O coloană de militari în uniforma gărzii regale şi imperiale, le atraseră atenţia. În fruntea coloanei, un ofiţer italian şi unul german, mergeau braţ la braţ sub steagurile celor două naţiuni, steaguri înnodate şi purtate în triumf. Agentul, făcîndu-le semn să se oprească, înţepeni în poziţie de drepţi, salutînd frăţia cu mîna la chipiu.

Pedro, cu acelaşi calm obişnuit, cîntări şansele. Aici vor avea de stat. Coloana militarilor, încadrată în şirul feroviarilor, era cam lungă, cam lung şi salutul agentului. Aplecîndu-se să-şi lege şiretul pantofilor căpătaţi de la Miguel, îl înghionti pe Dinu, strecurîndu-i în palmă inelul şacalului.

— Tu fugi pe dreapta ! îi şopti fără drept de replică.

Eu pe stînga ! La mănăstire îl cauți pe călugărul despre care ți-am vorbit. Îl cheamă Mina. În loc de salut îi șoptești „Bandera roza". Răspunsul va fi „Avanti". Inelul îl păstrezi. Îl faci bani la Constanța.

Dinu încercă să protesteze, n-ar fi vrut să primească inelul, și nici să se despartă de Pedro fără să-l îmbrățișeze măcar, să-l întrebe cînd și unde se vor mai întîlni, dar „amigos" scutură energic din cap :

— Lasă copilăriile ! Fii gata. Șterge-o !

Agentul nu se așteptase la asemenea figură. Uluit cum era, rămăsese o clipă nehotărît, apoi, scoțînd revolverul, bîlbîi un fel de „stai, stai că trag" și apăsă pe trăgaci, în direcția lui Pedro. Dinu apucă să-și vadă prietenul șchiopătînd. Dar tot atunci, îl auzi strigînd românește :

— Nu te opri ! Fugi !

Ca să-și poată pierde urma, Dinu se amestecă în șuvoiul feroviarilor, scandînd și el lozinca „Viva il Duce" ca să pară de-a lor... Înaintînd obligat spre centrul orașului, se întreba cu inima strînsă : „Unde-o fi intrat glontele ? Dacă nu mai poate fugi și-l prinde ?" Apoi, fofilîndu-se pe o stradelă lăturalnică și lipindu-se de peretele unei case, privi plin de speranțe spre Monte Pelegrino, spre mănăstirea care predomina înălțimea, gîndind din nou la Pedro. „Dumnezeule, pînă și „inelul puterii" mi l-a dat să-l fac bani, să pot face față greutăților... Unde mai găsesc eu asemenea om, asemenea prieten ?..." Cu sufletul răvășit și cu ochii împăienjeniți se pomeni alergînd pe povîrnișul dealului, împins din spate de o putere nevăzută. Palermo rămăsese jos, la picioarele lui. La început nu îndrăzni să intre pe ușa monumentalei biserici de pe Monte Pelegrino. Cu gîndul la fata care-l aștepta se lăsă în genunchi chiar la intrare. Totuși, biserica, altarul și crucea celui răstignit

nu-l impresionase deloc. Dangătul clopotelor îl făcu să-şi amintească de călugăr, de scopul vizitei lui. Nu i-a fost greu să dea de el. Dar... şi acolo altă surpriză. După schimbul parolelor de recunoaştere şi după întrebarea firească, aşteptată, „cine eşti şi cine te-a trimis", Dinu îşi dădu seama că orbul nu era orb, dimpotrivă, prin ochelarii lui negri vedea destul de bine.

— Nu te mira, tinere, se pare că Pedro a respectat regula, şi deoarece aici nu putem vorbi, să mergem în chilia mea, să auzim cum stau lucrurile, să-mi spui pe unde umblă călătorul nostru.

N-au stat prea mult de vorbă, călugărul era atît de inteligent şi operativ, încît luîndu-şi desaga pe umăr, îi făcu semn să-l urmeze, mormăind drept concluzie:

— Dacă ai fugit de sub escortă şi el a căzut rănit în mîinile lor, va trebui să te pun la adăpost şi să cobor în oraş. Pedro a greşit. Nu trebuia să fugă. Între timp, la noi, au fost amnistiaţi şi deţinuţii politici, şi dezertorii de pe frontul abisinian. În ceea ce priveşte drumul tău spre România... vom vedea, mă voi interesa.

Cărările şerpuitoare ale muntelui presărat cu cactuşi şi copaci pipernicîţi, le urcară mai mult în tăcere. Dinu nu ştia încotro merg, spre ce loc tainic îl poartă „veriga de legătură" a ilegaliştilor sicilieni. Cam după vreo oră de mers gîfîit, se opriră în dreptul castelului Otvegio şi, după cîteva minute călugărul reveni, cu desaga plină, la locul unde-l aştepta Dinu.

— Ţine desaga, e a ta — îi zise tînărului, făcîndu-i semn să continue drumul. Sînt de ale gurii pe două zile. Nu cred să lipsesc mai mult.

— Şi unde mergem ? întrebă în sfîrşit Dinu.

— Acolo unde mă vei aştepta.

După altă oră de drum, văzu şi locul unde-l va aştepta pe călugăr, iar locul se numea Grota-Santa, peştera în care odihneau moaştele Sfintei Rosalia. Această sfîntă, băgată într-un sicriu de sticlă, era considerată patroana oraşului Palermo şi a marinarilor sicilieni. Sfînta din sicriu era îmbrăcată în aur şi încinsă cu o centură cu două smaralde mari pe pafta. Pe pereţii bisericuţei numai tablouri de corăbii luptînd cu valurile unei mări furtunoase. Lîngă sicriul sfintei mai era un tablou care o reprezenta pe Santa-Madona cu pruncul Isus în braţe... Şi, bineînţeles, călugări cerşetori cu duiumul. Tocmai cu unul din aceşti călugări stătu de vorbă omul care-l adusese aici, iar călugărul, vorbind spaniola, îi arătă străinului musafir o cheie, bombănind :

— Padre spune că eşti naufragiat, că păcatele te-au îndemnat să vii la noi pentru reculegere. Noi n-avem de unde-ţi da de mîncare. Dacă desaga ţi-e plină cu atît mai bine. O lumînare, ca să poţi citi biblia, se găseşte la orice sfeşnic.

Două zile a stat Dinu ascuns acolo, două zile a răsfoit biblia şi, în zorii celei de a treia zi, apăru călugărul orb, informîndu-l din cîteva cuvinte :

— Pedro e rănit la picior. Se vor face demersuri să scape, să se aplice decretul de amnistie. Tu ai mare noroc. În Catania, de cîteva zile, e ancorat un vapor românesc care descarcă cherestea. E vaporul „Oituz", nu ştiu dacă ştii despre el.

Lui Dinu, prin faţa ochilor, îi trecu o imagine de neuitat. Vaporul „Oituz", nea Mitică Bărbuţă, bucătarul care l-a hrănit pe el şi pe Iacob atunci cînd erau bombişti în port.

— Îl ştiu, domnule Mina, îl cunosc pe bucătar.

— Cu atît mai bine. Mîine dimineaţă, dintr-un loc pe care o să ţi-l indic eu, un şofer de-al nostru, om de încredere, o să te ducă pînă la Catania. Ca să nu te simţi singur o să te dea în primire unui hamal din organizaţia din care a făcut parte şi Pedro. Acum să mergem şi pînă mîine vreau să-mi spui şi mie cum îşi duc lupta comuniştii din ţara ta. Am auzit că de cînd regele vostru a devenit dictator, condiţiile sînt şi mai grele.

Au avut cînd să stea de vorbă, noaptea fiind călduţă i-a îndemnat la discuţii largi şi asupra situaţiei din România, şi asupra situaţiei din Italia, şi asupra paşilor pe care-i făcea Hitler pentru a robi celelalte ţări vizate de politica lui de cotropire.

— Eu poate voi muri, sînt bătrîn şi bolnav, dar copiii Italiei de mîine vor şti să scuture jugul dictaturii fasciste.

Dimineaţă, la biserica oraşului, călugărul orb, cu ochelari negri şi cu toiagul alb în mînă, îi făcu semn de adio lui Dinu, urîndu-i drum bun şi gînduri bune pentru tovarăşii din România.

— Îmi scrii pe adresa mănăstirii, fiule! îi strigă cu glas tare ca să nu se prindă trecătorii. De la mine vei afla veşti despre Pedro.

Chiar în acea zi urcă Dinu pe puntea vaporului „Oituz". Mai întîi stătu de vorbă cu nea Mitică Bărbuţă, povestindu-i despre naufragiu şi despre dorul de a se reîntoarce în ţară, apoi, condus în cabina comandantului, situaţia se limpezi imediat.

— Dacă e aşa cum scrie în procesul-verbal întocmit de ofiţerul distrugătorului, te voi duce în ţară, nu-i mare lucru. Ca să-ţi plăteşti drumul o să munceşti la căldări, cărbunar în locul celui bolnav şi bicisnic. Acum treci şi mănîncă, şi pe urmă... la cart, băiete.

CAPITOLUL XXIX

In acea dimineaţă, cu cerul încărcat de nori, Dinu ieşise din port, debarcase de pe „Oituz" şi-i făgăduise lui nea Mitică să-l invite la logodnă. Pipăindu-şi inelul, primul gînd i-a fost să se oprească la biroul lui Kalfaianis, să-l transforme în bani, aşa cum îi spusese Pedro. Din piaţa Ovidiu, cu buzunarul plin de bani, trecu mai întîi pe la florărie. Cu braţul încărcat de flori, cum îl visase Păuniţa, urcă într-o birjă şi se opri la telefoane.Trebuia să telefonoze la vilă, să se intereseze de ea, să-i vorbească, să-i spună să se întoarcă acasă, să-l aştepte în portiţă. La primul apel, auzit în receptor, nu răspunse nimeni. Formă încă o dată numărul. Aceeaşi muţenie. Ceru relaţii la telefonista de servici, poate se desfiinţase telefonul sau se schimbase numărul. Nu, „casa Kefalonis" nu ceruse desfiinţarea telefonului şi nici numărul nu se schimbase. Convins că Păuniţa, ştiindu-l că din Spania se va îndrepta către ţară, n-a vrut să mai stea la vilă şi s-a întors acasă, să-l aştepte acolo, porni nerăbdător spre staţia de autobuz. Ajuns la Kilometru 5, începu să alerge spre casa Valentinei. Sufocat de acea emoţie, cunoscută doar de cei care au trăit-o, se opri în dreptul portiţei să aranjeze buchetul cu flori. De bucurie că, în sfîrşit, ajunsese în faţa uşii în dosul căreia o va găsi pe fiinţa cea mai scumpă lui, începu să tremure. Apăsînd clanţa şi trecînd pragul odăiţei cunoscute, dădu drumul strigătului care-l ţinea încătuşat în suflet de atîta amar de vreme :

— Păuniţo !... am venit ! Unde eşti, dragostea mea ?

Din pustiul camerei nu-i răspunse nimeni. La început bănui că e afară, în bucătărie, dar văzînd candela stinsă, simți un junghi în inimă și i se opri respirația. Poate n-are ulei, se amăgi o clipită și dădu să iasă pe ușă. În prag însă, se lovi de o femeie cernită din cap pînă-n picioare. Era Valentina. Intuind adevărul, de pe buze îi ieși un țipăt sfîșîitor și se prăbuși la pămînt. Din nou i se păru că vede numai morți. Morți în sicrie acoperite. Bolborosi incoerent :

— Unde ? Cînd ? Pentru ce ? Nu, nu se poate. Visez.

Lacrimi, disperare, țipete sfîșietoare, ăsta a fost răspunsul femeii care-și smulgea părul din cap de durere. Curtea se umpluse de lume. Vecinele boceau. El nu le vedea. El o asculta pe Valentina :

— Nelegiuitul i-a provocat șocul, hemoptizia, așa a spus doctorul. Trei zile a ținut agonia, trei zile am vegheat-o pe rînd, cînd eu, cînd vecinele, trei zile te-a strigat... și se înecă în suspine.

Habar n-avea Dinu cum de-a ajuns la cimitir, cu ce-a ajuns acolo, și nici mulțimea femeilor care se adunaseră la mormînt nu știa pentru ce venise acolo, nu știa pe cine boceau. Văzînd crucea și movila de țărînă proaspătă, citi absent : Sperandina Păuniță Arghiropol decedată la 10 aprilie 1938. Atunci, trezindu-se ca dintr-un vis rău, urlă de înlemnire toate femeile :

— Pentru ce cîine, pentru ce mi-ai luat-o ? Era a mea, nu a ta !... și pradă durerii, smulse crucea de la locul ei și o frînse în două, aruncînd-o pe altă movilă de pămînt, mai proaspătă, mai pronunțată. Prăvălit peste mormînt, zgîrîia cu unghiile țărîna, urla, blestema, plîngea, o chema.

Înnoptase și el tot acolo era. El și Valentina în tot pustiul cimitirului.

— Să mergem, dragul mamei, să-ți arăt ultima ei scrisoare. N-a apucat să ți-o mai trimită. Și era atît de veselă în acea dimineață... Ea a spus să nu mai aprind candela. „E prea tîrziu, tanti, prea tîrziu"...

Acasă îi aștepta vecina care o veghease pe Păunița. Femeia, ca să respecte tradiția, dar și convinsă că Valentina îi mărturisise băiatului și durerea cealaltă, aprinsese două lumînări și le pusese în două pahare cu apă scoasă atunci din fîntînă.

— Trebuie să fim tari, domnule Dinu, să rezistăm la amîndouă durerile. Uneori se țin lanț... și, scotocind în poșetă, scoase telegrama care o primise în timp ce Dinu era la cimitir, și izbucni în plîns.

Telegrama era de acasă, din Moldova, o vecină o expediase pe adresa Păuniței. „Mama moartă. Înhumarea va avea loc..." Atît citi Dinu și fără să mai stea nici un minut, ieși lăcrimînd din casă și porni spre gară, să prindă primul tren, să ajungă la Fălticeni înainte de a fi prea tîrziu. Pe drum își pipăi involuntar buzunarul de la piept. Iconița mamei era acolo, o mai păstra încă, n-o pierduse...

La înapoiere, venit tot în casa Valentinei, găsi alt plic, alt necaz. Era un ordin de chemare pentru recrutare. N-avea rost să se mai uite la data cînd fusese emis, bănuia că-l recrutaseră în lipsă. Fără să mai spună nimic, cu cartea de poezii a Păuniței deschisă pe pernă, adormi dus. Abia dimineață, cînd se trezi, o întrebă pe femeie ce știe despre Trifu și meșterul cizmar. Valentina, bucuroasă că-l aude vorbind, îi servi un ceai cu o felie de pîine neagră, spunîndu-i ce știa :

— Despre domnul Trifu habar n-am unde stă, nu ne-a vorbit niciodată. Dar o să vină el pe aici, nu se

poate, trebuie să vină să se intereseze de tine. El ne-a ajutat la îngropăciune, el a alergat pe la primărie și ne-a adus dricul. Tot el i-a plătit și preotului. Pe meșterul cizmar îl știu, l-am cunoscut aici, la noi, venise să stea de vorbă cu fata și, pentru că n-aveam bani să-i pingelesc pantofii, mi i-a făcut pe gratis, spunîndu-mi că o să-i treacă în contul tău. Stă undeva în mahalaua Coiciu. Strada n-o știu, n-am putut citi plăcuța că nu știu carte, dar pot să te duc acolo, cunosc casa, domnul Trifu mi-a arătat-o.

— Și cu bestia levantină cum a fost ? întrebă Dinu ținîndu-și fruntea în mîinile rezemate pe masă.

Femeia îi povesti tot, așa cum se petrecuseră lucrurile, blestemînd, închinîndu-se și plîngînd din nou :

— O să-l bată Dumnezeu. Praful o să se aleagă din el și din averea lui. Blestemele și acatistele unei femei amărîte ca mine îi vor aduce o nenorocire și mai mare. Și el are o fată...

Apoi vorbiră despre morți, despre mamă-sa și despre mormîntul Păuniței.

— Aici mă îngrijesc eu, dar dincolo... cine-o să-i aducă flori bietei femei, cine-o s-o tămîieze ca să se bucure și ea ?

— Bucuria o trăiești în viață, tanti Valentina, nu în moarte. Mă doare sufletul că și mama a murit fără să mă mai vadă. Dar cîți n-au murit și-n timpul naufragiului. Numai doi inși am scăpat.

— Cum, dragul mamei, s-a înecat vaporul nelegiuitului ? Blestemele mele au și început să-l lovească ?

— Despre asta o să vorbim altă dată. Acum, hai să mergem la meșterul cizmar, vreau să mă interesez de Trifu.

Meșterul îi primi cu brațele deschise și cu sinceră compătimire pentru nenorocirile care-l loviseră. N-au

stat prea mult de vorbă. În atelier nu erau singuri. În schimb se înțeleseră să se întîlnească în seara zilei următoare, atunci va veni și Trifu. Femeia, auzind că e vorba de-o întîlnire, s-a și grăbit să le fie gazdă.

— Puteți veni la mine. Eu și așa voi lipsi mîine seară de acasă. O vecină vrea să se ducă la cinematograf cu bărbat-su și m-a rugat să stau cîteva ore cu copiii. Un ceai și cîțiva biscuiți s-or găsi și în casa mea, să fie de sufletul celor două răposate, că altceva...

— N-o să te refuz, cucoană Valentina — primi invitația meșterul cizmar — într-o cîrciumă nu ne-am fi simțit bine. Și pe urmă eu, suferind de stomac, nu mă împac deloc cu băutura.

A doua zi dimineață, Dinu se gîndi să dea o raită prin port, să se prezinte la căpitănie, să le povestească despre naufragiu, să le arate procesul-verbal al marinarilor italieni și să facă o cerere pentru eliberarea unui duplicat al carnetului său. Acest lucru îl discutase cu Pedro în acea noapte cînd stătuseră în infirmerie. La căpitănie, repetînd figura pe care o făcuse Pedro la agenția din Beira, funcționarul care-l repezise cu un an înainte, văzînd darul, mormăi ceva a înțelegere, îi ceru să aștepte pe sală și, după vreo oră de așteptat ca pe ghimpi, se trezi cu duplicatul în buzunar. Satisfăcut și bucuros de reușită, ieși din clădirea gării maritime să dea o raită și printre bombiști, să se intereseze de cei care i-au fost mai apropiați și să stea cu ei la o tacla.

Din cei vechi n-a mai găsit decît pe cel care culesese țigările aruncate de marinarul negru de pe cargoul englezesc. De la el aflase tot ce-l interesa. Bubi plecase în Spania, se dusese să lupte în brigăzile internaționale,

să bareze calea fascismului. Papagalul, mai norocos, se îmbarcase pe pachebotul „România" al semereului. Despre Zavaidoc se știa că hoinărea prin Marsilia, făcînd-o pe chelnerul în restaurantul brăileanului din Place Joliette. Încolo, Gică Telaviv, auzind că evreii construiesc alte șosele asfaltate în noul oraș ridicat de ei, fugise în Palestina, și acolo hotărî să se însoare cu Frida, fosta lui iubită, va deveni un nou român de rit mozaic. Numai Traian Legiune își schimbase meseria, sătul de mizeria din port, intrase ca practicant la croitoria lui Gheorghiu de pe strada Moldovei. Tot la el ucenicise, cu acest maistru se împăca.

Acasă veni odată cu înserarea și nu așteptă mult că se pomeni mai întîi cu Trifu. S-au îmbrățișat frățește și, cînd să-i povestească prin ce trecuse, ce fel de viață dusese pe „San-Juan", apăru și meșterul cizmar.

— Ai venit la timp, tov. Dincă — îl întîmpină Trifu. În felul ăsta l-ai scutit pe Dinu de a povesti de două ori necazurile vieții lui.

Dinu le povesti totul, pe îndelete, fără să omită nimic. Începu cu arestarea de la Agigea și o sfîrși cu reîntoarcerea în țară, cu clipa cînd ieșise din biroul căpităniei cu duplicatul carnetului de marinar în buzunar. Și ordinul de recrutare îi-l arătă.

— Tu, ca teterist, măi băiete, faci doar un an de armată — îl consolă Dincă — și dacă vei ține legătura cu noi, timpul va trece mai ușor. Ce zici, Trifule, va fi de acord să țină legătura cu noi ?

Trifu, cu siguranța omului care-și cunoaște prietenul, clătină afirmativ din cap, îl privi în ochi dar nu vorbi în numele lui, dimpotrivă, îi ceru fără nici un fel de ocoliș :

— Eu cred c-ar fi timpul să începi și tu o luptă mai activă, aici, în interiorul țării, nu numai pe coclaurile apelor străine. Examenul l-ai dat și...

Dinu îl întrerupse înflăcărat :

— Dar și așa sînt alături de voi. Încă din ziua cînd am îmbrăcat cămașa roșie v-am tot căutat ca să-mi limpeziți ideile.

— Nu așa, Dinule. E nevoie să te numeri printre noi, să activezi direct în acțiunile noastre. Ca să-ți limpezești ideile trebuie să citești tezele și materialul partidului, să asculți cuvîntul celor mai vechi și să nu te pripești niciodată.

— Lasă-l, Trifule, lasă-l să se mai gîndească, nu-l forța — adăugă nenea Dincă. Peste cîteva zile, cînd se va întoarce din Moldova, ne vom întîlni din nou, și atunci, dacă drumul arătat de noi o să-i pară bun, va hotărî singur. Acum să ne despărțim c-am auzit portița. Cred că vine Valentina. Să ne vedem sănătoși, măi băiete.

SFÎRȘIT

Redactor : GHEORGHE DRAGAN
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut 1982. Format 70×100/32. Coli tipo 11,50
Bun de tipar la 30.IX.1982
Editura Junimea, str. Gheorghi Dimitrov nr. 1
IAȘI — ROMÂNIA

Tipărit sub c-da. nr. 206/1982 la
Întreprinderea poligrafică Iași,
Str. 7 Noiembrie, nr. 49

1

JUNIMEA
IAȘI O ROMÂNIA

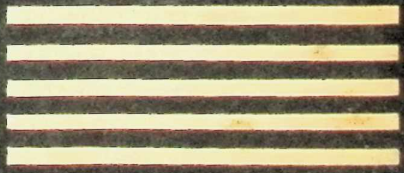

Lei 14,50